

DE GESCHIEDENIS VAN KLEIN GELOOF

Met een volledige beschrijving van zijn afkomst, geboorte, maagschap en opvoeding.

Zijn leven, geaardheid en zijn gedrag.

Zijn gestalte, wezenstrekken en eigenschappen.

Met enige van zijn laatste gesprekken en belijdenissen.

In 20 samenspraken tussen een herder en een rentmeester van de Koning

door

William Huntington

Dienaar van het Evangelie in de Providence Chapel te Londen

VOORREDE

AAN DE VERZWAKTEN (Psalm 6: 3), KRANKEN (1 Kor. 11: 30), HINKENDEN (Psalm 38: 18), TREURENDEN (Jes. 61: 3), BEZWIJKENDEN (Spreuk. 24: 10), ZWAKKEN (Psalm 38:) EN VREESACHTIGEN (Jes. 35: 4);
 BROEDERSCHAP VAN SION; HETZIJ ONDERSCHIEDEN DOOR DE NAAM VAN LAMMEREN (Joh. 21: 15), GEITEN (Hoogl. 1: 8), KINDERKENS (1 Joh. 2: 12), NIEUW GEBORENE KINDERKENS (1 Petrus 2: 2), DUIVEN (Jes. 60: 8), KONIJNEN (Spreuk. 30: 26) OF MIEREN (Spreuk. 30: 25), OF WELKE WEZENLIJKE OF FIGUURLIJKE NAAM ZIJ MOGEN DRAGEN IN DE GEESTELIJKE EN EINDELOZE GESLACHTSLIJST
 ZENDT HUN VRIEND EN NEDERIGEN DIENAAR GROETEN MET VOLMAAKTE VREDE, OP ZULK EEN TIJD.

ZWAKKE LIEDEN!

Ik heb lang een sterke begeerte gehad om een kleine verhandeling uit te geven, welke (onder Gods zegen) u tot nut kan zijn. Een kennis van mijn eigen zwakheid, en de overvloedige berichten van de zwakken in het geloof, die in de Heilige Schrift vermeld zijn, hebben mij aangezet om een arbeid van deze aard te ondernemen. En wat enige aandrang aan mijn begeerte gaf, was, dat ik vele voortbrengselen, zowel oudere als nieuwere, tot dat einde bestemd, gelezen heb, die met gezonde Godgeleerdheid in strijd zijn. De schrijvers zijn van de leerstellingen van Christus afgeweken, en hebben de verzwakten in de verdorven grondbeginselen van de vrije wil gevolgd. Zij schijnen zover van de grondslag der waarheid verwijderd, als de verzwakten van de verzekering der rotsen; welke, in plaats van hen van de oude bodem af te brengen, hen daarop bevestigt.

De waarheid voor hen te verbergen of achter te houden, of te trachten om hen op een grondslag buiten Christus te verzekeren, is hen te bevestigen, daar waar geen grond is. Zulk pleisteren moet uitgerukt, en ter neder geworpen, eer het hart ooit verzekerd kan worden. Job ontdekte zijn vrienden en vertroosters hieraan, zeggende: “Hoe dan, troost gij mij te vergeefs, ziende dat er in uwe antwoorden valsheid overblijft?” Job 21: 34. Dit is een opbouwen in de leugen, in plaats van de waarheid; en als nóch de grondslag, nóch het gebouw de toets van Gods woord kunnen weerstaan, hoe zullen zij dan “bestraffingen met vlammen vuurs” verduren!

Sommigen verkiezen niet slechts de leerstukken van de Verkiezing God en de Voorverordining achter te houden, maar er lichtvaardig over te spreken, opdat die dingen hun niet zouden verschrikken, ontzetten, of terug jagen; hetwelk een aanmoediging is van hun opstand tegen hun Formeerder, in plaats van hen op te, bouwen in hun allerheiligst geloof, door de waarheid van Gods uitverkiezing aan te dringen.

De Zaligmaker gebod *Klein Geloof*, zowel als al de overigen, zich “te verheugen omdat hun namen in de Hemelen geschreven waren; en verheugde zich in de, geest voor hen, omdat Zijn hemelse Vader deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen had, en de kinderkens geopenbaard;” en omdat Hij ze Kinderkens noemt, schijnt het dat zij merendeels, zo niet allen, op die tijd kleingelovigen waren. En Petrus gelast de pasgeboren kinderkens, zowel als de anderen, om “hun roeping en verkiezing vast te maken. Want dat doende, zult gij nimmermeer struikelen.” Omdat de Zaligmaker deze dingen openbaarde als een zaak van vreugde, en Petrus, als hun veiligheid; wat bedoelen dan die heren, die ze tot niets dan struikelblokken en rotsen der ergernissen herscheppen? Als dit fundament Gods vast staat, hebben deze zegel, welke verzekering kunnen dan zulke lieden voorstaan; en welke geestelijke indruk kunnen zij verwachten, die geleerd worden om deze dingen te bespotten, en gebouwd zijn op een zandgrond, waar hun verderf zeker is, groot te zullen zijn?

Wat mij betreft, (en ik spreek uit ondervinding) het zou mij niet verwonderen, wanneer een belijder die dusdanig misleid en verhard was, zijn dagen in een krankzinnigenhuis eindigende, of door zelfmoord ontkwam. Ik weet dat dit bij velen, het geval is geweest, die de strijd hebben gewaagd tegen de verkiezing en het voornemen Gods, totdat zij, in rechtvaardig oordeel, aan de duivel zijn overgegeven, gelijk Alexander de kopersmid, en Hymeneüs, die de waarheid tegenstonden, totdat zij beiden aan de satan werden overgegeven, opdat zij zouden leren niet meer te lasteren, 1 Tim. 1: 20. Voor zover ik voorgelicht ben om te zien, heb ik getracht nauw bij de waarheid te blijven. Want het is voor mij een genoegen, zowel als dit voor Johannes was, die zich verheugde als hij zag, dat niet alleen de uitverkoren vrouw, maar “ook haar kinderen in de waarheid wandelden.” 2 Joh. 1: 5.

Ik was enige tijd in tweestrijd welke vorm ik zou aannemen om mijn gedachten onder u te zenden, en verschillende vormen werden ontworpen, totdat ik ten laatste besloot ze in de vorm van een samenspraak te geven, als zijnde de bevattelijkste wijze, waartoe ik aangemoedigd werd door het Hooglied. De personen die bestemd zijn om het voor te dragen zijn:

Een **Rentmeester** van de Koninklijke Huishouding, en

een **Herder** van des Konings Kudde,

welke beiden Schriftuurlijke beelden zijn, en aan de Rechtvaardigen goed bekend.

Ik ben enigszins overvloedig geweest met het woord Gods, wetende dat zwakke zielen na hun eerste ontwaken, met grote omzichtigheid voortgaan, en niets durven wagen zonder geestelijke waarschuwing; geboden zijnde zich te ontzetten, hun weg te zuiveren, door daarop acht te geven in overeenstemming met Gods woord.

Het is niet te verwachten dat een werk van deze aard van enig nut kan zijn voor gelovigen, die opgewassen zijn en bevestigd in de tegenwoordige waarheid, “zij die mannen zijn, doen de kinderachtige dingen ter zijde” of zij zouden begerig moeten zijn om een kaart van hun reizen te zien, of naar een doorlezing van het *dagboek van hun* kindse dagen, toen zij aan de leiband liepen.

Er zijn te allen tijde enige van Gods kinderen geweest en er zullen er tot het einde der tijden zijn, die wankelen aan de beloften, en neergebogen gaan, uit vrees van mislukking, wie de rust der heiligen ontbreekt, of de genade Gods missen. Zulken wordt het daarom opgedragen, en voor dezulken is het bestemd; hopende, dat, omdat God ons geboden heeft “de zwakke handen te versterken, en de wankelende knieën te schragen”, het Hem mag behagen, het op de weg van velen van hun te werpen, en de lezing er van te zegenen tot de groei van hun ziel, troost, en bevestiging.

Er worden er velen in de eenvoudigheid en kracht van het Evangelie gevonden, die zeer weinig licht bezitten in de grote dingen daarvan; en velen werden verlicht om grote dingen in de letter daarvan te ontdekken, die er nooit de eenvoudigheid van kenden noch de kracht er van gevoelde.

Mijn doel in dit werk is niet om *Klein Geloof* te believen, noch om hem te dulden in zijn grillen, noch om zijn twijfelzucht aan te moedigen, noch om hem in valsheid op te bouwen, veel minder om hem in het ongeloof te bevestigen. Waar ik naar streef, is om hem te tonen wat Geloof is, en wat niet; waar hij recht in heeft, en waar hij ongelijk in heeft; wat in hem te rechtvaardigen is, en wat te berispen; wat hij van zich zelf zegt, en wat God van hem getuigt; wat God aan hem verricht heeft, en wat verwacht kan worden dat voor hem gedaan zal worden, overeenkomstig de belofte; en het verschil tussen een zuigeling in de genade en een verscheurende *wolf*; *Klein Geloof*, en een kleine vos; de oprechtheid van de één, en de inwendige list van de ander. De één heeft de waarheid lief, de andere haat haar; de één beeft voor het woord, de andere is er tegen verhard; de één komt tot het

licht, de andere klemt zich aan de duisternis vast; de één eert hen die de Heere vrezen, en veracht slechten; de andere haat de rechtvaardigen, en spreekt goed van *valse* profeten en hierin worden de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar.

Er is enige melk, lezer, en enige vaste spijs; iets goeds voor de Heere de God van Israël, hetwelk is het geloof; en enige slechte dingen, zoals ongeloof, en verkleefdheid aan het vlees, hetwelk afkerig van Hem is. In het kort, u zult enigen van uw beste gestalten en enigen van uw slechtste gevoelens, uw beste en uw slechtste uren, edele daden, en ellendige misleidingen; moedige schoonheden, en bezwijkende toestanden; de waarheid der genade, en vleselijke zwakheden zien aangewezen. Dat de Heere er Zijn zegen op geve, en er vertroosting aan toevoege, is het gebed en de begeerte,

KLEINE KUDDE!

Van uw dienstwillige vriend en dienaar in Christus Jezus,

William HUNTINGTON. S. S.

Winchester Row

EERSTE SAMENSPRAAK

Terwijl een rentmeester van Zijn Majesteits Huisgezin op zekere morgen voor zijn gezondheid rondwandelde, ontmoette hij een boerse herder, die hij op de volgende wijze aansprak:

Rentmeester. Ik wens u goedmorgen, herder. *Herder* noem ik u. Want dit schijnt u te zijn, door de herdersstaf, die in uw hand is.

Herder. Goedmorgen, mijnheer. U hebt mij recht genoemd. Want een herder ben ik van beroep, zo een als ik ben.

Rentmeester. Zo'n bezigheid als de uw stelt de lieden aan allerlei soort van weer bloot nat en droog, koude en hitte; en zij vereist wijsheid en waakzaamheid, vooral wanneer een mens bezorgd is om "een deel te geven aan zeven, ja ook aan acht" (Pred. 11: 2).

Herder. Het is waar; en hoe meer een mens zorg draagt voor zijn kudde, hoe minder hij in de wereld geacht wordt. Want het is in onze dagen gelijk het in de dagen van Jozef was "Alle schaapherder is den Egyptenaren een gruwel" (Gen. 46: 34).

Rentmeester. Het is beter de Egyptenaren een gruwel te zijn, dan een gruwel voor Hem die hem bezigt. Zij die het opzicht over de kudde hebben, moeten het loon van de Opperherder ontvangen, wanneer Hij zal verschijnen. "De lammeren zullen, zijn tot uw kleding, en de bokken de prijs des velds" (Spr. 27: 26); of "een rantsoen voor de lammeren" (Spr. 21:18). "De eerstgenoemde zal op zekeren dag komen om uw loon; zo zal uw gerechtigheid in de toekomstige tijd voor u antwoorden" (Gen. 30: 33).

Herder. Dit is het, en dat het mij bij tijden vergund wordt een weinig zakgeld te ontvangen; maar anders is de behandeling die ik ontmoet heb, genoegzaam geweest om iedereen van zijn werk weg te jagen, die het uit eigen beweging op zich genomen heeft. Hoewel ik in de dagen vanouds veel heb horen spreken over *stomme honden*, heb ik er maar zeer weinigen van gevonden want hoewel zij al niet tegen de wolf konden blaffen, konden zij de schapen doen schreeuwen, en mij ook.

Rentmeester. Zeg mij eens, hoe groot is het getal van uw kudde?

Herder. Ik kan het niet juist zeggen; de Opperherder houdt het boek van de namen en het aantal; maar ik geloof dat er wel over de duizend zijn.

Rentmeester. En moet u die allen zelf weiden, en in de schaapskooi voeren?

Herder. Ja; ik ben genoodzaakt ze te trekken, en ze ook alle twee of drie dagen te verwisselen. Want schapen gedragen zich nooit lang goed samen op weg; hoe meer zij veranderd worden hoe beter zij groeien.

Rentmeester. U hebt er enige lammeren onder gelijk ik merk; en enige wijfjes die hoog zwanger zijn. Zij brengen toch niet regelmatig, noch liefelijk voort, is het wel zo?

Herder. Deze soort schapen zijn gelijk aan *oranjebomen*; zij zijn het ganse jaar door in de bloei of in het dragen.

En enige van de zwakste lammeren geven mij meer moeite dan al de overigen; zij kruipen altijd door de *horden*. Ik ben bevreesd dat mijn Meester hen de hond Smut (vuilheid) na zal zenden. Want dat verslindend dier maakt zulk een verwoesting onder de zwakken, dat hij hun niets overlaat dan “twee schenkelen of een stukje van een oor” (Amos 3:12). En soms vrees ik zo op het gezicht daarvan, dat ik zou wensen liever alles te zijn geweest dan een schaapherder. Het is als een zwaard door mijn aderen, en ik ben genoodzaakt uit te roepen: “Red mijn ziel van het zwaard, mijn eenzame van het geweld des honds” (Ps. 22: 20).

Rentmeester. Tevreden te zijn in onze stand is het beste. Er bestaat geen plaats van dienstbaarheid zonder haar moeilijkheden en onaangename omstandigheden. Waar iemand in geroepen is, laat hem daarin blijven. Op een rollende steen groeit geen mos. Ik word niet weinig bestreden, waar de grenzen van mijn verblijfplaats afgebakend zijn.

Herder. Als ik zo vrij mag zijn, u te vragen mijnheer, zeg mij dan eens, wat kan uw roeping of bedrijf zijn? Noch uw handen, noch uw gelaat duiden aan dat u hard werkt.

Rentmeester. Er is een arbeid der ziel, en een arbeid des lichaams. Ik ben in beiden geoefend; en ik geloof dat het eerstgenoemde het zwaarste is.

Herder. Zorg en angst putten zeker een mens uit, of anders zou Jethro nooit Mozes geraden hebben om zulk een aantal mannen uit te kiezen, ten einde zijn last te helpen dragen.

Rentmeester. Ik heb daar mijn aandeel van. Want het is mij ten deel gevallen een van de rentmeesters te zijn van het huishouden van Zijn Majesteit of wat gewoonlijk genoemd wordt een *boekhouder over de keuken*, zodat de zorg van velen op mij rust; en u weet dat het van de rentmeesters wordt vereist, dat elk getrouw bevonden worde.” (1 Kor. 4: 2)

Herder. Ja, u moet rekenschap geven van de goederen van uw meesters, zowel als ik van mijn kudde; en, als wij ten volle overtuigd zijn, dat wij het met blijmoedigheid en niet met smart mogen doen, verwekt het troost en bevrediging aan ons gemoed. Maar het ambt van een rentmeester in de Koninklijke Familie moet een veel gemakkelijker plaats en een meer eervolle levensstand zijn dan die van een herder.

Rentmeester. Hij is de beste beoordelaar van het wringen van de schoen, die hem zelf draagt. Een rentmeester wordt veel benijd; velen van de bedienden zijn verplicht tot hem te komen om behoeften, raad en onderricht, en, als hij trouw met een elk handelt, zal iedereen op zijn beurt hem iets zoeken aan te merken.

Herder. Dat is zeer waar, mijnheer. Ik vergiste mij geheel in mijn beoordeling van u. Ik zou u niet voor een bediende gehouden hebben; ik dacht naar uw edel voorkomen dat u een beroemd winkelier bent, iemand die voor uzelf zaken deed.

Rentmeester. Dat zij verre! Want geen van onze familie heeft ooit voor zichzelf zaken begonnen, dan die tot de bedelstaf vervielen. Daarom wens ik nooit ontslagen te worden uit de dienst van mijn Majesteit, onafhankelijk van Hem te zijn, of een uur lang op mijn eigen handen te berusten, niettegenstaande de vele onaangename dingen, die mijn dienst vergezellen.

Herder. Ik bid u, mijnheer, zeg mij eens wat kan voornamelijk uw bezigheid zijn?

Rentmeester. Ik voorzie voor een gedeelte van het huisgezin zulke dingen als Zijn Majesteit mij gebiedt voor hem te krijgen. Ik koop het vlees, de wijn, olie, melk, honig, boter en vruchten; ik onderzoek de kelder en de kleerkamer, en merk op de deuren en poorten; ik ontvang de bevelen en draag de grieven, klachten, verzoekschriften en dankbare erkentissen, voor de Koning

Herder. Inderdaad! U hebt veel op uw handen, en in uw hoofd ook, daar u een aantal rekeningen te ontwerpen, vele boeken bij te houden en af te sluiten en vele berekeningen te maken hebt. “Want dien veel toevertrouwd is, van die zal te meer geëist worden.” (Luk. 12)

Rentmeester. Het is waar: en waar veel geschonken is, wordt veel geëist. Wanneer een mens niet stipt is, zal hij zijn ambt geen eer aandoen, en als hij eens zijn hoedanigheid verliest, dan is het tien tegen een, als hij nog van enig nut in het huisgezin is, schoon hij mocht slagen in het verkrijgen van een pensioen voor zichzelf. En wanneer Zijn Majesteit hem maar in het minst schijnt te eren of te begunstigen, zijn er velen die zijn wankelen gadeslaan. “Geef ons te kennen, zeggen zij, en wij zullen het te kennen geven!” (Jer. 20: 10).

Herder. Het verwondert mij dat Zijn Majesteit zulke mensen toelaat de Koninklijke vertrekken te naderen, want Hij is niet iemand die een ogendienaar begunstigt, of een kwaaddoener helpt, (Job. 8: 20).

Rentmeester. Velen naderen tot hem, en naderen tot zijn tegenwoordigheid, die nimmer gunst in Zijn ogen vonden. In een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren, houten en aarden vaten, maar ook de beste en slechtste dienaren. Wij hebben een *oude knaap* die vergund wordt over de plaats van het paleis rond te slenteren, die daar al een aantal jaren geweest is; die zich met iedereen, elke zaak en elk woord bemoeit.

Herder. Misschien wordt hij gehouden om zijn vroegere goede diensten. Als hij daar niet in gunst was, zou hij, dunkt mij, niet toegelaten worden onder het huishouden te verblijven.

Rentmeester. Wat zijn goede diensten betreft, het is nooit in zijn vermogen geweest er enige te verrichten; ook is hij geen vriend van de Koning, noch de Koning van hem. Ik geloof, dat hij hoofdzakelijk daar toegelaten wordt ter beproefing van de getrouwe dienaren, gedurende het welbehagen des Konings. Velen hebben gewenst en gesmeekt om zijn finaal ontslag, of eindelijke verwoesting; maar hij is daar nog, en hij zal daar wel blijven.

Herder. Wel mijnheer, “wat niet genezen kan worden moet verdragen worden.” Zeg mij eens, heeft Zijn Majesteit vele kinderen?

Rentmeester. O ja! Zij vermeerderen en vermenigvuldigen. De Koningin is altijd zwanger of in het kinderbed.

Herder. En zeg mij eens, wie zorgt er voor de kinderen? Ik veronderstel dat iedereen een bijzondere min en baker heeft; is het zo niet?

Rentmeester. Iedereen van het huisgezin die maar wil kan ze zogen, (Jes. 66: 22); *op de handen dragen*, (Klaagl. 2: 22); *troetelen*, (Jes. 66: 12); *op de zijde dragen en wiegen*. En die van het huisgezin, zelfs de jonge vorsten en vorstinnen, die nauwelijks zelf zonder leiband kunnen gaan, houden er van om hen rond te leiden. Ik heb er soms een gezien, die zelf van zwakte struikelde, pogende een ander te behoeden van in de sloot te vallen, en sommigen, die zo slecht van ogen zijn, dat zij niet in staat zijn

om naar het kaarslicht te zien, veel minder naar de zon, trachten dikwijls anderen terug te brengen van, of te waarschuwen tegen het zwarte hol, of de afgrijselijke put.

Herder. Dat is een goede zaak. Het is met hen evenals met de lammeren; hoe meer zij rondspringen en spelen, hoe harder zij groeien, en hoe meer zij toenemen; en zo is het met de kinderen; hoe meer zij rondtuimelen hoe beter. Dat behoedt ze voor de Engelse ziekte; en sterkt hun leden, als zij hen niet te veel toegeven, noch hen te ruw behandelen.

Rentmeester. Te veel vingers bederven dikwijls de pastei; en te veel bakkers bederven dikwijls het kind. Allen krijgen geen *zuivere melk*, die uit de borsten zuigen; sommigen zuigen het vergif *der adderen* (Job 20: 16), dat hen in haar jeugd de groei belet; en het is een zeldzaamheid hen met gelijke hoofden te zien. Anderen voelen en koesteren hen weer als ware minnen, (1 Thess. 2:7). En wat de kinderen betreft, hun smaak is niet zeer scherp om het te onderscheiden (Job 6:30). Gestolen wateren zijn zoet (Spreuk. 9: 17), zowel als de honig, en wanneer zij de zoetigheid slechts proeven, is het hen genoeg, dan slikken zij alles in.

Herder. Maar zeg mij eens, mijnheer, hebt u de zorg over hen? Dat werk is meer geschikt voor vrouwen dan voor mannen.

Rentmeester. De moeder en haar dochters zijn gelast haar te zogen en op haar zijden te dragen, zoals wij dikwijls aangemerkt hebben, maar zodra zij van de knie af zijn, heb ik de zorg over hen. Als rentmeester van het huishouden heb ik hen “ter rechter tijd het bescheiden deel spijs te geven” (Luk. 12:42); te letten op hun wegen, gewoonten en opvoeding en tegelijkertijd naar hun kleding; want er is “een bezoeking over de vorsten, en over de kinderen des Konings, en over allen die zich kleden met vreemde kleding” (Zef. 1: 8). En wanneer zij gebrekkig, ziekelijk, zwak, of door de Engelse ziekte gekweld worden, dan heb ik meer moeite met zulk een kind dan met al de overige huisgenoten. Ik heb er drie van deze tegelijk onder mijn zorg gehad en ik twijfelde altijd of zij wel ooit in staat zouden zijn alleen te gaan en zichzelf te spijzen of niet, maar twee daarvan zijn nu van mijn zorg ontslagen.

Herder. Zeg mij eens, wat zijn hun namen? Staan zij in het Hofregister?

Rentmeester. Ja; de naam van de een is *Zwak Hart*, (Ezech. 16: 30), de andere *Botte Duif*, (Hoséa 7: 11) en de laatste *Klein Geloof* (Matth. 6: 30). Hetwelk bewijst dat de eerste een *hart* heeft, hoewel zwak; de tweede een *duif* is, hoewel dom, en de derde een *geloof* heeft, hoewel slechts klein.

Herder. Ik merk, mijnheer, dat wij, beiden dezelfde Meester dienen, hoewel u in het huishouden, en ik in de weide ben. Zeg mij dus de reden waarom zovelen van de kinderen van Zijn Majesteit zo dikwijls door de Engelse ziekte aangetast, en zwak zijn. Men zou denken dat de Koning geen onkosten zou ontzien en daarom moest de Koningin de beste hulpmiddelen en haar kroost de beste verzorging hebben.

Rentmeester. De schuld ligt niet aan de Koning, die geen onkosten ontziet, noch aan de Koningin, die een schone vrouw is (Jer. 6:2), maar zij, ligt hoofdzakelijk aan de regeerders van het huis, die dikwijls vooringenomen, niet getrouw aan het hen toevertrouwde, noch waakzaam zijn om er de indringers buiten te houden, maar dikwijls *onwijze* en onbekwame lieden aan de jeugdigen in het huisgezin aanbevelen, totdat het bij tijden meer lijkt naar Achab's hof dan naar David's paleis. Bovendien zijn de kermtijden, de tijden, waarop de oude dames alle in beweging zijn; zij zijn op zulke tijden altijd zeer druk en bezig en terwijl de Koningin in arbeid is, heeft zij genoeg te doen met onder haar

smarten te baren en kan daarom niet zeggen wie er om haar persoon zijn, hetzij vrienden of vijanden. Zijn het de laatsten, dan ligt de schuld bij hen die de doophefsters geroepen hebben, of aan hen die zij hebben aanbevolen. U weet dat niet iedereen koningsgezind is, die de kandeel van de Koningin proeft; vele lieden komen rondom het kinderbed, waar iedereen haar gemoed vrij uitspreekt, en over het algemeen vrij vloeiende, nadat de kraamanijs is opgebruikt, totdat, na verloop van tijd, het geschreeuw gelijk aan dat van de verwarde menigte te Eféze; sommigen zeggen dit, anderen weer wat anders, totdat de meesten niet weten waarom, en waartoe, zij samen zijn gekomen. Op die tijden gebruiken onbegenadigde personen een gemaakte taal, en rammelen wat in het wild, wat hen als bekenden in het huisgezin doet schijnen, en wanneer iemand getrouw is aan wat hem opgedragen is, en poogt ze er uit te krijgen, dan handelt weer een ander tegen zijn geweten, in het pogen om ze er in te houden; en er waren er te veel van die rondom de personen van de Koningin, terwijl zij in arbeid was met *Klein Geloof*, *Domme Duif* en *Zwak Hart*.

Herder. Goed mijnheer, maar laat die doophefsters zijn wat zij willen, haar Majesteit had ongetwijfeld haar vaste maagden of kamerdienaressen rondom haar, en ongetwijfeld haar geschikte vroedvrouw; en de zorg voor de persoon van de Koningin moet voornamelijk in zulke handen berusten.

Rentmeester. In onze dagen geeft elke mollenvanger voor, met het vak van de vroedvrouwen bekend te zijn; en elke onvruchtbare oude vrouw zal bij de weklachten raad geven, welke niet eens weet wat wezenlijke bevruchting betekent, veel minder de bittere smarten van het kinderen baren. Deze verhaasten over het algemeen de geboorte, daar zij niets bij ervaring weten. Maar omdat zij van af luisteren enige klanken ingezogen hebben, willen zij dus de natuur niet met haar eigen zwakheid laten worstelen, noch de Voorzienigheid van Zijn raad laten uitvoeren.

Herder. Zulke zijn gelijk aan enige herders die ik gekend heb, die, door hun verzorgvuldigheid, meer kwaad dan goed in de lammerentijd doen. Als een ooi wat langdurig is in het werpen, zijn zij haar altijd voor in de lammeren te verlossen, uit vrees van het te verliezen; door welk middel menig lam een verstuipte, of uit zijn plaats getrokken schouder heeft, die het gedurende haar gehele leven of zwak of kreupel heeft doen zijn. Terwijl de beste manier is om haar kop naar de berg Sion, of naar de verhevene grond te draaien, en op te merken dat zij voordelig liggen, hen verzorgen, en over hen waken, de wilde dieren, en de dwaze herders, die niet verstaan kunnen (Jes. 56: 11), te beletten om er zich mede in te laten, en ze toe te vertrouwen aan Hem, die de lammeren in zijn schoot draagt, en de zogenden zachtjes leidt, (Jes. 40: 11).

Rentmeester. U spreekt als een herder die kennis van zijn zaken heeft. De natuur, wil niet gedwongen worden; noch de Voorzienigheid verhaast. Blinde, onbekwame of onwetende mensen, die iets voorwenden, doen evenveel kwaad in het Koningshuishouden, als zulke dwaze herders in de weide uitrichten. Want als iemand van het huis geraakt is door bleekzucht, of met verlamming, het moeilijk heeft of misselijk is, hetzij de Koningin, of iemand van haar bijwijken, dienaressen of prinsessen dan wordt het alles als Sions arbeid erkent. Terwijl sommigen kermen onder een valse ontvangst: “zij ontvangen moeite en baren ijdelheid, en haar buik richt bedrog aan” (Job 15: 35). Anderen zijn bevrucht geweest en hebben gearbeid en wind gebaard. Zij brachten geen behoudenis aan; noch werden zij zelfs verlost, totdat de belofte kwam: “uw doden zullen leven” (Jes. 26: 18, 19). Sommige, welke zich de naam van Koningin toe-eigenen, en Zijner Majesteits persoon aangrijpen, zien al haar heerlijkheid en glans verdwijnen, zodra zij haar handen op haar lendenen leggen. “Haar heerlijkheid zal wegvliegen als een vogel, van de geboorte, en van ‘s moeders buik, en van de ontvangst af” (Hoséa 9: 11). Anderen baren, na een grote hoeveelheid nabootsingswerk, alleen om de aandacht van de doophefsters op te wekken, “een slak die wegsmelt”; het is, een misdracht, die de zon niet aanschouwt” (Psalm 58:9). Die allen gaan, in sommiger ogen, voor bevruchte vrouwen door;

er worden toebereidselen gemaakt; handdoeken en kussens worden toebereid”; (Ezech. 13: 18) “de specerijhof wordt beroofd”; (Hoogl. 6: 2) “droombekers en vertroostingenvliegen rondom, zelfs voor de doden, voor zulken als de bruid niet zijn.” (Jes. 16:7, 8) En elke vroedvrouw vertroost de huichelaar, totdat de ontijdige geboorte de ontvangenis van de dienstbare vrouw openbaart; totdat “zij die verzadigd was, haar heeft verhuurd om brood” (1 Sam. 2:5) en daarna als zij dan een pest en een plaag wordt, voor elke koninklijke verblijfplaats in de bezittingen van Zijn Majesteit. Oude paleizen zowel als nieuwe, van het Koninklijk huisgezin van Abraham af tot op Salomo, en van Salomo af tot de laatste wettige regering van de Vorst des Vredes, werd het Huisgezin meer of min verpest door deze vreemde vrouwen.

Herder. Maar u denkt toch niet, Mijnheer, dat *Zwak Hart*, *Domme Duif* en *Klein Geloof*, kinderen van overspel, of een zaad van de valsheid zijn? Zij zijn niet uit overspel geboren, zijn zij wel? Als zij de kinderen van de bijwijven, of van de verlatene, die geen man heeft, waren, zou u er, dunkt mij, de zorg en last niet van hebben. Want het brood van Zijn Majesteit mag niet voor de honden of voor de vreemdelingen van Asdod geworpen worden (Neh. 13:24).

Rentmeester. Het is waar, deze drie kinderen van het woud zijn niet onecht; zij zijn de uitspruitsels en nakomelingen Sions (Jes. 22:24) en worden de struikelenden van het huis Davids genoemd (Zach. 12: 8) en hun zwakheid is voornamelijk toe te schrijven aan de vroedvrouwen en doophefsters, die hare Majesteit in de verlossing bijstaan. Die geen schuld hebben om de geboorte haar loop te laten, noch wijsheid om te waken en de gebeurtenissen van de Voorzienigheid af te wachten, welke deze gewichtige vraag doet: “zoude ik de baarmoeder openen en niet genereren? Zou Ik die genereer, voortaan toesluiten?” zegt uw God (Jes. 66: 9). Het werk moest overgelaten worden aan Hem, Wiens werk het is; en Zijne hulp moest afgesmeekt, en Zijn tijd onderworpen worden aan Hem, die alle dingen een tijd gesteld heeft. Een tijd om geboren te worden, en een tijd om te sterven. Maar in plaats daarvan wordt de geboorte verhaast; bedreigingen gebezigd; ernstige waarschuwingen worden gegeven; verschillende raadgevingen worden opgevolgd; alle soorten van indringers worden binnengeroepen; eindeloze raad, waarvan sommige goed, en andere verkeerd wordt opgevolgd. Dikwijls wordt er geweld gebruikt, en wat worden zij met hun verschillende lange broeken, oorvijsen gevende tongen, en dwangmiddelen, gedwongen eer het besluit bare (Zef. 2:2). Ik geloof dat het beter is te lang (gelijk Efraïm) in de geboorte te blijven staan (Hos. 13: 13), dan (gelijk Ismaël) veertien jaren voor de tijd van de belofte een vertoning te maken. Want “de breuk zal zeker zijn op hem, die doorgebroken is” en zijn naam zal *Perez* genoemd worden” (Gen. 38: 29).

Herder. Wij hebben juist zulke nieuwelingen onder de kudde gehad, als u in het Huisgezin hebt. Sommige lopen met voeder zodra het vee zich buigt om haar jongen voort te brengen, en hun smarten uit te werpen; andere met warme dranken, en enigen die hen drenken met een hoorn, wat hen slechts overlast aandoen is. Want als zij in de smarten zijn, kunnen zij niet eten, slechts bij tussenpozen, als er een weinig verlichting van smart is. Om hen tijdig in de schuur te krijgen, als het weer koud is te verzorgen, en te bidden gelijk de Psalmddichter deed *als onze kudde duizenden werpen, ja bij tienduizenden op onze hoeven vermenigvuldigen*, (Psalm 144: 13), is naar mijn oordeel, de beste manier om het te bespoedigen. En gelijk het met het vee is, zo is het ook in deze betrekking met het menselijk geslacht. Als de vrouw haar behoorlijke tijd niet voldragen is, moet haar nakomelingschap natuurlijk zwak zijn.

Rentmeester. Ik twijfel echter niet of deze kleintjes zullen voor eeuwig leven; nochtans zijn zij te beklagen, omdat zij verwaarloosd waren. (Tit. 1: 13, 2 Kor. 13: 10). U weet dat *er zijn die woorden als het steken van een zwaard onbedacht uitspreken; maar de tong van de wijzen is medicijn*. (Spr. 12: 18). Deze snijdt een kind van de wijsheid van het vlees af, en verwekt “een vrees in het hart, welke (gelijk de

wijsheid zegt) medicijn voor zijn navel, en bevochtiging voor zijn beenderen zijn zal.” (Spr. 3: 8). De banden van de natuur zijn sterk; en het kind dat daarin verward is, kan zeker zijn uit het oude vat te drinken en achteruit gezet te worden. “Gaat achter mij”, zei de Koning tot *Klein Geloof*; “gij zijt mij een aanstoot, want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der mensen zijn.” (Matth. 16: 23). Vandaar de zware beschuldiging in de oude oorkonden “Aangaande uw geboorten: ten dage als gij geboren waart, werd uw navel niet afgesneden.” (Ezech. 16:4). De arme kinderen die dusdanig verward zitten in de strikken van de natuur, moeten onvermijdelijk voedsel uit vlees en bloed trekken. En waar dit het geval is, kan de geboorte niet helder zijn. Want “wij zijn niet geboren uit de bloede, noch uit de wille des vleses, maar uit God.” (Joh. 1: 13). Ja, en het is in onze dagen geen ongewone zaak een dienstbaar kind de hoogste ambten in het huisgezin van zijn Majesteit te zien innemen; het gehele huisgezin bevelen en onderrichtingen gevende, zich aan Hagars knieën vastklemmende in plaats van aan Sions schoot; vastklemmende aan de eerste Adam, in voorkeur boven de tweede. Waren nu de arme wichtjes behoorlijk behandeld toen zij kwamen, dan had men ze moeten brengen naar de fontein die voor het huis Davids geopend is, met dringend aanhouden, om gewassen en zacht, teer en minzaam te worden. Zij moesten besprengd zijn geworden met zout door de bediening van de genade; en gebakerd zijn met de gordel van de waarheid, die de lendenen van het gemoed opschort en hen voor wankelen bewaart. Maar, arme wichtjes! Zij vervielen in de handen van vroedvrouwen die geen kennis hadden, en geneesheren van geen waarde, en bakkers zonder waarheid noch medelijden. En van de zodanige klaagt God: “Uw navel werd niet afgesneden en gij waart niet met water gewassen toen Ik u aanschouwde. Gij waart ook geenszins met zout gewreven, noch in windselen gewonden. Geen oog, had medelijden met u, om u een van deze dingen te doen.” (Ezech. 16: 4, 5).

Herder. Maar ik bid u, mijnheer, zeg mij eens, wie werd er aangesteld om hen te verzorgen? Want, voorzeker als zij een deel zijn van het Koninklijk zaad, dan wordt er behoorlijk zorg gedragen, en geschikte personen tot het werk aangesteld.

Rentmeester. Dat zij van het Koninklijk zaad zijn betwijfel ik niet, omdat de Koningin kracht ontving om zaad te ontvangen (Hebr. 11: 11) en zij zou ook kracht ontvangen hebben om te baren (Jes. 66:9) als men haar alleen gelaten had. En dat er geschikte personen door de Koning aangesteld zijn om de kinderen te bakken en te verzorgen, is ook waar. Maar sommigen die valselijk *heersers* geheten worden, en sommigen die dat werkelijk zijn, stellen er velen aan, die zijn Majesteit nooit aangesteld heeft. Dezulke stelden in vorige dagen koningen aan, maar niet door Hem; en hoopten voor zichzelf leermeesters op, maar niet op zijn bevel; en ook bakkers. Waarom staat anders de voornoemde klacht opgetekend in de oorkonden, aangaande dat zij niet met zout gewreven, gewassen, noch gebakerd waren? En sommigen worden de Koning bedrieglijk toegeschreven en met teerheid gebakerd, wanneer zij niet van Zijn zaad zijn en anderen die dat werkelijk zijn, worden dikwijls in ongeschikte handen gesteld, die noch vriendinnen van de Koning, noch van het vaderland zijn, en dat ter wille van hun dozijnen en het salaris. En té velen van onze heersers merken er op, en nemen alles voor waarheid aan, wat deze oude eervolle juffrouwen bij de arbeid en de geboorte zeggen. Als iemand van de openhartige dames daar uitroept: “Dit is er een van het beloofde zaad, het is het juiste beeld van Zijn Majesteit; - terwijl wij weten dat sommige hoffelijke dames dezelfde lofrede zouden houden op een aap, als die in de wieg lag; - zijn ze niet te vertrouwen, en hun oordeel is niet te erkennen. Iedereen moet in zijn eigen gemoed overtuigd zijn, en getuigenis in zijn eigen geweten omdragen, als hij oprecht handelt, als iemand die rekenschap moet afleggen. Want velen zullen uitroepen: Dit is een eigenlijk kind! Dat is een dierbaar zaad! En de andere is het eigen beeld van zijn Vader, neemt het in het Konings huisgezin op!” Hoewel, als u het in het licht brengt en het vergelijkt met de beeltenis des Konings (2 Kor. 3: 18) of met die Koningskinderen (Richt. 8: 18), wij wel mogen zeggen, wat een heer eens zei, die met mij in gezelschap was op een

kerkplein in Kent, waar wij enige roemvolle opschriften en grafschriften op de zerken van enigen van het gezworen vroedschap, en andere grote mannen, die tot die maatschappij behoorden, lazen. Onder andere zeldzaamheden viel ons een bijzonder stuk beeldhouwerswerk in het oog, waarvan de bedoeling ons allen in verlegenheid bracht; maar na lang onderzoek begrepen wij dat de bedoeling van de kunstenaar het volgende was: “de tijd met zijn uurglas; de Rechter op de wolken; en de aarde welke haar doden wedergaf.” De heer maakte de gevolgtrekking, dat de vervaardiger het tweede gebod niet had overtreden, want hij had “geen gelijkenis gemaakt van iets dat boven in de hemel of beneden op de aarde is.”

En zo mogen wij zeggen van sommigen, die zich gaarne als nieuwe schepselen willen vertonen; het geveinsde masker schendt het beeld van de aardse Adam, en er is geen indruk te vinden van het beeld van de hemelse Adam. Maar, helaas sommigen, die zolang gewoon zijn aan het huichelen van de Jacobitische hovelingen; en zo dikwijls vooringenomen zijn ten gunste van hun vrienden, zullen er velen voor nieuw geboren schepselen laten doorgaan, en voor zoogsters ook, die nooit met iets anders dan bedrog zwanger waren, maar de nabootsing en de taal door opmerking, en de bakerkunst op enige stelselmatige wijze geleerd hebben, (Hos. 9. 14). En zelfs als Hagar binnen komt, kan zij ze een teug geven als zij wil; en haar kinderen van de dienstbaarheid worden gezonden om met hen te spelen, het is evengelijk, als zij maar zonder schreeuwen kunnen gehouden worden.

Herder. Dan handelen sommigen van de heersers in het huishouden evenals Mozes deed toen hij de kudde van Jethro weidde. Hoewel het niet zeer te verwonderen is. Want een man die in een paleis opgevoed is, maakt in het begin met zijn herderstaf maar een onhandig figuur. Maar wat ik wilde opmerken, was, dat hij zijn kudde naar de achterzijde van Horeb voerde; welke naar het bericht in een dorre wildernis en een uitgedroogd land gelegen is. Ik durf vrijmoedig te verzekeren dat David nooit zijn kudde daarheen geleid heeft, toen hij de ooien volgde die voldragen waren. Want hoewel hij schapen in de woestijn hield, zocht hij, nochtans naar de valleien, als grazige en groene weiden, stromen en rivieren, gelijk zo dikwijls in zijn schriften vermeld is. Maar Mozes en enigen van uw heersers schijnen zeer goed overeen te komen: hij leidde de kudde naar de achterzijde van de berg. En als het de kinderen toegestaan wordt om naar Hagar te gaan, dan worden, zij er vlak voor gesteld. Welke klank van muziek is het die daar van de heuvels weerklinkt? Hoor!

Rentmeester. O, lieve! Die klank wordt veroorzaakt door de zeven trompetters van zijn Majesteit. Daar het vandaag een hofdag is, hebben wij een feest op de heilige berg. Ik moet gaan lopen, want ik ben verplicht de tafel te dienen, maar ik zou u nog graag eens ontmoeten als zich een vrij uur mocht opdoen.

Herder. Ik zal morgen om half één mijn kooi opgeslagen en mijn kudde gedrenkt hebben, en kan ze veilig binnen de omheiningen laten. En zal, zo God wil, u precies om één uur onder de vijgenboom, aan de hoek van de muur wachten.

Rentmeester. Mijn tijd is mijn eigendom niet; maar als de Koning mij nergens anders heen zendt, zal ik daar zeker zijn. De Heere zij met u.

TWEEDE SAMENSPRAAK

Herder. Wel mijnheer, u loopt totdat u geheel buiten adem bent.

Rentmeester. Ja, ik ben een half uur over de bepaalde tijd, maar ik kon het niet helpen. Want juist toen ik weg, wilde gaan, kreeg *Klein Geloof* mij beet, zoals hij dat dikwijls doet. Want als er niets op de tafel is, dat hij kan eten, dan ben ik er zeker van dat hij mij volgt naar de spijskamer, de kelder, of de provisiekast, om te zien of ik niet een geheim brokje, of dropje vertroosting, voor hem bewaard heb; en als ik het heb, geef ik het hem gewoonlijk.

Herder. Ik dacht gisteravond, dat als iemand, ons gesprek van gisteren gehoord had, het veel lachen onder de zotten zou veroorzaakt hebben. Ja, en als sommigen, die Herders en Rentmeesters genoemd worden, onze redevoering over barensnood, geboorte en dergelijke gehoord hadden, dan zouden zij ons gelasterd hebben als onbetamelijk en onkuis, zo niet bespot over het gebruiken van zulke onreine taal.

Rentmeester. Hij die te rein in zijn mond is om de geheiligde woorden van de oorkonden des Konings te bezigen, is te verlaagd én te onrein in zijn gemoed, om in de dienst des Konings gebezigd te worden. De heilige oorkonden van Zijn Majesteit, en de woorden waarin zij uitgedrukt zijn, werden door de reinste Geest, die ooit bestond, ingegeven en door de heiligste mensen, die ooit bestonden, te boek gesteld. Daarom werpen zij, die de gezonde woorden van de heilige oorkonden lasteren als onpasselijk en onrein, hun zwadders op de Auteur van de stijl, en op de heilige familie welke de erfgenamen zijn van de belofte, en moeten door een verschillende geest van hun worden bestuurd, welke geen andere kan zijn dan die een vuile of onreine geest genoemd wordt.

Herder. Zo het Petrus niet toegelaten werd, de heidenen, die de Heere geheiligd had, gemeen of onrein te heten, welke vrijheden moeten zij dan nemen, die zulk een taal bezigen tegen de woorden van des Konings mond. “Zou een man reiner zijn dan zijn Maker?” (Job. 4: 17). “De redenen des Konings zijn reine woorden.” (Psalm 12: 7). “Ja gelouterd.” (Psalm 119: 140). “Elk woord is doorlouterd”, (Spreuk. 30: 5). “En zij zijn liefelijke redenen.” (Spreuk. 15: 26).

Rentmeester. Zij die daar zeggen: “Houdt u bij uzelf en naak tot mij niet, want ik ben heiliger dan gij. Dezen zijn een rook in ‘s Konings neus, een vuur, de ganse dag brandende” (Jes. 65: 5). Welk vuur niet anders kan zijn dan het vuur van de zonde; en de rook is de vlam en de stank van de hoogmoed en van de onwetendheid, waarmee deze schepselen vervuld zijn. Evenwel, wij hebben een geslacht, dat rein is in zijn ogen; maar het ergste daarvan is, dat zij nooit van haar drek gewassen waren. (Spreuk. 30: 12).

Maar wij zullen voortgaan met onze goede gesprekken over de Koning, en gebruik maken van de woorden, die Zijn Geest onderwijst; en deze reinen overlaten aan de barmhartigheid of wraak, van Hem, die gezegd heeft: “Die het woord veracht, die zal verdorven worden.” (Spreuk. 13:13). En op de grote dag, wanneer de verborgenheid van de ongerechtigheid geopenbaard zal worden, zal hun reinheid aan het licht gebracht worden; en dan zullen wij de voldoening smaken van te zien wat het werkelijk is, en dienovereenkomstig te oordelen.

Herder. Toen wij gisteren scheiden, hebt u gesproken van de slechte opvoeding die *Klein Geloof* gehad heeft; en dat hij soms toegelaten werd naar Hagar te gaan om door de kinderen van de dienstbaarheid te worden rondgedragen. Als dat het geval is, dan verwondert mij de zwakheid van *Klein Geloof* niet. Ik zou denken dat vrije vrouwen, het Koninklijk zaad, en de vaste en aangestelde

dienaren van het Huishouden het uitsluitend en gehele bestuur over de kinderen van de Koning moesten hebben.

Rentmeester. Als Sara, of de erfgenamen van de belofte, of één van Sara's dochters die goed handelen, de gehele zorg over hen hadden, dan zou het niet zijn gelijk het is. Zodra, Izak geboren was, dreef Sara Hagar en ook haar zoon uit. Zij wilde nooit de dienstbare vrouw toestaan de erfgenaam van de belofte aan haar borst te leggen, opdat de melk uit het lichaam van de dienstmaagd haar beminde erfgenaam niet zou schaden; noch haar toestaan in het huis te blijven, opdat het kind haar slechte gewoonten niet zou aanleren: noch haar dierbaar kind evenmin. Izak moest de staat van zijn kindsheid zonder speelmakker doorbrengen liever dan van dat spottend kind des vleses het tolleren of boogschieten te leren.

Herder. Hagar moet ongetwijfeld een eeuwige haat tegen Sara, en de Ismaëlieten tegen de Israëlieten hebben. Het huis van Saul was het nooit eens met het huis van David, noch de dienstbare vrouw met de gehuwde vrouw. Sinaï en Sion kunnen nooit overeenstemmen noch kan de verlaten Hefzibah goedkeuren: en zij die pogen hier verzoening te bewerken, staan in een bres die nooit toegemaakt kan worden; en verkondigen vriendschap waar de Koning vijandschap gesteld heeft, en maken vrede waar Hij beide een zwaard en een vuur gezonden heeft. Als iemand van de dienstbare kinderen te kort bij het hof van Sion komen, dan komen zij als spionnen, om de torens te tellen, de bolwerken te beschouwen of in te dringen in het bestuur van het Huishouden, in de regels daarvan, de wegen daarvan, en om een weinig te weten van de zuivere taal van het Hof. Alleen opdat zij in staat zouden zijn, om enige van de zonen en dochteren Sions te verstrikken. Egyptenaars zullen zich Egyptenaars betonen.

Rentmeester. Het is waar; en wij weten dat Egypte de meest aan afgoderij en toverij overgegeven plaats onder de hemel was; en de apostelen verklaarden, dat al de kinderen van de genade in Galatië, die naar de zinnebeeldige Hagar gingen, betoverd waren. O, *uitzinnige Galaten, wie heeft u betoverd!* Maar wij hebben er aan het Hof die Hagar hoog roemen, en over haar familie wenen, die zelfs zo vol vleselijke smaak zijn, dat zij hun bitse verwijten uitwerpen tegen die welke getrouw zijn aan 's Konings Huisgezin, en die sommigen het Vorstelijk zaad noemen die tot zelfmoord zijn gekomen, wanneer de wetten van Sion verklaren, dat geen moordenaar het eeuwige leven in hem blijvende heeft en zelfmoord is de ergste van alle moord.

Herder. Zo dit het geval is, moet het ongetwijfeld zwaar gaan met deze drie arme kinderen. Vergeef mijn onbescheidenheid, mijnheer, terwijl ik om inlichting vraag, wie is de vroedvrouw van Hare Majesteit? Of liever, wie zijn haar vroedvrouwen? Want ik veronderstel dat zij er meer dan één heeft.

Rentmeester. Er zijn er twee, en niet meer. De beroemdste is een juffrouw **Liefde**. Haar stadswoning is binnen Jeruzalem, maar haar buitenverblijf is te En Rogel (1 Kon. 1: 9), dat zijn de tuinen des Konings, en ligt tussen Bethlehem en het dal Hinnoms. De andere is juffrouw **Waarheid**; zij is te vertrouwen, maar de andere is de beroemdste. Maar deze hebben personen die onder hen staan, maar zij zelf hebben altijd de opperheerschappij.

Herder. En werd de Koningin door juffrouw Liefde van *Zwak Hart, Domme Duif en Klein Geloof* verlost, of door de anderen.

Rentmeester. Mejuffrouw Liefde was op haar buitenverblijf en gaf bevelen, en had er op een verborgen wijze een hand in, maar zij verscheen niet in persoon; als zij dat gedaan had, zouden de zaken beter bestuurd geworden zijn; dat wel nodig was, want de Koningin baarde deze drie kinderen zeer slecht.

Zij was gedurende de gehele tijd van haar dracht zeer door ziekte gekweld; en nadat zij bevrucht was, had zij veel schrikken en plotselinge overvallen, die een zware somberheid op haar gemoed brachten, en haar aan veel dienstbaarheid en vrees onderwierpen; en wat de moeder aandoet, doet het kind eveneens aan, want dat wordt uit haar fonteynen gespijzgd. Toen deze drie kinderen geboren werden, vertoonden zich onderscheiden kenmerken van ongesteldheden en schrikken van de moeder op hen, die juffrouw Liefde afzuivert en verdrijft met een weinig vreugdeolie. (Jes. 61: 3), gemengd met manna dat verborgen is (Openb. 2: 17). Er huisvest geen vrees in de liefde, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten, want de vrees heeft pijn; en die vreest, is niet volmaakt in de liefde (1 Joh. 4: 18). De kinderen die volmaakt zijn in de liefde, zijn waarlijk wijs, want zij kennen hun Vader! “De liefde is uit God; en een iegelijk die lief heeft, is uit God geboren, en kent God” (1 Joh. 4: 7). En hij is “waarlijk een wijs kind die zijn eigen Vader kent”; zeggen zij die spreekwoorden bezigen; en ik geloof dat het zo is. Echter kunnen de wezens trekken van de familie meer vertrouwd worden, en zij zijn voor sommige huisvaders meer bevredigend, dan de stellige verzekeringen van de moeder, omdat het ondervonden is, dat er doodsbed belijdenissen zijn, die al zulke verzekeringen gelogenstraff hebben.

Herder. Dan veronderstel ik dat het Juffrouw Waarheid was, die de Koningin van deze drie Verlost heeft; en u zegt dat zij een voorzichtige vroedvrouw is, hoewel de andere meer beroemd is; daarom kunnen deze kinderen volmaakt of volkomen in de waarheid zijn, hoewel niet vol maakt in de liefde.

Rentmeester. Juffrouw Waarheid verlost de Koningin van die allen, en de indrukken van haar handen zijn op hen zichtbaar, en de Koning erkent ze. Want Hij zei: “Zij zijn immers Mijn volk, kinderen die niet liegen zullen? Alzo is Hij hun geworden, tot een Heiland” (Jes. 63: 8). En zeker is het dat de waarheid vrijmaakt (Joh. 8: 32). Vrij van de dood, hoewel niet altijd van de vrees daarvan. Want sommigen zullen verlost worden van de eeuwige dood, die, door de vrees daarvan, hun *gehele leven* door dienstbaarheid daaraan onderworpen waren. Dus maakt de Waarheid vrij; maar de volmaakte liefde dringt de vrees buiten, het kind der Waarheid is veilig, maar het kind dat in de liefde volmaakt is, is het gelukkigste.

Herder. Dan blijkt het dat de Koning er sommigen als de zijnen kan toe eigenen, die vooralsnog Hem nooit konden omhelzen.

Rentmeester. Ongetwijfeld kent Hij de zijnen, hetzij dat allen die de Zijnen zijn Hem kennen of niet. En zeker is het dat al het zaad Hem zal kennen, van de grootste tot de kleinste, eer zij heen gaan. Hij die de waarheid en de heiligen lief heeft, heeft inderdaad en in *Waarheid* lief. En kan daarom weten dat hij uit de *Waarheid* is, en kan zijn hart verzekeren voor Hem (1 Joh. 3: 18, 19). Maar hoewel de Koning hem kent en erkent, zo kent hij de Koning nochtans niet in de uitgebreidste zin; noch kan hij vredig Hem als zijn Vader omhelzen. Daarom heeft hij er de troost niet van, omdat, hoewel hij de Waarheid en de Heiligen liefheeft, hij niet volmaakt is in de liefde. En hij die niet lief heeft, kent God niet (1 Joh. 4: 8), hoewel God hem kent.

Herder. Ik dank u voor uw bevredigend besluit. Maar ik bid u, zeg mij Mijnheer, werden alle drie deze kinderen opgevoed in het paleis waar u zijt, of in een ander? Want ik weet dat de Koning verscheidene paleizen of verblijfplaatsen onder het volk heeft.

Rentmeester. Zij werden niet allen in het Vorstelijk paleis in de grote Residentie opgevoed, hoewel zij daar een korte tijd waren. *Zwak hart* werd door de raad van enige bestuurders naar het Noorden gezonden, naar hetgeen het paleis van de Hogepriester genoemd wordt; waar hij ijzeren veren in zijn hals droeg, om zijn hoofd rechtop te doen houden, en beugels aan zijn benen en enkelen, om zijn

leden in zijn fatsoen te zetten, en zijn kromme benen recht te krijgen, en hem behoorlijk voor de dag te doen komen, en zich te kunnen onderwerpen aan de ontelbare menselijke inzettingen vormen en bevelen van het huis: maar, uit gebrek aan een sterke borst, en een behoorlijke opvoeding in zijn jeugd, bleef hij lelijk, onevenredig en met de Engelse ziekte gekweld, tot op enige weinige dagen voor zijn dood, maar bij zijn verscheiden bleek hij een volkomen man te zijn.

Herder. En ik bid u, zeg mij eens, wat is er van *Botte Duif* geworden? Werd hij naar dezelfde plaats gezonden? Zo ja, dan durf ik wel zeggen dat het hem even slecht ging als de andere.

Rentmeester. Nee, hij ging niet met zijn broeder mee, hij werd naar Bethel gezonden om te wonen, hetwelk in het zuidelijk land ligt, bij de beroemde stad die eens de verblijfplaats van Melchizédek was, waar de lucht zuiver en het land vlak is, waar overvloedig zon en warmte is, en dat toch beroemd is door haar koele winden op zekere jaargetijden. Hier was hij onder de leiding van een getrouwe uitmuntende leermeester en bestuurder die hem met Gods hulp, zo vooruit hielp, dat zijn gedrag, opgeruimd gelaat en de innige genegenheid van de Koning jegens hem in de eeuwige jaarboeken opgetekend staan als des Majesteits dierbare Zoon en Zijn troetelkind waarover Zijn ingewand rommelt, en over wie Hij zich zekerlijk ontfermd heeft (Jer. 31:20). Zodat de oude naam: *Botte Duif*, in een ieders mond wegstierf, en in de tijd geheel uitgewist werd.

Herder. Evenees gaat het met enigen van de kudde, die in de handen van zorgvuldige herders komen, die hen onder hoger bestuur geen gebrek doen lijden, maar hen doen neerliggen in grazige weiden en zachtjes voortvoeren aan zeer stille wateren (Ps. 23: 2), terwijl anderen toegelaten worden door de wolf verstrooid te worden, in talloze hoeken en heggen in deze dagen der wolken en der donkerheid (Ezech. 34: 12). Het verlorene wordt niet opgezocht, de weggedrevenen worden niet wedergebracht, de gebroke ne worden niet verbonden, en de kraken worden niet gesterkt" (Ezech. 34:16). Een mens zonder geestelijk verstand is een dwaze herder; en als hij er een is die geen aching voor zijn kudde heeft, dan waren zij beter zonder hem dan met hem, want, wanneer zij allerwege verstrooid zijn als schapen die geen Herder hebben, dan zal de Eigenaar hen zelfs opzoeken, gelijk geschreven is: "Ik, ja Ik zal naar Mijne schapen vragen, en zal ze opzoeken" (Ezech. 34: 11). Anderen besteden de helft van hun tijd met hun, zoals men, het noemt, te kammen, wat gedaan wordt door een grote krukstok, in de vorm van een kapitale Y in de grond te slaan, terwijl het arme schaap met zijn nek achterover aan die kruk hangt aan een pen, die bovenaan door de twee krukken heen steekt en de herder knipt de losse, slingerende en verwarde wol af, om het schepsel tot op de ogen vol en rond te doen zien; wanneer het geraamte, als u het moest optillen, zo licht is als een uil, en haar ribben zijn als een speldenpapier en, als het slechts spreken kon, zou het schreeuwen: Ik word mager, ik word mager, de ganse dag door" (Jes. 24: 16). "U eet het vette, en bekleedt u met de wol; maar de schapen weidt u niet (Ezech. 34: 3). En wederom: "En de herders vraagden niet naar Mijn schapen; maar de herders weidden haarzelf, maar Mijne schapen weidden zij niet" (Ezech. 34: 8). Maar zeg, mijnheer, waar is *Klein Geloof*?

Rentmeester. Klein Geloof is in het Stadspaleis.

Herder. Groeit hij wel iets? Is er enige waarschijnlijkheid dat zijn naam in de vergetelheid zal begraven worden, zoals die van zijn broeder *Botte Duif*? Of is hij nog klein geloof, en klein van gestalte?

Rentmeester. Hij is nog klein geloof; en die naam is, tegelijkertijd, toepasselijk op sommigen die van een zeer groot geloof spreken, die niet meer lauwerkransen van hun overwinnende kracht en heldendaden te tonen hebben dan hij heeft.

Herder. Als iemand geloof heeft, moet hij het in de Koning hebben; en als hij, genoeg heeft om door te leven, te strijden, te arbeiden en te wandelen, dan is zulks genoeg; het wordt zelden gegeven om er op te roemen. Zijn Majesteit doet niets tevergeefs. Maar de reden waarom ik het vraag, is omdat somtijds de kinderen die in de groei belet zijn, uit gebrek aan goede opvoeding, en anderen die niet zeer gevoelig of ooglijk in hun jeugd of kindsheid zijn, daar in latere jaren door groeien, gelijk *Botte Duif* zulks deed.

Rentmeester. Als een zwak kind eens in de handen van Hagar valt, en met de tijd deerlijk verzot op haar wordt, en haar borsten zuigt totdat zij die begeert boven alle anderen, en een speel- en schoolmakker met haar kinderen wordt, zijn de gevolgen niet spoedig kwijt te raken: sommigen krijgen de uitterende ziekte, die zo diep geweest is, dat hun vlees wegteerde, zodat het niet gezien kon worden; en hun beenderen die niet gezien werden uitstaken (Job 33: 21). En *Klein Geloof zelf*, die geen kind in kennis is, hoewel hij klein is in het geloof, ziet de huichelarij van de oude vrouw, en de gevaarvolle toestand van haar familie, en kermt dikwijls onder de dienstbaarheid, waaraan hij tot op deze dag onder hen verbonden is, maar hij kan er niet van loskomen. Ook wil hij niet, voor dat het hem vergund wordt een kennelijk gezicht van het aangezicht van de Konings te hebben. En alhoewel velen van de ondergeschikten grotelijks te laken zijn, omdat zij, de kinderen der dienstbaarheid rondom het paleis lokken, en die toe te laten hem op te voeden die zo onverschillig zijn, dat zij er zich niet over bekommeren welke armen hem omhelzen, als zij hun salaris nu kregen; nochtans was *Klein Geloof* eertijds ook zelf te berispen. Want hij heeft veel gezonde raad en waarschuwing gekregen sinds dat hij bekwaam is geweest om die te ontvangen; en nochtans hunkerde hij naar de verblijfplaats van Hagar, en elke keer liep hij stil weg om een spelletje met de Hagarenen rond de berg te spelen; en soms geraakte hij, met hen aan het twisten, of liever spotten, over de dagorders van Sion, dat gelijk is aan die een hond bij de oren grijpt (Spreuk. 26:17), want zij hadden te veel van de wijsheid van de slang van *Klein Geloof*, die slechts uitgerust was met de onschuld van een duif; zodat zij hem in het hoofd vergiftigden. En hem met een verbroken oordeel naar huis zonden. Hun bedrieglijke redenering en Sions dagorders veroorzaakten een lang voor en tegen in zijn gemoed; zodat hij lang met elke wind heen en weer geschud werd (Efeze 4: 18), op geen enkele wijze versterkt, bevestigd noch verzekerd zijnde.

Herder. Goed, mijnheer, maar *Klein Geloof* is niet zonder de belofte van de Konings: “Zij die in de geest dwaalden zullen tot het verstand komen”; en als hij vergiftigd is geworden wordt er gezegd, dat als zij iets dodelijks eten, het hen niet zal schaden. Want u weet dat er balsem is in Gilead, en een heelmeester aldaar.

Rentmeester. Zeer waar: maar als een onbedachtzaam, kind de Koning tergt om een vurige slang te zenden, kunt u verzekerd zijn, dat hij hem de beet zal doen gevoelen, en het venijn ook, eer Hij een geelkopere zal doen vertonen, of een bevel uitvaardigt om te leven door daarop te zien.

Herder. Ik bid u, mijnheer, mij te zeggen wat de klachten van *Klein Geloof* zijn.

Rentmeester. Zijn klachten zijn talrijk: want hij klaagt altijd. Maar de voornaamste zijn, dat hij zwak is in zijn knieën, los in zijn lenden, en iets van verlamming heeft in zijn handen, welke ze altijd doet neerhangen; en hij is schroomvallig in zijn gemoed, vreesachtig in zijn hart en zwak in zijn enkels, zodat hij zijn schoenen niet over zijn hielen kan krijgen: het is een zeldzaamheid om zijn voeten geschoeid te zien. (Efez. 6:15). En daar hij gestadig met Hagars jongens aan het spelen geweest is, heeft hij, hun verachtelijke, lage en onpasselijke manieren en wegen aangeleerd, waarom hij geruime tijd uit de eetzaal gehouden is.

Herder. Maar hij is niet zonder zijn beloften, noch zonder de bevestigde liefde en toegenegenheid van zijn Vorstelijke Vader, die zijn dienaren gelast de zwakke handen te sterken, de wankelende knieën te schragen, de trage handen op te richten en tot de vreesachtige te zeggen: “Zijt sterk, vreest niet.”

Rentmeester. Het is waar, maar daar zijn knieën zo zwak zijn, wankelt hij aan de belofte, door ongeloof. Zo dikwijls hij die verlamming in zijn handen heeft, kan hij geen vertroostende steun vasthouden. Want u weet dat het enige kracht vereist om het eeuwige leven aan te grijpen; en het vereist gestadige kracht om het getrouwe woord vast te houden, zoals het hem onderwezen is. Want de boze rooft dikwijls het goede zaad dat in het hart gezaaid is; en, als iemand van de Vorstelijke Familie in gevaar onder rovers komt, dan kan *Klein Geloof* zeker zijn, dat hij nooit ontsnapt. Want hij is vroeger al eens aan de poort van het paleis geplunderd geweest, en zelfs aan het hof des Konings werd hij beroofd. Zijn schroomvallig gemoed verergert zijn geheugen, dat evenals een spinnenweb is; het zou een vlieg kunnen bevatten, maar als een zware of gewichtige zaak, die hem van nut is, daarop valt, dan heeft hij het in een minuut verloren.

Herder. Als *Klein Geloof* de Koning niet kan vasthouden, dan zal de Koning hem behoeden. Niemand zal hem uit Zijn handen rukken, want het is het welbehagen niet van de grote en alwijze Beschikker der gebeurtenissen dat een van die kleinen zou omkomen. En u weet, dat *Klein Geloof* een kleintje is. Hij zal de zwakke handen versterken, en de wankelende knieën schragen, hoewel Hij zijn rentmeesters niet vergunnen wil dit te doen. Als Hij tot de geraakte zegt: “Strek uw hand uit, dan zal die genezen worden.” Als Hij tot het Ongeloof, gelijk van Lazarus grafkieren zegt: “Ontbind hem, en laat hem gaan”, dan zal de zwakste uit het huis zijn als David. De Koning zelf noemt *hem Klein Geloof*, wat te kennen geeft dat hij geloof bezit, hoewel niet veel; en geloof is een Goddelijk zaad, en een vrucht van Zijn Geest: “Die uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof.” En, als Hij een rentmeester niet toestaat de lendenen van zijn gemoed op te schorten, dan is het om het geloof en de lijdzaamheid van de rentmeester, zowel als de oefening van het zwakke kindje te beproeven; en Hij heeft een welbehagen in de pogingen van Zijn dienaar, als er gebed en smeking bijgevoegd worden, schoon hij niet mag slagen. Het wordt verhaald als een lofrede op iemand: “Dat hij velen onderwezen, de slappe handen versterkt had; dat zijn woorden de struikelenden hebben opgericht, en dat hij de krommende knieën had vastgesteld.” (Job 4: 3, 4). Maar hij werd gelaakt, omdat hij verdrietig was toen dezelfde zaken over hem kwamen, en beroerd werd toen hij getroffen werd met dezelfde beproevingen.” (Job 4: 5). Niettemin prijst de Heere de tedere zorg, bijzondere oplettendheid, en ernstige pogingen van Zijn dienaren, omdat Hij weet dat het welslagen geheel van Hem afhankelijk is. Paulus mag planten, en Apollos nat maken, maar niemand dan de Koning kan het de wasdom geven; nochtans wordt het aangenomen als er een bereidvaardig gemoed is. Zijn werk is voor de Koning; en als Zijn Majesteit hem niet voorspoedig maakt, is hij, *nochtans* heerlijk in Zijn ogen. Ik heb soms een tweelinglam gehad, dat al mijn bekwaamheid en ondervinding bespotte. De moeder was teder, overvloedig met melk, het weer schoon, de weide goed. Ik heb getracht het eten in de kooi te leggen, en een hoek er voor opgericht, waar het zowel droog als warm was, naar het Goddelijk voorschrift: “Op een goede weide zal Ik ze weiden, en op de hoge bergen Israëls zal haar kooi zijn; daar zullen zij neerliggen; een goede kooi, en zij zullen weiden in een vette weide op de bergen” (Ezech. 34: 14). Maar dat alles hielp niet. U leest van schapen die uit de wachstede opkomen; die alle samen tweelingen voortbrengen, en onder dezelve is er geen jongeloos” (Hoogl. 6:6). Maar hoewel de ooien niet onvruchtbaar waren, zegt het niet dat de lammeren niet zwak waren; wat dikwijls met tweelinglammeren het geval is. Sommigen daarvan ben ik verplicht geweest, de berg op te dragen; zij waagden het op mijn voeten wanneer zij haar eigen voeten niet durfden vertrouwen; zoals Eliza’s smekende weduwe, die even goed naar het Fonteinhoofd kon gegaan zijn, dan naar de Profeet toe te komen; maar toen zij schulde achter een menselijk smeker, dacht zij dat zij veilig was.

Rentmeester. Zoals het met uw kudde is, zo is het met het huishouden, waarvan ik een bediende ben. Het is een zeldzame zaak, een tafel toe te richten zoals voor *Klein Geloof* om aan zijn deel te komen: is er een appel (Hoogl. 2:5), een tros druiven (Jes. 65: 8), een weinig maneschijn (Hoogl. 6: 10), of enig brokje behorend bij de nieuwe maanfeesten; een beuzeling, die maar een slechte zaak is in de ogen des Konings (2 Kon. 8: 18), een weinig honing (Spreuk. 24: 13), of melk (1 Kor. 3: 2), dan zal hij misschien een kruimeltje eten. Maar als het uit vaste spijzen bestaat, dat geschikt is voor volwassen personen (Hebr. 5: 14), dan heeft hij er voor, en begeert een gedeelte, maar kan zichzelf niet voeden uit gebrek aan kracht in zijn handen. En daarom is er, als wij, die gerechten op tafel hebben, niets voor hem; en hij roept uit: “Wee mij! Daar is geen druif om te eten!” (Micha 7: 1). En door op zulke zwakke dingen te leven, en vooral op melk, wordt hij dikbuikig en zwaar, dat hem achteruit zet: “want een elk die melk gebruikt is onhandig” in de regels en voorrechten van Zijner Majesteits huis. “want hij is een kind.” (Hebr. 5: 13). Naar zijn tijd te rekenen moest *Klein Geloof* de teugels van het bestuur in handen én als een Koning geregeerd hebben; maar in plaats daarvan verschilt deze erfgenaam, zolang hij een kind is, niets van een dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles; maar hij is onder voogden en verzorgers; en daar moet hij blijven, tot de tijd, van de Vader te voren gesteld.” (Gal. 4. 1, 2).

Herder. Denkt u dat hij behoorlijk gebaard was door het Woord der Waarheid? (Jac. 1: 18), en dat het onvergankelijk zaad behoorlijk voortteelde? (1 Petrus 1: 23) en dat het ingeplante Woord in zachtmoedigheid ontvangen is? (Jac. 1: 21). Is dit zo, en is hij van het Vorstelijke zaad, en een Boom der Gerechtigheid, hoe wild de dorre stam van nature ook zij; hij zal een vruchtbaar veld worden, hoe droog en verschroeid het braakland ook in verleden tijden geweest mag zijn. Want dat zaad kan nooit onder de kluiten verrotten. (Joël 1:17). Ook zal hij niet altijd een dwerg blijven; maar zal, op de bepaalde tijd des Konings, zijn lengte bereiken.

Rentmeester. Dat hij het kroost is van de algemene Opperheer, betwijfelt niemand van het Vorstelijk Huisgezin; daar zijn naam aangetekend staat in het dagboek van het Hof, en in de geslachtslijst van het Vorstelijk zaad. Want zij zijn allen het kroost van de *Ouden van dagen*, door het geloof in de waarschijnlijkste Erfgenaam; en hij wordt uitdrukkelijk *Klein Geloof* getiteld, en dat door Zijn Majesteit zelf. Evenmin werd hij nooit door zijn eerwaarde Moeder, noch, door een van de zonen of dochters van Sion, noch door iemand van de familie, noch door enige bevestigde of ondergeschikte dienstdaren in het huishouden verloochend; zij hebben allen, van eeuw tot eeuw, een bijzondere zorg betoond, en de meeste eerbied aan de dag gelegd voor *Klein Geloof*, en hebben die kleine dikwijls ontvangen in de naam van de Konings, en hebben door dit te doen de Koning ontvangen. Want hoewel *Klein Geloof* zwak in zichzelf is, was nochtans zijn Woord gewichtig en krachtig voor anderen; en, wanneer zijn schroomvallige aanvallen over hem gekomen zijn, en in vrees geweest is, waar niet te vrezen was, en vluchtte waar geen vervolger was zo dikwijls het geval is hebben gehele Heidense volken een bevel en een bijzondere waarschuwing ontvangen aangaande zulke zwakken van het geslacht. “Brengt een raad aan, houdt gericht, maakt uw schaduw op het midden van de dag, gelijk die van de nacht; verbergt de verdrevenen en meldt de omzwervenden niet. Laat mijn verdrevenen niet onder u verkeren, o Moab! wees u hun een schuil plaats voor het aangezicht des verstoorders.” (Jes. 16: 3, 4). Dat Zijn Majesteit hem “uit Zijnen wil, heeft verwekt door het Woord der Waarheid”, betwijfelt niemand; en dat hij wedergeboren werd uit onvergankelijk zaad, dat leeft en blijft tot in eeuwigheid, kan nooit ontkend worden. Maar toch is zijn naam *Klein Geloof*; en toch is zijn geloof in zekere zin niet klein. Want als Zijn Majesteit zijn banier oprichtte, dan was er niemand spoediger bij dan hij, liever dan bij de opstandelingen gesteld te worden. Als de Koning toornt, dan staat er niemand meer ontzet, noch op groter afstand; als Hij een donderend bevel uitvaardigt, dan is hij de eerste die voor Zijn Woord heeft en als een Vorstelijke dagorder

uitgevaardigd wordt om een vijand te grijpen en te vangen, dan is hij de eerste die uitroept: “Ben ik het, Heere?” En heeft bij die gedachte. Zodat hij geen vijand is van de Koning, noch van enige huiselijke dienaar, noch, van iemand anders, zoals van zichzelf. Hij gelooft dat elk woord, dat uit de mond van de Koning komt, waarheid is, en dat met onwankelbaar geloof. Hij is ontzet over de wetten van het rijk; verwacht dikwijls, om de geringste overtreding onder het heetste misnoegen van de Goddelijke Wetgever te vervallen; en wordt voortdurend vervuld met verwondering, vermengd met wroeging en dankbaarheid; bij de overvloedige goedertierenheid van zijn gevreesde Vorst, in het uitstellen van de rechtvaardige uitvoering van het vonnis, dat hij weet dat toekomt aan hem in het bijzonder en aan de gehele familie in het algemeen.

Herder. Als dit het geval is, verwondert het mij, dat *Klein Geloof* zo zwak is. Want niets sterkt zwakke kinderen meer dan vertrouwen, want hierdoor is het dat wij leven. Als *Klein Geloof* het bericht gelooft, moeten de blijde klanken van het bericht, en de blijde boodschap die bericht wordt, door de hand van vertrouwen te huis gebracht worden en als zij te huis gebracht en toegepast wordt, moet het voedsel, waardoor de aandachtige *hoorder en gehoorzame* ontvanger moet leven, toenemen en groeien.

Rentmeester. Dit is alles waar: maar dit is hier het geval niet. Want in zekere zin heeft *Klein Geloof* teveel geloof, en in een andere zin heeft hij teweinig. Indien iemand, hetzij vriend of vijand van de Koning met een boodschap in de naam van de Koning komt, hetzij, hij door Hem gezonden is of niet; als zij kwade tijding bevat, dat er een roede voor *Klein Geloof* in het zout ligt, of dat de Koning toornig op hem is; of het belooft, hetzij tot in beslagneming van goederen, aan de kaakstelling, verbanning, gevangenneming, ja de dood zelf; het wordt alles geloofd, en hij leeft in voortdurende verwachting van de volste uitoefening van straf; “zo gelooft de slechte alle woord”, (Spreuk. 14: 15) en hierin heeft hij teveel geloof. Maar, als u enig goed bericht van de Koning brengt, aangaande Zijn goedertierenheid; Zijn tedere zorg voor de kleinen van het huisgezin; de onpartijdigheid van Zijn liefde, dat de zwakken Hem even dierbaar zijn als de sterken, dat Hij, ze te bekwamer tijd sterken zal, “dat zij allen vroeger of later in de eetzaal zullen komen, dat zij allen Zijn aangezicht met vrolijkheid zullen aanschouwen, enz. enz., dat kan hij niet geloven. En in deze zin is zijn naam *Klein Geloof*, maar niet in de anderen. En met deze daden van wantrouwen, werpt *Klein Geloof* geen geringe oneer op zijn Vorstelijke Vader. De dienstbare of bastaardkinderen verbeelden zich, tevergeefs dat de Koning enkel goedertierenheid is, en ontbloten Hem in hun gedachten van Zijn vreselijke Majesteit. *Klein Geloof* gelooft dat Zijn Majesteit vreselijk, en dat Zijn goedertierenheid groot is, daar waar dat bewezen wordt; maar hij kan niet vast geloven dat de Koning hem genadig zal zijn, wat zowel zijn dwaasheid als zijn schade is. Eerstgenoemde is een bastaard, en een zot, en vernederd zijn Meester; de laatstgenoemde is een zoon, en deze onteert zijn Vader, door zijn dwaasheid te voeden. Bovendien is er in ons rijk een beruchte vijand van de Koning, die om een vroegere *daad van* opstand voor eeuwig verbannen is van de aanschijn, gunst, en bescherming van de Koning. Deze vijand tooit de Koning in niets dan goedertierenheid op, voor het laag geboren geslacht, zijn listen, en stelt Hem aan de jonge prinsen niet anders voor dan als bekleed met vreselijke majesteit. En *Klein Geloof* luistert, merkt op, en gelooft op een verborgen wijze de helft van wat deze vijand voorgeeft, zodat hij dikwijls harde gedachten van de Koning zelf koestert, in zoverre, dat Hij bij tijden nauwelijks als een genadig Vader, een vast verblijf in de gedachten, het hart, de genegenheden, of zelfs in het vertrouwen van *klein Geloof* kan vinden. Zijn Majesteit staat dikwijls aan de deur en klopt: Indien iemand Mijne stem zal horen en de deur opendoen “Ik zal tot Hem inkomen.” (Openb. 3: 20). Maar zo dikwijls Hij tot het verblijf van *Klein Geloof* komt, vindt Hij hem gewoonlijk geheel aandachtig naar deze oproerling luisteren; hetwelk Hem tot naijver verwekt, hetwelk genoemd wordt de toornigheid tegen Zijn zonen en dochteren. (Deut. 32: 19). Daarom is het billijk, dat *Klein Geloof* toegelaten wordt zijn buik vol te hebben van zulke raad, en te zien dat zijn aanhangen aan de vijand

van zijn Vader voor hem in zijn ware kleuren ontdekt mag worden; en dat *Klein Geloof* onder een toekomstig genadig bezoek van de Koning gebracht mag worden om zijn ongeloof te zien, te belijden en te betreuren, wat de grootste zonde is, waaraan *Klein Geloof* ooit schuldig was, sinds hij bestaat, en de grootste waaraan hij ooit schuldig zal zijn, al leefde hij duizend jaar. Want die niet gelooft, heeft de Algemene Gebieder tot een leugenaar gemaakt (1 Joh. 5: 10), en Hem door ongeloof tot een leugenaar te maken is Hem met de duivel gelijk te stellen, die een leugenaar en moordenaar was van de beginne.

Herder. Verontschuldig mij, mijn waarde heer; het is zes uren, en hoog tijd om mijn kudde te drenken. Als ik daar niet bij ben, dan zullen de schapen op honderd wegen verstrooid worden. Want de bron wordt altijd door valse Herders gekweld, en als daar niet een van de Herders van de Koning is, dan zullen zij zeker komen en ze van daar verdrijven. (Exod. 2. 17). Want het is in onze dagen gelijk het was in de dagen vanouds wanneer de Zoon en Erfgenaam van Abraham een put graaft, dan zullen de herders van Gezar zeker twisten om het water (Gen. 26: 20), of de put toestoppen.

Rentmeester. Hoe lang zult u wegblijven?

Herder. Ongeveer twee uren.

Rentmeester. Als het u aangenaam is, zal ik u om half negen op deze plek wachten, daar het heden een vrije avond voor mij is.

Herder. Als niets onvoorzien het mij belet, zal ik daar zeker zijn. Het aangezicht van de Koning zij met u!

DERDE SAMENSPRAAK.

Rentmeester. Wel, u keert spoediger terug dan u gedacht had: het is nauwelijks twee uren geleden, sinds u van hier vertrok,

Herder. Wanneer de steen van de mond van de put afgewenteld is (Gen. 29: 3) dan tracht ik al mijn troggen, als ik kan, te vullen; en als ik al genoeg water gehaald heb, is het drinken spoedig, met gemak en genoeg afgelopen. Het zwaarste werk is om de steen af te wentelen. En soms is het werk om water te putten, want de put is diep en allerontzettendst diep als de fonteinen laag zijn. Zeg mij eens, bent u hier al de tijd geweest?

Rentmeester. Al die tijd; en ik ben bijna verwonderd dat *Klein Geloof* mij niet ontdekt heeft, want hij houdt zich meer aan mijn slippers vast, dan iemand van het huisgezin.

Herder. Ik was, terwijl ik voortliep, aan het denken over wat u zei over de ellendige zonde van het ongeloof en haar ontzettende gevolgen. En ik denk dat dit de hoofdader van de verdorven boom is, die het menselijk gemoed aangreep, toen de wederpartijder de bijl aan de harten van onze eerste ouders lag. Want het menselijk gemoed is nooit zonder natuurlijk geloof, want als de Koning van de bodemloze put, of een van zijn kinderen, een duizendtal onmogelijkheden, zelfs tegenstrijdigheden, uitstekende en blinkende valsheden te voorschijn brengt, zullen zij vertrouwen krijgen als zij slechts verguld of vernist zijn. Als iemand voorgeeft dat *de satan* de satan uit kan werpen, wordt dat geloofd. Als de gemene soldaten Herodes vertellen, dat de discipelen van de Zaligmaker Hem gestolen hebben, terwijl zij sliepen, dan is Herodes overtuigd, en vertrouwt het getuigenis van een ooggetuige, die vast sliep. Simon Magus verwierf het vertrouwen en de genegenheid van een gehele stad, en gaat door voor de grote kracht Gods, maar als de Koning komt, wordt hij Beëlzebub genoemd. Zo kwam de Heere in de naam van Zijn Vader, en werd niet ontvangen; een ander komt in zijn eigen naam, en hem ontvangen zij allen. Hieruit blijkt het dat het Ongeloof alleen de God der Waarheid tot onderwerp heeft; zij deinst terug om iemand anders dan God tot leugenaar te maken. Want huichelaars, schelmen, tovenaars en duivels kunnen geloof op aarde vinden, om, alles aan te nemen wat in de hel uitgebroeid wordt, maar een goddelijke boodschap vindt bij ons geen plaats, voordat een Goddelijke kracht een toegang en verblijfplaats schenkt.

Rentmeester. Dat is wat ik u te voren zei dat het Ongeloof God tot een leugenaar maakt; en het is de eerste zonde die ooit het gemoed, hetzij van mensen of gevallen engelen doordrong. Duivelen geloven in een toekomstige toorn, en sidderen; maar zij kunnen geen vertrouwen op Goddelijke goedertierenheid oefenen, uit gebrek aan een Goddelijk bevel, of een gegeven offer, of een aangekondigde belofte. Maar de kinderen der mensen hebben een stem, die tot hen gericht is, maar zij kunnen die niet ontvangen, want zij zijn allen onder het ongeloof besloten. Nochtans zullen de erfgenamen der belofte zeker geloven. Want de belofte brengt niet slechts de zegeningen, maar ook het vertrouwen met zich en dit ondervindt en gevoelt *Klein Geloof* soms, niettegenstaande de slechte handen en het wreedaardig bestuur dat hij ondervonden heeft.

Herder. Ik zie nu het geval van *Klein Geloof* duidelijker dan ooit in: maar ik geloof dat de dienaren, die de huichelachtige doophefsters, bij de arbeid der Koningin, van Sinaï brachten, het meeste te laken waren; ik bedoel die, welke de geboorte van *Klein Geloof* verhaasten; die, welke hem rond het Paleis lokten, en voedden; en die, welke deze aannamen; en de min zelf die Hagar toeliet het kind te zogen, want elk verstandig mens moest geweten hebben, dat welke besmetting een vrouw ook heeft, deze haar melk aandoet, en onvermijdelijk het kind besmet dat er op leeft; en ik geloof dat het beter voor *Klein Geloof* geweest, zou zijn, op de melk van de woudezel, die aan de woestijn gewoon is, te leven;

in haar maand zullen zij ze vinden (Jer. 2: 24), dan op de melk van de dienstbare vrouw, die overeenkomstig de oude oorkonden nooit gezuiverd, noch gereinigd was.

Rentmeester. Die dienaren zijn ongetwijfeld berispelijk; ook zal haar gedrag niet, zonder kwalijk genomen te worden, voorbij gezien worden, noch zij zelf zonder bestraffing blijven. Want wat ook voor de kleintjes van zijn Majesteit gedaan wordt om hen te schaden, wordt alles beschouwd als aan Hem gedaan. En was het mogelijk, dat niet het geval is, *voor Klein Geloof* om te sterven, zijn bloed zou geëist worden van de handen van de dienaren; zij zouden als moordenaars worden terecht gesteld, voor het toelaten dat zijn volk omkwam uit gebrek aan kennis, en zouden als de zodanigen in deze of in de toekomstige wereld gestraft worden.

Herder. Zo was het in de dagen vanouds, met een beroemd persoon in mijn vak, wiens eerlijke belijdenis in de aloude Gedenkschriften opgetekend staat: “Deze twintig jaren ben ik bij u geweest, uw ooien en uw geiten hebben niet misdragen. En de rammen van uw kudde heb ik niet gegeten. Het verscheurde heb ik tot u niet gebracht, ik heb het geboet, u hebt het van mijn hand geëist; het ware des daags gestolen, of des nachts gestolen” (Gen. 31: 38, 39). En het is ook bij de dienaren van het Huishouden van Zijn Majesteit die gebezigd worden om de broederschap van Sion op te bouwen: “Een iegelijks werk zal openbaar worden. Want de dag zal het verklaren, omdat het door vuur ontdekt wordt. En hoedanig een ieders werk is, zal het vuur beproeven. Zo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen. Zo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden” (1 Kor. 3: 13, 14, 15). Weinigen zijn hiervan bewust, die zichzelf indringen, of door anderen ingedrongen worden, in de dienst van de Koning; die de voornaamste oorzaken zijn van het lijden van mensen als *Klein Geloof*.

Rentmeester. Dat zijn zij; echter zoals wij te voren hebben aangemerkt, is *Klein Geloof zelfs* zeer te berispen om zijn weglopen van de overige Koningskinderen, terwijl hij beter wist. En om zijn voortdurend spelen met de jongens van Hagar, waar hij zoveel van hun verachtelijke taal aanleerde. En zijn hoofd met oudwifse fabels opvulde. En hun fabelachtige geschiedenissen van geesten, spookverschijningen en gedaanten, van Koos de reuzendoder, van het oproepen van de duivel, van dwaallichten, kabouters, heksen en nachtmerrie; samen met vertellingen van tovenaars, dromers, duivelskunstenaars, waarzeggers, bezweerders, sterrenkijkers, gelukvoorspellers, planeetlezers en sterrenwichelaars, die voorgeven geboorte-uren te berekenen, en uit de stand der planeten het toekomstig geluk of de rampzaligheid van de stervelingen te verzekeren; dat velen tot een zorgeloos, los en wanhopig leven heeft gebracht.

Drie zulke lieden heb ik gekend, en God vergold hen voor hun gehoor geven aan zulke dingen, die boosheid, duivelskunstenaar, ijdelheden en leugens zijn. Deze dingen omringden *Klein Geloof* met legio's van ingebeeelde angsten en verschrikkingen, zodat hij dikwijls bevreesd is achter zich om te zien, of zelfs zijn hand uit het bed te steken. En daar hij door deze ingebeeelde ijdelheden gejaagd wordt, is hij dikwijls een schrik voor zich zelf. Ons wordt door de Koning geboden, niet naar zulke profeten, noch waarzeggers, noch dromers, noch huichelaars, noch tovenaars te horen, die tot ons spreken, want zij voorspellen leugens. (Jer. 27:9, 10). “En wederom”, zo zegt Jehovah, “leert de weg der heidenen niet, en ontzet u niet voor de tekenen des hemels, omdat zich de heidenen voor dezelve ontzetten.”

Want de inzetten der volkeren zijn ijdelheid (Jer. 10: 2, 3). Hij gaf zich ook over tot het lezen van enige romans, die door de Hagarenen uitgegeven werden, totdat hij meer leek op een Athener dan op een Prins. En raakte dikwijls met hen in geschil. En hield er in het geheim van, om iets nieuws te horen en te vertellen.

Herder. Als een kind eenmaal aan die dingen gewend is, zal hij er meer of minder aan gehecht zijn, zolang als hij leeft. Bovendien vernederen zij het gemoed, en houden het laag en verachtelijk, en er is een tijd lang een verborgen achting voor het bastaard geslacht, wat gewoonlijk een liefdadige beschouwing of beoordeling van hen wordt genoemd. Zodat *Klein Geloof* hen niet op een behoorlijke afstand hield, toen hij hen doorgrondde; noch zijn eigen waardigheid in acht nam, noch overeenkomstig daarmee leefde; wat ontoren van de Koning is. En daarom wordt hij, hoewel een erfgenaam, billijk onder voogden en opzieners gesteld, dat hij een tijdlang niets van een dienst knecht scheen te verschillen; omdat hij zijn Zoonschap vernederde tot de geringe stand der dienstbaarheid.

Rentmeester. Ja, en sinds dat hij beter geweten heeft, en het misnoegen van de Koning over zijn vroegere dwaasheid heeft gevoeld, is hij nog niet lang geleden uitgegaan, als er maar een gerucht verspreid werd van enig heraut, klokluider, stadskorporaal, of gewone omroeper, die uitgezonden zouden zijn met een dagorder van Sinaï, zodat hij buiten bereik blijft van de belofte, die dus volgt: Welgelukzalig is de mens die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijne poorten, waarnemende de posten Mijner deuren.” (Spreuk. 8: 34). Maar hij was niet dagelijks aan de poorten der dwazen, zo niet aan de poorten der hel. En dikwijls aan Hagar’s kasteel, in plaats van te waken aan de posten van de deuren der Wijsheid.

Herder. Als hij Hagar en haar jongens liefheeft, is het een sterke hand. Zulk een ijver verwekt kinderen, maar niet goed, ja zij zouden hen uit de gunst van de Koning willen uitsluiten, opdat zij over hen zouden ijveren.” (Gal. 4: 17). Wat niet beter is dan de praktijk van die bedelaars, die in London kinderen stelen en hun de ogen uitsteken, ten einde hun een noodgeschrei te verschaffen in het bedelen voor een blind kind, opdat zij hun brood zouden hebben, en in luiheid leven.

Evenwel lijdt *Klein Geloof* daar nu voor, en ik durf zeggen, dat hij de lange lijst van zijn dwaasheden onder de roede, die hem drukt, leest. Want zoals u te voren hebt aangemerkt, kan hij het bericht van het misnoegen van de Koning geloven, hoewel het bericht van Zijn genade niet.

Rentmeester. Zeker is het dat de hele geslachtslinie van Hagar, die dikwijls rond de muren van Sion zwermen en dwalen, tot geen ander doel komen, dan om de vrijheid van de Koningskinderen na te speuren, opdat zij hen bedriegen, misleiden, verleiden, en hen in slavernij, die hij onder hen heeft aangedaan, en dat tot op deze dag; maar zij zullen hem niet gemakkelijk meer bedriegen. Want zoals te voren is gezegd, hij heeft een sterk geloof in de gerechtigheid, de waarheid, de heiligheid, de onveranderlijkheid en de vreselijke Majesteit van de Koning; hieraan wankelt hij niet. Maar aan Zijn liefde, barmhartigheid, ontferming, traagheid tot toorn, de overvloed van Zijn goedertierenheid en de volheid van Zijn verlossing, wankelt hij dikwijls. Hij beeft voor het woord der Waarheid, (Jes. 66: 5), en twijfelt aan de belofte door ongelooft. (Rom. 4: 20).

Herder. Ik bid u, zeg mij, koestert *Klein Geloof* in het geheim een opstandige geest? Weerstaat hij de vrijmacht, de verkiezing, de raad en het besluit van zijn Vrijmachtige Vader? Twist hij ooit hardnekkig tegen de verkiezende daden van de Koning, die dagelijks zichtbaar zijn, in sommige oproerigen tot gehoorzaamheid om te zetten, en in de toepassing van strenge gerechtigheid aan anderen?

Rentmeester. Hij die dit doet is geen *Klein Geloof*, maar een kleine vos (Hoogl. 2: 15). Hij is geen kind der Waarheid, maar een zaad der valsheid; geen heilige, maar een bedrieglijke redetwister; geen kind van God, maar een kind des duivels. (1 Joh. 3: 10). Wie overtreedt, en niet blijft in de leer van

Christus, heeft God niet. (2 Joh. 1: 9). En, als God zijn Vader niet is, dan is het de duivel, en zo zal het vroeger of later blijken. Het kenmerk van het zaad van de Koning is, dat zij zowel leerzaam als handelbaar zijn, wat zij ook vroeger mogen geweest zijn: “de wolf zal met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok neerliggen, en het kalf en de jonge leeuw, en het mestvee te zamen. En een klein jongske zal ze drijven.” (Jes. 11: 6).

Herder. Zeg mij eens, hebt u de zorg voor *Klein Geloofs* opvoeding? Of, wie is zijn leermeester?

Rentmeester. Zijn Majesteit neemt het opzicht voor het onderwijs van hen allen op zich; zij worden allen door Hem onderwezen; maar Hij houdt verschillende onderleermeesters, die Hij roept, bekwaam maakt, en gelast te onderwijzen. En deze ontvangen dagelijks hun lessen van de Koning, die hun gebiedt te gaan en aldus te spreken. En zij die Zijn boodschappen overbrengen, en leren in overeenstemming met Zijn lessen, deze zijn Zijne aangestelde leermeesters, en geen anderen.

Herder. Maar is het niet vreemd dat Zijn Majesteit zijn dienaren, of zij die voorgeven dat te zijn, toelaat, en zulke minnen en leermeesters toelaat om Zijn kinderen te schaden, vooral mensen als *Klein Geloof*?

Rentmeester. Het wordt toegelaten zo te zijn; opdat zij diegenen samen vergaderen, die opstandelingen zijn tegen Zijn Regering; opdat zij rijp zouden worden tegen de dag der wrake. En opdat zij zelf ook, door hun geveinsdheid en huichelarij Zijn voornemen zouden vervullen, die hen goddelozen noemt, van oudsher tot deze veroordeling bestemd. (Judas vers 4). Maar wat Zijn uitverkoren zaad, betreft, zij zullen nooit ten volle bedrogen worden, noch volkomen ter zijde worden afgeleid. *Klein Geloof* is hier een levend getuige van, dat geen een van deze kleinen kan omkomen.

Het is een zeldzaamheid hem aan het kasteel der Hagarenen te vinden. En als er een van hen naar het paleis komt, is hij bereid zijn oren te sluiten als die zijn mond open doet. *Klein Geloof* is zeer teder, en ontvangt zijn onderwijs vrij goed en heeft een redelijk onderscheidingsvermogen, en zijn oordeel is gezonder dan verwacht kan worden, maar zijn knieën en handen zijn zeer zwak.

Herder. Hebt u ooit beproefd om hem een bad te geven in de rivier des levens? De Profeet ging er over tot zijn enkels, knieën en lenden in, en kon er in gezwommen hebben als hem dat behaagd had. (Ezech. 47: 4, 6). En ik heb soms gedacht dat de Profeet, op die tijd, enige wankelingen in zijn gemoed kan gehad hebben, aangaande de toekomstige toestand van de Israëlietische gemeente, en haar herstel na de vervulling van haar langdurige ballingschap. Als hij die gehad heeft, zoals ik veronderstel, moet hij wonderlijk gesterkt en ondersteund zijn door geestelijke kracht in de inwendige mens, na drie malen door de rivier te zijn gebracht. U weet dat de Koning niets tevergeefs doet.

Rentmeester. *Klein Geloof* is zo vreesachtig dat hij beangst is, zijn hele zwaarte daaraan over te geven, of zich geheel aan de kracht daarvan toe te vertrouwen, twijfelend of het hem zal dragen of niet: hoewel ik hem dikwijls aan de oever daarvan gezien heb, het water proevende, en het wagende er een weinig in te spartelen, ver genoeg om zijn voeten nat te maken, en dan scheen hij zeer gelukkig te zijn, en heeft dikwijls voor een paar minuten gedacht, dat hij over de onpeilbaarste diepte ervan kon zwemmen. Zijn aangezicht is zo verhelderd geweest, dat hij degenen niet benijdde, die er tot aan de hals in waren.

Herder. En verondersteld, dat *Klein Geloof* er in gezonken en verdrongen was, dan zou hij niet verloren geweest zijn, want die rivier is geen verwoesting noch verderfenis. “Daar zal Hij, de heerlijke

Jehovah ons een land van brede rivieren en stromen zijn.” (Jes. 33: 21). En hij die het daar waagt, zal, als hij zinkt, en tot in alle eeuwigheid er in ligt, niet wensen boven, noch er uit te komen.

Rentmeester. Het is waar, maar *Klein Geloof* vordert met meer omzichtigheid, hij kijkt eer hij voorloopt. Hij wil getuigenis van zijn ogen. Bovendien, als *Klein Geloof* enige oefeningen aan de oever van de rivier gemaakt heeft, en er een aangename beschouwing van heeft genomen, het heeft geproefd, en er een weinig in gesparteld, heeft hij dikwijls ondervonden, dat zodra hij de rivier uit het gezicht kwijt is, en de zon haar stralen heeft ingetrokken, dat de wolken zwaar om zijn hoofd samenpakken, de mist schielijk op zijn hielen vergaderde, en dan scheen hij verder dan ooit van de rivier af te zijn, en de vijand bezoekt *Klein Geloof* altijd als de wolken en de mist rondom hem zijn; op welke tijd hij zeker zijn aandacht tot zich trekt, en dan blaast hij altijd in: “dat het voorbarigheid en eigenwaan van hem was, om er zich zo nabij te wagen als hij gedaan had. En dat het wonder was dat hij niet was verdelgd, om zijn vermetel wagen, om maar een droppel uit de rivier des heils voor zich zelf te nemen, daar noch de uitnodiging van de Koning, noch Zijn gunst, belofte, noch beloofde gelukzaligheid op enige wijze, of in enige betrekking, voor hem bestemd is.”

En nadat *Klein Geloof* zo door de wolken en de mist is verduisterd, en door de vijand aangevochten, nadert hij met meer omzichtigheid dan ooit; smeekt om schuldvergiftenis voor zijn voorbarigheid, en belooft zich nooit meer te zullen schuldig maken aan het op zich zelf toepassen van enige gunst, weldaad, of Vorstelijke vergunning, op generlei wijze of generlei voorwaarden, of op generlei aandrang of uitnodiging hoegenaamd; maar dat hij zou zeggen om zijn haasten, dat alle mensen (*Rentmeesters* zowel als de andere) leugenaars zijn, liever dan geloven, dat er enige gunst, medelijden, of ontferming aan hem bewezen kon worden, aan hem, die in geen geval waardig is een Koningszoon te heten of onder de huurlingen te worden gesteld, of zelfs te worden zoals gesteld met de honden van zijn kudde. (Job 30: 1).

Niettegenstaande al die geheime eden en beloften, na zulke scherpe verzoeken, is *Klein Geloof* soms alles vergeten; en, eer hij het merkt, omdat zijn gemoed in het heiligdom werkzaam is geweest, zijn de wateren ten tweeden male van onder de dorpel des huizes uitgevloeid (Ezech. 47: 1). En daar hij niet op zijn hoede was, bevond hij zich, voordat hij het zichzelf bewust was, weer aan de oevers van de rivier, en was zo verheugd en verkwikt als ooit; in die mate dat hij zijn vroegere wederpartijder vergat, omdat hij door de Koning geantwoord werd in de blijdschap van zijn hart; maar, zodra een gedachte zijn gemoed doorkruiste, aangaande een toekomstige bewolkte en donkere dag, is hij al aan het beven voor de verwijdering van de wederpartijder. En door het peinzen over, en het ter halverwege ontmoeten van zijn moeiten, ontmoet hem de wederpartijder, die half door *Klein Geloof* zelf genodigd is. En berooft hem, en ketent al zijn gedachten aan de “overdenking van verschrikkingen” (Jes. 33:18).

Herder. Hij is in waarheid een *Klein Geloof*; want hij noemt zijn hoogste daden van gehoorzaamheid een vermetelheid. En dat zal hij ten laatste ondervinden: want, hoewel hij deze dingen in tijden van verzoeking ver van zich afstoot, moet hij ze echter huisvesten, en ze allen rondom zich verzamelen ook, in tijden van ziekten. Het zijn zulke vermetele daden als deze zoals hij ze valselijk noemt die hem in de blijde tegenwoordigheid van zijn Vorst moeten brengen, en niets anders, laat hij gaan waar hij ook wil. Maar ik zie dat het in het Huishouden van de Koning net zo gesteld is als bij de kudde van een Herder; er zijn verschillende groten, ouderdom en soorten. Ik heb rammen (Gen. 31: 10); schapen (Joh. 10: 4); zogenden (Jes. 40: 11). En lammeren te weiden en ook te verzorgen (Joh. 21: 15). En u hebt ouden en jongen, sterken en zwakken te verzorgen en te bewaken.

Rentmeester. Het huisgezin bestaat uit vaders, (1 Joh. 2. 13); jongelingen (1 Joh. 2. 14), kinderkens (1 Joh. 5: 21), en nieuw geboren kinderen (1 Petrus 2: 2). Maar wat *Klein Geloof* betreft, ik weet niet wat ik hem moet noemen: hij is oud genoeg om een vader te zijn, en behoorde naar zijn tijd al een

leermeester te wezen. Want, in het verstaan en het onderscheiden is hij een man; in onnozelheid een klein kind; maar in de beoefening van het geloof een nieuw geboren kind. Er is van elke trap iets bij hem; maar hij is in geen trap volkomen. In het woud van de Koning zijn er niet slechts “eikenbomen, welker zaad in hem is” (Jes. 6: 13). En cederen, pijnbomen, palmbomen (Hoogl. 7: 8). En olijven; maar ook de busboom, (Jes. 41: 19). En mirten die in potten gezet en op een dames toilettafel geplaatst kunnen worden. En het is ter vertroosting van *Klein Geloof*, en andere gebrekkigen, dat de Koning op een rood paard verschenen is, en gestaan heeft “tussen de mirten, die in de diepte waren” (Zach. 1:8), zodat deze niet zonder Zijn machtige, hoewel vaak zonder Zijn vertroostende tegenwoordigheid zijn.

Herder. En ik bid u, zeg mij eens, waar kruipt *Klein Geloof* heen, wanneer zijn hoofd in de wolken geraakt?

Rentmeester. Hij is niet zonder zijn schuilhoeken, en evenmin zonder zijn gevangenhuizen (Jes. 42: 22). Want, toen hij gewoon was, met Hagars jongens te spelen, vermaakten zij zich dikwijls zoals dwaze kinderen doen, met het oprichten van kleine huisjes op het zand (Matth. 7: 26). En aan die zandbank klemt hij zich tot op deze dag vast. Laat er enige storm over *Klein Geloof* samepakken; enige schaduw van een wolk hem naderen; enige vurige pijl naar hem geschoten worden; enige bestraffing aan hem worden gegeven, enig ongenoegen van de Koning gevoeld worden; enige ingebeelde moeite door hem verwacht worden; of zelfs een hard woord, een afkeurende blik, of de kleinste berisping, van iemand van het Huisgezin. Hij maakt geen beweging meer, maar hij verzamelt alles wat rondom hem is, pakt en omhelst al zijn wezenlijk ingebeelde bezwaren samen, en kruipt in zijn hol in de zandbank, en u mag hem er weder uittillen als u kunt. Dat is zijn schuilhoek, dat is zijn toevlucht, dat is zijn laatste wijkplaats; de vos heeft zijn hol, en *Klein Geloof* heeft ook zijn konijnenhol. Hij is niet zonder zijn toevluchtsoord in de wereld. De Koning bezit niet slechts de overvloed der zeeën, maar ook de schatten die in het zand verborgen zijn (Deut. 33: 19). En *Klein Geloof* is er een deel van.

Herder. *Klein Geloof* is niet de enige die zich aan de zandbank vastklemmt; daarop bouwen er meer dan op de Rots. Maar zeg mij eens, hoelang blijft hij wel in dat stoffelijk verblijf, eer hij weer te voorschijn komt.

Rentmeester. Niets brengt hem weer te voorschijn dan de warme stralen van de zon, wanneer zij verrijst met genezing onder haar vleugels; dan gaat hij uit, en schijnt toe te nemen als een mestkalf (Mal. 4: 2). Maar op hetzelfde ogenblik dat de stralen ingetrokken worden, is hij weer weg zoals een schaduw die verdwijnt, en dan wordt hij op en neer geslingerd zoals een sprinkhaan (Ps. 109: 23).

Herder. Het verwondert mij dat hij zich nooit in zijn overijlend vluchten vergist, en zich verbergt in de spleet van der Rots in plaats van in de zandbank. Maar ik veronderstel dat hij over de Rots denkt, zoals Lot over de berg, dat die te ver verwijderd is. Hij kan daar niet vluchten, opdat hem geen kwaad overkome en hij sterve; maar de zandbank is, zoals Zoar, kort bij om heen te vluchten (Gen. 19: 20).

Rentmeester. Naar zijn mening, is hij dikwijls ver van de Rots af, hoewel de Rots nooit ver van hem af is, ook is er geen waarschijnlijkheid voor, dat hij zich zal vergissen in de Rots voor het zand te nemen. Want iemand zal de Rots omhelzen, uit gebrek aan schuilplaats, voordat zij geleid zijn door de onzichtbare hand van Hem, die sterker is dan zij. Maar dit alles is daaraan te wijten, dat het hem toegelaten is te spelen met de dienstbare kinderen. Hagar's jongens en hij waren voortdurend aan het zoekertje spelen in de donkere kelders van het Hagareense kasteel, wat het gemoed verlaagt

beneden de toestand der stervelingen, en dat zodanig, dat hij meer lijkt op een onderaards bewoner van de sombere verblijven van de vijanden dan op een kind van het Licht. Toen *Klein Geloof* eerst naar het Vorstelijk verblijf kwam, kon hij nauwelijks de lichtstralen van een kaars verdragen. Hij blikte uit de duister en uit de donkerheid, zoals een verlegen en beschaamde, en mompelde een woest geluid dat noch Hebreeuws, noch Asdodisch was, zodat wij nauwelijks het kind konden verstaan.

Herder. Ik weet dat al de Hagarenen van hun jeugd af sluiers dragen. En zelfs hun woonplaats is in zwartheid en duisternis (Hebr. 12: 18). Zodat het *Klein Geloof*, toen hij bij zijn Vader thuis kwam, moet geweest zijn, alsof hij in een nieuwe wereld was.

Rentmeester. Dat was hij ook, en toen hij de vertoning zag welke de andere kinderen maakten, om de taal van het Hof te horen, en de wijsheid en de voorspoed van het gezin ontdekte, scheen hij verslagen, zichzelf als een vijand onder hen beschouwend, en niet kunnende geloven dat hij één van het Vorstelijk zaad was.

Herder. Wat kunnen arme kinderen bedorven worden door slechte bakers, ruwe speelmakkers en slecht onderrichtende leermeesters, zelfs totdat niet alleen hun grondbeginselen en manieren verdorven, maar zelfs hun Vermogens verlaagd en onedel gemaakt zijn, en het glansrijk evenbeeld van de familie betrekkelijk verduisterd en ontsierd is! En ik bid u, zeg mij nu eens mijnheer, hoe leeft hij nu?

Rentmeester. Zijn leven is waarlijk voorbeeldig. Hij wandelt met waakzaamheid, teerheid en vrees, en maakt van alles een gewetenszaak. Zijn vrees bestaat grotendeels uit een dienstbare of slaafse geest; deze boeien schijnen evenwel soms te breken. Maar spoedig daarop hernieuwen zij zich weer, wat dikwijls het geval is, totdat een kind zijn eigen weg ziet, het gebruik van zijn eigen ledematen gevoelt; de toeknikkingen van zijn Vorstelijke Vader geniet, en volkomen berust op Zijn lief de, wijsheid en macht. Bovendien heeft *Klein Geloof* een wetboek van inzettingen en regels van zijn eigen maaksel, en anderen, die hij ingezogen heeft door talloze boekdelen van menselijke geboden te doorzoeken, waarvan er geen één wortel of grondslag in de oorkonden van Sion heeft. Sommigen daarvan zijn bij hem gewichtige zaken, en zij, die hem zien en kennen, laten hem ongestoord zijn moeskruiden eten, en dragen zorg hem niet te doen struikelen door vlees te laten eten in de tempel van een afgod, wetende dat als hij een man wordt, hij de kinderachtige dingen ter zijde zal stellen. Wat betreft het “raak niet, en smaak niet en roer niet aan”, welke dingen wij weten, dat allen verderven door het gebruik naar de geboden en leringen der mensen (Col. 2. 21, 22).

Herder. Het is verwonderlijk dat hij zo zwak blijft, na zo veel gezonde raad en onderwijzing, daar hij zolang oor en ooggetuige geweest is van de lankmoedigheid en onmetelijke ontferming van de Koning. En dat, nadat er zoveel ongegronde verwachtingen van toom, gevangenneming en verbanning herhaaldelijk zijn afgesneden en vernietigd, waardoor de vijand voortdurend bleek een leugenaar te zijn, en zijn ongeloof zo dikwijls beschaamd werd.

Rentmeester. Het is niet te verwonderen, als de zaken behoorlijk overwogen worden. Zijn eigen moeder was, toen zij zwanger van hem was, maar zeer weinig beter, want zodra zij een stem van de troon hoorde, zeggende, “Juicht, u hemelen! en verheugt u, u aarde! en u bergen! maakt gedreun met gejuich. Want de Heere heeft zijn volk getroost, en Hij zal zich over Zijn ellendigen ontfermen” (Jes. 49: 13), dan gaf het ongeloof dit antwoord uit haar mond terug, Sion zegt: “de Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten” (Jes. vs. 14). Haar geloof gaf haar ongeloof en ook haar mond de leugen, toen zij die uitsprak. Zij noemt Hem mijn Heere; terwijl het als Hij haar verlaten

en haar vergeten had, niet bedacht kon worden dat hij een Heere voor haar was. Maar oude suffende vrouwen zeggen, als zij een gemelijke bui hebben, alles behalve de waarheid en, als zij zulk een tegenstrijdige taal kon mompelen tegen de beste van de echtgenoten, die een afkeer van het weggagen heeft, dan is het geen wonder als kinderen hetzelfde doen tegen de beste der vaders: “Een ieder die spreekwoorden gebruikt, zal van haar dit spreekwoord gebruiken, zeggende: zo de moeder is zo is ook de dochter” (Ezech. 16: 44). Dat zij leugens vertelde is duidelijk uit het antwoord, dat haar door de Koning gegeven werd. En als zij leugens zei, behoorde het haar te worden bekend gemaakt: “Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij haar niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal ik toch van uw niet vergeten, zegt de Koning” (Jes. 49: 15). Dat laat de Koning waarachtig zijn, maar elke vrouw een leugenaarster.

Herder. Ik veronderstel als al de Rentmeesters en de getrouwe dienaren van het huishouden van Zijn Majesteit zouden overeenstemmen, ten einde *Klein Geloof* op zijn voeten te zetten, en hem te doen staan door het vertrouwen op de onveranderlijke liefde van zijn vader, zij niet in staat zouden zijn, om hem geheel vrij te krijgen van de zandbank, noch zijn twijfelzucht in het stof te leggen.

Rentmeester. En als dezelfde samenspanning hun verenigde pogingen in het werk stelde om te bewijzen dat *Klein Geloof* een onechte, in schande geborene, of slechts een huichelaar was, en niet tot het Vorstelijke zaad behoorde; dientengevolge een erfgenaam van de gunst, eigendom, troon of heerlijkheid van Zijn Majesteit was, dan mochten zij wankelingen over hem brengen, een diepe zucht of een zware klacht uit zijn hart boren. Maar hij zou juist blijven staan waar hij was. *Klein Geloof* kan niet gejaagd worden; noch kan hij grotelijks, veel minder geheel bewogen worden. “Zij die vertrouwen (hetzij zwakken of sterken) zijn zoals de berg Sion die niet bewogen kan worden.” *Klein Geloof's* belijdenis is al uit de mond van de Koning uitgegaan, en als de Koning hem gelast uit te spreken, zal het weldra bekend worden, welke kracht deze kleine bezit: “De zwakke zegge: Ik ben een held” (Joël 3: 10). “De Koning verkwikte de verwoeste over de sterken” (Amos 5: 9). En Hij zal niet achterblijven aangaande Zijn belofte, hoewel *Klein Geloof* traag van harte is om die te geloven.

Herder. *Klein Geloof* is een zonderling raadsel. Want naar uw bericht, is hij zelden of nooit op de berg, en staat nochtans als de eeuwige bergen. Een der ouden zei, toen hij de top van zekere berg bereikt had, “Ik zal nooit bewogen worden, U Heere, hebt uit uw goedheid mijn berg zo vast gesteld!” Maar dat iemand zo vast staat, dat hij zelden of ooit van de berg afdaalt, is mij een raadsel.

Rentmeester. Het is niet wat *Klein Geloof* zegt, in zijn vlagen van ongeloof, dat hem voor eeuwig zal doen zinken; noch wat een voortvarend kind mag zeggen in deze dagen van voorspoed, dat hem onveranderlijk zal bevestigen. Het is het woord van de Koning, en niet hun eigen woord, dat die beiden bevestigt Jehova zegt: “zij zullen Mij allen kennen van hun kleinsten tot hun grootsten.” “De zwakke zal in die dag zijn als David.” “En Hij zal te dien dage een beloning geven aan Zijn knechten, de profeten, en allen die Zijn naam vrezen, klein en groot. Het is dat de een naar de rots geleidt, en de ander van de golf terughoudt. En wanneer Jehovah in Zijn eed ontrouw kan worden, ophouden waarachtig te zijn, feilen in Zijn getrouwheid, vergeten genadig te zijn, veranderen in Zijn voornemen en onbestemde blijken in Zijn wil, dan kan deze kleine omkomen en niet eer. Daarom staat *Klein Geloof* niet slechts als de eeuwige heuvels, maar hij staat zo vast in het Vorstelijk hoofd, als de troon van God in de Hemel.

Herder. U spreekt enigermate met warmte, mijn broeder!

Rentmeester. Omdat u mij op een slinkse wijze schijnt te ondervragen.

Herder. Ik erken dat er grote eigendommelijkheid bestaat in hetgeen u hebt voorgesteld; de veiligheid voor de hele familie ligt ongetwijfeld in de onveranderlijkheid van Jehova's besluit, Zijn belofte, Zijn opgericht verbond. En in het Verbondshoofd, met wie de koop was gesloten, en in wie het onvermijdelijk staan moet als de dagen des Hemels. Maar wat mij het meeste verwonderde, was dat *Klein Geloof*, die weifelt aan elke belofte, bekwaam zou zijn te staan, tegenover de verenigde pogingen van al de dienaren van de Koning, als er zulk een verbintenis kon worden aangegaan.

Rentmeester. Een der ouden heeft in zijn vlagen van ongeloof verklaard: "Indien ik roep, (dat is, in het gebed) en Hij mij antwoordt (dat is, als God hem geantwoord had), ik zal niet *gelooven* dat Hij mijn stem ter ore genomen heeft" (Job 9:16). Ik weet dat U mij niet onschuldig zult houden. Ik zal gaan van waar ik niet zal wederkeren, in het land der duisternis en der schaduw des doods; een stikdonker land, als de duisternis zelf, de schaduw des doods, en zonder ordeningen" (Job 10: 21, 22). Maar zodra zijn drie vrienden in dezelfde beschuldiging samen stemden, "de een hem zei dat zijn boosheid groot was, en dat er aan zijn ongerechtigheden geen einde was" (Job 22: 5); een ander hem verklaarde "zo u zuiver en recht zijt, gewisselijk zou Hij nu opwaken, om uwentwil, en Hij zou de woning van uw gerechtigheid vol maken" (Job 8: 6); een ander zei, "dat hij het gewicht der goddelozen had vervuld; dat het gericht en het recht hem vasthielden" (Job 36: 17); weer een ander zei: "Want u hebt uw broederen zonder oorzaak pand afgenomen, en de klederen der naakten hebt u uitgetogen" (Job 22: 6). Evenwel beweegt hem dit alles niet, Ik ben niet minder dan u", zei hij, "wat weet u dat ik niet weet? Ik weet dat ik gerechtvaardigd zal worden; wie zal mij veroordelen? Wanneer ik gelouterd ben, zal ik zoals het goud te voorschijn komen. Mijn getuige is in de hemel, mijn getuigenis is omhoog. Ik weet dat mijn Verlosser leeft. Ik zal God zelf aanschouwen, en niet een vreemde." Dus blijkt het dat zij hem noch op konden heffen, noch neder konden stoten. Hij is standvastig tegenover al hun vertroosting en tegen al hun beschuldigingen; en, wat dezulken ook mogen zeggen in hun vlagen van ongeloof, zij geloven het zelf niet in hun harten. En als u zoudt zeggen, zoals het ongeloof van *Klein Geloof* zegt en trachten zijn ongelooflijke belijdenis te bevestigen, dan zou hij uw beweringen in zijn hart tegenstaan. En u zoudt er geen een van in zijn geweten kunnen inprenten. "Dengenen nu die zwak is in het geloof neemt aan. Want God heeft hem aangenomen." Wie, zijn zij dan, die een ander zijn huisknecht oordelen? Hij staat of valt zijn eigen heer: doch hij zal vastgesteld worden, want God is machtig hem vast te stellen" (Rom. 14: 1, 2, 3, 4). En staan doet hij, tot spijt van zich zelf, tot spijt van de duivel, tot spijt van het ongeloof en tot spijt van de hele wereld; ja al vermaakte hij zich over het hol van een adder, of stak zijn hand in de kuil van de basilisk, kon hij nergens leed gedaan noch verdorven worden (Jes. 11: 8, 9). "Want deze jongeling zal tot aan zijn graf komen in vrede, en zal sterven honderd jaren oud zijnde" (Jes. 65: 20), omdat in hem wat goeds voor de Heere, de God Israëls, gevonden wordt" (1 Kon. 14. 13).

Herder. En, zeg mij eens, houdt *Klein Geloof* zich kort bij het hof van de Koning, in weerwil van al deze ontmoedigingen, en vele teleurstellingen om het aangezicht van de Koning te zien?

Rentmeester. Er is een tijd geweest dat hij dit niet deed, maar nu is er geen meer koningsgezind, geen meer standvastig in zijn bezoeken als *Klein Geloof*. Op hofdagen, feestdagen, receptiedagen, vastendagen, dinerdagen, verjaardagen, huwelijksdagen, of treurdagen, gezelschapsdagen, dagen van voorspoed en dagen van tegenspoed hetzij er oorlog verklaard of vrede verkondigd wordt *Klein Geloof* is er zeker bij tegenwoordig. Het is een zeer zeldzame zaak voor iemand om van hem te zeggen, wat Saul van de zoon van Jesse zei, dat zijn plaats leeg stond. Hij heeft zijn inwendige veranderingen zoals de maan; echter is hij in zijn gewone bewegingen, lichamelijke ongesteldheid uitgezonderd, zo standvastig als de hemelse lichten. Want Jehovah zelf geleidt hem, hoewel het is in een weg die hij niet kent; "en Hij zal op de een of andere dag, de duisternis tot licht voor hem maken, en het kromme recht."

Herder. Dat bewijst de overgebogenheid van zijn hart, en het moet met enige mate van moeite zijn dat *Klein Geloof* zijn voortdurende bezoeken aan de hoven van Sion brengt. Want hij rijdt niet in de wagen, die van binnen met liefde bespreid is, zoals de dochters van Jeruzalem (Hoogl. 3: 10); noch beklimt hij zijn paard, om zoals Efraïm te rijden.

Rentmeester. Het doet er niet toe hoe hij gaat, hij is daar voortdurend, en hij zal daar zijn, want hij heeft voorgenomen er zowel het ergste als het beste van te weten, en zeker is het dat zij niet beschaamd zullen zijn, die de Koning verwachten, of de wacht rond Hem houden. Want Hij heeft nooit tegen iemand van het Zaad gezegd: “zoek mij tevergeefs.” Hij verkondigt altijd “dingen in gerechtigheid.”

Herder. Dan heeft *Klein Geloof* een goed aanzien aan het hof?

Rentmeester. Niemand meer dan hij. Allen die hem kennen zullen hem op zijn woord vertrouwen, of hem betrouwen, of hem in alles geloven. Niemand betwijfelt zijn getrouwheid, of nauwkeurigheid. Want hij munt boven anderen uit in vrees, ijver, en nauwgezetheid, zoveel, of meer, dan enigen hem overtreffen in vertrouwen, geluk en wijsheid. Zijn zwakheid, ziekte, gebrek, en omringende zonde, is ongeloof, uit welke oorzaak Zijn Majesteit meer dan eens gezegd heeft: “O gij kleingelovige!” Was hij maar eenmaal deze zonde meester, dan zou hij een man zijn met een getuigenis!

Herder. Enige van het vorstelijk zaad hebben horens van ijzer, en klauwen van koper (Micha, 4: 13). Andere worden leeuwen geheten (Spr. 28: 1). Jehovah's beste paard in de strijd (Zach. 10: 3). Anderen “de roede van Zijn erfenis” (Jer. 51: 19). Andere “Zijn strijdbijl, en Zijn oorlogswapen, waarmee Hij volkeren en koninkrijken in stukken breekt, waarmee Hij het paard en zijn ruiter, de wagen en zijn ruiter in stukken slaat, en door welke Hij in stukken slaat de man en de vrouw, de oude en de jonge, de jongeling en de jonkvrouw, de valse herder en zijn kudde, de akkerman en zijn juk ossen, de landvoogd en de overheden” Jer. 51: 20, 21, 22, 23). Maar *Klein Geloof* wordt onder die allen niet genoemd. Hij schijnt een flauwe overeenkomst te hebben met een leeuw, een strijdpard, een strijdbijl, een oorlogswagen, een slaande roede, een drukkende steen, een geel koperen pilaar, of een ijzeren muur, en moet dus een zeer armoedige vertoning maken in de dag van de strijd; want, zoals u erkend hebt, is hij dikwijls in vrees waar niet te vrezen is, en vlucht dikwijls waar niemand hem volgt, en als dit zo is, wat zou hij dan doen zo hij werkelijk vervolgd werd? Want als hij met voetknechten gelopen heeft, en zij hem vermoeid hebben, hoe zal hij het dan maken als hij met paarden te strijden heeft? En als hij vermoeid is in een land van vrede, wat zou hij dan verrichten in de stromen der Jordaan?

Rentmeester. U spreekt nu niet zeer zoals een Herder. U leest van een Herder, die de lammeren in Zijn armen vergadert en in Zijn schoot draagt, en is dit zo, dan zijn zij zo na aan het hart van de Herder, en zo veilig in Zijn armen, als de rammen met hun ijzeren horens en geelkoperen klauwen, die dikwijls in het heetste van de strijd gedrongen worden. Zulken *als Klein Geloof* worden vergeleken bij enige weinige haren die verborgen zijn in de slippen van de Zoon des Mensen (Ezech. 5: 3) en worden het haar des Heeren genoemd, wat is “als een kudde geiten die uit Gilead verschijnen” (Hoogl. 6: 5). Zij schijnen allen een getuigenis gedragen te hebben ten hunne behoefte, door de gehele hoop, of de gehele wolk van getuigen, wat het woord Gilead betekent. En u moet weten dat de haren nader aan het hoofd groeien dan enige andere leden hoegenaamd, en zo de haren van het hoofd van een heilige allen geteld zijn, zodat er niet een zal op aarde vallen, zonder 's Heeren wil, wat moeten die dan zijn, welke in het Verbondshoofd groeien, en verborgen zijn met de slippen van de Zoon des mensen. Het is waar dat *Klein Geloof* zegt: Ik waak en ben geworden als een eenzame

mus op het dak” (Psalm 102: 8). Nochtans weten wij dat, hoewel twee musjes verkocht worden voor een penning (Matth. 10: 29), er echter geen van hen op aarde zal vallen zonder de wil van onze Hemelse Vader.

Herder. Ik ontdek dat u een standvastig advocaat zijt voor *Klein Geloof*, en de oorkonden van Sion voorzien u van talrijke en gewichtige bewijsredenen ten gunste van hem, daarom zal ik in het vervolg niet op de loer liggen, daar ik over uw zorg en gevoel kan oordelen uit wat ik gevoeld heb, toen de hond *Smut* gezonden is om een afzwervend lam terug te halen, dat van de schaapskooi afgedwaald was. Ik was gereed met de dichter uit te roepen: “Red mijn ziel van het zwaard, mijn eenzame van het geweld des honds” (Psalm 22: 21).

Rentmeester. Ik hoop dat ik nooit toegelaten zal worden “onrecht te spreken voor God”, of “bedriegerij te spreken voor Hem” (Job 13: 7), noch toegelaten “de rechtvaardigen te verdoemen” of “de goddeloze te rechtvaardigen, want die beiden zijn een gruwel voor God” (Spr. 17: 15). Maar, aangezien ik *Klein Geloof*’s naam, kenmerk en gedrag in de eeuwige geslachtslijst vermeld vind, heb ik besloten, zijn geboorte en afkomst tot het uiterste te verdedigen, wetende dat, alhoewel *Klein Geloof*, in schijn, dikwijls lijkt op een ouderloos kind, nochtans de belofte is: Ik zal u geen wezen laten” (Joh. 14: 18). Want “een rechter der weduwen en een Vader der wezen is God, in de woonstede Zijner heiligheid” (Ps. 68: 6). Ik zal niet meer ten behoeve van *Klein Geloof* zeggen dan waarvoor ik schriftuurlijk grond zie. Zo God mij genade en de tong der waarheid schenkt, zoals ik hoop dat Hij doen zal, heb ik voorgenomen dat mijn hart mij hierover niet zal veroordelen zo lang ik leef” (Job 27: 3, 5), noch mijn tong bedrog uitspreken (Job 27: 4), “Want ik zoude niet durven iets zeggen, ‘t welk Christus voor mij niet gewrocht heeft, tot gehoorzaamheid van *Klein Geloof* met woord en werk” (Rom. 15: 18).

Herder. Om van de waarheid te wijken, ten einde zwakken op te bouwen in vlees en bloed, of om te trachten hen te sterken door valselyk tot hen te spreken, is hun tot de satan te leiden in plaats van tot Christus. Hij is zeker “te vertroosten met ijdelheid, in wiens antwoorden overtreding is” (Job 21: 34). Ik bid u mij te zeggen of *Klein Geloof* een weldoener is van de Rentmeester van het huis of van het Vorstelijk zaad?

Rentmeester. Een groot begunstiger van hen die getrouw en waarachtig voor de Koning zijn; hoewel niemand meer heeft noch ontzet is dan hij, wanneer enige boodschap van Zijn Majesteit aan de familie gebracht wordt. In zijn ogen is de verworpene veracht, maar hij eert degenen die de Koning vrezen” (Ps. 15: 4). Dit is een waar kenmerk van een zoon van Sion. En wat het Vorstelijk zaad betreft, hij beschouwt hen als volmaakte schoonheden, en verschijnt voor hen in zijn eigen ogen, in niets als misvormdheid, en het is het heilige zaad en zij alleen “die anderen uitnemender achten dan zichzelf” (Philipp. 2: 3). Hij wordt soms met jaloersheid gekweld en benijdt dikwijls de overvloedige gelukzaligheid van sommigen en zucht en zegt in het verborgene voortdurend. “O, dat ik het aangezicht van de Koning slechts kon aanschouwen! O, dat ik slechts het tiende deel van hun gelukzaligheid bezat. Waarlijk, ik zou mijn mond in het stof steken, misschien dat er hoop bestond” (Klaagl. 3: 29). “Maar mijn ziel is verre van de vrede, ik heb het goede vergeten, mijn sterkte en mijn hope is vergaan van de Koning!” (Klaagl. 3: 17, 18). Zo treurt hij dikwijls in de stilte.

Herder. Heeft *Klein Geloof* die oude maar allerheerlijkste en genadigste reden overwogen, die uitgegeven is door de Evangelische Heraut in de Joodse Tijdkring. “En de vreemde die zich tot de Koning gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: de Heere heeft mij gans en al van Zijn volk gescheiden. En de gesnedene zegge niet: Zie, ik ben een dorre boom! Ook vreemden, die zich tot de Heere voegen, om Hem te dienen en om Zijn naam lief te hebben, om Hem tot knechten te zijn; al wie de

Sabbat houdt, dat hij dien niet ontheilige, en die aan Mijn verbond vasthouden, die zal ik ook brengen tot Mijnen Heiligen berg” (Jes. 56:2, 6, 7).

Rentmeester. Er is nauwelijks een verordening, gebod, oordeel of getuigenis, genadige spreuk, afkondiging, uitnodiging of besturing, of *Klein Geloof* heeft die doorlezen, en in zijn hart overpeinsd. Hij is zeer leerzaam en voortdurend in de oude oorkonde aan het doorlezen en is er zo mee bekend, dat, als een heraut dwaalt, in de afkondiging van een gedeelte daarvan het tien tegen een is, of *Klein Geloof* zal het opmerken, want hij brengt alles tot zijn eigen gevoel, en als de woorden van de Koning zo behandeld worden, dat de kracht wordt weersproken, dan wordt het zeker door hem gemerkt, of hij er over spreekt of niet. Want als de heraut soms op de berg schijnt te verblijven, of in het minste naar het Hagareense kasteel schijnt te wijzen, dan gevoelt *Klein Geloof* hem, en ziet of hij geheel oog, oor en enkel aandacht was en zodra hij zijn wenkbrauwen begint te fronsen, is het geheel gedaan. Hij verwijderd zich en verlaat het Hof neerslachtig en beangst. Want hij is die berg lang genoeg voorbij gegaan. Dus kunt u ontdekken dat hij in kennis niet groeit.

Herder. Het is wonderbaar dat zulk een leergierig, handelbaar, ijverig, getrouw kind, zo dikwijls en zo lang van de tegenwoordigheid van de Koning moet worden gehouden, die de beste en lankmoedigste Vader is die bestaat. Want het is slechts zelden dat *Klein Geloof* begunstigd wordt met een blik van het aangezicht van zijn Majesteit.

Rentmeester. *Klein Geloof* heeft zulk een slechte dunk van zichzelf en staat, naar zijn eigen mening, op zulk een oneindige afstand van de Koning en is schroomvallig, dat hij dikwijls zelfs weigert wat hij ten eerste behoeft. “Mijn stem is tot God, en ik roep; mijn stem is tot God, en Hij zal het oor tot mij neigen. “Ten dage mijner benauwdheid zocht ik de Heere: mijn hand was des nachts uitgestrekt, en liet niet af; mijn ziel weigerde getroost te worden” (Ps. 77: 2, 3). Hier belijdt hij dat hij bad, en dat God het oor tot zijn gebed neigde, zelfs terwijl zijn hand uitgestrekt was en de balsem van Gilead zo zeer behoefd werd; nochtans weigert hij getroost te worden hoewel hij gedwongen is te erkennen, dat hij in het gebed overmocht. Deze kleinen zijn van zulk een zonderling samenstel, dat het niet gemakkelijk verklaard kan worden, hoewel zij dikwijls de gehele dag door treurend lopen, zeggende: “O, dat ik des Konings aanschijn maar kon zien!” nochtans als Hij tot hen genaakt, zullen zij of weglopen, of Hem op zij zetten. Een van deze stempel, die getroffen was bij de betoning der Almacht viel voor de knieën van de Konings neer, zeggende: “Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!” (Luk. 5: 8). Als hij een zondig mens of een mens vol zonde was, moet hij een zeer gepast voorwerp voor de barmhartigheid van de Koning geweest zijn. En daar Hij deze wereld bezocht om zondaren tot bekering te roepen, en zondaars te behouden, waarom zou *Klein Geloof* Hem bidden van hem uit te gaan?

Herder. Volgens uw bericht van *Klein Geloof*, heeft het woord van de Konings een plaats in zijn gedachten, hart en genegenheden. En het is mij vreemd dat de vertroosting van Israël door het ongelooft buiten gesloten zouden worden.

Rentmeester. Met betrekking tot het woord der waarheid, en met betrekking tot elk bericht betreffende de naam, natuur, ambten, majesteit en heerlijkheid van de Koning, heeft *Klein Geloof* niet minder dan een volle verzekering. “Toen zei de Koning tot de twaalfen: wilt gijlieden ook niet weggaan?” En *Klein Geloof* antwoordde Hem: “Heere, tot wien zullen wij gaan? U hebt de woorden des eeuwigen levens, en wij hebben geloofd en bekend dat U zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods” (Joh. 6: 67, 68, 69). Hier is geloof en verzekering en evenwel wordt deze edele belijder *Klein Geloof* genoemd en dat door de Koning zelf (Matth. 14: 31).

Herder. Hij is inderdaad een raadsel! Een man met zwakke handen, wankelende knieën en klein geloof, en toch zegt u, dat hij een verzekering bezit!

Rentmeester. Het is niet meer raadselachtig dan waar hij geloofde en was verzekerd: er was eveneens waarheid als wezenlijkheid in zijn geloof, en zij was toen werkzaam. *Klein Geloof* twijfelt zelden of ooit aan de wezenlijkheid der erkende zaken; hoewel hij dikwijls twijfelt omtrent zijn aandeel aan de dingen, welke hij zeker is dat bestaan, en genoten kunnen worden. Aangaande dit deel of lot in de liefde van de Koning, en in het toekomstend Koninkrijk, twijfelt hij dikwijls en met betrekking tot de toe-eigende daden des geloofs zijn zijne handen slap, een vrees voor mislukking, of tekortkoming is de grondslag van zijn twijfelingen. En met betrekking tot het aangrijpen, vastklemmen en toepassen op zich zelf, is hij een kleingelovige.

Herder. En vindt u die kleinen opgenomen in de raad, het verbond, en de belofte der dagen vanouds?

Rentmeester. Ja, zij worden in die allen kleinen, kleinsten, en minsten geheten: “En zij zullen niet langer een iegelijk zijnen naasten leren, zeggende, kent de Heere, want zij zullen u allen kennen, van haar kleinsten tot haar grootsten, zegt de Heere. Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en van hun zonde zal Ik niet meer gedenken” (Jer. 31:34), “Hij zal degenen zegenen die de Heere vrezen, de kleinen en de groten” (Ps. 115: 13). “Hij zal een loon geven aan Zijn dienstknechten de profeten en de heiligen, en degenen die Zijn naam vrezen, de kleinen en de groten” (Openb. 11: 18). “Die de minste onder u allen is, die zal groot zijn” (Luk 9: 48). Dus blijkt het dat *Klein Geloof* in miniatuur zelfs in het voornemen, de belofte en het verbond staat. En tevens onder de burgers van de Berg Sion.

Hij is het nazaad van de Ouden van dagen, een van het Vorstelijk zaad, en van de dierbare zonen van Sion (Klaagl. 4: 2). En het onverderfelijk zaad is in hem. De Koning verhoort zijn gebeden zoals aangetoond is. En dat is meer dan sommigen kunnen zeggen, die op groot geloof roemen. “Heere! behoud mij, of ik verga!” riep *Klein Geloof*, en hij werd in één minuut gehoord en geantwoord. “De Koning geeft de moede kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte, degene, die ze niet heeft.” Een kindje in de genade staat vast, wanneer de jongelingen gewisselijk vallen. (Jes. 40: 29, 30). “Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermen zou over de zoon van haar schoots? Indien zij ze vergat, zo, zal Ik Sion niet vergeten, noch de kinderen van haar buik.” Dus is het geslachtsregister van *Klein Geloof* opgespoord, zijn geboorte en verwantschap zijn genoegzaam bewezen. En met betrekking tot zijn opvoeding vordert hij al grotelijks. Zijn leven is voorbeeldig; zijn wezens trekken zijn helder. En zijn bezoeken aan het hof met zijn gedrag aldaar, zijn zodanig als hem oprecht, oplettend, waakzaam, zedig, ijverig, rechtschapen, en gehoorzaam aan Zijn Majesteit doen noemen; teerhartig jegens elk rechtschapen hoveling en aangesteld dienaar, in het kort jegens al het Vorstelijk zaad, van de kleinste tot de grootste daar hij zot verliefd is op de getrouwen; bereid en gewillig om ieder in het huisgezin bij te staan. En met zielsdroefheid getroffen bij het minste wangedrag, hetzij van een der dienaren, of van het zaad van de Koning. Hetwelk alle wezenstrekken zijn van het ware zaad der hogere heilige en hemelse geboorten. Ik bid u, zeg mij eens, Herder, weet u hoe laat het is?

Herder. Nee mijnheer. En ik bekommer er mij niet om. Want het is tijd om te slapen en dat noem ik mijn eigen tijd, en wanneer ik de halve nacht in overdenking, in goed gezelschap, in goede gesprekken, of in het nagaan van enige gunst, verlossing, of genade van de dag doorbreng, dan noem ik dit “de tijd uitkopen.”

Rentmeester. Ik moet terugkeren, want wij hebben een avondoffer te offeren. En ik ben aangesteld om die te zegenen, en de toewijding en bescherming van de hemels over de familie af te smeken, eer zij zich ter ruste begeven.

Herder. Daar de Koning elke zaak op Zijn tijd heerlijk gemaakt heeft, zo moeten onze bijeenkomsten op geschikte gelegenheden plaats hebben. Maar morgen zal het een drukke dag voor mij zijn; ik moet de gehele kudde nauwkeurig onderzoeken. Het weer is zeer heet, en de vliegen zijn zeer bezig. Ik heb mijn staf, mijn schaar, mijn schurftwater, mijn teer en terpentijn al klaar.

Rentmeester. Wat doet u daarmee?

Herder. Wij gebruiken een grote hoeveelheid van het sap van de pijnboom, voornamelijk als de “vliegen bezig zijn” (Pred. 10: 1). En ik vind het geen gemakkelijke zaak om een wispelturig, eigenzinnig, ingebeeld hoofd te genezen van luimen; als de schaar niet gebruikt werd, dan zou u de halve kudde levend met haar zien kruipen. En als dit eens het geval is, kruipen ze altijd in de heggen en u kunt ze nauwelijks vinden.

Rentmeester. Nu, daar het morgen een drukke dag voor u zal zijn, zult u de volgende dag vrij zijn, omdat dit ook voor mij een vrije dag zal zijn?

Herder. Ik kan de voormiddag bij u doorbrengen, daar u het gemakkelijk kunt maken met naar mijn tent te komen, die aan de voet van de heuvel is, juist boven de tenten van Kedar.

Rentmeester. Zo de hemel het mij vergunt, zal ik daar zijn. Vaartwel!

VIERDE SAMENSpraak.

Rentmeester. Ik wens u goeden morgen, Herder!

Herder. Goedemorgen, mijnheer! Vond u de weg nog al gemakkelijk?

Rentmeester. Ik merk dat ik over de top van de heuvel moest gekomen zijn. Maar in plaats daarvan keerde ik links om en rond de helling komende, kwam ik voort: ook kon ik u niet zien, voor dat ik er vlak voor stond.

Herder. U moest over de heuvel gekomen zijn. Vele zijn er rondom gegaan en verdwaald ook, liever dan dat zij het waagden om de kruin te beklimmen. Ik bid u, zeg mij eens, hoe is het met de familie? en hoe maakt het *Klein Geloof*? Hebt u hem gezien?

Rentmeester. De familie is wel, en *Klein Geloof* scheen gisteren avond vrij opgeruimd want een der bedienden, die nog al te vertrouwen is, en van wie *Klein, Geloof* een zeer grote dank heeft, en wiens geluk hij dikwijls gade geslagen heeft met een begerig en verlangend oog, is kort geleden ziek geweest. En in zijn verdrukking werd zijn geloof zwaar beproefd, en hij wankelde ook grotelijks, en zei: "Mijn hart en mijn vlees bezwijken." *Klein Geloof* hoorde daarvan, en was er wel wat van verwonderd, en scheen er een weinig door bemoedigd te worden. De dienstknecht is nu op, maar zeer zwak en machteloos. Gisteren avond waren *Klein Geloof* en hij samen in het portaal, en ik geloof dat zij hun aantekeningen vergeleken, want ik vond dat *Klein Geloof* het opgeruimdste was.

Herder. Tijden van ziekte en tijden van beproeving, bewijzen wat echt vertrouwen en wat zelfvertrouwen is. Hij is een standvastig gelovige, die door het geloof in dagen van tegenspoed alles kan verrichten, wat hij in de dagen van voorspoed heeft gesproken.

Rentmeester. Het is waar. Maar dit is niet altijd het geval; een dienstknecht, die een tijd lang van beproevingen ontslagen is, vindt *Klein Geloof* slechts klinken als een ontstemde snaar voor zijn vrolijk hart. Evenwel zal de Koning "het gekrookte riet niet verbreken." Deze dienstknecht heeft nu en dan *Klein Geloof* een scherpe geselslag gegeven met de roede der tong. Maar nu kan hij zich neerbuigen tot een lage trap. Maar niemand mishandelt *Klein Geloof* met zoveel geweld als zij die in het geheel geen geloof bezitten, of een geloof dat nooit beproefd werd. Deze bezigen het woord geloof alleen om er anderen mee te bespotten. Want wanneer u hun vraagt om een beschrijving te geven van de natuur, de werkingen, of de voornaamste kenmerken daarvan, dan spreken zij onzin.

Herder. Het geloof wordt beter opgemerkt door wat het verricht, dan door hetgeen het is. Het wordt de mens geschonken om er door te leven, niet om er op te roemen, veel minder om er anderen mee te kwellen. "Hebt u geloof?" zei een oude heraut, "hebt het bij u zelf voor God." En als de moeder van *Klein Geloof* in betere handen geweest was, en hij in het eerste behoorlijk verzorgd was geworden, dan zou hij wellicht zulk een verzekerde gelovige geweest zijn, als iemand in het huisgezin.

Rentmeester. Het is waar, want zoals de juffrouwen die spreekwoorden gebruiken, zeggen: "een wederinstorting is erger dan een kraambed." Of soms wordt het zo uitgedrukt: "Een tweede kraambed is erger dan het eerste." Het welk in dit geval waarheid is. Geloofsbedelingen, handelingen of leidingen, vurige gebeden en gezonde woorden der waarheid, uit een gezalfd hart, zijn wat de hemel bestemd heeft, om als Sions kermingen te worden gebezigd. Dit blijkt uit de oude oorkonden; "de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geen kracht om te baren. Heft dan een gebed op voor het overblijfsel dat gevonden wordt (2 Kon. 19: 3, 4). Zij zonden naar de evangelische

profeet om een boodschap van waarheid, en verwachtten dat die in getrouwheid overgebracht zou worden, en dat zijn gebed zou worden opgezonden voor dat zwakke overblijfsel, dat toen tot aan de geboorte gekomen was. Maar deze middelen werden niet aangewend bij de geboorte van *Klein Geloof*, wat oorzaak was van zijn langdurig verblijf in plaats van in kinderen uit te breken (Hos. 13: 13).

Herder. Des te meer is het te beklagen! Een behoorlijk gebruik van de middelen is het enige middel om de zegen te krijgen. De getrouwe vroedvrouwen in Egypte verklaarden de koning, dat de Hebreeuwse vrouwen veel sterker dan de Egyptische vrouwen waren, dat zij sterk waren en gebaard hadden, eer de vroedvrouwen tot haar kwamen. (Ex. 1: 19). Als de Hebreeuwse vrouwen zo sterk waren, wat moet Sion dan zijn, zo zij behoorlijk verzorgd en haar geschikt voedsel toegediend wordt. Er wordt van haar gezegd wat van een Hebreeuwse gehuwde vrouw nooit gezegd werd. “Zodra Sion in arbeid was baarde zij kinderen, ja, eer zij in arbeid was baarde zij, eer haar smarten kwamen ontving zij een mannelijk zaad. Wie heeft zulke dingen gehoord? Zal een volk op een dag gebaard worden, of zal de aarde op een dag gemaakt worden, dat zij voortbrengt?”

Rentmeester. Verwaarlozing van de gepaste middelen en ontrouwe behandeling is de oorzaak van de langdurige arbeid van de moeder, en van *Klein Geloof's* zwakheid en misvormdheid, want de beeltenis van de Koning bestaat in wijsheid, rechtvaardigheid en ware heiligheid. En als onwetende, ongerechtvaardigde en ongeheiligde lieden toegestaan worden, zich op zulke tijden te vermengen onder de bedienden en kinderen des Konings, kan het niet verwacht worden dat haar kinderen vlug en gezond zijn, of dat de beeltenis van de Koning op de nakomelingschap uitgedrukt zou zijn, of dat de taal van het kind of zijn kinschap rein of echt zou zijn; ziende dat hij in zulke handen gesteld was om gebakerd te worden, en toegestaan werd met al de kinderen der dienstbaarheid in de stad om te gaan. Evenwel zijn “de zwakke leden nodig” (1 Kor. 12:22). En hoewel sommigen hen “voor minder eerbaar houden, moesten wij dezulken overvloediger eer bewijzen”, want de Koning heeft over de wereld een wee uitgesproken over de ergernissen, en allen gelast toe te zien, dat zij niet een van deze kleinen ergeren die in Hem geloven; ja zelfs dat die zulk een kleine ontvangt in Zijn naam, Hem ontvangt. Daarom blijkt het, dat wij Hem des te meer eer zouden aandoen.

Herder. Zeg mij eens, welk een soort van mens is *Klein Geloof* in persoon? Is hij gespierd of zwak? Lang van gestalte of een dwerg, bevallig of lelijk, evenredig in zijn wezenstrekken of onregelmatig, goed of slecht gehumeurd?

Rentmeester. Met betrekking tot zijn lengte is hij een dwerg. Het is een zeldzaamheid zijn hoofd boven de wolk, boven de mist of boven de rook uit te zien, veel minder boven de maan. Zij moeten met de zon bekleed zijn, die de nieuwe maanfeesten en al de Joodse en Roomse plechtigheden met haar aangroeiingen en afnemingen, haar vol zijn en veranderingen onder haar voeten hebben (Openb. 12: 1). Wat zijn lengte betreft, hij heeft daarvan zelf een beschrijving gegeven: “Want de Heere is hoog, nochtans ziet Hij de nederige aan” (Ps. 138: 6). Zijn gang is enigszins gebogen, of liever, hij is geneigd zijn schouders te krommen, wat gemakkelijk te verklaren is, om twee redenen.

Vooreerst, omdat hij zo gewoon is aan de lage cellen van het Hagareense kasteel, en door het aanwennen van zijn altyddurend schuilen in de zandbank, wat nimmer een mens verhoogt.

Ten tweede, zich gewennen aan het oude wettische juk, wat een natuurlijke strekking heeft om het hoofd te krommen, ook kan geen mens rechtop lopen voordat dit er af genomen is, zoals geschreven is: Ik ben de Heere, uw God, die u uit het land der Egyptenaars uitgevoerd heb, opdat u hun slaven niet zoudt zijn, en Ik heb de disselbomen van uw juk verbroken en heb u rechtop doen gaan (Lev. 26: 13). Dit juk, en een ander dat even slecht is, maken altijd dat die het dragen, krom en gebukt gaan. U hebt daarvan een klacht in de volgende rede: “Het juk mijner overtredingen is aangebonden door Zijn hand, zij zijn samen gevlochten, zij zijn op mijn hals geklommen” (Klaagl. 1: 14). Deze

dingen maken dat een mens, hetzij jong of oud, kromme schouders krijgt. Dus ziet u dat zijn gestalte kort of laag en zijn gang zeer gebukt is.

Herder. Hoe is *Klein Geloof* gebouwd? Zijn zijne leden sterk?

Rentmeester. Zijn handen, zoals al vroeger is aangemerkt, hangen gewoonlijk slap; zijn lendenen zijn los en zwak en zijn knieën wankelend, wat hem in het lopen kreupel of mank doet schijnen. Vandaar zijn klacht: “Want ik ben tot hinken gereed, en mijn smart is steeds voor mij” (Ps. 38: 18). Maar de Koning verdoet alle zijn verdrukken en Hij zal de hinkenden behoeden” (Zef. 3. 19).

Herder. Arme man! Zijn ziel moet dikwijls ontmoedigd worden door de weg, want de weg tot het Koninkrijk is door grote verdrukking, door donkerheid en licht, ruwe plaatsen en gebaande; over bergen en door dalen, en door onderscheiden draaien, bochten engten en hoeken, zodat een mens behoefte heeft beide aan kracht en aan ledematen.

Rentmeester. De Koning leidt de blinden, zoals al is aangemerkt, in wegen die zij niet kennen, en draagt ze als op adelaarsvleugelen, Hij maakt een dwaze vertoning op de wegen van Sion, die alleen kan gaan. Wee hem die valt als hij alleen, is; wat hij zeker zal doen als hij alleen wandelt.

Herder. Het is waar, mijnheer; om op zijn eigen verstand te betrouwen, om te worden geleid, of op zijn eigen hart te steunen, om te worden geschraagd, is de rol van een zot te spelen. Ik hoop dat de oude bede nooit uit mijn hart of uit mijn mond mag zijn: “Onderschraag mij, zo zal ik veilig zijn. Verontschuldig mij dat ik de loop van uw gesprek stoor, mijnheer. Ga voort met uw beschrijving van *Klein Geloof*”, want ik heb enig vermoeden dat ik hem gezien heb.

Rentmeester. Er zijn, geloof ik, weinig wezenlijke Herders, die hem de een of anderen tijd niet hebben gezien. Want hij is altijd van binnen te vinden als hij van buiten niet gezien kan worden. Het gelaat van *Klein Geloof* is tot zwaarmoedigheid geneigd, voornamelijk in de winter, maar, als de lente aanbreekt, “wanneer de winter voorbij is, en de plasregen over en voorbijgegaan is, wanneer de zang tijd der vogelen genaakt, en de stem der tortelduif gehoord worde in de lande” (Hoogl. 2:11, 12), dan verheldert het soms een weinig. Bovendien was hij gewoon, toen hij in het kasteel van Hagar was, een sluier te dragen, en de tekens daarvan blijven tot op deze dag aan zijn voorhoofd. Het hele geslacht Van Hagar, zowel als roomse nonnen, nemen de sluier aan, en dragen die ook, (2 Kor. 3. 14). Ook kan het niet anders weggenomen, of de rimpels onzichtbaar gemaakt worden, dan door het gelaat van de Koning te zien: “Wanneer het tot de Heere zal bekeerd zijn, zo wordt het deksel weggenomen.” (2 Kor. 3: 16). “Want hij is de verlossing onzes aangezichts” (Psalm 42: 11). Er is één zaak die *Klein Geloof* veel hindert, en dat is, dat hij kortzichtig is, of hetgeen gemeenlijk bijziende genoemd wordt. “Hij kan van verre niet zien” (2 Petrus 1: 9). Hij heeft een sterk brandpunt, een verheven standpunt, een vergezicht, en een heldere dag, ja, hij moet “in de hoogte wonen die de Koning in Zijn schoonheid ziet, en het vergelegen land zal zien.” (Jes. 33: 17).

Herder. Maar het wordt in het algemeen, naar ik geloof, toegestemd, dat de kortzichtigen de sterkste ogen hebben wanneer iets binnen het bereik van hun gezicht komt. En wanneer het licht van de dag ingetrokken is, dan kunnen zij in het donker veel beter zien dan een helderziend mens.

Rentmeester. Het is waar, wanneer een zaak of een persoon kort bij *Klein Geloof* komt, zal hij zo spoedig als, de meesten de zaak doorzien of de persoon doorgronden, want hij is door vele valse zaken ter zijde afgeleid, en door vele valse lieden bedrogen, wat hem zeer waakzaam gemaakt heeft. En het leven waar dat hij beter dan een scherpziend mens in het donker kan zien. Het werk en de

omleidingen van de satan, van de oude mens van de zonde, en de toestand van de dwazen, welke allen, zowel als hun werken, in het duistere, of de duisternis zelf zijn, zien helderder dan *Klein Geloof*, en wij vertrouwen dat hij, als de zon aan de horizon verrijst, diepe dingen uit de donkerheid zal ontdekken, en schaduwen van de dood in het licht voortbrengen. (Job. 12: 22). Maar wat betreft zijn zien in een spiegel, het zien van zijn getuige in de hemel, zijn gedachtenis in de hoge, zijn naam in het boek des levens, en het aanschijn van Hem die onzienlijk is, is *Klein Geloof* zeer kortzichtig.

Herder. Is hij een aanhoudend smeker? Als hij boven het smeken verheven is, zal hij waarschijnlijk niet verhoogd worden, “want de Koning verheft de geringe uit het stof, en de nooddriftige verhoogt hij uit de drek, om te doen zitten bij de Vorsten” (1 Sam. 2: 8). Hetwelk bewijst dat er zulk een zaak als zitten onder vorsten niet bestaat, voordat wij onze armoede in het stof gevoelen, en vernederd zijn om te bedelen op de mesthoop.

Rentmeester. Het is waar, en uw werking is schoon. En het is even *waar dat Klein Geloof* een voortdurend bedelaar is, maar te vormelijk in zijn toespraken, en hij heeft *daarbij* een zeer kleine mond, wat hem zeer hinderlijk is; want, hoewel hij zo dikwijls onder de wijnstokken en onder de vijgenboom is en de Koning hem gebiedt, zeggende. “doet uw mond wijd open, en ik zal dien vervullen” (Ps. 81: 11), toch zal, al schudt men de boom boven zijn hoofd, de vrucht “niet op de mond vallen van zulk een eter” (Nah. 3: 12), “omdat hij nauw in zijn ingewanden is” (2 Kor. 6: 12), en ook nauw in zijn mond.

Herder. Heeft hij goede tanden? Evenwel is dit maar van weinig belang. Want als zijn eetlust klein is, en zijn gestel zwak en teer, hindert het niet veel of de kiezen veel of weinig zijn, want zij verwaarlozen *bij Klein Geloof*, omdat zij weinig vermalen. (Pred. 2: 3).

Rentmeester. Zijn tanden zijn zo goed als verwacht zou kunnen worden. “Gestolen wateren waren hem vroeger zoet” (Spreek. 9: 17), en niets is schadelijker voor de tanden dan zulke zoetigheden, evenwel, kan hij, druiven, (Deut. 23: 24) en appelen (Hoogl. 2: 5) eten. En wanneer hij in de notenhof is afgegaan (Hoogl. 6: 11), heb ik ze hem zien kraken, en anderen zien geven. Maar het is een zeldzaamheid, om er hem zelf een te zien eten. “Dit”, zegt hij, “komt u toe, en dat behoort aan zodanig een. Maar hetzij verre van mij, mij te vermeten om de beste vruchten uit het land te nemen. Balsem en honig, specerijen en mirre, noten en amandelen (Gen. 43: 11) zijn voor Jozef, niet voor mij en ik zou ze liever de koning van Egypte voorzetten, dan ze zelf te nemen.”

Herder. Denkt u niet dat de somberheid van zijn gelaat zo samengetrokken is door het gestadig zien naar de berg en de zandbank? Ik geloof dat het zo is. Waarom anders worden wij gelast naar de bergen te zien van waar onze hulp komt, en zelfs van de einden der aarde naar de Koning te zien. Ja, en de Koning zegt zelfs: “toont Mij uw gedaante, doet Mij uw stem horen. Want uw stem is zoet, en uw gedaante is lieflijk” (Hoog. 2: 14). En een der oude Rentmeesters van Zijn Majesteit verklaart dat “terwijl wij, zien als in een spiegel in een duistere rede, wij naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid” (2 Kor. 3: 18).

Rentmeester. Dit is waar, maar *Klein Geloof* heeft te veel vertrouwen in het doen, en te weinig in het zien. Hoewel hij weet dat hij zich niet in de gunst van de Koning kan werken, nochtans heeft hij een gewone neiging naar die kant. En zo is het in anderen zowel als in *Klein Geloof*.

Herder. Dan is het zowel zijn dwaasheid als zijn schade, want hij berooft zijn ziel van het goede.

Rentmeester. Dat doet hij; evenwel zal de Koning *Klein Geloof* niet in zijn hoop teleurgesteld doen zijn, noch zijn verwachting afsnijden, aangaande het zien van het aangezicht van de Koning. Echter zal Hij hem laten worstelen in zijn eigen kracht, totdat hij bekend gemaakt is wat deze zijn werkzame hand voor zich verrichten kan. En als hij ontdekt dat zijn hele kracht vervlogen, en dat er niemand meer opgesloten is dan hij, en hij bezwijkt en flauw valt, zal het anders zijn; “want Hij geeft de moede kracht, en vermenigvuldigt de sterkte dergenen die ze niet heeft” (Jes. 40: 29). Volgens welk bericht zijn kracht geheel uitgeput moet zijn. Hij moet bezwijken onder zijn ijdele hulp, en geen kracht overhouden. En dan zal kracht gegeven en sterkte vermenigvuldigd worden. Dit is de allergenadigste taal van de Koning, die zekerlijk zal vervuld worden.

Herder. Is het gehoor van *Klein Geloof* goed?

Rentmeester. Beter dan men verwachten zou, in aanmerking nemende, hoe lang hij bij de berg vertoefde, waar hij niets dan vuur, zwarteheid en donkerheid zag, en niets hoorde dan “het onweder, het geklank der bazuin en de stemme der woorden” (Hebr. 12: 18, 19). Het trommelvlies van zijn oor is zo aangedaan en geschokt door voortdurende donderslagen” dat het lang duurde eer hij “de stem der belezers die ervaren zijn met bezwingen om te gaan” (Ps. 58: 6) kon horen of verdragen. De klank van de zilveren bazuin, de bazuin van het Jubilé, en de muziek van Sions harp, genoten in het eerst nauwelijks zijn opmerking. Maar nu beproeft zijn oor het woord evenals de mond de spijs proeft. Maar hij kan nog niet veel liefelijke klanken uit zijn hart voortbrengen, hoewel hij “het blijde geklank hoort en kent” (Ps. 89:19), en verheugd is door de “blijde tijding uit het verre land” (Spreuk. 25: 25), want zijn gemoed wordt zelfs op deze dag toe voortdurend geslingerd door de oude storm.

Dus, Herder, heb ik u een kleine omschrijving van de persoon van *Klein Geloof* gegeven. Zijn gestalte is kort, zijn gang gebogen, zijn leden zijn schraal, zijn lendenen los, zijn knieën zwak, en hij heeft een wankelende of kreupele tred in zijn lopen. Zijn gelaat is zodanig als hem laat aanzien; oprecht en vroom maar wat somber; zijn ogen zijn vol. Hij is kortzichtig, en ziet een weinig scheel; zijn *mond* is zeer klein, en zijn tanden zijn middelmatig. Zijn neus is ver van plat; dit blijkt daaruit dat hem toegestaan wordt tot het altaar te naderen, wat een mens met een platte neus niet mag doen (Lev. 21:18). Zijn neus is welgevormd, “en de adem des levens is in zijn neusgaten geblazen, welke de reuk van zijn neus als appels maakt” (Hoog. 7: 8). De huid van zijn gelaat is schoon, maar enigszins bleek, en het is maar zeer zelden dat “zijn aangezicht blinkt” (Exod. 34: 29). Zijn wangen zijn zeer ingevallen; zoals hij zelf klaagt, “u hebt mij rimpelachtig gemaakt; wat is tot een getuige tegen mij. En mijn magerheid staat tegen mij op, zij getuigt in mijn aangezicht.” (Job. 16: 8).

Herder. Verschoon mij dat ik u zo in uw gesprek stoort. Wat ik wilde aanmerken was dat de arme man treurig in het nauw gebracht moet worden, om een spijs voor de zalige toestand van zijn ziel te bekomen, als hij genoodzaakt was te vluchten tot zijn magerheid, en naar de rimpels in zijn gelaat, als bewijzen.

Rentmeester. Wat kon hij uitrichten? God heeft zijn getuigenis gegeven dat Job een volmaakt en oprecht man was. En de Geest had in zijn geweten getuigt dat zijn Getuige in de hemel en zijn gedachtenis omhoog was, zodat het ongeloof ten einde raad gebracht werd door een getuige te vinden, en ten laatste worden er twee aangebracht; de eerste is Jobs magerheid die oprijst, de andere, de rimpels in zijn gelaat; beide stomme getuigen. Maar zo is het, als het ongeloof eens heerschappij voert, dan heeft zij iets tegen God in te brengen. Job neemt de toevlucht tot de snelle gang van een postbode, en naar de gang van een weversspoel, om de kortstondigheid van zijn dagen af te meten. En zo is het hier, liever als zonder getuige te verschijnen, neemt hij de toevlucht tot de plooiën van zijn gelaat. En het zou mij niet verwonderd hebben, als hij de toevlucht had genomen tot de bruine kleur van zijn wenkbrauwen.

Herder. Ga nu voort met een beschrijving van zijn gelaat, want ik geloof werkelijk dat ik hem ken.

Rentmeester. Ik geloof niet dat er een mens in de wereld bestaat die zich zelf kent, of zij kennen hem. Wat zijn gelaat betreft, er zijn enige witte vlekken op, die ten onrechte worden aangezien voor littekens der melaatsheid: maar zij worden genoemd “witte puisten die in het vel uitgebott zijn van lieden die rein zijn.” (Lev. 13: 39). En zeker is het dat *Klein Geloof* rein is door het woord dat de Koning tot hem gesproken heeft, (Joh. 15: 3), hoewel hij het zelden geniet.

Herder. U hebt mij een zeer bijzonder en voldoende bericht gegeven van zijn persoon; en, ik geloof dat ik hem dikwijls gezien en ook dikwijls gevoeld heb. Ik bid u, zeg mij eens, bemind hij de eenzaamheid?

Rentmeester. Zeer veel. Want hij komt zelden in enig gezelschap, vroom of onvroom, of hij krijgt een wonde, of een, op de een of andere wijze verborgen schade; er wordt een scheur in zijn vrede gegeven; of enige van zijn gedachten worden verstrooid, zijn twijfelingen aangemoedigd, zijn verschrikkingen opgewekt. Er is bij *Klein Geloof* altijd iets verwrongen of uit het lid. Want als zielen blijmoedig spreken over des Konings liefdebewijzen, of gunst, of genot, in zijn tegenwoordigheid, dan verwekt het hem dikwijls tot afgunst, of hij beschouwt het als lichtvaardigheid of lichtzinnigheid. Hij bekomt slechts weinig vertroosting in een gezelschap dat “kan eten en vrolijk zijn” (Luk. 15: 29), omdat hij zo zelden een brokje krijgt. Ja zelfs, als hij zich zelf maar eens vergeet, en zelfs glimlacht bij levendig en vrolijk gezelschap, dan bestraft hem zijn oude wederpartijder daarover, en beschuldigt hem van te zondigen tegen licht en kennis; hem zeggende, dat hij al zijn dagen “een man van smart en met droefheden bekend” moest zijn, zoals de Koning zelf eertijds was. En dat het, voor lieden, “die blijde zijn in het huis des gebeds, het treurgewaad afleggen en met blijdschap worden aangegord; de ballingschap omgewend, hun mond met lachen, en hun tong met juichen vervuld zien, zo drinken dat men de armoede vergeet, en de ellende niet meer gedenkt”, weinig beter is dan spotten met vorstelijke dingen. Het is, zich opgeruimd te vertonen, waar het gelaat met somberheid moest gesluiert zijn, en het hart beladen met eenzaamheid, die te vergelijken is met een vracht lood.

Herder. Dan heeft *Klein Geloof* geen begrip van “te eten voor de Koning, in de plaats die Hij verkiezen zal, met zijn zonen, zijn dochteren, zijn dienstknechten en dienstmaagden, en de Levieten. En in het juichen voor de Koning, in alles waaraan Hij zijn handen slaat” (Deut. 16: 16). En wederom: “Omdat de Koning u zegenen zal in al uw inkomen, en in al het werk van uw handen, daarom zult u zeker vrolijk zijn” (Deut. 16: 15). “De Koning bemint een zangvogel zowel als een kirrende duif; het zingen der vogelen en de stem der tortelduif zouden om beurten gehoord worden.”

Rentmeester. *Klein Geloof* moet zijn eigen weg voortgaan. Als hij in nood is “dat hij bidde, als hij goedsmoeds is, dat hij psalmzingt.” “Een vrolijk hart is een gedurige maaltijd, en daarentegen door de droefheid van het aangezicht wordt het hart gebeterd. Dagen van tegenspoed en dagen van voorspoed zijn tegenover elkander gesteld, laat hem in de eerstgenoemde opmerken en in de laatstgenoemde juichen.” Ik geloof dat hij meer opvoeding gehad heeft dan duizenden, die nu in de gewesten der zaligheid zijn, maar niettegenstaande denkt hij nog. En zegt dikwijls, dat hij de laatste is die ooit de schitterende woningen van het hemelse paleis aanschouwen zal, nochtans weten wij dat er laatsten zijn die de eersten, en eersten die de laatsten zullen zijn “want velen zijn geroepen maar weinigen uitverkoren.”

Herder. Hij is een der zwakken van onze geestelijke Jacob, en moet niet overjaagd, maar zachtzinnig gevolgd worden, al naar dat hij in staat is het werk uit te houden. Wij zeiden vroeger, dat dames, die spreekwoorden bezigden, verzekerden dat een “tweede kraambd” of een instorting “erger is dan het eerste.” Ik weet dat er geen klanken zonder betekenis zijn, en ik houd het voor geoorloofd dat bovengenoemd spreekwoord haar bedoeling heeft, wanneer ik bekend was met een van die eervolle huismoeders, die er mij de zin van konden meedelen. Maar welke uitlegging er ook in de spreekwijze en het oordeel van vrouwen aan gegeven wordt, en hoe waar het zijn mag in de natuurlijke arbeid, is het ook niet op enige wijze van toepassing op de arbeiders van Sion?

Rentmeester. Ongetwijfeld, want de spreekwoorden van de vrouwen zijn zo doortrokken van waarheid en kennis, “dat het slechts nodig is zonder twijfel Abel te vragen, en de zaak is volbracht” (2 Sam. 20:18). Wat de arbeiders betreft, zij zijn onderscheiden. Enige zijn zeer voorspoedig; zodra Sion barensood had heeft zij gebaard, eer haar smarte overkwam, zo is zij van een knechtje verlost (Jes. 66:7). Andere wederom zijn langdurig en verwijlende, vermengd met tussenpozen en vleselijke rust, op welke tijden het gebed zonder ernst is, en de bedroefden schijnen, alsof zij zonder bewustheid waren van een tegenovergesteld beginsel, om de bewegingen der verdorvenheid tegen te staan, totdat nieuwe smart hen met een andere smeekbede naar de Koning voert: “Heere, in benauwdheid hebben zij U gezocht, zij hebben haar stil gebed uitgestort, als Uwe tuchtiging over hen was. Gelijk een bevruchte vrouw, als zij nadert tot het baren, smarten heeft, en schreeuwt in haar weeën, also zijn wij geweest, o Heere, vanwege uw aangezicht. Wij waren bevrucht, wij hadden smarte, maar wij hebben niet als wind gebaard, wij deden de lande geen behoudenis aan: “uw doden zullen leven” (Jes. 26:16-19). Andere weer blijven in de geboorte steken, zoals *Klein Geloof*: “Efraïms ongerechtigheid is samen gebonden, zijn zonde is opgelegd. Smarten ener barende vrouw zullen hem aankomen, hij is een onwijs kind, want anders zou hij geen tijd in de *kindergeboorte* blijven staan. Ik zal ze van het geweld der hel verlossen, Ik zal ze vrij maken van de dood” (Hos. 13:12, 13, 14). Als u wel opmerkt dan wordt zowel de langdurige arbeid van Sion, als de geboorte van Efraïm welke blijft steken, gesteund met een volstrekte en onvoorwaardelijk belofte. Tot het langverwijlend arbeidende Sion wordt gezegd: “uw doden zullen leven” en tot Efraïm, die in de geboorte bleef staan: “Ik zal ze van het geweld der hel verlossen, Ik zal ze vrij maken van de dood.” Dat de belofte dus zo nauw achter de arbeid gesteld wordt, is om aan te duiden dat de arbeid en het zwoegen van het gemoed dient om het geschenk van het leven, de verlossing van de ziel en het redden van het lichaam van het graf te vergewissen, welke, wanneer zij zeker is, het zoonschap doet openbaren, en als zij de beloofde zegeningen deelachtig zijn geworden, worden zij uitdrukkelijke erfgenamen der belofte geheten. Sion is nooit zonder haar beloften. Het wordt erkend door allen, die het ernstig ondervonden hebben, en door de meesten die er oog en oorgetuigen van waren, dat zielenarbeid de gevaarlijkste arbeid van allen is. Nochtans zal Sion behouden worden in het kinderen baren, omdat zij zeker is te blijven in het geloof, de liefde en de heiligmaking, met matigheid.” (1 Tim. 2: 15).

Herder. Deze dingen schijnen mij duidelijk. Uw verslag van de voorspoedige en van de langdurige arbeid van Sion, en van de belemmerde geboorte van Efraïm, hebben ongetwijfeld haar grond in de Goddelijke waarheid. Maar geen een van deze zaken zijn een voldoende uitlegging om de echtheid te bewijzen, of de waarde te bepalen van het spreekwoord van de doophefdames; namelijk, dat een tweede kraambd “erger is dan het eerste.” Allen komen in de wereld door de weeën van de natuurlijke smarten, en in de geestelijke wereld door een geboorte, die zuiver geestelijk is. Maar is er zo iets als wederarbeid, of een hergeboorte in de laatstgenoemde? Niet dat ik de waarheid betwijfel van deze eervolle dames, in de zin waarin zij dat bedoelen. Want ik ben onderricht dat hun spreekwoorden op klaagbijeenkomsten gewoonlijk voorgedragen worden met een uitdrukking, die haar bijzonder eigen is. En meestal uitgesproken met een bijzondere klem, en opgedrongen met een

blik en een toon van gewicht, wanneer zij voornemens zijn het oor te bestormen van een stille, onschuldige en onbesproken echtgenoot.

Rentmeester. Iets hiervan is opgemerkt in de geboorte van enkele zonen van Sion. Sion zelfs heeft dikwijls weer gearbeid met een en hetzelfde kind. Enkele mensen zijn voor de tweede maal in geestelijken arbeid gevallen. En zelfs Sions wachters hebben de pijnen gevoeld, en hun deel van de weeën gedragen. “Mijn kinderkens! Die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijg” (Gal. 4: 19). Die grote man in het land van Uz was vroeg geteeld door het woord van de waarheid, en in zijn vroege dagen levend gemaakt door de Geest. Goddelijke indrukken werden gevoeld, en de arbeid slaagde. Hij kwam bij tijden zo ver voort, als het voor de gelaatstreken van het nieuwe schepsel denkbaar is: hij kwam zelfs ver genoeg in de nieuwe wereld om een blik te hebben van Hem, die onzienlijk is. Maar het was een blik van vreselijke Majesteit, waarbij hij terugdeinsde, zeggende: “Het verderf Gods was mij een schrik, en ik vermocht niet vanwege Zijn hoogheid” (Job 31: 23). Het gevaarlijkste gedeelte van de arbeid hoopte hij ontkomen te zijn, maar het overviel hem voor de tweede maal. “De zaak die ik vreesde is op mij aan gekomen, en wat ik schroomde is mij overkomen. Ik was niet gerust, en was niet stil, en rustte niet, en de beroering is gekomen” (Job 3:25, 26). Vandaar blijkt het, dat zijn eerste leven en arbeid genoegzaam waren om zichtbare kennis en wezenstreken van de Godheid op zijn gemoed achter te laten, wat bevestigd wordt door het getuigenis van de Hemel, dat hij volmaakt was in de Vader, en oprecht uit kracht van vereniging met Hem, en Goddelijke bijstand van Hem, een die zijn Regeerder vreesde, en het kwaad haatte. Evenwel behaagde het de Allerhoogste, die een vrijmachtig Uitvoerder is, om hem voor de tweede maal zijn handen op zijn lendenen te doen leggen. En zijn vrienden droegen, ten minste zeven jaren lang, een deel van zijn arbeid.

Maar daarna handelden zij zoals sommigen deden bij de geboorte van *Klein Geloof*; sommigen riepen dit, anderen weer wat anders, en het merendeel bezigde middelen van geweld. En sommigen wanhoopten aan de verlossing. Maar op de bepaalde tijd kwam het nietige schepsel te voorschijn in al zijn schoonheid en beminnelijkheid; God wendde de gevangenis van Job; de volmaakte liefde drong de vrees buiten, en stelde hem vrij. En “die liefheeft is uit God geboren, en kent God.” Nu vergeleek hij de vrucht van de eerste arbeid met het blote horen met het oor. Maar het laatste als het gevolg van het ziende oog. “Maar nu ziet u mijn oog, daarom verfoei ik mij, en heb berouw in stof en as,” (Job 42: 5, 6). Nu aanschouwden zijn ogen, hoorden zijn oren en tastten zijn handen het Woord des levens. Zo vrezden sommigen, die een weinig geestelijke arbeid gevoeld hebben, grotelijks het dragen van de smarten, welke, zoals Job erkende, over hem kwamen; terwijl anderen voortsleurende gaan in verwachting van vreselijke dingen, en komen ten laatsten voort eer zij weten waar zij zijn; hun verlossing lijkt een droom, en hun langdurige, ingebeelde verschrikkingen onder de aanvechtingen van de satans, zijn tienmaal vreselijker dan de wezenlijke.

Herder. Dit brengt mij in herinnering wat vermeld wordt van een vromen Koning van de Hebreeën, “dat hij deed wat goed, en recht, en waarachtig was voor het aangezicht van de Heere zijn God en in alle werk, dat hij begon in de dienst van het huis van God, en in de wet, en in het gebod, om zijn God te zoeken, hij deed het met zijn hele hart, en was voorspoedig” (2 Kron. 31:20, 21). En de Heere was met hem, zoals hij zelfs voor de Hebreeën erkende: Zijt sterk en heb goede moed. En vreest niet, noch ontzet u voor het aangezicht des Konings van Assyrië, noch voor het aangezicht der hele menigte die met hem is, want die met ons zijn, zijn meer dan die tegen ons zijn. Met hem is een vleselijke arm, maar met ons is de Heere onze God, om ons te helpen” (2 Kron. 32. 7, 8). Nochtans gaf God hem over in de zaak van de afgezanten van de vorsten van Babel, om hem te beproeven, opdat hij mocht kennen, al wat in zijn hart was” (2 Kron. 32. 31).

Rentmeester. En als God een mens overgeeft, om hem te beproeven en om hem te doen kennen al wat in zijn hart is, zal hij zielenarbeid genoeg hebben, want het is een gezicht van inwendige verdorvenheid en een kennis van de kwaal van het hart, als men verlicht wordt om te zien, en levend gemaakt ten einde te gevoelen, wie de arbeid veroorzaakt. En dit was het geval bij Hiskia. Want welke wettische arbeid hij te voren verricht mocht hebben, “ik ben verzekerd dat het tweede kraambed erger was dan het eerste”, vooral toen de Evangelische profeet, die zijn boezemvriend was, tot hem kwam met een: “Alzo zegt Jehovah, bereid uw huis, want u zult sterven en niet leven,” (Jes. 38: 1). Hij erkende, toen hij in vrijheid uitgeleid was, dat hij voor vrede grote bitterheid had. Maar deze laatste arbeid baarde schuldvergeving, en bracht het leven en de onverderfelijkheid aan het licht: “U hebt, uit liefde tot mijn ziel, mij, verlost uit de groeve der vertering. Want U hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen. Bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijn geest. Want U zult mij gezond maken, en mij doen leven.” (Jes. 38: 16, 17).

Herder. Kom! Wat kunnen de oorzaken zijn dat zovelen in de geboorte blijven steken, en dat anderen door de tweede zielenarbeid gaan, eer de geboorte hen duidelijk wordt?

Rentmeester. De eerste oorzaken moeten gezocht worden in de wil van de Koning, daar het is, naar dat het Hem behaagd, een grotere of kleinere mate van Zijn Geest te schenken. Allen verzamelen dat verborgen manna niet gelijk; sommigen vergaderen meer, anderen minder. Maar zij die veel vergaderen houden niets over, en zij die slechts weinig verzamelen, hebben geen gebrek. Goddelijke indrukken zijn bij sommigen ondiep, bij anderen diep gaande; in het hart van de een verrijst de Dageraad en de Morgenster, bij de anderen schijnt het licht rondom hen, en door hen. Waar de lichtstraal zwak is, en de indruk ondiep, wordt vrees en beving geboren; er volgt een bewustheid op, en een kracht wordt ondervonden, waaronder de zonden worden geschuwd, en de Heere met ijver gezocht. Zo heeft er een zichtbare hervorming plaats, terwijl een langdurige arbeid het gemoed oefent, totdat het ongeloof ontdekt, twijfelingen en slaafse vrezen worden aangebracht, en dienstbaarheid hen vasthoudt. Zulken geloven de waarheid en onveranderlijkheid van het woord, de rechtvaardigheid, heiligheid onveranderlijkheid van hun Maker, en de getuigenis welke Hij van Zijn Zoon heeft gegeven. Maar worden overweldigd met misleidingen van het hart, zodat zij de Verlosser niet troostvol kunnen omhelzen; evenwel worden zij buiten de wereld, en in een wakende toestand gehouden, zijn zeer onderzoekend, en zeer gewillig om te leren, en voortdurend kennis zoekende, En dikwijls vallen zulke zielen in handen van tien blinde leidslieden, eer zij er een ontdekken die een brandend en schijnend licht is; en, daar zij geen genoegzame genade bezitten om tegen het wettische gemoed op te wegen, grijpt een blote bedrieger, of wettische leermeester, onder de invloed van Lucifer, en onder de toelating van Jehovah, hen gewoonlijk aan, door wie zij geweldig worden aangegrepen, daar zij door hem ijverig zijn aangedaan. Daar de lege en beweeglijke redevoering van zulk een Boanerges op het wettisch gemoed past, verwacht het hen in de geboorte en brengt hen in de banden. Dus gaat zo iemand voort totdat er onder Goddelijke bearbeiding een diepere indruk wordt gevoeld en een helderder licht wordt meegedeeld aan de duistere schuilhoeken en onderscheiden verblijven van de wettische geest. In dit licht en onder zulke gevoelens wordt de misleider, bedrieger en verleider gewoonlijk ontdekt; elk woord uit zijn mond wordt in zijn hart opgespoord, waaruit het ontsproot; terwijl de toestand van zijn gemoed, en de grondslag waarop het gevestigd is, tentoongesteld worden. En zijn schone en valse voorwendsels worden opengelegd met al haar verachtelijke drijfveren, verderfelijke mikpunten en vreselijke doeleinden. Van die tijd af aan is het zwakke kind ontdekt; de Koning heeft de huichelaar geopenbaard, en zijn nakomelingschap in staat gesteld om alle dingen te onderscheiden; echter wordt hij zelf van niemand onderscheiden. (1 Kor. 2:15).

Herder. Het is zonderbaar dat de mens zo ver kan zijn in de hoogmoed, zo onversaagd in opstand, zo geneigd tot bedriegen en bedrogen te worden, dat hij volhardt in openlijke vijandschap van majesteit, waarheid en geweten en zich zelf blootstelt aan elke pijl uit Jehovah's pijlkoker (Hd. 13: 10, Deut. 32: 23). Dit alles moet ongetwijfeld ontstaan uit een afschuwelijke oorlog tussen het gemoed van de oproerling en zijn formeerder; welke, onder de tussenkomst van een onfeilbare bemiddeling, in eeuwige verwoesting moet uitlopen. *Klein Geloof* kan nooit ten volle bedrogen worden, want hij bestaat in de rommelende ingewanden van de onsterfelijke liefde; noch zal de Vader der barmhartigheden en de fontein van vertroosting zijn zwakke broederschap als wezen laten, of toelaten dat zijn uitverkoren geslacht misleid, verdorven en ten prooi overgelaten wordt aan de voorwerpen van Zijn rechtmatige haat. Hij heeft een wee over de wereld uitgesproken uit oorzaak van de ergernissen (Matth. 18: 7). En heeft een bevel gegeven aan elke landvoogd, heerser en dienaar in Zijn rijk, dat zij zouden toezien dat zij niet een van deze kleinen verachtten (Matth. 18: 10), die door goddelijk vertrouwen op Zijn arm leunen. En heeft zelfs verklaard dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht van Zijn Vader zien (Matth. 18: 10). Het staat aangetekend dat de bergen die de stad Dothan omringden, bedekt waren met vurige wagens en paarden van de onsterfelijke Majesteit, ten einde een enkele afgezant te beschutten (2 Kon. 6:17) en zij worden, om zijn standvastigheid in het geloof "wagen Israëls en zijn ruiters" genoemd (2 Kon. 13:14). Als een kampvechter, te vergelijken bij een oorlogswagen en een strijdpard, zo verzorgd en beschermd wordt, welke verzorging en bescherming moet *Klein Geloof* dan hebben, die altijd in gevaar is en die, als zijn vlagen van twijfelzucht hem overvallen, noch strijden, noch vluchten kan? Amaleks naam werd onder de hemel uitgedelgd (Deut. 25:19), en zijn uiterste was ten verderve (Num. 24: 20), om het uitwerpen van alle vrees, en het afsnijden van alle zwakken en vermoeiden van de Israëlietische stammen (Deut. 25: 18), die door nationale aanneming kinderen van de Koning waren, welk misnoegen moeten zij dan over zich halen, die arbeiden om hen te verleiden, te bedriegen en te misleiden, die door wedergeboorte Zijn nakomelingen zijn! En als zij hen niet kunnen bedriegen, dan verachten, haten, bespotten en vloeken zij hen, zoals geschreven is: "Wee mij, mijn moeder! dat gij mij gebaard hebt, een man van twist, en van krakeel den gansen lande! Want een iegelijk van hen vloekt mij" (Jer. 15: 10). Als de schutsengelen van die kleine, Jehovah's aangezicht aanschouwen, dan weten zij zeker hoe Zijn gelaat tot hen gericht is. En ik ben zeker dat deze vogels van de lucht de vloek van de zondaar zullen dragen, en die gevleugelde boodschappers zouden het woord te kennen geven (Pred. 10: 20). En als deze paradijsvogels het niet doen, zal *Klein Geloof* het wel doen. Want hij is een vogel, hij is een duif (Hoogl. 2: 12). En weldra zal hij zijn vleugels krijgen. Want hoewel hij tussen rijen stenen gelegen heeft, zo zal *hij toch* worden als vleugels van een duif, overdekt met zilver, en waarvan de veren zijn met de geelheid van uitgegraven goud (Ps. 68: 14). Deze zullen de zaak zeggen, want als zij *Klein Geloof* vloeken, vloeken zij de Koning zelf.

Rentmeester. Ongetwijfeld zullen zij. En de middelen, die zij bezigen, om de zwakke kleinen te verschrikken, zijn verachtelijk ook. Zij weten dat kinderen gewoonlijk genoeg scheppen in muziek en gezang; daarom pogen zij hun gemoederen te strelen en te lokken, of te stillen, door instrumentale en vocale klanken. Orgels, doedelzakken, lieren, violen worden bespeeld, onder een schoonschijnend voorgeven van de dingen van Zijn Majesteit te verheerlijken, te eren en te strelen; terwijl het bestemd wordt om aan hetzelfde doel te beantwoorden, waarvoor het leger van de Koning gebruikt werd in de vlakten van Dura, enkel om het gemoed te vermaken en te verrukken, totdat eerbewijzen toegebracht werden aan de satan, aan de grillen van de konings, en aan het gouden beeld dat hij had opgericht. Spotters worden gebruikt om te zingen, en fluitspelers om te strelen, teneinde hen van de gids van hun jeugd af te trekken, en het Verbond van hun Alregeerder uit hun gedachten te verdrijven. Zijn Majesteit neemt geen welgevallen in degenen die op het geklank der luit kwinkeleren, en zichzelf muziekinstrumenten bedenken (Amos 6. 5), maar, zegt integendeel. "Doe het getier van uw liederen van mij weg ook mag ik uw luitenspel niet horen." (Amos 5:23). Ja

zelfs zwerfende landlopers, worden dikwijls uitgenodigd of gehoord, om geveinsde lofzangen tot verachting van Zijn Majesteit te zingen. Want het is voor Hem meer verwerpelijk dan het bulken van een stier, of het huilen van een hond. De Koning keurt geen muziek goed, behalve innerlijke klanken. Het zingen met genade, en een zoet geluid in het hart te maken, worden een Goddelijk welgevallen en aangekondigde goedkeuring: “Toon mij uw gedaante, laat Mij Uw stem horen. Want Uw stem is zoet, en Uw gedaante is liefelijk.” (Hoogl. 2. 14). *Klein Geloof* heeft de gevolgen van het vaderlijk misnoegen ondervonden door het toegeven aan de voornoemde verlokkingen. En anderen hebben hun liederen verwisseld voor wening en knaging, en knersing der tanden (Matth. 13: 42). De muzikanten en speellieden moeten plaats maken en uitgeworpen worden, ook voor dat de Koning de doden opwekt. (Matth. 9: 24, 25).

Herder. Gebruikt Zijn Majesteit gestrengheid over zijn kinderen en is Hij bijzonder opmerkzaam op hun gedrag?

Rentmeester. Hij gebruikt vaderlijke gestrengheid over hen die ondeugend zijn, en is zeer nauwlettend op hun gedrag. En niets mishaat Hem meer, dan hen van de weg te zien afdwalen. Hij heeft een weg voor hen verhoogd en toebereid en heeft er al de struikelblokken van weggenomen (Jes. 57: 14), opdat zij zich daar zouden verlustigen en veilig wandelen. En de weg is zo effen, en zo afgebakend met steenhopen van getuigenissen, handwijzers en bakens, dat zelfs de dwaze niet zal dwalen, als hij daarop wandelt. Maar zo zeker als *Klein Geloof* ooit uit de weg geraakt is, wat dikwijls het geval was, merkt de Koning hem op, volgt hem na, slaat zijn pad gade, volgt zijn spoor (Job 13: 27), en eer *Klein Geloof* het bemerkt, ligt hij met zijn voeten in de stok (Job 33: 11).

Herder. Arme kleine knaap! Dat moet voor hem een vreselijke straf zijn; men zou denken, genoeg om zijn hart te breken!

Rentmeester. Het wordt tot dat einde gedaan. Want “een verbroken en verslagen hart is een zaak, welke de Koning nooit zal verachten” (Psalm 51:19). Maar wat *Klein Geloof* het meeste smart is, dat de jeugdige prins en prinsessen gelast worden om hem te gaan opzoeken, want de stok is tot dat einde kort bij de weg geplaatst.

Herder. Ik veronderstel dat zij gelast worden om de vreselijke straf die uitgeoefend is te gaan zien, ten einde hen te weerhouden door grote vrees over zovelen, als deze dingen horen en zien te brengen. En het moet *Klein Geloof* grotelijks smarten, en hem tot jaloersheid verwekken, de overigen van het Vorstelijk zaad in de ruimte te zien lopen, terwijl hij wordt tentoongesteld als een toonbeeld dat gekluisterd ligt. Kom! Hoe ziet hij er uit, en hoe gedraagt hij zich terwijl hij gevangen zit? Spreekt hij, tot zijn broeders en zusters?

Rentmeester. Hij ziet er uit zoals een dief gewoonlijk is, wanneer hij gevonden wordt (Jer. 2: 26). Want “het gelaat van Zijn aangezicht getuigt tegen hem,” (Jes. 3: 9). Maar hij zegt weinig alleen “zien zij zijn ontzetting, en zijn bevreesd.” (Job 6: 21).

Herder. Ik veronderstel dat *Klein Geloof* in vroeger dagen dikwijls in de stok gezeten heeft?

Rentmeester. Niet dikwijls. De Koning heeft onderscheiden manieren van kastijden, en de voornaamste straf, die op *Klein Geloof* toegepast werd, is wat men noemt “drukken aan de poort.”

Herder. Drukken aan de poort! Kom! Wat is dat?

Rentmeester. Er staat vlak voor het Paleis een poort, welke de enge poort genoemd wordt (Matth. 7: 13). Aan de linkerzijde is een donker hol, of tent (Job 18:15), en ter rechterzijde is een ruime zaal (Ps. 31: 8), welke de gezichtszaal, de plaats van audiëntie is, waar personen en smeekschriften worden ontvangen, en waar de Koning zijn aangezicht toont. Aan deze poort is *Klein Geloof* maanden achtereen gestraft, met een begerig oog naar de aangezichtszaal, en met vrees en beving naar het zwarte hol ziende. Ongeloof en slaafse vrees dringen hem naar de ene zijde voort, en uitgestelde hoop maakt zijn hart ziek van heilig verlangen naar het andere. Zodat hij in een strijd tussen beiden is, en toch durft hij niet te klagen noch te murmureren, uit vrees voor het zwarte hol. Maar wat hem het diepste verwondt is, dat hij dikwijls die beklaglijke stem aan zijn linkerzijde vernomen heeft. “Ik ben besloten, en kan er niet uitkomen.” (Psalm 88: 9). En aan de andere zijde ziet hij er velen verheugd in en uit de gelaatskamer gaan, wat zijn toestand verergert.

Herder. En, kom! Waarover kan Zijn Majesteit misnoegd zijn, dat Hij hem zolang aan de enge poort laat blijven?

Rentmeester. De Koning wil al Zijn kinderen van Hem afhankelijk doen zijn in elke zaak, en tegelijk nederig voor Hem. Want dat kind, wat het nederigste is, “is het grootste in Zijn hele rijk” (Matth. 18: 4). Maar *Klein Geloof* drong, door het vroeger spelen met Hagars kinderen, diep in de geest, en zoog diep de verborgen beginselen in van hetgeen vals vrije wil genoemd wordt; hetgeen inderdaad de misdaad en ondergang van Absalom, de zoon van David, was, want het is een onverantwoordelijke twist om opperheerschappij, welke, in de hoogste zin van het woord, aan niemand behalve aan een toegestaan wordt; en, in de laagste zin, aan niemand, behalve door gemachtigd recht en macht, wat altijd bezeten moet worden door de vergunning van de Koning, onder Zijn toezicht, door Zijn bevel en in Zijn naam uitgeoefend, met een vertrouwen op zijn Schepper, wijsheid en arm, en tot de eer van Zijn persoon, zoals die welke aan Hem verantwoordelijk zijn voor alles wat in de hemelse zaken verkeerd is. En het was deze misdaad die het verderf had kunnen zijn van hem, die de verloren zoon genoemd wordt; die “het deel dat hem toekwam eiste, en aftrok naar een ver verwijderd land.” Dat is, ver van de Koning, opdat hij als onafhankelijk, voor zichzelf mocht handelen; dat hem ten laatste vernederde als de zwijnen, hem blootstelde aan de pijlen van gebrek, en hem een voorsmaak op de hals deed halen van het omkomen door het eeuwig verderf.

Herder. Uw opmerking is waarlijk juist, “dat de grondbeginselen van de vrije wil vals zo genoemd worden.” Want het is niets dan stugheid: zij zijn stijfhoofdige opstandelingen, geen vrije werkers. Het is een brutaal weerstaan van de wil van hun Schepper, en kan bij de beesten opgemerkt worden. Ik heb lammeren eigenhandig opgevoed die, wanneer, zij schapen geworden waren, hun horens tegen mij bezigden, en het zelfs waagden mij te stoten. En tot het uiterste weerstonden, als ik trachtte ze met de herdersstaf te vangen en tegen te houden wat mij een afbeelding was, dat iedereen beestachtig is, die de Goede Herder durft te weerstaan, zoals deze mij deden. Maar ik heb weldra opgemerkt dat de hond Smut, op bevel van de Koning, onder hen gezonden werd, die hen aangreep bij de oren, en hen sleepte over veld en weide, omheining, kreupelbos en plaats, en over elke heg, sloot, greb, en laan door de hele boerderij.

Rentmeester. Het is waar. En niets ziet er meer verachtelijk uit, noch is meer veroordelenswaardig, dan dat schepselen hun Schepper en Eigenaar weerstaan (Rom. 9:19), terwijl zij door de duivel gevangen zijn genomen tot zijn wil (2 Tim. 2: 26). Maar zo is het, zij voeren krijg tegen Eerstgenoemde, maar zijn genoodzaakt zich te onderwerpen aan de laatste.

Herder. Maar, kom! Mijnheer, is die straf van het dringen aan de poort niet een streng iets?

Rentmeester. Zeer streng. De gewaarwordingen daaronder zijn enigszins zoals die, welke veroorzaakt worden door een nauw vest. Hij worstelt hevig. En hoe meer hij worstelt hoe meer hij gekneld wordt. Hij is zoals een der ouden die de Koning niet kon naderen door het gedrang.

Herder. En dan de andere kinderen hun hofbezoeken te zien brengen, en, blijmoedig in en uit te zien gaan, moet een verschrikkelijke vernedering zijn. Bovendien durf ik te zeggen dat er in de grote zaal een ruim onthaal is. En dan zo gedrongen te worden, en tevens uitgehongerd te zijn, dat moet ongetwijfeld de ellende vermeerderen.

Rentmeester. Er is daar een goed onthaal, en dat weet *Klein Geloof*. Maar die daarin gaat moet inwendig arm zijn, dat *Klein Geloof* weet, en hem door de Koning zelf gezegd is: "Hij zal de ellendige in zijn ellende vrijmaken. Zo zou Hij ook u afgekeerd hebben van de mond des angstes, tot de ruimte, onder welke geen benauwing zoude geweest zijn. En het gericht van uw tafel zoude vol vettigheids geweest zijn" (Job 36: 15, 16). Dit is de volstrekte en onveranderlijke verklaring van de Koning.

Herder. Ik moet gaan lopen. Ik heb vele opzieners gezien die zich meer bemoeien met op mij te letten, dan in het bedenken van hun eigen zaken. En als zij mij op de bepaalde uren van de arbeid afwezig vonden, zouden zij tot mij zeggen even als Farao tegen de Hebreëen: "Gijlieden gaat ledig, ledig gaat u, daarom zegt u, laat ons gaan en laat ons offeren." (Exod. 5: 17).

Rentmeester. Waar zult u morgenavond zijn, nadat u gedaan hebt met voederen en opsluiten?

Herder. Na het voederen en opsluiten kunt u zeker zijn, mij op het teken der harp, twee of drie uren lang, bij de beken der wilgen te vinden. (Jes. 15: 7; Psalm 131: 2).

Rentmeester. Ik versta u, vermoeiing en uitputting moet die soort van werkzaamheid volgen, maar de Koning geeft spijs aan de spijziger en verklaart dat zij die drenken zelf gedrenkt zullen worden, De fontein des levens zal weer ontspringen. Ik zal u daar opzoeken. De beste der zegeningen vergezellen de Herder en de kudde!

VIJFDE SAMENSPRAAK

Rentmeester. Zo heb ik u dan gevonden op de oude plaats!

Herder. Daar is geen vrees voor: ik kruip hier altijd als de kruik ledig is. Want na de tijd van het kooien vergelijk ik mij zelf bij niemand anders dan bij die Nazireeër, die door de Filistijnen van zijn kracht beroofd was, want ik heb er een afkeer van, iemand in het aangezicht te zien.

Rentmeester. *Gelijk ijzer ijzer scherpt, zo scherpt het gelaat van een vriend een terneer gebogen broeder door hartelijke raad.*

Herder. Ik heb, sinds wij de laatste maal scheidden, tussen beiden nagedacht over die Aziatische bergbewoners; hun karakter en gedrag is zonderling.

Rentmeester. Dat zijn zij, zij zijn bijna, zo niet ten volle drie duizend jaren, lang een plaag en pest geweest voor elk vorstelijk zaad en elk getrouw dienaar die verschenen is in het gebied van Zijn Majesteit.

Herder. En kom! Welk nut kan de moeder en de kinderen verkrijgen door rond het paleis te slenteren? Daar er een onverzoenlijke haat tussen hen bestaat, moeten zij, bij tijden, al hun vooroordelen opgewekt zien, en tot op de laagste trap in zichzelf ellendig gemaakt worden. En de onaangename gewaarwordingen, veroorzaakt door de herhaalde bestraffingen en berispingen die zij krijgen, zouden, dunkt mij, genoegzaam zijn, hen te beletten om ooit de plaats van het paleis te naderen.

Rentmeester. Het is een oproerig geslacht, zij kunnen met rusten. En daar zij zelf nóch rust noch vrede hebben, kunnen zij het niet dulden dat zoiets door anderen wordt genoten. En daar zij gezworen, vijanden van de regering zijn, worden zij dikwijls tot bedaren gebracht, als zij slechts een van de kinderen van de Koning kunnen kwellen of benauwen, of zelfs een dienaar die waarlijk en van harte aan Zijn Majesteit getrouw is.

Herder. Kom! Waren enige van hun voorgangers ooit dienstbaar in de Vorstelijke Familie, dat zij zulk een pest voor het Hof zijn? Zo niet, dan zou ik denken, dat zij, volkomen vreemdelingen van het Huishouden, en van de orde der familie moeten zijn. En daarom hun afstand door onkunde bewaren. En geen acht op hen slaan, even als duizenden doen, die, zoals Gallio, zich over geen van deze dingen bekommeren.

Rentmeester. Een zeker prins en prinses, van overoude tijd, die uit Vorstelijk Bloed waren, ontmoetten op hun reizen door het rijk van Mitzaïm, of het land van Cham, gemeenschappelijk Hagar, de over-over-over-overgrootmoeder van deze Hagarenen, en huurde haar als een dienstmaagd voor allerlei werk; in welke lage toestand zij zich lang, schijnbaar met grote getrouwheid, gedroeg, tot dat zij, na verloop van tijd zich zo in de genegenheden van de prinses indrong, dat deze haar beschouwde als haar eigen dienstmaagd, om hoofdzakelijk haar persoon te dienen als een statiedame.

Herder. Voorspoed zal zeker de oprechtheid van de personen beproeven, en de drijfveren ontdekken die hen besturen. Als een wijs kind zoals de kleine Hebreëer die door zijn broeders verkocht werd in Egypte vooruit komt, wordt zijn dankbaarheid aan zijn weldoener aangezet. Hij wordt onder zulke kinderlijke banden van verplichting gelegd, dat hij liever onverdiende gevangenschap wilde verduren

dan hem beledigen. Maar als dwazen voorspoedig zijn, dan loopt hun voorspoed uit tot hun verderf. De voorspoed der zotten zal ze verderven. (Spreuk. 1: 32).

Rentmeester. De spreuk wordt bevestigd door de zaak die nu behandeld wordt, daar Hagar ruim twaalf jaren in het huisgezin was geweest, verheven tot de hoge rang van statiedame, en in groot aanzien bij de prinses stond, zo werd zij bijna haars gelijke. Het blijkt, dat de bezittingen van dit vorstelijk paar door Goddelijke aanwijzing zeer uitgestrekt waren, en zij wisten beiden dat hun namen en hun geslacht nooit uitgewist zouden worden, en daar de prinses zelf onvruchtbaar was terwijl een toekomstige erfgenaam grotelijks begeerd werd, en, wanhopende aan een opvolger, verlaat zij het onvruchtbare bed, in de hoop het vruchtbaar te maken (Hoogl. 3: 1) door haar statiedame, en overreedt haar prins tot het toegeven, daar het werd gedaan in de hoop van een, erfgenaam, welke zij besloten had aan te nemen. (Gen. 16: 2).

Herder. Dat was waarlijk een zonderlinge afwijking. De grenzen van de vrouw overschrijdende, en zo iets moet de oprechtheid van de statiedame op de proef gesteld hebben tot een getuigenis!

Rentmeester. Dat deed het, want zij werd bevrucht en toen zij dit merkte, verachtte zij haar weldoenster, en trachtte zich in haar stand te vestigen. Toen deze behandeling de prins ter oor kwam, weigerde hij in de stoel te verschijnen, maar gelastte de prinses die zelf te beklimmen, en tegen haar maagd te getuigen naar de inzettingen en wetten van haar eigen huis waarin zij terstond toestemde, en getuigde tegen haar, zonder vrederechter, getuigen, gezworen gerechtsdienaar, heraut, of scherprechter. De prinses was zowel beschuldigster als verdedigster: zij droeg het getuigenis, bracht haar eigen beschuldiging in, sprak zelf haar vonnis uit, en bracht het zelf ten uitvoer. Maar of het eindigde in geseling of andere lijfstraf, kunnen wij niet verzekeren, evenwel harde maatregelen, ruwe behandelingen, en verbanning zijn op schrift bewaard.

Herder. Ik dacht wel dat het zo zou eindigen, want zoals de Wijsheid zegt: “Om drie dingen ontroert zich de aarde, ja om vier, die zij niet dragen kan. Om een knecht, als hij regeert en een dwaas, als hij van brood verzadigd is. Om een hatelijke vrouw, als zij getrouwd wordt en een dienstmaagd, als zij erfgename is van haar vrouw.” (Spreuk. 30: 21, 22, 23). Kom! Waarheen is zij verbannen? Wat was haar toevluchtsoord ten gevolge van het heerszuchtig vonnis der prinses?

Rentmeester. Daar de prinses de enige uitvoerster was, verjoeg zij haar uit de tent in de woestijn en zond haar hare verwijten en enige donderende volzinnen achterna, maar kon haar niet vervolgen, door gebreken en ouderdom.

Herder. En waagde zij het nooit uit haar ballingschap weer te keren?

Rentmeester. Nee, zij vergat nooit het heftig verhoor, want het wordt aangenomen, dat er tegen haar gerechtelijk tekeer gegaan is met de uiterste gestrengheid van vrouwelijke hevigheid. In zulke handen kan de booswicht, vooral in zulke gevallen waar het recht op de stoel betwist wordt, door een mededingster naar het bed, in zulke gevallen, en in zulke handen, zeg ik, is het onmogelijk dat enige toegeeflijkheid betoond, voorspraak of verzachting verwacht kan worden.

Herder. En zo is zij nooit weergekeerd?

Rentmeester. Niet uit eigen beweging. Maar de Hogere Machten traden tussen beiden, en riepen haar bij de benaming van Sara's dienstmaagd, ten einde haar te vernederen, en om af te snijden dat haar zaad erfgenaam van het koninkrijk zou worden. Haar werd gezegd dat haar zoon een wilde man zou

zijn; *zijn hand zou tegen iedereen zijn, en de hand van iedereen tegen hem.* Toen werd haar geboden huiswaarts te keren, en zich aan haar wettige vrouw te onderwerpen.

Herder. Dit moet de prinses levend hebben beproefd. Want het is, in uitvoering, het heerszuchtig vonnis opheffen.

Rentmeester. De raad van de Hogere Machten moet bestaan. Dit werd gedaan om de prinses om haar ongelovigheid te vernederen, opdat zij verslagenheid zou ontmoeten uit haar eigen uitvindingen, en om haar te tonen dat de Hogere Machten geraadpleegd hadden moeten worden, eer de misdadige veroordeeld was geworden, en Hun goed- of afkeuring ingeroepen, eer het vonnis zo heftig ten uitvoer was gebracht. En voorts, om haar te verootmoedigen om het geringschatten van haar waardigheid, haar van boven opgedragen, door haar slavin te verheffen tot gelijke rang met zichzelf op de stoel des bevels, en nog meer door haar recht af te staan tot het bed en de omhelzingen van de prins.

Herder. En, kom! Hoelang bleef zij in de vorstelijke tent na haar terugkomst uit de ballingschap?

Rentmeester. Ruim veertien jaren, maar in betrekking als een dienstbare tot alle verrichtingen. Maar toen de zoon gebaard was, trok hij de genegenheden van de prins tot zich, wat een vernieuwde vernedering voor de prinses was. Maar na de tijd van twee jaren baarde de prinses zelf een zoon.

Herder. Wondervolle werken der Hogere Machten, die “de onvruchtbare tot een blijde moeder maakt.”

Rentmeester. Dat was zij. Want bij haar verlossing zei zij: “de Allerhoogste heeft mij een lachen gemaakt zodat allen die het horen met mij zullen lachen.” Maar zodra de dienstmaagd de aanstaande erfgenaam zag, en de genegenheden van de prins dagelijks op de erfgenaam der belofte zag overgaan, barstte zij, op de grote feestdag, op de dag van het spenen, voor het gehele gezelschap doophefsters, vroedvrouw, vrienden en burens openlijke verachting uit. En haar zoon zette een grote mond op, en bespote de aanstaande erfgenaam. Deze verachting en bespottung troffen de Hogere Machten, die de prinses bovennatuurlijke kracht hadden verleend, en uit kracht van Wiens belofte en beloofde kracht de erfgenaam verwekt was, en hun die “dus de spot drijven, worden de banden vaster gemaakt.” (Jes. 28: 22)

Herder. En werd het haar daarna nog vergund in de vorstelijke tent te blijven? Ik zou gedacht hebben, dat op dit grote feest, toen al de moeders, die het spenen bijwoonden, tegenwoordig waren, zij een vrouwelijke rechtbank en een rechter die gezworen was, zouden hebben doen inschrijven en op een herhaling en wederuitvoering van het vonnis der verbanning hebben aangedrongen.

Rentmeester. Of de prinses, op de dag van het speenmaal, raad van een van de dames aan het Hof kreeg of niet, is onzeker; evenwel werd het vonnis herhaald en door de Hogere Machten goedgekeurd. En zowel de moeder als de zoon werden voor eeuwig van de vorstelijke tent verbannen. Sinds die tijd heeft zij geen andere naam gedragen dan “de dienstbare vrouw een dienstbare slavin”, die als bijzit gebruikt is geweest, en om haar onbeschaamdheid verbannen werd en het kind wordt genoemd: “Een kind des vleses, een zoon der dienstbare vrouw, een dienstknecht”, omdat zijn moeder niet vrij was, en een onecht kind of bastaard.

Herder. En is noch Hagar, noch iemand van haar nakomelingen, sinds die tijd ooit door de Hogere Machten toegestaan de vorstelijke tent binnen te gaan?

Rentmeester. Nee, het vonnis is nooit herroepen, maar is sinds die tijd opgehelderd en weer bekrachtigd, waardoor zij verstoken zijn, niet alleen van in de vorstelijke tent te komen, maar ook zelfs van de vorstelijke kapel, en dat door een eeuwige inzet: “Geen bastaard zal in de vergaderingen des Heeren komen; zelfs van de vorstelijke kapel, zijn tiende geslacht zal in de vergaderingen des Heeren niet komen” (Deut. 23: 2). Dus strekt zich het gebod uit tot het tiende geslacht en vergunt of duldt het dan nog geen verdraagzaamheid.

Herder. Dit geeft gemakkelijk verklaring aan het gedrag der Hagarenen. Ongetwijfeld zijn sommige overblijfselen van de taal van het hof, en van de inzettingen van het Paleis, het huishoudelijk bestuur, en uitwendige voorrechten zoals de besnijdenis, offeranden, huichelachtige verzoekschriften, vormelijke vroomheid en bedrieglijke feestviering door overlevering van eeuw tot eeuw meegedeeld, welke hen in staat moeten stellen om zelfs het vorstelijk zaad te bedriegen, zolang zij in een toestand van minderjarigheid of onmondigheid zijn.

Rentmeester. Hun overgrootmoeder bedroog de prinses zelf. Want toen zij, op last van de Hogere Machten, uit haar ballingschap thuis kwam en hun bevelen in de oren der prinses herhaald had, heeft zij haar jaren lang verontrust, en haar dienstbare kinderen hebben de erfgenamen der belofte tot op deze dag zo zeer gekweld als hun overgrootmoeder ooit de vrije vrouw verontrusten kon.

Herder. Maar daar hij een wild mens moest zijn, “en zijn hand tegen iedereen moest zijn, en de hand van iedereen tegen hem (Gen. 16: 12), is het zo onmogelijk deze twee partijen te verzoenen, of een vereniging tot stand te brengen, als het is om schapen en bokken in een kooi te doen verkeren. En het moet een voorbarige onderneming zijn om te pogen dit ten uitvoer te brengen.

Rentmeester. Een woest mens is hij, en woest zal hij blijven, vrijmachtig recht zal nooit hem of de zijn temmen. Hij wordt een kind van het vlees genoemd; en “de kinderen des vleses zijn de kinderen des Konings niet, maar der beloften (in tegenoverstelling van hen) worden voor het zaad gerekend” (Rom. 9:8). Vandaar de Goddelijke bekendmaking: Ik ben de Jehovah Abrahams, Izaks en Jakobs. Dit is Mijn Naam eeuwig, en dit is Mijn gedachtenis van geslacht tot geslacht” (Ex. 3: 15). Van welke Naam en gedachtenis de Hagarenen en Ismaël heten voor eeuwig buitengesloten zijn.

Herder. En evenwel, toen de Koning der koningen het Laagland Paleis bezocht, vond Hij velen van hen in het huis; ja zelfs geloof ik dat het paleis daarvan vol was.

Rentmeester. Dat is waar, maar Hij zei hen dat de dienstknecht niet eeuwig in het huis blijft, maar dat de zoon er eeuwig in blijft (Joh. 8: 35), En Hij was zo goed als Zijn woord. Want Hij verliet Jeruzalem in dienstbaarheid met haar kinderen, en liet haar ten laatste haar huis woest, in hetzelfde geval met Hagar, die er een voorbeeld van was, totdat Hij er ten uiterste over vertoornd was. En toen verbrandde Hij het paleis boven hun hoofd, en een menigte van hen er in. En ging toen in een ander land, bouwde een ander, en bezocht eindelijk dit ons land. En breidde Zijn koninklijke tent over ons uit, in deze onze heerlijke, heilige berg tussen de zeeën, waar de Antichrist zolang de tabernakelen van zijn paleizen wenste te vestigen, welke plaats de kinderen nu twisten, en die intijds voor hun vader overwonnen zal worden. En dan zal hij aan zijn einde komen, en niemand zal hem helpen (Dan. 11: 45). En, daarna, zal de Koning een stad bouwen, en een woning, die voor altijd het Vorstelijk zaad zal beveiligen tegen de Hagarenen.

Herder. Kom! Waarom werd de spotter een woest mens geheten?

Rentmeester. Voornamelijk omdat de Hagarenen nooit door genade te temmen waren. Hun oorsprong was woest. Zij moesten boswachters in de woestijn zijn in een woeste en onbebouwde streek; op een woeste voet leven, door roverij en afzetterij, wat een woeste en buitensporige levenswijze is. Zij zijn woest in hun manieren, praktijken en gewoonten; in hun taal. En woest in hun geesten, die nooit getemd, vernederd, noch met het vorstelijk zaad verzoend werden en echter bezigen zij alle kunsten en listen om hen te verstrikken; om bastaarden bij de Koning binnen te moffelen, en het paleis daarmee te vullen.

Herder. En echter tenslotte moeten zij weten dat zij de kinderen van de Konings nooit geheel en al kunnen bedriegen noch verderven, veel minder de Koning zelf. En wanneer zij dit alles weten zoals ik veronderstel dat zij moeten, doordat de Koning ze allen ontdekt, die door hen bedrogen werden, en door het blootleggen der huichelarij en het voeren tot een vreselijk einde van zulk een aantal bastaarden die Hem toegevoerd zijn te volharden in het weerstaan van alle bewijzen, en alle overtuigingen, die bij hen verwekt zijn, en dat voor zulk een aantal jaren achtereen, bewijst dat zij zo onvermoeid en onuitputtelijk in het kwaad zijn als de hond Smut zelf, die, als hij een schaap of een lam bij het oor beet krijgt, nooit zijn beet loslaat totdat zijn tanden doorgebeten hebben, en zijn beet er uit gescheurd is, tenzij hij er afgeroepen, of afgeschud wordt. En hij blaft en gromt, hopende daardoor het trommelvlies van hun oor te doen springen. Ik heb een arm lam, nadat de hond er afgeroepen was, zien staan en hijgen naar de adem, zien haspelen en strompelen als een dronkaard, en in zulk een verschrikking en verwarring, dat het niet wist waar het was, noch in maanden lang in staat was rustig te eten.

Rentmeester. Als hij hun oren op zulk een wijze verscheurt, moesten zijn tanden uitgebroken worden. De meeste herders breken de tanden van hun honden uit.

Herder. Wij hebben twee honden. Mijn Meester heeft de tanden van de Leeuw uitgebroken (Psalm 58: 7), maar niet de tanden van Smut. Wat naar ik veronderstel nagelaten is, opdat hij ze eens vrij hevig zou kunnen schudden en als een prooi voor zijn tanden worden geslingerd,

Maar om tot ons onderwerp over de Hagarenen terug te keren. Het is mij duidelijk, mijnheer, uit wat u eerst gezegd hebt, dat Hagars eerste misdaad bestond in het staan naar de regering en de heerschappij.

Rentmeester. Zodra zij bevrucht was wat slechts een vleselijke en op het best genomen een onwettige bevruchting was, was de eerste misdaad welke zij pleegde, dat zij de gezegende Moeder van vele volkeren verachtte, die door de Koning gezegend en alzo gesteld was. De verlatene, die geen Goddelijke man had, verachtte de gehuwde vrouw. En deze verlating wordt toegepast op allen die de vrij geboren dochters van Sarah geheten worden tot op de huidige dag. *Die de rechtvaardige haten, zullen verlaten worden* (Psalm 36:21).

Herder. Het blijkt mij, dat de volgende zaak welke zij op het oog had, heerschappij was; zij dong naar de zetel om te gebieden. Want zij bespote haar meerdere, en ook haar bestuur.

Rentmeester. Dat deed zij en door dit te doen, veranderde zij de stoel van de heuvel in een stoel van spotternij, en werd er overeenkomstig met haar gehandeld. In het kort: *Eigen wil* was haar wet; zij poogde naar gelijkheid met de Prins; van de prinses van het huishouden had zij een afkeer; naar de volstreekte regering in de vorstelijke tent stond zij, en omdat zij zich verhoogde, werd zij vernederd.

Herder. En het blijkt dat haar zoon dezelfde rol speelde. Hij eiste een recht op de prins als zijn opvolger, en verwachtte zijn erfgenaam te worden, de erfgenaam van zijn waardigheid, zijn zegeningen, beloften, verbonden, weldadigheid, rijk en persoonlijk eigendom en dat door onwettige en vleselijke afkomst. Want hij was op het best beschouwd maar een onecht kind van het vlees, of een bastaard. Voorwaar, een schone erfgenaam, om de schatten van vrijmachtige genade, en de weldaden van de Goddelijke Voorzienigheid te beërven! De wilde man zou een edele vertoning gemaakt hebben in het hemelse rijk, en in de stad, die fundamenten heeft, wiens Kunstenaar en Bouwmeester God is!

Rentmeester. Vrije wil heeft zijn wet; trotsheid en begeerlijkheid waren zijn motieven. Hij stond naar de heerschappij, en toen de erfgenaam van de belofte, de toekomstige erfgenaam, de type van de grote Koning verscheen, liet hij niet na het kind te bespotten, en door die *kleine* te verachten, verachtte hij de Koning, Die hem gezonden had; en werd hij voor eeuwig verbannen.

Herder. Ik zie de reden waarom Hagar *de verlatene* genoemd wordt; het is omdat zij zonder God is, zoals Sinaï, waarvan zij het beeld is en Ismaël wordt de dienstbare zoon genoemd, omdat hij dienstbaar is aan de wet, en als dit zo is, moet hij onder haar vloek liggen. Eigen wil en heerschappijverachting waren de val en het verderf voor beiden, moeder en zoon.

Rentmeester. Dat waren zij. En u hebt op haar kenmerken gewezen, die beschreven werden tot een waarschuwing voor alle geslachten. Zij worden *kinderen van het vlees* genoemd. En worden gezegd *naar het vlees te wandelen* in plaats van *te wandelen naar de Geest*; de heerschappij te verachten en onderwerping te weigeren aan de Koning der koningen. Vermetel zijn zij; zij vermeten zich zonder Goddelijke toelating, en wagen het hun hoop te bouwen, en vooruit te komen en te verzekeren zonder een Goddelijke waarschuwing. Eigenzinnig, bespotten en weerstaan, verachten en belasteren zij de vrijmachtige wil van hun Formeerder, de besluiten en de raad daarvan, verheffen zichzelf tot de heerschappij, en maken van eigen wil hun wet. “Zij schromen niet de heerlijkheden te lasteren” (2 Petrus 2: 10). Zij zijn niet bevreesd kwaad te spreken over de onweerstaanbare macht en het vrijmachtig gezag van de Koning der heiligen. En de opgedragen macht van de uitverkorenen, die tot koningen en priesters gemaakt zijn; ja, van beiden wordt zonder vrees kwaad gesproken, en zelfs aan Abaddon toegeschreven!

Herder. Hij is inderdaad een wild mens! En het wilde mens schijnt in al de kinderen te leven, en ik ben verzekerd dat de profetie tot het einde van de tijd in vervulling zal blijven. Want hij kan noch zijn beginselen noch zijn praktijk laten varen, voordat God Zijn voorspelling intrekt en daarom zal zijn hand tegen elke getrouwe of koningsgezinde zijn, en elke getrouwe zal zijn hand tegen hem hebben, zo lang de wereld bestaat.

Rentmeester. En langer ook. Want hij zal het vorstelijke zaad zelfs in de sombere verblijven haten, evenmin zullen de kinderen Sions iets beminnelijks aan hen vinden, hoewel in de gewesten der gelukzaligheid met onsterfelijke zielen vervuld zijn.

Herder. Dit verklaart hun rondkruipen door het vorstelijk paleis; het is om de kinderen eigenzinnig te maken; hen aan te zetten, om de opperheerschappij en regering van hun vorstelijke Vader te verachten; om de wetten van Sion te bespotten. En om het vorstelijk gewaad van Mordechai te verachten, door wie het welzijn van Israël wordt gezocht, en door wie hij van vrede spreekt tot al zijn zaad.

Rentmeester. In het kort, dat is hun gehele werk, behalve het ondermijnen van de muren van Sion en het verlagen van de vorstelijke familie tot op gelijke trap met zichzelf. Deze punten worden bevorderd door al de tovenaars, goochelaars, sterrenkijkers en waarzeggers, die ooit verschenen, of ooit verschijnen zullen, in de synagogen der Hagarenen. En ik weet, dat er geen prins noch prinses in het gehele huisgezin van de Koning is, of zij zouden weten, als zij zorgvuldig opmerkten, dat hun dezelfde dingen in het geheim ingegeven worden, zelfs door Abaddon zelf, wat een zeker bewijs is, dat hij de oorsprong is van die oproerige en verderfelijke leerstellingen, en de hoofdonderwijzer van die leerlingen van de academie.

Herder. Ik geloof dat u gelijk hebt, hoewel Abaddon soms verschijnt als een engel des lichts, en deze dingen voorwendt, terwijl hij het bloed in beweging brengt, de vleselijke gevoelens prikkelt, de driften aanzet, de verdorven lusten (Rom. 1: 26) der natuur in beweging brengt, en het gelaat in tranen verdrinkt. Evenwel koken opstand, eigen wil en heerschappij miskenning op de bodem. En dikwijls, als hij waarschijnlijk niet met eerlijkheid slaagt, voert hij dezelfde zaken met woede en geweld aan, en als hij ze niet in het hart kan bevestigen, zal hij er het gemoed mee aanvechten, tot dat hij het ongeschikt maakt om op iets anders te letten.

Rentmeester. Dat zal hij. Maar de meest gewone wijze is door een beweging aan de vleselijke driften te geven, vergezeld van de aanprikkeling van de beweeglijke aandoeningen van de natuur en dan wordt de pil, dit brood des bedrogs, met eerlijkheid verguld, ingeslikt, maar “daarna zal de mond vol zandsteentjes zijn” (Spreuk. 20: 17). En ik weet, uit zuivere ondervinding, dat dit met hysop, moet uitgewist worden, voor dat zij ooit *ruste in hun buik vinden* (Job 20: 20).

Herder. Of Smut gromt of vleit, ik weet dat hij op niets doelt dan op het bijten, verwoesten en verslinden beide van schapen en lammeren.

Rentmeester. En ik weet dat de Hagarenen en Athalia beide in samenzwering overeenstemmen. Want er wordt niets minder bedoeld dan “al het koninklijke zaad om te brengen” (2 Kon. 11:1). Wat mij betreft, het smart mij evenzeer, als ik een van die kinderen van de Konings met de jongens van Hagar zie, als het u smart, een lam in de kaken van Smut te zien. Ik heb vroeger *Klein Geloof* gadeslagen, nadat hij weggeslopen was om bij hen te komen, als hij thuis kwam, zelfs toen hij nog een klein ding was, dat hij dan tegen mij worstelde en mompelde om mij te overtuigen waar hij geweest was, en om de ellendige opstand te ontdekken, die zij in het gemoed van het kind hadden ingeprent.

Herder. Wel, wat kon zulk een rode mier zeggen?

Rentmeester. Zeggen! Dan trok hij zijn mond deftig, vonkelde met zijn ogen, zag heen en weer, en begon dan: “Het verwondert mij dat de Koning niet meer kinderen heeft. Waarom neemt hij niet enige andere soorten jongens aan? Waarom neemt hij ze niet allen aan? Ik gevoel liefde tot hen en, als ik ze liefheb, hoe veel te meer moet Hij ze dan liefhebben, Wiens naam en natuur liefde is! Zoals u zelf soms erkend hebt, mijnheer *Rentmeester*?”

Herder. Dan beschouwt *Klein Geloof* “de Koning voor even zo iemand als hij zelf is” (Ps. 50: 21). En kom! Welk antwoord hebt u de kleine stijfkop gegeven?

Rentmeester. Ik zei hem dat “waarom” en “waarvoor” geen voegzame woorden voor kinderen waren. En dat noch de Koningin, noch de kinderen, noch de dienaren geoorloofd werden ze te gebruiken; vooral op een oproerige wijze, als zij iets aan te merken hadden op de uitvoeringen van Zijn

Majesteit, “die alle dingen bestuurt naar de raad van Zijn wil.” En ik gebood hem zijn tong te breidelen en toe te zien, dat hij geen oproerig complot veroorzaakte, geen geest van samenzwering voedde, het bestuur van zijn Vader niet verachtte, en zelf naar het bewind staan, totdat hij aan een eik ophing, en in zijn opstand omkwam, zoals Absalom.

Herder. En hoe nam hij dat op? Kon zijn gelaat het verdragen?

Rentmeester. Hij kon gemakkelijk ontdekken dat ik wist waar hij geweest was. En dat ik een antwoord gaf op hetgeen er in zijn hart was, zowel als op hetgeen uit zijn mond kwam. Wat betreft zijn blikken, zij geleken op een hond die zijn staart in de kokskeuken verbrand had, en naar zijn hok wegkroop met een zweep achter hem.

Herder. Dit bewijst dat hun eigen geweten rechtstreeks tegen hun opstand staat, zowel als de Koning en de oorkonde van Sion. Want het gelaat, zelfs van een kind, kan voor een dagvaarding van Beiden niet bestaan.

Rentmeester. Er was nooit een Hagareen in de wereld, noch ooit iemand van het vorstelijke zaad, wanneer Zij door hen misleid zijn, die ooit een minuut voor de rechtbank van hun geweten gerechtvaardigd konden staan; ofschoon hij verwachten mag voor de troon van het Goddelijk gericht te bestaan, denkende dat er minder nauwkeurigheid of gestrengheid bij de vreselijke Majesteit zal bestaan, dan er gevonden of verkregen wordt in een gerechtshof van onpartijdigheid. “Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zo zal de rechter hem oordelen, maar wanneer hij tegen de Koning zondigt, wie zal voor hem bidden?” (1 Sam. 2:25).

Herder. Kom! Zonden zij *Klein Geloof* nooit huiswaarts, morrende over de kleding van het Hof? Want zij zijn daarover zeer verwoed.

Rentmeester. Dat is gemakkelijk te verklaren want zij worden uitdrukkelijk de “kinderen des vleses, het nakroost van de aardse vader genoemd, en zoals het aardse hoofd is, zodanig zijn ook zij die aards zijn.” Terwijl hun overgrootvader in het vlees was, droeg hij geen gewaad behalve dat van zijn eigen maaksel, maar toen hij in het gericht gebracht werd, van zijn bekleedsel ontbloot, en de schande van zijn naaktheid ten toon gesteld, ontving hij er een dat al gemaakt was, hem door een ander vrijwillig geschonken, en liefdevol aangedaan; ook vond hij vóór die tijd geen vrede.

Herder. Ik zeg, morde *Klein Geloof* nooit tegen de vorstelijke klederen als hij van het Hagareense kasteel gewoon was huiswaarts te komen?

Rentmeester. Veeltijds. Ik herinner mij, dat hij mij eens zei, dat hij vond dat de Hagarenen even goed gekleed waren als de Kinderen van de Koning. En wat Koos en Karel en Thomas betrof, hij had hen horen zeggen dat zij nooit gevallen waren noch hun klederen hadden bemorst, gedurende hun leven; ook is er tot op deze dag geen vlek op hen.

Herder. Een waarschijnlijke zaak, dat kinderen schoner en reiner zouden zijn die het gehele jaar door over de zandbank rollen dan die welke in het Koninklijk paleis bewaard worden!

Rentmeester. “En wat de vorstelijke klederen betreft”, zegt *Klein Geloof*, zij lachen er om. En mij dunkt, dat zij ruim zo goed gekleed zijn als een van mijn broeders en zusters, “Bovendien”, zegt hij, als wij allen eendere klederen dragen, zullen wij de een uit de anderen niet kunnen onderscheiden. Hagars

jongens dragen elk hun eigen klederen, en zij schijnen altijd goed gekleed; en, wat mij betreft, mij zou het best bevallen als ik mijn eigen gewaad mocht dragen (Jes. 4: 1).

Herder. En wat zei u tegen het, kleine, onbescheiden bedorven ding?

Rentmeester. Ik gaf het hem altijd als ik hem alleen had. Ik zei hem, dat hij eerlang buikpijn zou krijgen. En dat hij dan zou uitroepen: “O dat ik het aangezicht des Konings kon zien! Hij kust mij nooit zoals Hij de andere kinderen doet.” Ik zei hem, dat, terwijl hij de kleding van de Hagarenen beminde, hij nooit zou weten wat een kus van zijn Vader, noch zelfs een genadige toeknik van Hem betekent. Want de Koning omhelsde noch kuste nooit enig kind in het hele paleis, voordat hij van zijn oude klederen ontbloot was en zich onderworpen had om “het beste kleed te worden aangedaan, een ring aan zijn vinger en schoenen aan zijn voeten” (Luk. 15: 22). Het beste kleed gaat altijd gepaard met de liefkozingen en de kussen. En hij had zelfs eens de brutaliteit mij te zeggen, dat de Hagarenen nooit worden gestraft, gekastijd noch geslagen, zoals de kinderen van het paleis; zij wisten niet wat het was te worden bedroefd of gekweld, gerost of gezweept, of hun gehele leven door een striem over hun rug te hebben.

Herder. Ik ben verwonderd over de vermetelheid van *Klein Geloof*. Welk antwoord kon u hem geven? Het is gewis een juiste opmerking van de Wijsheid, dat “de dwaasheid in het hart der jongen wordt gevonden, en dat de roede der tucht ze verre weg zal doen” (Spr. 22: 15). “U zult hem met de roede slaan”, zegt de Wijsheid, “en zijn ziel van de hel redden” (Spr. 23: 14).

Rentmeester. Naar de macht die mij tot stichting gegeven is, “heb ik hem met de roede bezocht (1 Kor. 4: 21), en hem verteld, dat de dingen die hij vreesde, hem waarschijnlijk zouden overkomen.” Hij was bevreesd een bastaard te zullen worden genoemd. Maar “als hij zonder kastijding was, van welke alle kinderen van de Konings deelgenoten waren, hij dan een bastaard en geen zoon was,” (Hebr. 12: 8). En dat wat hij gezegd had, bewees, dat al de Hagarenen bastaarden waren; zij hadden geen veranderingen, en vreesden daarom de Koning niet. Ik heb hem bedreigd, bestraft en geslagen tot dat hij weer schreeuwde. En hij achter de kolommen der zaal, onder de trap, achter de deur, onder de zitplaatsen of ergens anders kroop, om slechts uit mijn gezicht te komen. Maar ik wist, dat hij er geen klacht aan de Koning over durfde brengen, noch ooit weg lopen. Ook kon hij nooit buiten het bereik van mijn tong komen, noch uit het gezicht van mijn oog, noch van de slagen die ik hem gegeven had, noch van de beschuldigingen, die ik tegen hem had ingebracht.

Herder. Ik durf zeggen dat hij u in zijn hart gehaat heeft, En ongetwijfeld hebben anderen in het huishouden zijn wond geheeld, en hem vrede toegeroepen, eer de Koning van vrede had gesproken (Jer. 6:14), en u voorgesteld als (zoals Mozes) te veel op u nemende en te grote gestrengheid gebruikende. Maar dit herstelt nooit de buikpijn.

Rentmeester. Ik kende het welbehagen van de Konings aangaande hem; bezigde zijn inzettingen met betrekking tot mijn handelingen met hem; zond in het geheim mijn verzoekschriften ten zijn behoefte op, en verwachtte de vervulling van de belofte van de Koning, namelijk, “dat die hem bestraft, daarna gunste zal vinden, meer dan die met de tong vleit (Spr. 28: 23). En zo heb ik het altijd bevonden. En verder zei ik hem, dat de Hagarenen roemden op hun gave rugen. Maar dat zij hem nooit verteld hadden met hoeveel slagen de bastaarden geslagen worden in het zwarte hol, als zij in de buitenste duisternis waren geworpen.

Herder. Dit is de muren van Sion met een getuigenis afbreken, de kinderen door de breuken leiden, en de vorstelijke familie ontsieren, tot dat zij nauwelijks van de inwoners van Mesech te

onderscheiden zijn, die rond de tenten van Kedar vertoeven. Een van de vorstelijke familie, kermde in de oude tijd in de geest, alleen bij het gezicht van deze woeste jongens: “O wee mij! Dat ik vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars wone” (Ps. 120: 5). Ja, hij verklaarde zelfs dat hij “liever een dorpelwachter in des Konings huis wilde zijn, dan te wonen in de tenten der goddelozen.” Hoe vreselijk moeten dus de zeden van *Klein Geloof* verdorven zijn, als hij de omgang en het gewaad der Hagarenen goedkeurde, en zelfs bewonderde!

Rentmeester. Hij was werkelijk vreselijk bedorven, en dat is wat zij bedoelen. Wanneer iemand van de jonge prinsen of prinsessen een van de meer beschaafden of meer verfijnden uit Hagar's familie heeft uitgenodigd, om op een van de feesten van de Koning tegenwoordig te zijn; dan spreken wij met eerbied van getrouwheid van de rentmeester, zeggende dat hij verzekerd is, dat hij de tafel zal voorzien van alles wat de Koning vergunt, dat hij niets achter houdt, noch iets voor zich zelf opzij zet.

Herder. Verschoon mijn plotseling storen maar wat ik wilde zeggen is, dat dezelfde zaken welke zij opnoemen als beweegredenen om hem in te leiden, dezelfde zaken zijn welke hun ziel haat. Zij kunnen nooit feest houden op zulke dingen als die zijn, noch hun gestolen brok genieten, terwijl zulke gerechten voor hun staan. “Zotten kunnen slechts op dwaasheid leven” (Spr. 15: 14). Vaste spijzen bekomt nooit goed bij hen, die hun “buik voeden met de oostenwind” (Job 15. 2).

Rentmeester. Nee, inderdaad niet. Want ik heb opgemerkt, wanneer ik de jonge prinsen en prinsessen hen heb zien geleiden door de kleerzalen naar de eetzaal, dat zodra zij hun blik gevestigd hadden op de vorstelijke klederen, zij zulke verborgen, sluwe, verachtelijke, ingekankerde blikken wierpen, dat ik hun gezichten bij niets anders kon vergelijken dan bij het beeld van de duivel dat ik eens zag, die voorgesteld wordt als loerende van onder de tinne van de hoofdkerk. En, zelfs aan de tafel konden zij niets van des Konings spijzen nuttigen. Zij handelden zoals hun Gibionitische betrekkingen zoiets deden toen zij tot Jozua kwamen. Zij kwamen niet om het verbond van de Koning, dat al opgericht was, te omhelzen, maar om “een verbond met hem te sluiten” (Joz. 9: 6). En daarom brachten zij hun oude schoenen, oude klederen en hun beschimmeld brood mede (Joz. 9: 5). Om hun voeten geschoeid, hun zielen gevoed, en zichzelf bekleed te hebben, ten koste van de Koning, daarmee konden zij het niet eens worden. Evenzo handelen deze Hagareense dames; zij dragen haar eigen korst in haar reiszakken, en zitten die zoals een eekhoorn af te knabbelen, terwijl haar harten, zoals een pruilende duif, van, verontwaardiging opzwellen over elk gerecht dat voor haar staat, zelfs tegen de arme dienaar, die de tafel bedient. In het kort, zij willen niets van de Koning behalve Zijn naam, noch enige gunst van Hem, dan om haar hoogmoed te voeden en geëerd te worden door de oudsten van het volk. De algemene taal van elke Hagareen staat dus in de oorkonden beschreven: Te dien dagen zullen zeven vrouwen een man aangrijpen, zeggende: “Ons brood zullen wij eten, en met onze klederen zullen wij bekleed zijn laat ons alleenlijk naar Uwen naam genoemd worden, neemt onze smaadheid weg” (Jes. 4: 1).

Herder. Het is mij een wonder dat de jonge prinsen en prinsessen zulke lieden niet doorzien, want enige van de kinderen van de Koning zijn zeer scherpziende.

Rentmeester. Als iemand der Hagarenen in het paleis komt, verschijnen zij nooit zonder een masker of een sluier. De boetvaardige Jodin aan de voeten van de Messias verscheen nooit in meer eenvoudigheid, oprechtheid, berouw en toewijding, dan zij doen. Zij zijn snel om te horen, traag om te spreken. Over getrouwheid en liefde tot de Koning spreken zij, over hun onwaardigheid klagen zij, op overvloedige gehoorzaamheid maken zij aanspraak en op al wat men zegt geven zij een betrekkelijke toestemming, als zij iemand aan de tafel ontdekken die gave bezit om de geesten te onderscheiden (1 Kor. 12: 10). Met dit masker, deze sluier, dit kleed, deze voorgewende bekering en

met deze betrekkelijke erkenning en toestemming misleiden zij er legioenen, door zich in te dringen in hun genegenheden, en een goede dunk van hen te verkrijgen, in zoverre dat de oproerkreten en waarschuwingen van de wachters, de aankondigingen en verklaringen van de Koning, samen met de raad en het onderricht van de bedienden van de Koning, nauwelijks vertrouwen zal verwerven, als zij alarm slaan en getuigen zouden tegen die aartsbedriegers.

Herder. Dat is waarlijk de enige manier om het zaad van de Koning op een lijn met het bastaardgeslacht te stellen, want als zij de kinderen van de Koning van hun versierselen hebben beroofd, hen in een oproerige geest geleid en zich zelf in hun maskeradekleed opgetooid, dan moeten de laatsten, in uitwendige schijn, de beste vertoning maken. Men zou het onmogelijk achten, om onder het doordringend oog van de Koning, het gewaad, de taal, het gelaat en de versierselen van het Vorstelijk zaad tot op zulk een mate als die na te bootsen.

Rentmeester. Het wordt gedaan tot op de hoogste trap van bedrog, en dient om ons aan te tonen, dat er in de ware godsdienst een ongewone schoonheid bestaat, waarvan onze vijanden zelf de beoordelaars zijn, of anders zouden de slechtste mensen zich zoveel moeite niet berokkenen, en zulke gevaarlijke waagstukken ondernemen, alleen om in een nagebootst kleet te verschijnen. Herders zijn in het landelijk leven vreemdelingen van de kunsten en wetenschappen, die in de hoofdsteden gekend worden. Het is niet onmogelijk in de openbare straten, een bedrijvige gedaante van een vrouw te ontmoeten, die schijnbaar de veertigjarige ouderdom niet overtreft, waarmee u zo in liefde brandende waart, en het voorwerp huwde, in de morgen even zo bedrogen zoudt kunnen zijn als Jacob, die Rachel huwde, en met Lea bedrogen werd. Haar tanden zouden door de tandmeester gemaakt; haar versierd haar, van een vreemde genomen, door de kapper opgemaakt en gekleurd, haar blank, of blozend gelaat de kunst van de parfum, haar heupen bij de modemaakster gekocht, en haar voeten aangevuld door het vernuft van Sint Crispyn, op zulk een wijze, dat u alles wat aan haar was, en de helft van hetgeen u huwde, in de lorrenzak zoudt kunnen werpen. En het weinige dat er overbleef kon op de proef oud genoeg bevonden worden, om uw moeder te zijn. Ogen, wenkbrauwen, tanden, haar, armen en handen, benen en voeten, werden in de fabriek zowel als in het Paradijs vervaardigd.

Herder. Zo dit het geval is, ziet het er uit alsof de meeste mensen hun eigen makers, of ten minste herscheppers wilden zijn. En zo alles wat u zegt waarheid is, dan zou ik zo ik ooit in een van die grote steden moest zijn, elk bedrijvig persoon als een werktuigelijk beeld beschouwen, in plaats van als het maaksel van Jehovah's, handen.

Rentmeester. Wijzere lieden dan u en ik zijn misleid. En u bent een bijzonder gelukkig herder als u nooit een wolf in schaapskleding onder uw kudde gehad hebt. Alles wat ik gezegd heb over het uitwendige bedrog, wordt niet kunstmatiger voortgezet, dan het uitwendig vermommen van de Hagareense juffrouwen. Ik heb dikwijls opgemerkt, wanneer iemand van de jeugdige prinsessen een van de meer beschaafde onder hen op de vorstelijke feestmalen hadden genodigd, als een van de leermeesters iets vermeldde aangaande de vrijmacht van Zijn Majesteit, Zijn eeuwige en onveranderlijke liefde, de Vorstelijke wet van de vrijheid, dat de wil van Zijn Majesteit de regel van de kinderen is, de onveranderlijkheid van de raad en de eisen van de Koning, van de Vorstelijke klederen van de familie, de zekerheid, dat allen, die uit vorstelijk bloed zijn, zullen komen om het koninkrijk en de troon der heerlijkheid te beërven, dat het genoeg was. ... Af viel het masker, het geblankette gelaat verbleekte zichtbaar, de klopping van het hart werd hoorbaar, het schaapskleed week, de versierselen, de spelden, armbanden en sluiers vielen geheel en al af. En in plaats van opgetooid haar was er kaalheid; in plaats van een gordel was er een scheur, in plaats van strikken een gordel des zaks en brandende toorn, in plaats van Sions schoonheid" (Jes. 3).

Herder. Dan is zulk spreken het beste dat te voorschijn gebracht kan worden, ten einde hen te ontdekken en te weren.

Rentmeester. Dat is het, want het geneest hen, of maakt hen slechter. De Koning haat een gehuichelde getrouwe, of een lauwe belijdenis van Zijn naam en Zijn zaak en zegt dat Hij wilde, dat zij koud of heet zijn.

Herder. Ik weet dat zij getrouw aan Hem of aan de Mammon moeten zijn. Zij moeten een van beiden haten, en de andere aankleven. Kom! zag u ooit iemand van hen daar, als de dienstknechten het beste kleeft van de kinderen brachten?

Rentmeester. Ja. En ik heb hun gelaat nauwkeurig gadegeslagen, en de verachtelijke blikken opgemerkt, die zij er op vestigden, terwijl hun harten van verontwaardiging zwelden, evenals het hart van Haman, de vijand der Joden, die, niettegenstaande al zijn voorspoed, zijn toenemen in rijkdommen, in kinderen en gunst bij de Koning, niet tevreden was, zolang Mordechaï de Jood aan de poort zat. Het is de hamer van de waarheid, die het ei verbreekt, de slang te voorschijn brengt, en hun heen zendt zoals Haman, treurende en met het hoofd bedekt (Esth. 6: 12).

Herder. Dat moet het, vooral als zij het gebod van de Koning horen, en dat door de Koning kwaad over hen besloten is (Esth. 7: 7).

Rentmeester. Zij zullen handelen zoals Haman op het laatst deed: opstaan om aan de Koningin te vragen om levensbehoud. En ook olie van het vorstelijk zaad vragen als de Koning in persoon verschijnt. Want hun lampen zullen uitgaan, zodra de bazuin van de Archangel hun gewetens verontrust, en de naderende komst van de Koning verkondigt.

Herder. “Zo de rechtvaardigheid van de Koning de enige glans van de kinderen is, en Zijn verlossing hun enige lamp die brand (Jes. 62: 1), dan kunnen geen vonken van menselijke verlichting voor de heilige glans branden, of hun vlam voor goddelijke zaligheid onderhouden, welk een eeuwige lamp is. Zon, maan en sterren, zullen alle verduisteren wanneer de Zon der Gerechtigheid verschijnt. En kunnen wij verwachten, dat vreemde vuur zal bestaan voor de flikkering van de Goddelijke wraak, als het werk van Jehova’s handen, de lichten des hemels, bezwijken? Nee. “Zie (zegt de Koning), gij allen, die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt, wandelt in de vlam van uw vuur, en in de spranken, die u ontstoken hebt. Dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gij lieden liggen (Jes. 50: 11).

Rentmeester. Dat is het voorspelde vreselijke einde, en het bepaalde ontzettende vonnis, waarin zij zelfs de erfgenamen der belofte willen storten, door opstand in hun gemoed te verwekken, die zij nooit bedwingen kunnen en welke zij in zoverre slaagden, dat zij hen voor een tijd ontevreden maakten, wat hen aan verscheidene straffen blootgesteld heeft, maar nooit aan verbanning of onterving. Verbeuring van de dagelijkse benodigdheden, en verboden te worden het Hof te naderen, zijn de zwaarste straffen, die ooit op het Vorstelijk zaad zijn toegepast. Israël is nooit van zijn Vorst verlaten, evenmin hebben de erfgenamen van de belofte ooit hun recht verloren.

Herder. Het is goed voor mensen zoals de arme Klein Geloof, dat de Koning oneindig wijs is, en dus Zijn eigen kinderen kent, en dat Hij de Getrouwe is, daarom kan niemand Hem doen veranderen.

Rentmeester. Klein Geloof woont in de schoot van de Eeuwige Liefde. Zij mogen hem beroven van zijn versierselen, vrede en gelukzaligheid, en hem van de aangezichtszaal aftrekken en van de poorten van het paleis wegvoeren, maar nooit van de gunst van de Koning, want die is eeuwig; noch van de beloofde erfenis, want die is zeker voor al het zaad.

Herder. En zij moeten dit, zowel als u, gewaar zijn geworden, want hun vruchteloze arbeid moet hen dit bericht hebben; bovendien, als zij zichzelf voor een tijd in het hart en in de genegenheden van zijn vijanden kunnen verbergen, dan is het slechts zoals aan de onbestendige genegenheden van een bakerkind, dat iedereen “pa” en “ma” noemt die het voeden. Maar als het bij de ouders thuis gebracht wordt, is alles vergeten.

Rentmeester. Zo is het met het zaad van de Koning; allen die hen liefde toedragen, worden door hen bewonderd. En die om hun hart en hun genegenheden streeft, is verzekerd die te verkrijgen. Maar zodra de Koning hen toeknikt, keren hart, ziel en alles wenend weer tot de Koning terug, zeggende: “Heere onze God! Andere heren, behalve Gij, hebben over ons geheerst, doch door U alleen gedenken wij Uw Naam.” (Jes. 26. 13).

Herder. En het is, ten beste genomen, de Koning zelf van hun liefde beroven. Want dezelfde wet, waarvoor deze Hagarenen strijden, gebiedt hen, dat zij hun Koning en Schepper zullen liefhebben met hun gehele hart, en ziel, en gemoed, en kracht; zodat zij verbrekers zijn van de wettische regels, en de hele tijd dat zij er voor strijden, dieven van de Koning zelf.

Rentmeester. Zij zijn dieven en moordenaars, en de Koning geeft hen geen betere namen.

Herder. Ook verdienen zij geen betere, want ik zie duidelijk, dat het gehele doel van die Hagarenen in al hun bewegingen, is om te bedriegen. En zij schijnen daarin zo wanhopig en onvermoeid te zijn, als hij die ze uitgezonden heeft en hun aan het werk houdt.

Rentmeester. Het is zo. En de grenzen te bewegen die de vrijmachtige Majesteit gesteld heeft, ten einde alles te ontbloten, en de geslachten van de hemel en van de hel op één lijn te plaatsen, is het beoogde doel; waarom worden er anders zoveel bastaards vermomd in de familie ingedrongen? En waarom worden er anders zoveel strikken uitgezet, om het Vorstelijk zaad te verstikken, en hen naar het kasteel weg te voeren?

Herder. En als zij een van die zwakke kleinen van ‘s Konings zaad wegvoeren, wat voeren zij daar dan mee uit?

Rentmeester. Het eerste wat zij beproeven is, hun de ogen te verblinden. De Hagarenen kunnen niets met hen uitvoeren, tenzij zij hen kunnen verblinden. Hij, die het gezicht van zijn ogen bezit, zal goed merken op zijn eigen weg. De blinden worden niet toegelaten anderen dan blinden te leiden. Zij gebruiken dikwijls sterrenkundige lezingen, die hun opleiden tot het bewonderen van de dwaalsterren. En dit duidt aan, wie de redenaars zendt, want “het is de God dezer eeuw die de zinnen verblindt, van degenen die niet geloven”, wie ook de eer mag hebben van zulke werktuigen te zijn.

Herder. En dan dienen zij hen, geloof ik, zoals sommige Herders een omzwervend schaap gediend hebben, dat van mijn kooi afgedwaald was. Zij misvormde het gewis; zij hebben het geschoren, en zichzelf met de wol bekleed. Maar zij hebben het nooit gespijzigd, ook konden zij dat niet, want zij leden zelf honger.

Rentmeester. Ik heb *Klein Geloof* in dezelfde gehavende toestand thuis zien komen; bleek en mager, met een ingevallen gelaat en een hongerige buik; zijn kleed van ootmoed half aan en half uit; zijn schoenen uitgegleden, en met zere hielen, zoals een jongen die vogelnestjes gestoord had, met grote gaten in zijn kousen; ja, zij hebben “de enkelen ontbloot, en de schenkelen ontdekt” (Jes. 47:). En dat zodanig dat hij “naakt wandelde, en men zijn schaamte zag.” (Openb. 16: 15).

Herder. En wat deed u met hem? Liet u hem in het paleis komen in zulk een kleding als die, met al zijn “onreinheid in haar zomen?” (Klaagl. 1:9). Welk een vertroosting moet hij maken onder de andere kinderen Zij moeten rondom hem geschaard zijn als “een zwerm vogels.” Hij moet geleden hebben op een gesprende vogel in hun midden.” (Jer. 12: 9). Vandaar de klacht van de Koning, in het volgende vers: “Vele herders hebben Mijn wijngaard verdorven, ze hebben Mijn akker vertreden.” (Jer. 12: 10).

Rentmeester. Hij zou inderdaad niet openlijk in het gezelschap van de Koningskinderen komen. Want hij zou de trappen opklauteren of rondslechteren over de gangen of ergens anders, om uit het gezicht te komen. En als hij slechts een naald kon lenen of stelen, trachtte hij de gaten dicht te halen of te stoppen, door een nieuwe lap op een oud kleed te zetten, wat het gat slechts groter maakte.” (Matth. 9: 16). Ik heb hem wel eens met zijn benen kruiselings betrapt. “Wat”, zei ik, bent u kleermaker geworden? Bent u aan het werk van uw grootvader en grootmoeder? U naait uw vijgenbladen aan elkander.” (Gen. 3:7). “Wee over hem die zich met zulk een bedekking bedekt.” (Jes. 30: 1). De Koning zal u ontbloten, dat zal Hij. Denkt u in de tegenwoordigheid van de Koning te kunnen staan, zoals een meisje in een voorschot (Gen. 3:7). “Klederen, klederen (Jes. 61: 10). “U zult het aangezicht van de Koning nooit met vreugde aanschouwen zonder het beste kleed.” (Luk. 15:22).

Herder. Wel, u schijnt op de hoogte van al zijn streken te zijn. In zijn geweten moet hij u rechtvaardigen, maar in zijn hoogmoed moet hij u haten. En echter moet hij u als een getrouwe dienstknecht vrezen en voor u beven, want er is majesteit en kracht in trouw en eerlijkheid; daarom verklaart de vrijheid dat “een getrouwe gezant medicijn is” (Spr. 13: 17) en waar gezondheid bestaat, moet ook kracht en uitwerking bestaan.

Rentmeester. Ik wist waar hij geweest was, en wat hij dan voornemens was, zo goed als hij zelf, want ik was vroeger aan hetzelfde vruchteloze zwoegen en onnutte arbeiden geweest. En als ik hem ontdekte, dan kleurde hij voor mij, en keek als diegenen, die de overspelige vrouw voor de Koning beschuldigden “toen Hij hen, die zonder zonden waren, gelastte de eersten steen te werpen”; ja zelfs, als hij bij de overige kinderen kwam, hield hij vol dat sommige van hen vertellingen uit de school hadden verhaald, en dat de rentmeester het niet kon geweten hebben, zonder dat het hem gezegd was,

Herder. *Arme Klein Geloof!* Hij neemt niet in aanmerking dat, als “de wachter hem niet vindt” (Hoogl. 3:3), noch de rentmeester hem ontdekt, “de zonde hem zeker vinden zal” (Num. 32: 23). En als de buikpijn hem eens aantast, zal “het gelaat zijns aangezichts tegen hem getuigen” (Jes. 3: 9).

Rentmeester. Gewis. En het aangezicht van *Klein Geloof* is even zeker bode als Noachs duif zulks was, hetzij de boodschappen vrede of oorlog, krankheid of gezondheid, hoop of vertwijfeling zijn, want wij weten dat hij nooit zulk een aangezicht krijgt, of naakt verschijnt, terwijl hij op de Koning ziet, of Hem verwacht om “goud, beproefd, komende uit het vuur, opdat hij rijk worde en om witte klederen, opdat hij worde bekleed, opdat de schande zijner naaktheid niet openbaar worde” (Openb. 3: 18).

Herder. Mijn tijd is verstreken; de schapen zullen wel rondzien, want zij zijn vandaag allen in de woeste heide.

Rentmeester. Wat laat u de schapen ooit over de heide lopen?

Herder. O ja, twee of drie dagen in de week, waar zij weinig of niets krijgen, tenzij ze in het een of ander besloten veld kruipen waarvan het hek open gebleven is, en zo een enkele bete onder enige anderen van de kudde van de Koning krijgen. Dit doet hen goed, het geeft eetlust, en doet hen scherp bijten, en hoe korter zij het afbijten, hoe zoeter het gras is, en hoe vetter zij worden.

Rentmeester. Wel, ik dacht dat zij nooit uit de weide waren, behalve op de maaltijd van de Koning (Amos 7: 1), hoewel zij dikwijls buiten de kooi zijn. Bovendien, wat zegt de landeigenaar wel, als hij hen daar ziet? Want u weet dat hij de god dezer wereld is.

Herder. De schapen van de Koning gaan in en uit en vinden weide. Uit zowel als in. En zij worden niet alleen over de heide gevoerd, maar zij lopen soms ook onder het kaf en zullen dat doen, totdat het geheel afgebrand is (Mal. 4: 1). Als de schapen altijd in grazige weiden moesten legeren, zouden zij geneigd zijn, om te handelen zoals slechte herders doen, namelijk het met hun voeten vertreden (Ezech. 34:19). Om dat te beletten, worden zij in de heide geleid onder het onkruid en de doornen (Hebr. 6: 8) en in de korenstoppelen, onder de distelen (Hos. 10: 8). Dit verwekt zulk een honger bij hen, dat zij gretig zijn, om de bast der vijgenboom af te kauwen (Joël 1: 7). Als hun eetlust dus opgewekt is, kunt u ze, in de tijd van het opsluiten in de kooi, samen zien legeren, zoals duiven aan de vensters. Als zij in de grazige weiden ongeveer twee uren uitgeleid zijn, voeden zij zich, en leggen zich neer om stil te rusten. En als zij zo op een goede weide geweid zijn, maken zij altijd een goede kooi (Ezech. 34: 14). Wat hun in staat stelt in het akkerwerk van de Koning te arbeiden (1 Kor. 3: 9), en het braakland te mesten (Jer. 4: 3).

Rentmeester. Ik zou denken dat u ze nauwelijks meer zou kennen.

Herder. Als ik ze niet ken, dan toch de Koning wel; evenzeer de hond Smut. En als zij niet dood tot de kooi terugkeren, haalt de Koning hen gewoonlijk, of jaagt hen de hond Smut achterna en als deze hen beet krijgt, komen zij zeker terug, hoewel de hond nooit voornemens is ze daar te brengen.

Zijn vreselijk blaffen in hun oren verontrust hen, een bewustheid van hun gevaar doet hen naar de kooi uitzien, de Koning richt hun pad, en Smut doet hen haar schreden verhaasten.

Rentmeester. Maar, ik zeg, wat zegt de opperste heer, de heer van de lage heerlijkheid, over het lopen van de schapen op de heide? Ik veronderstel dat hij zou wensen, dat al de bokken zouden komen om de heide af te weiden, tot het laatste uit zichzelf opgegroeide plantje.

Herder. Dat zou hij zeker, maar het moet zo niet zijn. De meeste vetweiders erkennen, dat het voor ander vee gezond is, er enige bokken bij te hebben en de Koning houdt het er ook voor, of anders zou Hij het niet toelaten. En het is zeker, dat de schapen bij elkaar blijven, hoewel zij op een en hetzelfde veld zijn, en dikwijls eten wat de bokken laten staan. En de reuk van de kudde de hele dag in haar neusgaten hebbende, doet het hen een afkeer hebben van samen te weiden. Want niets stinkt meer in de neusgaten van het schaap dan een oude harige bok. (Dan. 8: 21).

Rentmeester. Niettegenstaande de reuk der bokken, erkent u dat sommigen van de schaapskooi afdwalen en bijgevolg van de goede Herder en Eigenaar van de schapen. En waar kunnen zij anders heen gaan dan onder de bokken? Dat vertoornt de Eigenaar, waarom Hij zich van hen moet onttrekken. En ik geloof dat dit bewezen wordt, door dat de hond onder hen gezonden wordt.

Herder. Dat is waar. En het spreekwoord wordt bevestigd: “Als zij de goede Meester verlaten, vinden zij zelden een betere.” Maar de schapen komen gewoonlijk schielijker naar de kooi terug, dan zij doen als zij er van afdwalen. Smut is er zeker van, dat hij ze zal doen lopen.

Rentmeester. Toen hij “de arme Gadarener onder de graven bezat, die met ketenen en boeien gekluisterd was, brak de Heere ze, en werd de satan door de duivel in de woestijn gedreven” (Luk. 8: 29). En toen hij in de zwijnen voer, liep de gehele kudde geweldig van een steilte in het meer.” (Luk. 8: 33). Of het een mens, een schaap, of een zwijn is, hij moet noodgedwongen gaan waar de duivel heen drijft.

Herder. Steeds voorwaarts. En op zekere dag zal hij de bokken met evenveel geweld doen lopen in het tegenbeeldige van de Asphaltus [dode zee] (Openb. 19: 20); evenzo als hij de zwijnen in het meer Gennezareth deed storten.

Rentmeester. Het wordt gezegd, dat de zwijnen die de duivel dreef, allen in de wateren omkwamen. (Matth. 8: 32). En als de bokken en de zwijnen, die de satan drijft, in de poel des vuurs omkomen, en in verwoesting en verderf verdrongen zullen worden, dan zal het oude spreekwoord een vreselijke vervulling hebben, en zonder scherts herinnerd worden, namelijk, dat “de duivel zijn zwijnen naar een schone markt gebracht heeft!”

Herder. Ik moet gaan.

Rentmeester. Hoe dikwijls kooit u in de week?

Herder. Vijf en dikwijls zes malen per week.

Rentmeester. Zal Vrijdag een Vrijdag zijn?

Herder. Even zoveel als elke andere dag van de week, want de schapen zullen gewis zowel Vrijdag als Zaterdag in de heide zijn. Maar de laatste is voor mij een drukke dag, door het water halen om de troggen te vullen en de weiden te overzien.

Rentmeester. Wilt u Vrijdagnamiddag als niets onvoorziens het belet, aan het paleis komen? Vraag aan iedereen naar de klerk van de keuken, en hetzij vriend of vijand, zij zullen u naar de zaal van de Rentmeester wijzen hetzij met een verachtelijke glimlach, of met een blik van goedkeuring.

Herder. Ik zal zorgen daar te zijn, als de goede Voorzienigheid mijn weg richt. Tot dan. Mag de Heere Zijn Engel voor de Rentmeester heen zenden, en hem voorspoedig maken in het werk van zijn meester Abraham

Rentmeester. En mag de Fontein van alle vrede die de grote Herder der schapen wederbracht uit de doden, door het bloed van het eeuwige Verbonds, met u zijn en u volmake in elke afdeling van uw herderlijk werk, om Zijn wil te doen, in u datgene werkende, wat welbehaaglijk is in Zijn oog!

ZESDE SAMENSPRAAK

Rentmeester. Kom binnen u gezegende des Heeren; staat u buiten? U bent welkom in de zaal van de Rentmeester en tot elke maaltijd en verversing daarin.

Herder. Dat geloof ik, anders zou ik niet gekomen zijn. De wijsheid vermeldt van de huichelaar, dat hij zegt: *eet en drink, maar zijn hart stemt niet met u overeen.* Daarom, wanneer ik door een kennis uitgenodigd word, beproef ik doorgaans zijn hart met het mijne, want als mijn hart niet met hem is, kan ik niet verwachten, dat het zijne met mij is.

Rentmeester. Het is waar, zoals in het water het aangezicht zich afspiegelt, zo ook het menselijk hart in het hart.

Kom! Hoe bent u binnen gekomen?

Herder. Ik kwam er in door het verblijf van de deurwachter.

Rentmeester. Sprak de deurwachter tegen u?

Herder. Ja, hij zag naar de herdersstaf, die ik in mijn hand had en vroeg mij of ik een herder was. Toen ik hem zei dat ik dat was, vroeg hij mij of ik de schapen van de bokken onderscheiden kon. Ik antwoordde dat ik dat hoopte. Hij zei dat er velen waren, die zichzelf herders noemden, die dat niet konden. Ik zei hem, ‘dat ik geloofde dat er zulke waren. Maar dat ik zo onder de kudde gewend was, dat ik geloofde, dat wanneer mijn handen waren afgezet, en ik aan beide ogen blind was, ik dan nog door de reuk een bok van een schaap zou kunnen onderscheiden.’

Rentmeester. Welk antwoord gaf hij?

Herder. Hij zei mij dat hem dat verwonderde, daar ik zoveel snuif gebruikte. Ik antwoordde, dat ik meer dan een neus had, want dat ik anders nooit zou geweten hebben, zoals ik nu doe, dat al de klederen van zijn vorstelijke Meester ruiken naar mirre, aloë en cassie uit de ivoren paleizen. (Psalm 45:9).

Rentmeester. Wat zei hij daarop?

Herder. Hij vroeg mij, met een glimlach, *wie ik moest hebben?*

Ik antwoordde, de klerk van de keuken. Hij antwoordde, dat hij dat dacht en wees mij naar uw deur, maar terwijl ik voortging, ontdekte ik twee deuren, vrij kort bij elkaar, en wist niet aan welke ik moest kloppen. Dus ging ik naar een oude man toe, die aan het wieden was op het bestratte gangpad en vroeg hem welke van de twee deuren naar de zaal van de Rentmeester geleide?

Hij zei dat hij niet wist, dat er enig ander bijzonder vertrek voor de Rentmeester was, dan voor iemand anders. De benedenvertrekken waren vrij voor iedereen, die er gebruik van wilde maken. Maar als uw hart, zei hij “op een bijzonder vertrek gesteld is, kunt u naar de deur aan de rechterzijde gaan, en daar zult u een Rentmeester vinden en een vertrek ook, juist zo smal als u zelf bent.

Rentmeester. De deurwachter is elke duim breed een getrouwe. Maar die oude man wordt sterk door de Hagarenen beheerst en is een wonderlijk voorspreker voor algemene liefde, hoewel ik geloof, dat hij evenveel troost in zijn hart zou krijgen, als ik dood was, als Ezau ooit kreeg door zijn voornemen om zijn broeder te doden. Echter zeg ik nooit iets tegen hem, hij gaat zijn eigen weg voort. Hij is,

voor zover ik weet, al zeven jaar bezig, dit gangpad te wieden, en het is nu evenzeer met onkruid begroeid, als toen hij eerst begon, en ik geloof nog erger.

Herder. Het is nutteloos ploegen op een rots. En Hij die nooit dwaalde heeft ons gezegd dat alle moeite tevergeefs in het werk gesteld is, die aan de steengrond ten koste wordt gelegd.

Rentmeester. En zo zal die arme oude ziel het eindelijk bevinden, want het is ten beste slechts ogendienst, Hij begeeft zich altijd in het gezicht van de ramen en ziet tussenbeiden op, om te zien of iemand uit de familie zijn vlijt opmerkt, niet overwegende dat de Koning let op de deugdelijkheid van het werk, en de overgebogenheid van het hart, niet op de beweging van het lichaam. Echter droomt hij dwaas over het beweren van de gunst van de Koning door deze vruchteloze arbeid, terwijl de Koning geen welgevallen heeft, behalve in het werk van Zijn eigen handen, in de harten van Zijn kinderen, en in de getrouwheid en liefde van Zijn onderdanige dienaren. Ik dacht gisterenavond, dat ik mij niet herinner ooit een hond bij u te hebben gezien. Het is een zeldzame zaak een herder zonder hond te zien.

Herder. Het is een duidelijk bewijs, dat u uw ogen niet veel rondom u hebt geslagen, want ik geloof dat ik zelden lang achtereen zonder hem ben, hoewel al te zeer tegen mijn wil, want ik haat hem met een volkomen haat en ik geloof dat hij mij evenzeer haat als ik hem.

Rentmeester. Kunt u hem dan niet opsluiten?

Herder. Nee, en u evenmin. Ik heb hem gedreigd, bestraft, ik heb beproefd hem dood te laten hongeren, en hem dikwijls verjaagd, maar toch kruipt hij mij achterna en dat zal hij blijven doen in spijt van mij, zolang ik één schaap te weiden, of kracht heb om mijn herdersstaf te dragen,

Rentmeester. Ik geloof dat hij nu en dan insluipt om een dode beet, in vochtige jaargetijden, wanneer het bederf onder de kudde komt; anders zou men nauwelijks kunnen denken, dat hij u zo op de voet zou volgen, als hij niets voor zijn moeite kreeg dan zulk een behandeling,

Herder. Hij volgt niet voor niet. Als een schaap afdwaalt, heeft hij er zeker enig bloed uitgezogen eer het terugkeert en als een der ooien zich met enig ander geslacht vermengd, dan valt de misgeboren vrucht aan Smut ten deel en de wolf in schaapskleding wordt gewis een prooi voor zijn tanden. Al de muilezels, de halfslachtige, of misgeboorten, zijn Smuts lekkerste spijs en hij verbreekt zekerlijk hun beenderen, eer zij op de bodem van zijn hok komen. Het is een waar zeggen: "Honden eten honden." Menige hond die tegen de herder heeft geblaft, verliet de schapen en is, tot zijn uitbraaksel weergekeerd zijnde, door Smut verscheurd.

Rentmeester. Het is te betreuren, dat zulk een verslindend dier toegelaten wordt vrij rond te lopen, want, staat hij op, zo is men zijn leven niet zeker, (Job 24: 22).

Herder. Hij is geketend, maar de ketting is zo lang, dat hij over de gehele hoeve kan rondlopen, ja, schapen van de weiden van de Koning, die nabij de uiterste grenzen zijn van het gebied van de Koning (maar niet buiten haar grenzen), hebben hem binnen een paar voeten van hen af, ontdekt en dat met zulk een geweld, dat, als hij de laatste schalm van zijn ketting uitgelopen had, hij de volle afstand van een boogschot terugsprong, alleen door de ruk van zijn ketting. En de arme schapen verschrikt, verwilderd en bevende achterliet, zodat zij vele dagen achtereen noch rustig eten, noch drinken konden.

Rentmeester. Waarom smeekt u de Koning niet hem gevangen te zetten?

Herder. Velen hebben het begeerd en er naar verlangd, doch de Koning zegt dat Hij hem weldra, duizend jaren lang zal gevangen houden, en een zegel op hem drukken (Openb. 20: 2, 3), maar nu nog niet.

Rentmeester. Het is ongetwijfeld, om aan zeker doel te beantwoorden, dat het hem toegelaten wordt te woeden, zoals dat hij dat doet, want het is zeker, dat de Koning niets tevergeefs doet.

Herder. Ik heb soms wel gedacht, dat als het niet om Smut was, de schapen meer zouden rondzoeken en afdwalen dan zij nu doen. Maar als zij dat vreselijk, brullend geblaf gehoord en de kracht van zijn tanden gevoeld hebben, zullen zij zeker de strijd gedenken. (Job 41: 5).

Rentmeester. Ik geloof dat er geen gevaar voor hen is, zolang de schapen op de paden van de Koning blijven, maar als zij door de heg kruipen, zal de slang hen bijten (Pred. 10: 8), als Smut dat niet doet. Een heggenkruiper kan voor Smut niet bestaan, veel minder voor de *Opperherder*. “Niemand is zo heftig, dat hij hem durft op te wekken; Wie dan is in staat om voor Mij te bestaan?” (Job 41: 1).

Herder. Zeker zullen zij de goedertierenheden van de Koning prijzen, die een zichtbare verlossing van Smut ondervonden hebben met de huid van hun tanden. (Job 19: 20). Sommigen zijn zo verdraaid in hun ingewanden, zo in hun spieren verwrongen, in hun keel gesmoord en in hun hersens verward, dat hun hoofden een tijd lang schenen te draaien als een tol. Smut kan ze scheuren. (Luk. 9: 42) binden, (Luk. 13: 16) worgen, (Job 7: 19) en verbijsteren, (Ps. 88: 17). De zodanigen zullen zeker, wanneer zij behoorlijk gekleed en op hun rechte plaats zijn, zich nauw aan de voeten van de Opperste Herder vastklemmen.

Kom! Hoe is het met *Klein Geloof*? Is hij zoals het zwijn? Is hij nog in de poort?

Rentmeester. Nee, het is *Klein Geloof* binnenkort vergund een gesprek en een vertroostend gezicht van het aangezicht van de Koning te genieten. De laatste keer, dat hij aan de poort geperst werd, was hij zo naar van de buikpijn en het hartbranden, dat hij zijn gewone plichten niet kon verrichten, hij was zo verward en verbijsterd, dat zijn geliefkoosde vormen hem lastig en nutteloos waren en dat wel zodanig dat hij ze geheel en al voor de mollen en vleermuizen wierp en het waagde te smeken zonder smeekschrift en te lopen zonder krukken, uitroepende: “Mijn hoop is van de Koning vergaan. Ik ben afgesneden van mijn deel! O, dat ik het aangezicht van de Koning kon aanschouwen”

Herder. Dat is de beste stap die *Klein Geloof* ooit genomen heeft. Zij blijven nooit lang in de poort, die op deze wijze te werk gaan. De Koning verheft de bedelaar uit de drek, om te doen zitten bij de vorsten (1 Sam. 2: 8), en er smeken er geen met ernst, dan diegenen welke doordrongen zijn met de boze pijn van het gebrek; ook pleiten er geen met meer welsprekendheid dan zij, die door het hartbranden er heen gedreven zijn. In deze zin maakt het hart de mond van een wijze verstandig en zal op zijn lippen de leerling vermeerderen. (Spr. 16: 23). In wanhopige gevallen geraken *Klein Geloof's* menselijke regels en wettische vormen en vleselijke samenstellingen, oude hofgewoonten en onsamenhangende plechtigheden uit het gebruik en uit de mode,

Rentmeester. Het is waar, er bestaat geen naderen tot de tegenwoordigheid van de koning, voor dat deze spinnenwebben afgeborsteld zijn. En zo heeft *Klein Geloof* het ondervonden, want zodra zijn verzoek verhoord werd, viel zijn nauw vest af en de poort, die uit de gevangenis leidde, opende zich van zelf voor hem, (Hand. 12: 10).

Herder. Hij moet een vreemde vertoning in de toegangzaal gemaakt hebben, veronderstellende dat hij en ik kon gekomen zijn met zijn voorschoot van vijgenbladeren en zijn hoofd, met stof bedekt (zoals het hoofd van een bestuifde molenaar), door zolang over de zandbank te slenteren en te tuimelen.

Rentmeester. Waarlijk een vreemde vertoning! Maar zulke figuren zullen nooit in 's Konings tegenwoordigheid verschijnen, Zij, die daar verschijnen, moeten opwaken, opwaken uit hun liefelijke dromen, hun sierlijke klederen aandoen, zich uit het stof schudden, zich losmaken van de *banden* van hun hals, en uitkomen uit de gevangenis, (Jes. 52: 1, 2) eer zij het aangezicht van de Koning met vreugde kunnen aanschouwen.

Herder. En vond *Klein Geloof* toegang tot de toegangzaal? Geleidde de kwekeling van de zwarte roede hem zo, dat hij nabijheid en toenadering tot van de Koning tegenwoordigheid vond?

Rentmeester. Ja, en nimmer werd iemand van het vorstelijk zaad met een aangenamer onderhoud begunstigd, noch met een hartelijker ontvangst bij Zijn Majesteit, noch met beminnelijker omhelzingen van genegenheid, teerheid, liefde, dan de arme, kreupele, waggelende, weifelende, twijfelende en vrezende *Klein Geloof*, zeggende: Is *Klein Geloof* Mij niet een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Is hij niet de zoon van Mijn liefde, en de zoon van Mijn belofte? Geef aan de vrouwen uw kracht niet, mijn zoon, noch uw wegen aan dat wat Koningen verdelgt.” (Spreuk. 31: 3). Wat een zachte berisping was voor zijn aankleven aan Hagar en het geheime indringen van de Hagareense dames en tevens een duidelijk bericht van zijn gemachtigd recht tot de troon der Hemelse Majesteit, wat gemakkelijk getrokken kan worden uit het laatste gedeelte van de Konings allergenadigste toespraak. “Geef aan de vrouwen uw kracht niet, noch uw wegen aan dat wat Koningen verdelgt.” Het is dus duidelijk dat de weg der Hagarenen gewis zal verderven. Maar, *als Klein Geloof* geen toekomstige erfgenaam was geweest, hoewel het hem als een mens verdelgd kon hebben, kon het hem evenwel niet verdelgd hebben als een koning.

Herder. Het is waar. Maar worden er geen inzettingen of oude oorkonden van het rijk op zulke tijden gelezen, om een onkundig onderdaan, een ontevreden kind, of een misleide koningsgezinde te overtuigen van zijn dwalingen, teneinde hem in zijn volgend gedrag te waarschuwen, te ontdekken en te besturen?

Rentmeester. Zeker. Er werd overluid een oude oorkonde afgekondigd bij de samenkomst van *Klein Geloof*, door een van de wapenkoningen, genoegzaam om hem van zijn dwalingen te overtuigen, zoals geschreven is: “Zij maken listig een heimelijke aanslag tegen Uw volk, en beraadslagen zich tegen Uw verborgene. Zij hebben gezegd: Komt, laat ze ons uitroeien, dat zij geen volk meer zijn, dat des naam van Israël met meer gedacht wordt. Want zij hebben in het hart tezamen beraadslaagd; tegen U hebben zij een verbond gemaakt. De tenten van Edom en van de Ismaëlieten, Moab, en de Hagarenen, Gebal, en Ammon, en Amalek, Palestina, met de inwoners van Tyrus. Ook heeft zich Assur bij hen gevoegd; zij zijn de kinderen van Lot tot een arm geweest. Doet hen als Midian, als Sisera, als Jabin, aan de beek van Sison. Die verdelgd zijn te Endor, zijn geworden tot drek van de aarde. Maakt haar en haar Prinsen als Oreb en als Zeeb en al haar vorsten als Zebak, en als Zalmuna, Die zei: Laat ons de schone woningen van de Koning voor ons in erfelijke bezittingen nemen. Mijn Koning, maakt ze als een wervel, als stoppelen voor de wind, vervolgt ze also met uw onweder, en verschrikt ze met uw wervelwind.” (Psalm 83).

Herder. Dit moet een snijdend verhaal voor *Klein Geloof* zijn, het moet zijn vroegere dwaasheid diep doorploegen en de grens van zijn twee voren openleggen. (Hos. 10: 10).

Rentmeester. Dat deed het, maar het gelaat van de Koning was zo zichtbaar in Zijn gunst, en Zijn zielroerende taal zo aandoenlijk en aanmoedigend voor *Klein Geloof*, dat het onmogelijk was de schitterende glans van zijn gelaat te bedekken of te verdonkeren, wat zo zichtbaar bleek bij dit hofbezoek.

Herder. De gunstige blikken van Zijn Hemelse Majesteit zijn wondervol aangenaam, verrukkend, verlevendigend en vernieuwend; dit weet ik uit zalige en gelukkige ervaring. Maar overdenkingen over zijn vorige daden van ontrouw zijn hem dikwijls een tegenwicht.

Rentmeester. Dat zijn zij. Maar dit was het geval niet met *Klein Geloof*. De rimpels en die diepe groeven van Sinaï, die diep in zijn gelaat waren gegrift, werden onzichtbaar, zijn wangen werden vol en rond, zijn gelaat opgebeurd, een levendigheid, vlugheid en vrolijkheid bleek zichtbaar op zijn gelaat, zijn hinkende, of zwakke tred was onmerkbaar, er werd levendigheid zichtbaar in zijn armen en in al zijn leden, zijn gang was geheel veranderd, zijn spraak verwisseld, zijn gedrag en omgang werden aangenaam en zijn gesprekken verwonderlijk onderhoudend. In het kort, wij wisten nauwelijks of wij hem “*Klein Geloof* in de zandbank”, of “de schoonheid van Israël op de hoogten” moesten noemen.

Herder. De oude voorspelling werd in arme *Klein Geloof* verwezenlijkt, “Zijn vlees zal frisser worden dan het was in de jeugd, hij zal tot de Koning ernstig bidden, die in hem een welbehagen nemen zal, en zijn aangezicht met gejuich aanzien.” (Job 33. 25, 26).

Rentmeester. Dat deed hij en een blijder onderhoud en liefelijker ontvangst, zo als *Klein Geloof* genoot, hebben weinigen ondervonden.

Herder. Wat zegt *Klein Geloof* nu over de klederen van Koos, Thomas, Charles? Beschouwt hij zijn gevangenisklederen geschikt voor zulk een hofbezoek? Of als om in een hofgewaad te staan voor zijn Hemelse Majesteit?

Rentmeester. Hij heeft nu echter zijn klederen aan, en hij schijnt er in grote mate mee verheugd te zijn. De eerste nacht sliep hij in het statiebed bij de Koning en de Koningin, en had zestig helden daarom heen. De volgende dag ging hij naar het wijnhuis en zat onder de banier van de Koning. De daarop volgende dag werd hij in de vorstelijke tuinen geleid en was onder de appelboom gezeten.

Herder. Dat zijn waarlijk rustdagen voor *Klein Geloof* en als iets, onder de zon de zandbank en het Hagareens kasteel uit zijn hart en hoofd verdreef, dan zou men denken dat deze dingen het gedaan zouden hebben.

Rentmeester. Valse schuilplaatsen en toevluchten der leugens verschijnen doorgaans in haar ware kleuren en geraken buiten gunst, als wezenlijkheden ontdekt en genoten worden. Ik zal horen wat hij straks zegt, maar op dit ogenblik is hij druk bezig, want de Koning heeft een van zijn dienaren, Mr. Verlichting genoemd, gelast om een van de verrekijkers van de Koning te nemen en de hoogte van Sion met *Klein Geloof* te beklimmen en hem een vergezicht over die hoogte te geven, teneinde hem het rijk van Zijn Majesteit in de Laaglanden, ook zijn eigen vorstendom en de benedenste grenzen van het hemelrijk te tonen.

Herder. Dat zal zijn scheelzien genezen. Het is tien tegen een, als hij ooit na deze tijd meer twee wegen tegelijk ziet, want zijn ogen moeten gezalfd zijn met de ogenzalf van de Koning, eer hij de onzichtbare dingen kan zien. (Openb. 3:18).

Rentmeester. Schele ogen en stekeblinde ogen zijn op deze wijze genezen. Maar zij werden nooit en zullen nooit op een andere wijze genezen worden, en ik geloof *dat Klein Geloof* er al iets van gevoeld. Want ik zag hem de berg opklimmen zo vlug als een vogel met zijn kroon op het hoofd en tot op zijn voeten bekleed. De dienstknecht had hem aan de hand vast en vele van de vorstelijke familie zagen hem nu en juichten in zijn tegenwoordige voorspoed.

Herder. Wat moet de dienaar aan *Klein Geloof* laten zien?

Rentmeester. Ik kan het niet juist zeggen. Het vorstelijk zaad krijgt doorgaans een gezicht van Sinaï en Hagar's kasteel, want deze dingen kunnen nooit in hun wezenlijk licht gezien worden, dan op de berg. De berg Sion wordt hen aan de vier zijden getoond, de schoonheid van haar ligging, haar fondamenten, vestingen, forten, torens, bolwerken en paviljoenen; het paleis van de Koning en de ivoren troon; het dal Baca en de rivier des levens; Jacobs ladder en Israëls reizen, de geelkoperen slang en hetgeen er door afgebeeld wordt. Zij krijgen ook een gezicht op de donkere bergen en een blik op de bovenste streken.

Herder. Denkt u dat hij een vergezicht van het paradijs zal krijgen?

Rentmeester. Alle kinderen van de Koning worden hierin evenzeer begunstigd. Sommigen hebben de hoge troonhemel zien openen en het tweede voorhangsel zien scheiden, terwijl in een heilige vlam van onsterfelijk licht onuitsprekelijke dingen zijn gezien en gevoeld. Dit is aan sommigen vergund, teneinde hen te versterken en te vervrijmoedigen in toekomstige strijd en beproeving, opdat zij te voren het verblijf mochten zien waarnaar zij zochten, en tot het genot waarvan zij door vurige beproeving, geschikt gemaakt moesten worden.

Herder. Dat is waar, mijnheer. En zulken worden gewoonlijk daarna hevig beproefd, teneinde hun gemoed in evenwicht te houden, anders zouden hun verrukte zielen met zulk een onmatig verlangen naar het hemelse rijk smachten, dat het hen onvatbaar zou doen zijn voor strijdende zaken. Mijn tijd is verstreken, en ik moet heengaan, want ik wil geen vijand billijke oorzaak geven om kwaad van mij te spreken, als ik het kan beletten.

Rentmeester. Zult u het overige gedeelte van de week bezig zijn?

Herder. Nog al druk, daar de scheertijd aanbreekt, en ik de schaar geslepen en de pennen klaar moet krijgen.

Rentmeester. Hoe dikwijls scheert u ze per jaar?

Herder. Onze bepaalde scheertijden zijn viermaal per jaar.

Rentmeester. Ik dacht dat de herders met hun schapen dezelfde regel in acht namen, die de hoveniers met hun heggen in acht nemen om ze eens in het jaar te snoeien.

Herder. Korte wol is de beste voor deze soort schapen. Bovendien ben ik genoodzaakt ze te scheren; teneinde mijzelf te kleden. Als ik de schaar slechts eens in het jaar moest gebruiken, dan zouden zij met wol overladen en ik zonder dekking zijn.

Rentmeester. Kom! Valt ál de wol u ten deel?

Herder. O nee, slechts de besnoeiingen, wat een soort van offer is, de eerstelingen van de beschering der schapen, kwamen de Levieten toe. (Deut. 18: 4). Die de kudde weidt zal eten van de melk der kudde. (1 Kor. 9: 7). En hij, die de kudde weidt, heeft recht op een gedeelte van de wol. De klacht welke tegen de valse herders ingebracht werd, is, dat zij eten van het vette, en zich bekleden met de wol, het gemeste slachten, maar de schapen niet weiden” (Ezech. 34: 3).

Rentmeester. Ik veronderstel dat de Opperherder een grote voorraad verkrijgt, want het wordt van Mesa, de grote schapenhandelaar gezegd, dat hij opbracht aan de Koning van Israël honderdduizend lammeren en honderdduizend rammen met de wol. (2 Kon. 3: 4).

Herder. Mijn groten schapenmeester vergadert van niets minder voorraad dan van de wol die van de kudde komt, want het is bekend dat, bij heet weer, als de vliegen werken en een der schapen met maden geplaagd en grillig geworden is, dat hij de schaar genomen en er de gehele vacht afgeknipt heeft, het dier in de volgende winter weinig of “geen deksel had tegen de koude.” (Job 24: 7). Bovendien beschouwt geen boer er zich slecht aan toe, wanneer de wol van de schapen de uitgaven van de Herder dekt, want de mest welke hij krijgt door het kooien, veroorzaakt overvloedige vruchtbaarheid; zodat hij zijn rekening maakt met de vruchten van de grond, en in de schapen der kudde

Rentmeester. Ik versta u. De schapen, de lammeren, en de mest welke voor de akkerbouw van de Koning is, behoren allen aan de grote Schapenmeester en de wol evenzeer, welke Hij naar welgevallen geeft en wegneemt, maar de offeranden, en de afkortingen van de wol, zij komen u toe. Maar waarom zegt de Wijsheid hem, nadat zij de herder aanbevolen heeft “naarstig te zijn om het aangezicht van de schapen te kennen en het hart op de kudde te zetten”, dat “de lammeren zullen zijn tot zijn kleding?” (Spr. 27: 23, 26). Ik veronderstel dat zij de wol der lammeren bedoelt.

Herder. De Wijsheid weet dat de lammeren de eersten zijn met hun offers en de bereidvaardigste van allen om *zich te laten scheren*, want de opperste Herder “draagt de lammeren in Zijn schoot” (Jes. 40: 11), zodat zij verzekerd zijn het warm te hebben. Dientengevolge vertrouwen zij niet in, noch kleven aan de wol. Maar als zij eens de schoot verlaten, geven zij zich tot de wol en dan kan de Herder het gehele jaar doorgaan en alle soorten van weer, hagel, regen, wind of sneeuw, zonder een vriesjas aan zijn lijf. Men leest van een der beste Herders die ooit de herdersstaf droeg dat hij “honger, koude en naaktheid” leed. (2 Kor. 11: 27).

Rentmeester. De meeste lieden die schapen hebben, merken hen op de scheertijden. Tekent u ze ook, wanneer u ze scheert?

Herder. Sommigen leveren volstrekt geen wol op, anderen integendeel voordelige vachten. Wij zetten onze bijzondere merken op die beiden, om ze te onderkennen en Grote Herders Heere zet Zijn merk ook op daarop.

Rentmeester. Wat is het rechte eigenaars merk? Zeg mij dat, bid ik u, opdat ik in staat gesteld mag zijn het te kennen, als ik er een zie, dat het draagt.

Herder. Het merk van de Opperherder is inwendige magerheid, of wat genoemd wordt hartkwijning. Dezen worden van binnen nooit vet. De grote Herder is even spaarzaam met het groen als zij zijn met hun wol. Hij geeft hen in de voedertijden niet meer, dan zij in de scheertijd geven. Geen wol, geen gras. Ik was hongerig en u hebt mij niet te eten gegeven, naakt en u hebt mij niet gekleed.” En Zijn verklaring tot hen is: Ik zal u niet meer weiden; wat sterft dat sterve en wat afgesneden is, dat zij

afgesneden.” (Zach. 11:9). Maar Hij zegt: “dat Hij de slachtschapen zal weiden, zelfs de ellendigen der kudde.” (Zach. 11: 7).

Rentmeester. Ik weet, dat er geschreven is: “Die spaarzaam zaait, zal ook spaarzaam maaïen en die in zegening zaait zal ook in zegening maaïen.” (2 Kor. 9: 6). De woorden der Wijsheid worden bevestigd: de milde worden gezegend, en de gierigaard sterft van honger. “Daar is een die meer inhoudt dan recht is, maar het is tot gebrek.” (Spr. 11: 24). Knip echter niet te kort af, noch handelt op uw scheerfeest zoals de gierige Nabal deed; die een feest hield als een koning en echter weigerde David te verlossen, die een schoonzoon van de koning was.

Herder. De belangeloosheid van de herder, zowel als de getrouwheid van de rentmeester, zullen zekerlijk aan het licht gebracht worden.

Rentmeester. Zult u aanstaande vrijdag vrij zijn?

Herder. Ik tracht altijd rekeningen af te betalen, nadat de scheertijd voorbij is, zodat ik niet in staat zal zijn ver van de tent af te gaan, maar ik zou zeer blij zijn, u daar te zien.

Rentmeester. Ik zal overvloedig tijd voorhanden hebben zolang Klein Geloof's feestviering voortduurt en al de prinsen en prinsessen zullen hem uitnodigen, terwijl zijn vreugde overvloedig voortduurt. Sommigen zullen hem onderhouden totdat hun eigen etenskasten leeg zijn en hij zal anderen feesten verschaffen, totdat hem geen een penning overgelaten wordt en dan zal mijn werk weer aankomen, zodat u er op rekenen kunt, dat ik u een bezoek aan de tent zal geven. Tot dan, vaartwel. De Opperherder van Israël zij uw gids en hoede!

Herder. De Heere van het Huisgezin zij met de Rentmeester en dan zal hij met bescheidenheid handelen, aan ieder een deel spijs ter bestemde tijd geven en heersen in gerechtigheid.

ZEVENDE SAMENSPRAAK

Rentmeester. Zo heb ik u in uw tent gevonden Ik veronderstel dat de scheertijd nu voorbij is?

Herder. Ja, met de schaar is het voor dit jaargetijde afgelopen.

Rentmeester. Hebt u uw rekening met de wol goed gemaakt. Ik geloof dat een goede vacht drie gulden waard is? Is het niet?

Herder. Ik geloof dat een huisrentmeester een beter beoordelaar van een schapenbout is dan van een vacht wol. Wanneer een boer fl. 1.80 per vacht krijgt, de een door de ander genomen, dan heeft hij niet veel reden om te klagen, hoewel hij zijn kudde maar eenmaal per jaar scheert. En, als een ijverig herder spijs en kleding voor zichzelf en zijn gezin uit het scheren krijgt, is het voor hem genoeg en hij zal er tevreden mee en dankbaar voor zijn.

Rentmeester. En zulke herders zijn de nuttigste en de gelukkigste mensen in het veld.

Herder. Door de vrijmachtige goedertierenheid van de grote Herder, de Heere, weet ik, dat dit waarheid is uit zalige ondervinding.

Kom! Hoe gaat het met *Klein Geloof*? Is hij al van de berg afgekomen?

Rentmeester. Ja, hij bleef daar slechts een korte tijd. Hij werd gekweld met duizeligheid in het hoofd en viel eindelijk in flauwte. Mij werd bericht, dat hij niet kon zeggen hoe hij naar beneden kwam. Maar toen hij de volgende morgen ontwaakte, bevond hij zich aan de voet van de berg; zijn oude wederpartijder zei hem, dat de gehele openbaring niets dan een droom, of een verbeelding was, want dat *Klein Geloof* in een zinsverbijstering was en er niets wezenlijks in bestond. Dit wierp *Klein Geloof* bij vernieuwing in de hartbranding.

Herder. Kom! Was *Klein Geloof* altijd aan deze ongesteldheid onderhevig?

Rentmeester. Ja, en het is geen wonder, want de Koningin leed er veel aan, terwijl zij van hem zwanger was, wat door spreukachtige dames een voorteken genoemd wordt van een verkwistend sieraad.

Herder. Wat is het spreekwoord?

Rentmeester. Wel, als de zwangere moeder met hartbranden gekweld wordt, “is het een zeker teken”, zeggen zij, en een bewijs dat het nakroost met veel haar op het hoofd geboren zal worden.

Herder. En is dat waar?

Rentmeester. Zij verklaren het eenparig. En zij hebben geen ander antwoord, wat het bevestigt, en dat is: wat iedereen zegt, moet waar zijn. U mag het geloven of niet, maar het is het beste om stil te zijn, als u het betwijfelt, want als u het begint te beoordelen, brengt ge uzelf in de war.

Herder. Ik heb in oude oorkonden gelezen, dat het haar gegeven is tot een sieraad en tot bedekking. En het wordt van Sion gezegd, dat de Koning haar ondertrouwde, toen haar borsten gevormd waren en haar haren gewassen. (Ezech. 16: 7, 8).

Rentmeester Goed, en doophefsters zeggen u, dat de grote hitte van het hart van de zwangere moeder dient, om ons vooruit te berichten van een grote hoeveelheid van die soort van bedekking. Laat het daarbij blijven. En laat ons niet ondervinden wijzer te zijn dan zij, noch voorwenden meer te weten, dan wat zij goedvinden ons van die zaken mee te delen. Het is genoeg voor ons te weten dat zij, die de heetste beproevingen doorstaan, het helderste te voorschijn komen. Als de morsige voddën allen verteerd zijn volgen de schoonste sieraden daarop. Als de dag van tegenspoed niets ontdekt dan misvormdheid en kaalheid, dan zal er in de dagen van voorspoed welgevormd haar en bevalligheid zijn.

Herder. Kom! Waar is *Klein Geloof* nu? Is hij al tot het vorstelijk paleis gekomen?

Rentmeester. Nee, hij is nu in het verblijf van de Koningin, wat aan de voet van de berg ligt, Als een van de jeugdige prinsen of prinsessen boven op de berg gebracht worden voor het genot van de lucht en om aangename vooruitzichten van hemelse werkelijkheden, dan worden zij naar de kinderkamer in het verblijf van de Koningin gebracht, waar geschikte voedsters zijn, om ieder van de kinderen van de Koning te koesteren (1 Thess. 2: 7), die behept zijn met flauwtjes, nadat zij de berg afkomen.

Herder. Ik dacht dat het beste feest op de berg gehouden was, omdat er gezegd wordt: “de Koning zal op dezen berg allen volke een vette maaltijd maken, een maaltijd van reine wijn van vet vol merg, van reine wijnen die gezuiverd zijn. En Hij zal op deze berg verslinden het bewindsel van het aangezicht, waarmee alle volken bewonden zijn, en het deksel, waarmee alle naties bedekt zijn.” (Jes. 25: 6, 7).

Rentmeester. Het deksel, met het bewindsel van het aangezicht, worden op de berg verslonden; anders zou *Klein Geloof* nooit een van die verborgen dingen, die ter beschouwing zijn gesteld, onderscheiden hebben. En het is ook waar dat er een wonderlijk kostelijk feest bereid is voor hen, die alle moeilijkheden overwinnen en de top van de heuvel beklimt. Maar weinigen kwamen er ooit af zonder te bezwijken: “Toen werd ik Daniël zwak, en was enige dagen krank; daarna stond ik op en deed het werk van de Koning.” (Dan. 8: 27). Een ander bevond zich na zijn neerkomen te Tel Abib, aan de rivier Chebar, waar hij zeven dagen verbaasd bleef. (Ezech. 3: 15). De kinderkamer der Koning is dus om hen te huisvesten die bezwijken, waar zij getroeteld en verzorgd worden totdat zij in staat zijn uit te gaan.

Herder. Kom! Was *Klein Geloof's* ziekte, nadat hij neerdaalde, ernstig? Of schijnbaar dodelijk?

Rentmeester. Hij was ernstig ongesteld en ik ben van geloofwaardige zijde bericht, dat hij boven mate bezwaard was; also dat men vreesde voor zijn leven. (2 Kor. 1: 8). Want de uitgespreide hemeltrans werd plotseling gesloten, het verrukkende toneel verdween en de oude sluier verduisterde het verstand van *Klein Geloof*, zodat, zodra zijn ogen werden geopend en de Koning werd gekend, Hij uit zijn gezicht verdween. (Luk. 24: 31).

Herder. Arme kleine knaap; voorzeker niets kan meer snijdend, meer vernederend zijn, dan zulke plotselinge veranderingen als deze! Alle begeerde hoop, ernstige verwachtingen en gewenste vruchten, worden in haar knop geknakt, in haar bloei afgesneden en in één uur verdord.

Rentmeester. Zo scheen het voor *Klein Geloof*. Want de vijand drong binnen met zijn ongelovigheid, verklarend dat het gezicht, wat hij veronderstelde dat tot zijn welzijn was ten toon gesteld, niets anders was dan een strik, en een voorbode van de dood, wat deze stervende taal van zijn lippen lokte: Ik zal zekerlijk sterven omdat ik de Koning gezien heb” (Richt. 13:22).

Herder. Zij die zwak, vreesachtig en teder, onder het zaad van de Koning zijn, gelijken de jonge lammeren, die onder mijn zorg zijn. Ik heb, soms, een damesschoothond opeens zien opschrikken en hem op de vlucht zien jagen, alleen door geluid te geven, dat zeer weinig luider was dan de klank van een stuivers fluitje en nadat hij zich buiten adem had gelopen, keerde hij om met een soort van militaire wending. En het monster aanziende, alsof hij verwonderd was, over zijn eigen lafhartigheid en over de ontzettende grootte van de vijand die hem vervolgde, of besloten, met bijeen verzamelde kracht en verenigde sterkte, hem slag te leveren.

Rentmeester. Nóch de schapen, noch de lammeren kunnen iets met deze honden uitrichten, hetzij klein of groot, zonder de bijstand van de Opperherder, noch kan het vorstelijk zaad enige heldendaad ten uitvoer brengen zonder te leunen op de arm van de Koning arm en vertrouwen op Hem, want de Koning zelf verklaart: “zonder Mij kunt gij niets doen.” En dit bleek duidelijk uit het besluit dat *Klein Geloof* trok uit de verschijning op de berg, namelijk dat hij zeker sterven zou, omdat hij de Koning gezien had; terwijl de Koning verklaart, dat iedereen die Hem ziet en in Hem gelooft het eeuwige leven heeft. (Joh. 6:40). Maar helaas zijn wederpartij verkreeg weldra de overhand over hem en zo doet hij over sommigen, die als sterk in de oefening van het geloof beschouwd worden.

Herder. Het is niet billijk te denken, dat geestelijke gezichten op de berg Sion voorsmaken of verzekeringen zijn van de eeuwige verbanning. “Want als de Koning behagen had om *Klein Geloof* te doden, zou Hij geen belijdenis, gebed, of hulde van lof van zijn handen aangenomen, noch hem zulke dingen getoond hebben als welke hij op de berg zag, noch zou Hij, op die tijd, hem zulke dingen gezegd hebben.”

Rentmeester. Dit alles is waar, maar wanneer aanvallen van ongeloof en het uur van verzoeking, een zwakke ontmoeten, dan volgt overijling, wat voor een tijd het verstand nutteloos maakt. Bovendien moet het geloof redeneren, als er met redeneren enig nut kan gesticht worden.

Herder. Het is waar, Mijnheer, zonder de oefening van het geloof kan het ongeloof niet onderworpen worden, noch de wederpartij op de vlucht gedreven, want deze strijd wordt uitdrukkelijk de goede strijd des geloofs” genoemd. Kom! hoe lang bleef *Klein Geloof* onder zijn benauwdheid?

Rentmeester. Slechts een korte tijd, want de minnen koesterden hem met warme melk der koe. (Jes. 7:21, 22). Anderen gaven hem liefdesappelen (Hoogl. 2: 5). De jonge prinsessen brachten hem nieuwe wijn en gelastten hem “te drinken en zijn armoede te vergeten en zijn moeite niet meer te gedenken.” (Spr. 31: 6, 7). Anderen deden verzoeken aan de Koning. In het kort, al de jonge prinsen en prinsessen waren in het verblijf tot hem gekomen en betoonden hem hun vriendelijke hulp. Maar het ongeloof van *Klein Geloof* scheen een overwicht voor hen allen te zijn geweest. Echter is hij bijgekomen, en weer uitgegaan met de overige der Koningskinderen en ik vertrouw, dat zij hem van huis tot huis aan het feestvieren zullen houden, totdat de laatste penning besteed is en dan zullen zij allen huiswaarts keren, sommigen half uitgehongerd, anderen zonder en sommigen met grote scheuren en gaten in hun klederen. En dan heb ik werk genoeg, en misschien is dit het geval al, daarom moet ik voort.

Herder. Wanneer zult u een andere vrije gelegenheid hebben?

Rentmeester. Ik weet het niet, want ik heb gewoonlijk het meeste werk voorhanden als de dagen van feestviering voorbij, zijn, want op zulke tijden heb ik niet slechts hun voedsel en gewaad na te zien, maar dan zijn er ook geneesmiddelen nodig en er wordt meer bekwaamheid vereist in het

aanwenden daarvan, dan ik ooit bezat. Daarom zal ik, daar ik niet met zekerheid een bijzondere dag kan bepalen, als de gelegenheid zich voordoet, u aan uw tent bezoeken. Als u thuis zijt, zal ik blij zijn, en zo niet, dan heb ik mijn lopen voor de moeite. Maar ik kan niet bepalen, wanneer dat zal zijn, hetzij in de volgende week of over een maand.

Herder. Wanneer u komt, laat het, zo mogelijk, op een donderdagavond zijn. Maar zo u mij in de volgende week niet kunt bezoeken, zal ik verscheidene weken later niet vrij zijn, want daar de hondsdagen aanbreken, zal het waarschijnlijk zeer heet zijn. En het wordt van herders gevorderd op zulke tijden zeer waakzaam te zijn, want niets kan gevaarlijker zijn onder een kudde schapen dan een dolle hond.

Rentmeester. Stomme honden (Jes. 56: 10) zijn erg genoeg, begerige honden (Jes. 56: 11), zijn slimmer, maar dolle honden (2 Petrus 2:16, Engelse vertaling) zijn het ergste van allen. Vaarwel; ik verlaat zowel de herder als de kudde en geef ze over aan de zorg van de Opperherder.

Herder. Mijnheer, ik dank u. Ik wens u van harte dezelfde ervaring en hoop dat de Wijsheid u zal onderrichten en schragen, als deze werk- en reinigingstijd aanbreekt

ACHTSTE SAMENSPRAAK

Rentmeester. Wel, Herder, hoe vaart u? Ik ben blij u te zien.

Herder. Ik ben even blij. Want inderdaad, veronderstelde ik, dat u of ziek of dood waart, en begon te twifelen, of ik u ooit weer in deze lage streken zou zien, want het is meer dan drie maanden geleden, dat wij de laatste samenkomst hadden.

Rentmeester. Ik weet dat het een geruime tijd is, maar ik wist niet dat het al zo lang was, want ik heb noch dagen noch maanden gesteld. Ik heb overvloedige bezigheid gehad en veel op en onder, sinds ik u de laatste maal ontmoette.

Herder. De mens is tot moeite geboren, zoals de vonken zich verspreiden. “Kom! Hoe vordert *Klein Geloof*? Is hij nog op de berg, in de kinderkamer, of aan het feestvieren en vrolijkheid?

Rentmeester. *Klein Geloof* kwam de volgende dag nadat ik van u scheidde, thuis. Ik hield mij op een afstand, want hij en een aantal van de kinderen moesten de volgende dag aan het paleis middag- en avondmaal houden; dus kunt u gemakkelijk gissen, hoe gejaagd ik ‘s morgens was.

Herder. Kwam hij in de Rentmeesterszaal, om te vragen hoe het met u was?

Rentmeester. Nee, maar toen het middagmaal opgezet was, zag ik waar hij was, en hoe hij het maakte. Allen zaten zwijgende; het was een stille bijeenkomst, ik zag niet één blij gelaat en wat *Klein Geloof* betreft, hij scheen het ergste van allen. Toen het middagmaal opgezet was, zaten zij allen de een de anderen aan te zien, maar konden niet toetasten. Niets van het eerste of tweede gerecht scheen te bevallen; echter toen het nagerecht kwam, namen sommigen van hun er deel aan, maar wat *Klein Geloof* betreft, hij deed weinig meer dan er van te proeven.

Herder. Kom! Wat deed *Klein Geloof*? Hoe werd hij zo verslagen en neergedrukt?

Rentmeester. Hoogmoed, hoogmoed, daarvan kunt u zeker zijn: “hovaardigheid gaat altijd voor de verderving (van een zondaar) en een hoogmoedige geest voor de val” (van een heilige).

Herder. Men zou gedacht hebben dat *Klein Geloof* genoegzaam door beproevingen was geoefend, om zich te hebben vernederd.

Rentmeester. De hoogmoed dringt soms in langs een weg en op een wijze, waarop dat het minste wordt verwacht. Elkeen van het Vorstelijk zaad houdt er van, om een jong erfgenaam te voeden, te koesteren en te wiegen, want u moet weten dat in onze familie, elk wezenlijk kind een erfgenaam is en een mede-erfgenaam, een toekomstige erfgenaam van de troon (Psalm 132:12, 13), vergeleken met (Jes. 59:12), en in zekere zin een mede-erfgenaam met Zijn Majesteit en dat door genadige vergunning; zoals geschreven is: “Die overwint, Ik zal hem geven te zitten in Mijnen troon.” (Openb. 3: 21).

Herder. Dit is genoeg om een kind onder de sterkste banden van kinderlijke genegenheid te leggen en dankbaarheid in de overtreffendste trap te verwekken, waarvoor de verdorven krachten van de menselijke ziel (hoewel onsterfelijk) onvatbaar zijn, tenzij zij bewerkt worden door de kennelijke bearbeiding van de Eeuwige Godheid.

Rentmeester. Het is waar, maar wanneer een jeugdig erfgenaam eens verschijnt in het beeld van Zijn Majesteit en zijn warme ontboezemingen van liefde en tedere genegenheid jegens zijn Vorstelijke Vader begint te vermelden en te verschijnen in het gewaad van ware getrouwheid, beginnen al de jeugdigen van het zaad van de Koning hem te bewonderen en te strelen. En als er een van hen onder de zwarte roede is, dan komt er zeker een tot hem als middelaar of voorspraak; zijn klederen worden dan bewonderd, zijn eenvoud wordt geprezen, zijn gezelschap wordt begeerd en zijn gesprekken ten hoogste goedgekeurd. En dit was het geval met *Klein Geloof*: zijn wijsheid werd wonderlijk genoemd, zijn doorzicht bijzonder, zijn oordeel beslist, zijn omgang aangenaam en zijn glansrijke verschijning luisterrijker dan van allen, die ooit in het Vorstelijk paleis geboren werden.

Herder. Het verwondert mij, dat Klein Geloof zich niet verborgen had in een hoek, die even veilig was, als waarin hij zichzelf vroeger beschouwde toen hij in de zandbank was. Want hij die in moeite en eenzaamheid bemint, is gewoonlijk tot die weg geneigd als hij er uit is. “Het hart kent haar eigen smart en een vreemde deelt niet in haar vreugde.”

Rentmeester. Als dat meer in acht genomen werd, zou het niet velen van van de Koning kinderen beter zijn dan het werkelijk is. Maar in plaats van op het gelaat van de Koning te wachten, op te merken op Zijn machtige ontblootte arm en op de beloften van Zijn mond, verviel *Klein Geloof* in het bewonderen van alles, wat anderen van hem zeiden. Hij moest in elke samenkomst het gesprek leiden, alle twijfels oplossen en in alle zaken van geschil beslissen. Moeilijke vragen werden hem voorgelegd, en onfeilbare antwoorden van hem verwacht. Ook werd er geen een verzoek naar de Koning opgezonden, in de dagen van feestviering, behalve door *Klein Geloof*, die zeker was de mond van allen te zijn. Zodat, in plaats van te drinken, ten einde zijn armoede te vergeten en zijn ellende niet meer te gedenken”, iedereen hem hielp om zijn beker te legen en hem te ontkleden van alles wat hij bezat. Arm *Klein Geloof* merkte dat niet.

Herder. Dan dunkt mij, Mijnheer, dat u hem beter moest onderricht hebben, vooral, terwijl u enigszins met die zaken bekend zijt.

Rentmeester. Op zulke tijden als die wordt er geen raad van een ondergeschikte dienaar aangenomen. Een jonge prins is, in zijn eerste liefde, hoewel in de kinderwagen of aan de leiband, in zijn eigen ogen wijzer dan zeven die reden kunnen geven. Daarom is men genoodzaakt, “zijn mond als het ware met een breidel dicht te houden”, opdat men ze niet berooft van hun geluk, hun vreugde niet uitblust, of hen een onvriendelijke stoot geeft, of een opzettelijke wonde toebrengt. Om met deze te handelen, juist welgevallig naar de regels van het Goddelijk voorschrift, is een van de zwaarste en moeilijkste afdelingen van de ondergeschikte dienstbaarheid. Maar wat het nog verergert, is dat er geen kind, rentmeester, bottelier, koetsier, schenker, sjouwer, bakker, veehouder, gerechtsdienaar, ploeger of straatjongen is, die ooit bij het paleis verschijnt, of hij beschouwt zichzelf bekwaam en geschikt tot dit gedeelte van het werk. Vandaar dat er naar iedereen, die zijn eigen bazuin laat klinken, geluisterd wordt. Op zulke tijden moet er niets door een getrouw dienaar gezegd worden tot veroordeling van degenen, die hen beminnen. Alles wat gedaan kan worden is te bidden, te waken, en de gebeurtenis af te wachten. En als zij werkelijk erfgenamen der belofte zijn, ontbloten zij hen gewoonlijk en sturen ze dan naakt en verwond naar huis. En wanneer zij zelfs merken, dat hun beminnaars hen kunnen ontkleden en verwonden, maar hen noch kleden, noch genezen kunnen, zijn zij geneigd naar het andere uiterste over te hellen en te besluiten dat er noch nuttige kinderen, noch getrouwe ondergeschikte dienaren in het gehele paleis van de Koning zijn, behalve zij zelf, en zij, die zodanig “oordelen, zullen geoordeeld worden.”

Herder. Dit moet inderdaad moeilijk zijn! Want een dienstknecht die getrouw is en iets van zijn werk kent, wordt niet graag onderwezen door hen, die het niet weten. Evenzo gaat het gemakkelijk voor iemand die langdurige ervaring heeft, om geleid te worden door een, die alleen bekwaam is om zwijnen te hoeden.

Rentmeester. Dit is dikwijls het geval met hen die in de betrekking van Rentmeester handelen en dit merkte ik bij de verheffing van *Klein Geloof*. Hij werd plotseling van mijn zorg ontheven en het werd mij met toegestaan een enkele blik op hem te vestigen, totdat hij verbrijzeld en verscheurd was; toen mocht ik het genoegen hebben van hem te zien en als ik iets voor hem doen kon, werd het mij toen toegestaan, maar voor die tijd niet.

Herder. Ik zou denken dat, als *Klein Geloof* gebruikt was als de mond voor al de overigen en als een voorspreker tussen de Koning en ieder der prinsen en prinsessen, die zijn Majesteit beledigd hadden, dat dit natuurlijk tot gevolg moest hebben, om hem hoogmoedig te maken.

Rentmeester. Dat heeft het, en het maakte hem hoogmoedig. Zulke mensen moesten “snel, zijn om te horen, en traag tot spreken.” Maar zij maakten *Klein Geloof* een hoeder der wijngaarden, maar zijn eigen wijngaard heeft hij niet gehoed. Hij wendde zijn ogen van het gelaat van de Koning af, en vestigde ze op de aangezichten der gasten van het gezelschap om te zien of er een goedkeurende gelaatstrek op hun aangezichten verscheen. En als iemand toejuichte, of grote lofredenen verkwestte over zijn gebed of gesprekken, werd dat voedsel voor zijn geestelijke hoogmoed; totdat de verborgene overdenkingen van *Klein Geloof* niet op de goedertierenheid van de Koning gevestigd waren, maar om zijn hoofd op te vullen met woorden, om toejuiching te krijgen.

Herder. Wanneer dit het geval is, vervliegen de kracht, de zoetheid, de eenvoud, ja zelfs al de welriekende geuren der vorstelijke klederen, totdat er niets geurigs overblijft.

Rentmeester. U hebt gelijk. En dit was werkelijk het geval bij *Klein Geloof* en toen hij zich, eenmaal droog, mager, ongeurig en geesteloos bevond, begon hij de vreugde en de kracht van de genade na te bootsen, door een gemaakte, of aandoenlijke spraak, met een lage, holle stem; door welke kunst hij soms de gemoederen van anderen in het gezelschap aandeed, maar dit verwarmt nooit het hart. Maar wat *Klein Geloof* het meeste trof, was dat op zekere avond twee of drie der Hagarenen op de bijeenkomst waren. En nadat *Klein Geloof* een van deze huichelachtige gebeden had opgezonden (want ik kan ze niet beter noemen), waren de Hagarenen bereid, om hem te kussen, terwijl sommigen van de meer helderzienden van het Vorstelijk zaad verslagen en ontzet schenen over zijn geurloze, ongezonde, slecht gesproken en levenloze toespraak.

Herder. Het is een slecht teken als de Hagarenen het goedkeuren; het is een duidelijk blijk dat er een vleselijke geur in moet zijn, anders zouden zij er geen smaak in vinden. En ik zou denken dat de goedkeuring van de dienstbare kinderen met een wond op het hart van *Klein Geloof* moet teruggeslagen zijn. Want hij moest werkelijk overtuigd zijn geweest, dat het noch de geest, noch de stellingen, noch, het vertrouwen van de Hagarenen was dat hem verruiming verleende, toen hij door de enge poort ging.

Rentmeester. Het verwondde hem en maakte hem ook wankelmoedig; zijn schitterende glans verdween, hij zonk trapsgewijze in achting bij al het Vorstelijke zaad, zijn hart werd eng, zijn geest raakte in dienstbaarheid, zijn mond werd gesloten, zijn eenvoudigheid verstoord en zijn naaktheid openbaar, zodat zijn gewaad kleeft zijn schande niet langer kon bedekken. Zo werd zijn trots

afgesneden en zijn gelaat verviel. Zo waarachtig zijn de woorden der Wijsheid, dat “hoogmoed gaat voor de verderving, en een hovaardige geest voor de val.”

Herder. Ook blijft het daar niet bij, want als eens de geestelijke eetlust verloren is, de hoogmoed gekoesterd en toejuiching wordt gezocht om die te voeden, volgt het ongenoegen van de Koning weldra. “Hij wederstaat de hovaardige.” En daar zij Zijn eer niet zoeken, vertreedt Hij de hun in het stof: “Die Mij eren zal Ik eren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden.” Dit verwekt opstand in het hart, zelfs tegen de Koning zelf: “De dwaasheid eens mans verkeert zijn weg, en zijn hart toornt tegen de Koning.”

Rentmeester. U hebt de zaak recht beschreven. Opstaan deed hij en de Koning liet hem in de hand van zijn oude wederpartijder, die als een engel des lichts tot hem kwam, die *Klein Geloof* aan het bedillen bracht van de vrijmachtige handelingen van Zijn Majesteit; ja, zelfs Zijn wil betwistte en weerstond. Hij verviel aan het verdedigen van zichzelf; ging in hart en genegenheden tot de Hagarenen over; verloor de berg geheel uit het oog, als ook de wonderen, die daarop werden vertoond en kroop weer in de zandbank.

Herder. Weer in de zandbank?

Rentmeester. Ja, het ongeloof kreeg de overhand, hij dwaalde van het aangezicht van de Koning en verborg zich in het vlees. Want, in zijn hart tot de Hagarenen overhellende, greep de dienstbaarheid hem aan en de oude sluier trok zodanig over zijn gemoed, dat hij het gezicht op de Rots kwijt raakte en zulke mensen kunnen verzekerd zijn weer op het zand te gaan bouwen, want van hen zegt men, dat zij weer opbouwen wat zij verwoest hebben.

Herder. Kom! Hoe lang verbleef hij in zijn oude wijkplaats?

Rentmeester. Meer dan twee maanden.

Herder. En wat dreef er hem eindelijk uit?

Rentmeester. Ik kan het u nauwelijks zeggen van het lachen! Maar, op zekere dag, terwijl ik zijn oude schuilhoek voorbij wandelde, nam ik geen notitie van hem, terwijl ik passeerde, want ik beschouw het voor zulke mensen het beste, dat zij hun juk in hun jeugd dragen. En eveneens hen alleen te laten, opdat zij mogen beproeven welke hoop en verwachting op het zand gebouwd kan worden. Daarom hield ik *Klein Geloof* op een afstand, en vestigde weinig of geen aandacht op hem. Maar, zodra ik voorbij ging, zag hij mij en liep hij weg, rokende van het stof, zoals een vogel die haar vederen uitschudt, nadat zij door een ashoop heeft liggen rollen, uitroepende: “Horzelen! horzelen!” en keek als een wild of wezenloos mens.

Herder. Wat bedoelde hij door “Horzelen! Horzelen!”

Rentmeester. Ik wist wat hij bedoelde en ik was blij zijn uitroep te horen. Want als het horzelen nest eens verontrust wordt, is het genoegzaam, onder het bestuur van de Goddelijke Wijsheid, om een kind voor altijd te genezen van het rust zoeken in de zandbank.

Herder. De Koning beloofde in een oude oorkonde, zeggende: “En Ik zal horzelen voor u henen zenden, welke de Leviet, de Kanaäniet en de Hethiet voor u uit zullen *drijven*.” (Exod. 23: 28).

Rentmeester. Het wordt ook gezegd, “dat er horzelen onder hen zouden komen, totdat ze omkwamen die over gebleven en voor het aangezicht van Israël verborgen waren.” (Deut. 7:20). En ik denk dat de oude bewoners van Kanaän nooit met meer overijlende haast voor de horzelen vluchtten, dan *Klein Geloof* deed van zijn oude verblijfplaats, ja zelfs Smut deed nooit een schaap van uw kudde met meer geweld lopen, dan de horzelen *Klein Geloof* deden draven.

Herder. En kom! Mijnheer, wat zijn deze horzelen? Zijn zij van dezelfde hoedanigheid als de sprinkhanen? Hebben zij angels aan hun staarten? (Openb. 9: 10). Ik veronderstel geredelijk dat *Klein Geloof* gestoken was, anders zou hij nooit zijn beminde schuilplaats verlaten hebben. Bericht mij eens aangaande deze verborgenheid?

Rentmeester. *Klein Geloof* zou u kunnen zeggen dat elke horzel een angel had en dat er niet een van deze insecten in de zandbank was, die hem niet stak en dat was genoeg om hem te doen vluchten. Een nest horzelen zou spoediger een leger te paard op de vlucht jagen, dan elk ander leger hoegenaamd. De beste ruiters ter wereld zouden nooit in staat zijn, om stand en richting te houden, als zij tegen deze slaags waren, want zij worden door Jehovah gewapend en slaan geen acht op het klinken ener lans, noch op de mond van een kanon.

Herder. Het is waar, mijnheer. Maar, kom! Wat waren deze horzelen, die *Klein Geloof* op de vlucht joeg?

Rentmeester. Het is een gewoonte bij van de Koning kinderen, als zij hun Majesteits gezicht kwijt raken, in zichzelf te kruipen. Als zij Zijn arm niet gevoelen, steunen zij op hun arm; als de Rots verborgen is, dan is de zandbank zeker in het oog; als eerstgenoemde ver af schijnt, is de laatstgenoemde altijd voor de hand en als zij niet op de Rots bouwen, doen zij het zeker op het zand. En als iemand van hun in de tegenwoordigheid van de Koning toegelaten is geworden, en met de heerlijke verschijningen op de berg begunstigd, dan hebben zij niets minder verwacht dan volmaking van binnen en jubeldagen van buiten. Daarom, wanneer de Koning zich verbergt, kruipen zij in de oude bank, van die zijde geen gevaar verwachtende. Want zij besluiten dat de gezichten op de berg en het gelaat van de Koning elke wederpartijder verstrooid en uiteen gejaagd heeft; nooit meer dromende van een nest horzelen in de hinderlaag. De Koning, dit ziende, zendt zijn vliegende rol in de bank. (Zach. 5: 1). Dit veroorzaakt een verontrustende beweging (Rom 7: 8). Heirlegers van oproerige, onreine, ontuchtige en hardnekkige, snode gedachten rijzen inwendig op en zulke legioenen van verdorvenheden schijnen in beweging, zodat geen Kanaäniet ooit een grotere zwerm horzelen rond zijn hoofd had, of meer levend kruipende met hen kon zijn, dan de oude mens der zonde van *Klein Geloof* onder deze verdorvenheden en boze gedachten. En hij, arme kleine knaap, niet wetende wat zij waren, tevoren hetzelfde gevoelende, en in de toekomst niets dan reinheid van het hart verwachtende, riep in zijn schrik uit: “Horzelen, Horzelen” Want hij wist niet hoe ze te noemen.

Herder. Dan zijn de horzelen vreselijker voor de kinderen van de Koning, dan de vliegen voor de schapen. Eerstgenoemde doen het hart niets dan verdorvenheid schijnen en laatstgenoemden doen de kudde van maden wemelen.

Rentmeester. Zij zijn beiden erg genoeg, maar toen *Klein Geloof* in het holst van de nacht naar buiten op de plaats voor het paleis liep en dat klaaglijke geschrei ontboezemde, greep hem de hond, *Leeuw*. (1 Petrus 5: 8) en scheurde hem vreselijk, dat hem deze vurige smeekbede deed uitstorten: “Verlos mij van het geweld des honds, verlos mij van de muil des leeuws.” (Psalm 22: 21, 22).

Herder. En, kom! Hoorde de Koning het gebed?

Rentmeester. De Koning hoort altijd zeker het gebed; als het uit het hart geschiedt. Maar Hij beantwoordt het gebed niet altijd onmiddellijk; ook bekwam *Klein Geloof* geen onmiddellijk antwoord op het zijne.

Herder. Het is een verschrikkelijke zaak, zulk een hond los op de plaats te hebben.

Rentmeester. Hij is niet los, maar gebonden. Maar *Klein Geloof*, zowel als zoveel anderen, begeven zich binnen het bereik van zijn ketting. Was hij tot de rots gevluht, of had hij de Allerhoogste tot zijn woning en wijkplaats gemaakt, dan was hem geen kwaad overkomen, (Psalm 91:9, 10). Maar hij maakte de zandbank tot zijn schuilplaats en toen hij daaruit gedreven werd, vluchtte hij binnen het bereik van de ketting van *Leeuw*, Hij, die gelooft, behoeft niet te haasten.

Herder. Ik geloof dat *Leeuw* evenzo wild en verscheurend is als *Smut*.

Rentmeester. Zij werden beiden door een en dezelfde teef geteeld. *Dwaasheid* was de moeder van en beide.

Herder. Kreeg *Klein Geloof* niet weer een toeval?

Rentmeester. Een tijd lang wanhoopte hij om ooit meer het aangezicht van de Koning met gejuich te aanschouwen en maakte deze gevolgtrekking, dat het onmogelijk was voor een van het Vorstelijk zaad met zulke boosheden bezet te zijn en slaakte een andere stervensklacht: "Gelijk een leeuw, zo zal hij al mijn beenderen verbreken, van de dag tot de nacht zult u mij ten einde gebracht hebben." (Jes. 38:13).

Herder. En kom! Waar is de arme *Klein Geloof* nu? Ik geloof dat hij rond de zaal van de Rentmeester of de provisiekamer dwaalt; doet hij niet? En ongetwijfeld hebt u medelijden met hem gevoeld in zijn ellenden, daar u een grote achting voor hem schijnt te bezitten; en, inderdaad, worden de sterken uitdrukkelijk gelast, "de gebreken der zwakken te dragen."

Rentmeester. Ik was in mijn hart blij toen ik de uitroep hoorde en dat de horzelen hem omringen, omdat hij zo geneigd is aan zichzelf vast te houden. Dit zal hem van deze heersende ziekte genezen. Hij zal nooit meer in staat zijn om zijn nest te bouwen, of zijn gemak te nemen in de bank. Deze dingen zullen het woord "reinheid" van zijn mond verdrijven, zullen hem genezen van zijn vleselijke geur, en hem, onder de invloed van de goedertierenheid van de Koning, leiden tot het walgen van zijn verdorven en opstandige natuur, tot het rechtvaardigen van de oorkonden van Sion, tot het zien van de gehuichelde volmaaktheid van de Hagarenen, en tot het billijken van al de handelingen van zijn Vorstelijke Vaders.

Herder. Dan zijn deze dingen nuttig voor *Klein Geloof* en waarlijk, er wordt gezegd dat alle dingen meewerken ten goede voor hen die de Koning liefhebben. Kom! Waar is *Klein Geloof* nu?

Rentmeester. Dat doen zij, en onder de overige ook deze. *Klein Geloof* is nu in de provisiekamer zeer zachtmoedig en nederig en zeer bevreesd dat die verschrikkelijke boosheden, waaronder zijn zinnelijkheid, niet bestaanbaar is met zijn Vorstelijk zoonschap. Want hij zegt dat hij soms onuitsprekelijke opstand gevoelt zelfs tegen, de Koning zelf, en zulke gedachten van Hem als nooit iemand had; in zulk een mate dat hij niet op kan zien, veel minder naar de Koning, en hij daarom

nooit meer verwachten kan, om het gelaat van de Koning weer te aanschouwen. “Een getrouwe” zegt hij, “met een rebellerend hart! Een dierbare zoon (Jer. 31:20), met niets dan harde gedachten tegen zijn eigen Vader! Een heilig zaad (Jes. 6: 13), met godslastering vervuld! Kan ik gezegd worden rein te zijn (1 Tim. 5: 21), terwijl elke zonde oorzaak neemt om in mij allerlei begeerlijkheden te verwekken! (Rom. 7: 8) waarlijk een Israëliet (Joh. 1: 48), levend wemelende met *horzelen*! Nee! nee! De horzelen werden uitgezonden om de Kanaänieten te verdrijven, niet de Israëlieten. En ik ben een Kanaäniet, anders zouden zij mij niet verdrijven. O, de horzelen! De horzelen!

Vervloekt zij Kanaän! een knecht der knechten zal hij zijn. (Gen. 9:25). En de horzelen werden uitgezonden als een volvoering van die vloek, en in rechtvaardig oordeel over de zonde: Ik zond horzelen voor uw aangezicht henen, o Israël!” zei de Koning, “die ze voor u uit de bezitting verdreven heb, namelijk de twee Koningen van de Amorieten,” maar niet met uw zwaard, noch met uw boog (Joz. 24: 12). Niet door uw zwaard, noch met uw boog, hebt u dat land verkregen.” “Nooit zal ik in het betere land komen zolang er een horzel op mij blijft; het is een land, dat voor een volmaakt zaad bereid is en niet voor de Kanaänieten, die van insecten krielen.”

Herder. Klein Geloof redeneert zoals een zenuwachtig mens. En waarlijk het moet een zeer netelige verborgenheid zijn voor een van het Heilige Zaad, om gekweld te worden met zulke onheilige gedachten en werkingen. En wat het nog verergert, is dat Belial hem als zo onrein afschildert, dat het bijna onmogelijk is, de mond daarover te openen, hetzij tot de Koning of tot iemand van Zijn dienaren; zodat er geen spreken is om er van verlost te worden. En ik geloof dat hierin een grote tak van de wijsheid van de slang ligt. Zulk een arm aangevochten kind kruipt in de eenzaamheid rond, peinzend over hetgeen hij niet kan noemen noch openbaren en beschouwt zichzelf als een metgezel van de vijanden.

Rentmeester. Het is waar. En soms schudden zij met het hoofd, en maken bewegingen met de handen, vrezende dat een of andere van die gedachten in woorden over hun lippen zouden komen, wat zij verwachten, dat het hen zou verdelen in wanhoop en onherstelbare verwoesting. En, zoals u terecht aanmerkt, zulken kruipen altijd in de eenzaamheid, alsof hen, zoals de koning van Babel, een beestenhart gegeven werd en zij bestemd waren met de beesten in het veld te wonen, totdat zij zichzelf beestachtig hun vertoning verbeelden te zijn, zoals zij zich beestachtig voelen in hun natuur.

Herder. Ik heb dikwijls onder mijn kudde opgemerkt, vooral bij heet weer, als de vliegen druk bezig zijn, dat zodra de maden op hen beginnen te werken, zij in altijddurende beweging zijn, schuddende, en zichzelf bijtende. Maar zodra het erg bij hen wordt, verlaten zij altijd de kudde, schuwen de hitte, en kruipen in een heg, sloot, of kreupelbos, waar zij in kunnen komen. En daar blijven zij liggen totdat de Herder hen opzoekt, de gewonde plaatsen afscheert en het sap van de pijnbomen op hun wonden toepast en dat geneest hen.

Ik denk dat *Klein Geloof* in deze dagen nauwelijks ooit een begerige blik op de zandbank vestigt, doet hij wel?

Rentmeester. Nee, als hij maar een ogenblik die weg uit ziet, wordt het oude nest verstoord en elke horzel schijnt met een nieuwe angel gewapend te zijn. Ons Paasfeest is op handen en zowel lammeren als bittere kruiden worden altijd voor zulke feesten verschaft. Ik ben slechts een onhandige verzorger in het opdragen daarvan, en heb dus zoveel te meer tijd nodig tot voorafgaande voorbereidselen. Mijn dierbare vriend, ik moet heengaan.

Herder. U zijt de beste beoordelaar, mijnheer, van uw eigen tijd. “Dienstknechten die verbonden zijn, moeten gehoorzamen.” Ook zou ik u geen ogenblik langer willen ophouden dat u ontslagen zijt van de dienst van de Koning. Ik zal in dit jaargetijde, voor enige weken nog al druk bezet zijn, daar wij

enige der lammeren gaan spenen, want zij zijn al te oud om op melk te leven (Heb. 5: 13), en in de schoot gedragen te worden (Jes. 40: 11). Op de speentijden zoeken wij gewoonlijk jeugdig groen voor hen uit, teneinde hen toe te bereiden voor de vette en grazige weiden.

Rentmeester. Wees dan zo goed mij eens aan het paleis te komen bezoeken, wanneer zich een geschikte gelegenheid opdoet, want ik zal van harte verblijd zijn u daar te zien.
De Heere zij met u!

NEGENDE SAMENSPRAAK

Rentmeester. “Klopt, en u zal worden open gedaan.” Dit is nu vervuld in een letterlijke zin, want ik zag u aankomen, en was aan de deur toen u klopte. En ik hoop dat de Koning zowel u als mij gereed zal vinden, wanneer Hij Zijn laatste bezoek zal brengen aan het Laaglandpaleis; opdat, wanneer Hij komt en klopt, wij Hem onmiddellijk open mogen doen. “Zalig zijn de dienstknechten die de heer als Hij komt wakende zal vinden.” (Luk. 12: 36).

Herder. Voorzeker, Mijnheer. En er bestaat een dagelijkse zaligheid in, bereid en gereed te zijn tegen Zijn komst, zowel als een eeuwige zaligheid van onsterfelijke heerlijkheid, om geopenbaard en ontvangen te worden in de laatste tijd van Zijn verschijning.

Rentmeester. Het is waar: dat het dagelijks een zegen is, die slechts door weinigen verstaan en genoten wordt.

Herder. *Juist*, maar wij zijn levende getuigen van de waarheid van de profetie, namelijk, dat dienstknechten, ja, geringe lieden en dwazen; achter het geheim zijn.

Kom! Waar is *Klein Geloof* nu?

Rentmeester. De arme *Klein Geloof* heeft inderdaad een vreselijke tijd gehad, erger dan hij ooit te voren kende. Daar hij, vele jaren lang, een droefgeestig kind geweest was, was hij gewoon aan droefheid en bezwaardheid van het hart, maar begunstigd zijnde met een troostvolle beschouwing van het gelaat van de Koning en met een openlijke verklaring dat hij een dierbare zoon en een geliefd kind was, en nu overgelaten te worden in een nest van horzelen, en zonder zichzelf (zoals hij dacht) enig recht op de Koning te durven toe-eigenen, zelfs niet zoveel om Hem Vader te heten, schijnt hem zeer hard te vallen. De arme kleine knaap was zo vernietigd, dat er geen prins, prinses of dienaar in het vorstelijk paleis was of zij waren voor hem in arbeid.

Herder. En, kom! Waar is de arme ziel nu?

Rentmeester. Hij is er weer uit en is naar buiten gegaan onder de overige jeugdige prinsen.

Herder. Kom! Hoe werd hij er uitgebracht? Was het door de afkondiging van een van de uitspraken van de Koning, in antwoord op een van zijn eigen beden? Of was het door bemiddeling van het Vorstelijk zaad?

Rentmeester. Ik geloof dat alle middelen gebezigd en opgevolgd werden. En ongetwijfeld keurt de Koning het gebruik van ze goed; daar zij de middelen van Zijn eigen bepaling zijn. Maar hij werd uit het horzelnest verlost door een droom. Hij droomde op zekere nacht, dat hij een mens zag in blinkend gewaad, het allerglansrijkste dat hij ooit gezien had. En hij zag de gedaante van een hand neerlaten, die dat blinkend mens nam en opvoerde in de hemelse streken, welke zich openden terwijl hij er doorging en een zichtbare opening achterliet. De ogen van *Klein Geloof* volgden de mensen de hand welke hem vasthield na, en hij zag weldra de sterrenhemel zich vaneenscheiden, door welke hij mede volgde. Daarna verscheen er een blinkende troonhemel, die zich oostwaarts en westwaarts vaneenscheidde, door welke hij heen ging, tot in de derde hemel. Maar of de mens in het lichaam, of buiten het lichaam was, wist hij niet” (2 Kor. 12: 3). Maar terwijl hij stond te “staren naar de hemel met een begerig oog, zag hij dezelfde mens weer neergelaten, bij een grote grot in de aarde, zoals aan de mond van de zandbank, waarheen *Klein Geloof* gewoon was de wijk te nemen en van waar hij onlangs door de horzelen verjaagd was.

Herder. Dat is een zonderlinge droom, die de ziel van *Klein Geloof* moet aangevuurd hebben met de innigste heilige begeerten naar de blinkende man, om te zien wat er van hem werd; vooral omdat hij eens zelf op de berg geweest was en iets van deze wezenlijkheden gezien had. Verschoon mij wegens het storen in uw verhaal, Mijnheer. Kom! Ga voort.

Rentmeester. *Klein Geloof* zag in zijn droom, de blinkende man weer neergelaten en geplaatst aan de ingang van een grote grot in de aarde, zoals tevoren gezegd. Niet zodra was hij daar gezeten, in stille eenzaamheid, volgens *Klein Geloofs* beschouwing of hij zag onmiddellijk de aarde zich openen; een rookwolk brak er uit en verscheidene vreselijk misvormde, maar verstandige wezens met vleugelen, schenen allen in wonderlijke beweging (1 Sam. 28:13). Maar een van dit raadselachtige gezelschap scheen langer van gestalte, groter in omvang, meerder in rang, vreselijker in aangezicht, statiger van gang, gebiedender in zijn blikken en meer vooruit om te gebieden dan al de overigen. Zij schenen allen naar hem te zien en gereed om zijn bevelen te gehoorzamen. En ziet! Toen deze opperbevelhebber zijn hand uitstreckte en zijn staf nam, het scheen een tak te zijn van een boom, de hanenspoordoorn genoemd, uit welke zijde een bijzonder lange doorn groeide; ging hij naar de blinkende man, sloeg hem geweldig op de borst en liet de doorn in de man blijven, welke, zo het scheen, door zijn klederen, huid en vlees doordrong (2 Kor. 12:7); na ontvangst waarvan de mens bezwijmde en neerstortte. Daarna riep de opperbevelhebber er een, met name Boodschapper, gaf hem een riem, enigszins gelijkende op een militaire gordel van buffelleder gemaakt, en zond hem naar de blinkende man, die hij begon te slaan, eerst tegen de een kant van zijn hoofd, en toen tegen de anderen (2 Kor. 12: 7); als ware hij besloten hem van zijn zinnen te beroven. De arme man zond toen drie achtereenvolgende beden op: “Verlos mij uit de hand van hem, die sterker is dan ik.” “Laat de machtige zijn prooi ontnomen worden.” “Laat de wettige gevangene verlost worden.” *Klein Geloof* was geheel aandacht bij deze verschijning en zodra de man deze drie gebeden had opgezonden, hoorde hij een stem uit de derde hemel, zeggende: “Mijne genade is u genoeg. Want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.” (2 Kor. 12:9). Waarop de man opsprong, en uitriep: “zo zal ik dan liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van de Koning in mij wone.” (2 Kor. 12:9). Hierop ontwaakte *Klein Geloof*, en tastte naar de horzelen, maar er was er niet een te vinden.

Herder. Wondervol is de neerbuigende ontferming van Zijn Majesteit, in het onderwijzen van Zijn arme kinderen, zelfs in hun slaap: “Zonen en dochteren zullen profeteren, ouden zullen dromen dromen, en jongelingen zullen gezichten zien.” (Joël 2: 28). Wie onderwijst zoals Hij? De Koning spreekt eens, of tweemaal”, zegt Elihu, “doch men let niet daarop. In de droom, door het gezicht van de nacht, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger: dan openbaart hij het voor het oor der lieden. En Hij verzegelt hun kastijding; opdat Hij de mens afwende van zijn werk, en van de man de hovaardij verberge.” (Job 33:14, 15, 16). En voorzeker *Klein Geloof* had er een heerlijke nacht door, gezegend met de beminde slaap, en er werd wondervol onderwijs aan hem verzegeld.

Rentmeester. Wonderlijk toepasselijk op zijn geval, en dat weet *Klein Geloof* zeer wel. Want hij kwam ‘s morgens in de zaal van de Rentmeester met zulk een hemels gelaat, dat het mijn hart goed deed hem te zien. “De horzelen zijn allen weg. Zeg, mijnheer”, zei hij; “zij zijn evenals de sprinkhanen in de Rode Zee gevlucht en er is niet een overgelaten; ik hoop dat zij nooit meer terug zullen keren.” Toen vertelde hij mij zijn droom.

Herder. *Klein Geloof* zal zichzelf bedrogen vinden. De horzelen zullen hem weer omringen: het is het licht van het aangezicht van de Koning en Zijn tegenwoordigheid, die hen op de vlucht jaagt en

terwijl Hij genoten wordt, zullen de horzelen verborgen blijven. Maar, wanneer de Koning vertrekt, zullen zij weerkeren, hoewel misschien niet op zulk een geweldige wijze.

Rentmeester. Ik laat het voor *Klein Geloof*, omdat zelf te ondervinden. Om op zulk een wijze tegen hem te spreken, terwijl hij in zijn eerste liefde verkeert, zou zijn hart breken. Bovendien, terwijl zijn genietingen zo sterk zijn, zou hij u niet geloven, als u hem dat zei. Deze jeugdigen verwachten al hun dagen door te brengen in openlijke gezichten en in een branden van heilige liefde in hun zielen gedurende de hele weg naar het paradijs, dat hun berg nooit bewogen zal worden, noch hun vertroosting ooit verminderen. Zo spreken zij en zo geloven zij. En wat mij betreft, ik houd er niet van, hen tegen te spreken, want ik geloof dat al de kinderen van de Koning veel meer zouden genieten van Zijn Majesteits tegenwoordigheid dan zij doen, als zij meer getrouw waren in hun hofbezoeken, meer berustend op de goedertierenheid van de Koning, beter doorlezen in de oude oorkonden en meer vurig aan de ivoren troon.

Herder. Het is waar, de schapen zijn nooit veilig dan onder de hoede van de Opperherder; evenmin kan het Vorstelijk zaad veilig zijn, dan onder de bescherming van Zijn Majesteit.

Rentmeester. Dit is de raad, die ik *Klein Geloof* gaf. Ik raadde hem aan zijn Vaders oorkonden te doorlezen, een getrouw bezoeker van de vorstelijke kapel te zijn, dicht bij de persoon van Zijn Majesteit te blijven, Zijn aangezicht te prijzen en altijd Zijn gunstbewijzen met dankbaarheid te erkennen. En hij schijnt mijn raad op te volgen; hij overdenkt zijn tegenwoordige gelukzaligheid, is zeer leerzaam en belooft een goede vertoning te zullen maken, als hij in het vervolg bestemd werd, om enig gedeelte van de bezittingen van Zijn Majesteit te besturen. Echter, al de kinderen van de Koning ondervinden niet slechts een geestelijke geboorte, en hun feestdagen, maar ook een *speentijd*.

Herder. Speentijden moeten komen. Wij hebben onze tijden, om de lammeren te spenen, en het is algemeen, enige van hen, als zij eerst van de ooien afgenomen worden, te zien wegwijnen en dun en mager worden. Maar, nadat zij aan grazige weiden gewoon zijn geworden, nemen zij beter toe als toen zij alleen steunden op de ooien.

Rentmeester. Het staat te beoordelen of het zo zou zijn en dat de kinderen van de Koning het spenen zowel behoeven als de lammeren. "Het pasgeboren kindeke begeert de oprechte melk des woords, opdat hij daardoor groeien mag." Maar terwijl dit het geval is, wordt niets dan hun gemak in acht genomen. Dit is de overvloed van de Koning besteden, maar niet de vijanden van de Koning onderhouden. Hierin zijn de genietingen en de vertroosting van de genade, maar weinig aanwas in kennis. Lof gaat vooruit, maar het gebed is bijna geheel weg. Want terwijl de beker overvloeit, wordt datgene wat nodig is, zeer licht gesteld.

Herder. Kom! Zendt u ze naar buiten om te spenen, of speent u ze thuis?

Rentmeester. Sommigen worden naar buiten gezonden om te worden gespeend, zoals Jozef die naar Egypte werd gezonden, Lot naar Sodom, David naar Gath, en de discipelen werden van Jeruzalem naar al de vier windstreken verstrooid (Hand. 8: 4). Zij werden gespeend, en toen naar buiten verstrooid, opdat zij minnen mochten zijn, om anderen te voeden en te koesteren. Zij die zelf aan de melk gewoon zijn geweest, weten hoe zij de borsten moeten zuigen voor de kinderen. (Hebr. 5: 12, 13). En wanneer zulken gespeend worden en gebracht tot het leven op vaste spijsen, hun zinnen geoefend hebbende tot het onderscheiden tussen goed en kwaad (Hebr. 5:14), dan versterken zij anderen met hetzelfde voedsel. Wanneer de borst weggenomen is, worden de oorkonden onderzocht en kennis verzameld. Vandaar de vraag en het antwoord daarop: Wie zou de Koning dan de kennis

leren? En wie zou Hij het gehoorde te verstaan geven? De gespeenden van de melk, de afgetrokkenene van de borsten?” (Jes. 28: 9).

Herder. Kinderen die de borsten zuigen, zijn nooit buiten gevaar. Zij zijn ook vreesachtig, beangst en verschrikt van elke zaak, als hun genietingen voorbij zijn. En dit blijkt duidelijk uit *Klein Geloof*, want het geluid van de vleugels van de horzelen joeg hem zelf in de muil van de hond.

Rentmeester. Wat u zegt is waar: zij zijn vreesachtig. En zwak ook, want die melk gebruikt, is een kindje.” Het zogend kind is het gelukkigste terwijl het de borst heeft, maar het gespeende kind loopt het best, als het gedwongen wordt op de voeten te staan. De eerstgenoemde beeft, als de borst teruggetrokken is voor een horzel, de laatste is niet verbaasd voor een adder. “Het gespeende kind zal zijn hand steken in het hol van een basilisk. Zij zullen niet schaden noch verderven op Mijn hele heilige berg.” Maar waarom? Omdat de aarde vol zal zijn van de kennis des Heeren, zoals de wateren de bodem der zee bedekken. “Wanneer zij van de melk gespeend zijn, groeien zij in bevindelijke kennis. En de Koning noemt deze dienaars herders naar Zijn eigen hart, die Zijn families weiden zullen met wetenschap en verstand”, (Jer. 3: 15).

Herder. *Klein Geloof* zou een scheef gezicht opzetten, als hij dit gesprek van ons aanhoorde: hij, zou veel van ons verschillen in die zaken.

Rentmeester. Dat zou hij inderdaad. Hij heeft de geliefkoosde fles aan zijn mond, en ik ben van hem verzekerd, dat hij er het beste gebruik van zal maken, ook zal hij er niet licht van scheiden. “Hij zuigt, en wordt verzadigd door de borsten der vertroosting: hij zuigt uit, en verlustigt zich in overvloed in Sions heerlijkheid.” (Jes. 66: 11).

Herder. “Waarlijk het licht is zoet”, zegt de Wijsheid “en het is de ogen goed de zon te aanschouwen, maar indien de mens vele jaren leeft, en zich verblijdt in die allen, zo laat hem ook gedenken aan de dagen der duisternis, want die zullen velen zijn.” (Pred. 11:7, 8).

Kom! Moet *Klein Geloof* in het paleis gespeend worden? Of moet hij naar buiten worden gezonden?

Rentmeester. Ik weet het nog niet: ik denk echter thuis, dan zal ik werk genoeg hebben en tienmaal meer geduld behoeven, dan ik ooit heb bezeten, want die kinderen zijn ondragelijk lastig op speentijden en zo gemelijk, korzelig, en knorrig, dat zij zichzelf en anderen tot last zijn, en hoe meer zij er tegen worstelen, hoe erger zij worden. En zij weten niet van waar hun gemelijkheid komt, zij wijten uit jammerlijke ervaring, dat hun vertroostingenvan vervlogen zijn. Maar uit welke hoek hun gemelijkheid komt, weten zij niet, evenmin geloven zij u, zo u hen dat zegt. Dus is het het beste om hen dat zelf te laten ontdekken, enkelen doen dat, maar velen zelfs tot op het laatste niet.

Herder. Ik veronderstel dat de wet een hand in het spenen, heeft; is het niet zo?

Rentmeester. Dat heeft zij; maar zij kunnen niet begrijpen hoe een goede wet hun boze natuur in beweging brengt, een heilige wet hun onheilige verdorvenheden ontdekt en een wet die liefde gebiedt, toom in het menselijk hart kan werken. Maar zo is het en zo hebben de wijste mensen het bevonden en de eenvoudigste kindertjes het gevoeld; hetzij zij het geloven of niet.

Herder. Er wordt in de oude oorkonden gezegd: “En het kind werd groot, en werd gespeend; toen maakte Abraham een grote maaltijd op de dag als Izak gespeend, werd.” (Gen. 21: 8). Het gezelschap had een feest, maar de arme Izak had een vasten; zij hadden een feestmaal, maar hij werd gespeend.

Rentmeester. Het was de gewoonte, in die Oosterse landen, om op zulke tijden een feest te houden en het wordt tot in het paleis opgevolgd. Maar ik veronderstel niet dat Izak gevestigd heeft en evenmin vasten de erfgenamen van die belofte op de dag van het speenmaal. Izak had een ander toebehoor voedsel en zo heeft al het zaad van de Koning. De melk wordt op de feestdag weggenomen, maar er wordt in andere spijs voorzien: “een vette maaltijd, een maaltijd van reine wijn, van vet vol merg; van reine wijnen die gezuiverd zijn.” (Jes. 25: 6). En terzelfder tijd wordt het deksel, het bewindsel van het aangezicht, verslonden (vers 7). Grote zaken worden dan gezien en vaste spijs, voor mannen van volwassen ouderdom geschikt, worden opgedist en zij hebben een schitterend feest en bevinden deze spijs voedzamer dan melk, die hen soms slechts enige weinige uren blijft: maar een goede maaltijd van vet en merg is zoals aan de koek, die door de engel gebakken was, in de kracht waarvan Elia ging veertig dagen en veertig nachten” (1 Kon. 19:6, 8). Zij bevinden hun gemoed versterkt, hun voeten schijnen op vaste grond te staan, de vastigheid van het verbond der genade wordt beschouwd en bewonderd, hun roeping en verkiezing wordt hun vastgemaakt en zij blijven enige tijd in een gelijke toestand en verwachten zo tot het einde te zullen blijven. Maar eerlang verminderen die vertroosting en dan is het tien tegen een of gerustheid en ongevoeligheid overmeesteren hen, wat zij nimmer vermoeden, waaronder zij de afkeuring van de Koning en misnoegen ondervinden en uit welke sluimerkoorts zij gewoonlijk opgewekt worden door geestelijke ijverzucht, waartoe zij worden opgewekt door jeugdige bekeerlingen.

Herder. Dan veronderstel ik dat zij weer verlangen naar de borst, want het zijn de jonge prins en prinsessen, die uit de borst verzadigd en verlustigd worden, die hen tot jaloezie verwekken.

Rentmeester. Het is waar, maar het is de gerustheid en ongevoeligheid waarin zij vervallen, die hen aan het woeden van de jaloezie blootstelt. De volwassene erfgenaam der belofte, aan wie het huishouden gevestigd is, ziet dikwijls met een oog van medelijden op een vrolijk kindje, omdat hij weet wat speentijden betekenen.

Herder. Maar ik veronderstel, dat zij, na zo bitterlijk beproefd te zijn, weer enige vergunning met de borst bekomen; doen zij niet? Ik heb dikwijls gezien hoe een tedere moeder, nadat zij haar kroost gespeend had, als het hevig om de borst kwijnde, het kind opnam, en weer zoogde, “Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfeme over de zoon haars buiks? Dat kan zij: (zegt de Koning) echter zal Ik nooit Sion vergeten, noch haar zaad!”

Rentmeester. En wanneer een kind zo kwijnt, strijkt de moeder een weinig bittere aloë over de borst; totdat, na verloop van tijd, het kind weigert die aan te raken. En inderdaad, het Vorstelijk zaad wordt dikwijls zo behandeld: hun vertroosting wordt door bitterheid vervangen. “Het hart kent haar eigen bitterheid, en een vreemdeling moet zich niet met zijn vreugde.” Ik heb het goede vergeten”, zei er een, uit oorzaak van de bitterheid die er voor in de plaats kwam “gedenk aan mijn ellende en mijn ballingschap, aan de alsem en gal; mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neder in mij (Klaagl. 3: 17, 19, 20).

Herder. De ziel die “uit de Geest geboren is” wordt vervuld met onuitsprekelijke vreugde en is vol heerlijkheid. Onder de vruchtbare werkingen van de Heilige Trooster, wordt elke genade ingeplant; het nieuwe schepsel, dat het grondbeginsel van de genade uitmaakt, is gevormd, en in de eerste liefde van de heiligen is elke gelaats- en wezentrek van het beeld van de tweede Adam zichtbaar, even uitdrukkelijk als het beeld van de Goddelijke werkmeester in de eerste Adam aanwezig was, toen hij geschapen werd. De klei was lijdelijk in de hand van de Goddelijke Pottenbakker, terwijl Adams vorm op het wiel stond. En de sterk gewapende is uit het hart des zondaars uitgeworpen en elke verdorvenheid ligt er bewegingloos in, als Jehovah het vat van toorn tot een vat van barmhartigheid

vormt (Rom. 11: 23) en hem formeert “voor zichzelf, om Zijn lof te vermelden.” (Jes. 43. 21). Er wordt een wonderlijke kalmte in de ziel gevoeld, en niets dan ware heiligheid in de ziel ontdekt, terwijl dit wederbarende, vernieuwende, hervormende werk in stilte voortgaat. Ja, elke geestelijke aanraking aan dit nieuwe werk gegeven, legt de gelovige onder zulk een gevoel als hij niet kan beschrijven noch vermelden. Maar, hoewel er een Goddelijke natuur ontvangen is (2 Petrus 1: 4), blijft er een vleeselijke natuur. Een nieuw schepsel wordt er geschapen, maar het oude is niet ten onder gebracht; Israël is in het land, “maar de Kanaänieten zullen onder hen wonen: zij werden overgelaten om Israël te beproeven.” Wonderbare verborgenheid! “Deelgenoten van Jehovah’s heiligheid.” (Heb. 12: 10) en echter belast met Adams verdorven natuur! (Rom. 7:24). Deze oude inwoner zal elke ware Israëliet beproeven; en genade moet beproefd worden.

Rentmeester. Wat u gezegd hebt is waar, en de veiligheid van de staat van een heilige wordt hem duidelijk, door de krachtige gevoelens, welke hij ondervindt, en door de verandering, welke is teweeg gebracht. Het is een Goddelijke kracht. Dit is de zwakst gelovige duidelijk, daar zij macht heeft over de stugheid van de menselijke wil, de werkingen van satans, en de bewegingen van de zonde en is niet minder dan het rijk, het gebied of de regering der genade, of van het Koninkrijk Gods, wat niet bestaat in woorden, noch, in uitwendige pracht, maar in een kracht welke, zonder tegenspraak, geheel Goddelijk is. Maar zoals u terecht aangemerkt hebt, genade moet beproefd worden; ja zelfs elke genade en niets beproefd de genade van een nieuwgeboren erfgenaam meer dan hem van de borst te spenen. Ongeloof van binnen, opstand van buiten en terugtrekkingen van de tegenwoordigheid van de Koning beproeven het geloof. Diepe armoede beproeft de lijdzaamheid en overvloedige volheid beproeft de matigheid. Wrede bespottingen, verwijtingen en beledigingen, beproeven de zachtmoedigheid; heersende dwalingen en verwerpelijke ketterijen zullen de wortel der zaak beproeven; de weelde zal de liefdadigheid beproeven; vermaak, schone strikken en genietingen zullen de oprechtheid van de liefde toetsen; voorgewende huichelaars, halfhartige belijders, menselijke toejuichingen en mensen behagende predikers zullen de getrouwheid beproeven; terwijl elke aanklevende zonde, welke om de heerschappij dingt, de trouw van het hart zal toetsen, hoewel terzelfder tijd de heiligen dikwijls dienstbaar zijn, om het heersende beginsel der genade te ontdekken. Het woord des Heeren beproefde Jozef, en hetzelfde *ongeschapen Woord* zal elke erfgenaam der belofte, beproeven. Maar wanneer de Koning hem in het vuur toetst, zit Hij er als de Louteraar bij, en als Hij er hem inbrengt, zal Hij er hem ook doorbrengen.

Herder. Ik moet vertrekken! Wat vervliegt de tijd snel in goede gesprekken! Het is hoog tijd om de schapen te voederen.

Rentmeester. Wanneer zult u weer vrij zijn?

Herder. Bijna dagelijks, van twaalf tot vier uur. Maar voor een geruime tijd niet ‘s avonds, want de dagen beginnen te korten, en de “avondschaduw en neigen zich” (Jer. 6: 4), en op zulke tijden worden wij zeer veelvuldig door wilde dieren gekweld: avondwolven, (Zef. 3: 3), en listige vossen (Ezech. 13: 4) kruipen telkens te voorschijn. Lammeren zijn in het midden van wolven altijd in gevaar. En er wordt te allen tijde grote zorg en waakzaamheid van de herders gevorderd, maar meer bijzonder op tijden als deze.

Rentmeester. Ik geloof, dat er geen levend schepsel is dat meer vijanden heeft dan een schaap; evenmin is er geen wild, woest of verslindend dier, dat in het bos omzwerft, of het houdt er van om er op te azen.

Herder. Het is waar; echter is er geen soort van sprakeloze schepselen op de aarde, dat zo nuttig is als zij zijn, noch enige soort waaraan zoveel zorg wordt besteed. Voor geen kudde wordt zo gezorgd als voor kudden schapen. Moesten al de eigendommen van Zijn Majesteit overzien worden waar de veeteelt bekend is, dan zou men tien herders, valse of ware, tegen één oppasser van een diergaarde en twintig herders tegen een boswachter vinden. De meeste lieden die de Hemelse Oorkonden gelezen hebben, vormen zich enig idee van de gehechtheid van de Koning aan de schapen. Zij zien dat de naam in de hemel aangenomen is, zelfs door de grote Koning. Cherubijnen en Serafijnen hebben ook de kudde van de Koning bezocht en bewaakt, en de grootste lieden die ooit in de Laaglanden verschenen zijn, hebben dezelfde bezigheid gehad. Dientengevolge hebben duizenden de naam en het ambt van herder aangenomen, die nimmer een schaap zagen, voordat zij het, zoals de rijke man in de hel, in Abrahams schoot zagen en duizenden daarenboven, die zowel schapen als bokken zagen, maar nooit in staat waren, de een van de andere te onderscheiden.

Rentmeester. Ik geloof dat. Echter zal de Koning, de valse herders scheiden van de ware en de schapen van de bokken, wanneer Hij komt om het openbaar te maken, dat er één schaapskooi en een herder is. Maar hoe komt het te pas, dat u in de winter meer dan in de zomertijd door deze wilde dieren gekweld wordt?

Herder. Zij worden avondwolven geheten, omdat zij het schemerlicht beminnen, Een woeste nachtzwerper haat de zon, zo erg als een vleermuis of een uil. Zolang de zon aan de hemel is, kunnen deze dieren maar weinig kwaad uitvoeren, hetzij bij dag of nacht; zij hebben zulk een onverdraaglijke afkeer van het licht, maar zodra de zon van de horizon wijkt, het wintergetijde nadert en de avonden lang worden, dan beginnen zich al de dieren des wouds te bewegen, zij liggen slechts in hun holen tot de avond. Indien zich de gelegenheid opdeed, zou het mij genoegen doen u in de vlakte van Sichem te ontmoeten, daar ik niet gaarne ver van de Jacobsbron ben, wanneer de dieren van het woud te voorschijn komen.

Rentmeester. Als de tijd het veroorlooft, en de Voorzienigheid mij bestuurt, zal ik u daar bezoeken. Tot dan, mag het Schild der Hulpe, en het Zwaard der Voortreffelijkheid, met u zijn en, dan zult u nooit het gebrek kennen aan een beveiligend of verdedigend wapen.

Herder. Ik dank u voor uw zegen en, door de hulp van Hem die ons in alle waarheid leidt en alle geestelijke dingen in onze herinnering.

TIENDE SAMENSPRAAK

Rentmeester. O herder! Hoe is mijn lichaam afgemat en mijn gemoed door de wederpartijder aangevochten, in mijn zoeken en herzoeken naar u! Ik had bijna gewanhoopt u te vinden en was al voornemens naar het paleis terug te keren. U hebt mij behandeld zoals Jacob zijn geliefde zoon; u zeide mij, dat u te Sichem de kudde zou weiden, terwijl ik u in de omstreken van Dothan gevonden heb.

Herder. Ik geloof dat Jozefs broeders en ik verschillende beweegredenen hadden: zij verlieten hun kudde in Sichem, en kwamen te Dothan, terwijl ik in Dothan kwam om een afgedwaald schaap te zoeken, opdat ik het tot de kudde in Sichem mocht wederbrengen. Er was slechts één plek grond in het gehele land Kanaän, die Jacob aan zijn zoon Jozef gaf (Joh. 4: 5). En het is zeker de vruchtbaarste plek, van groenend kruid in het hele Heilige Land. En echter zijn de kudden, een en allen, geneigd van deze hoog begunstigde plek af te dwalen en vooral in dit jaargetijde, zodat een herder zelden weet waar ze te vinden.

Rentmeester. Dienstbaarheid wordt dikwijls moeilijk bevonden en het juk daarvan is zelden lang achtereen gemakkelijk, maar het zal niet lang duren voor wij de zielverzadigende uitnodiging zullen vernemen van: “Wel, u goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt u getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten. Gaat in, in de vreugde uws Heeren!”

Herder. Dat verzoet alles en de voortdurende voorsmaken daarvan houden hoop en verwachting op hun wachttorenen.

Kom! hoe vordert *Klein Geloof*? Heeft hij de zandbank voor goed verlaten? En zijn de horzelen al allen dood, of op de vlucht? Of is hij, zoals een der oude inwoners van Kanaän nog voor hen vluchtende?

Rentmeester. *Klein Geloof* is nog ongestadig in al zijn wegen, werkingen, worstelingen en daden van het vertrouwen, want zijn gelukzaligheid duurde, na zijn laatste uitredding door een droom, slechts enige weinige weken; op welke tijd hij opgeruimd en troostvol voortging en daarom veronderstelde, dat hij in het vervolg nooit meer zelfs een enkele afkeurende blik van de Koning zou ondervinden en dacht dat er nauwelijks een doolhof, dwaalpad, woestijn, of wandelweg in het gehele vorstelijk rijksg gebied was, of hij had het doorgereisd en was er volkomen mee bekend, ja, dat hij zelfs zodanig in de wetten en oorkonden van het rijk doorlezen was, dat het onmogelijk zou zijn voor de listige Hagareen hem ooit meer te verleiden of te bedriegen.

Herder. Dat is een slecht teken, *Klein Geloof* heeft niet behoorlijk de raad en de vermaning der Wijsheid overweging genomen: “Vertrouwt op de Koning met uw hele hart, en steunt op uw eigen verstand niet”

Rentmeester. Uitnemende raad. Maar vele van de jeugdige prinsen laten zich door hun *ijver* vervoeren, waar het vertrouwen hen niet zal vergezellen en daar zij hun grond niet in het geloof betreden, zullen zij zeker al die grond weer over moeten gaan, want het is het wandelen in de voetstappen van het geloof van de ouden, dat het Vorstelijk zaad tot de beloofde troon en de waardigheid moet voeren.

Maar, helaas! de arme *Klein Geloof* had gehoord, dat een zeker redenaar aangesteld was, om een redevoering uit te spreken in Hagars kasteel en dat hij een zonderling mens was, iemand die al de wetten van Sion bekrachtigde, de taal sprak en de leerstellingen verdedigde van de Vorstelijke Kapel, dat al zijn redenen werden uitgesproken in gematigde ijver, dat er een ongekunstelde taal werd gebruikt, en ongeveinsde getrouwheid uitblonk, in elke redevoering.

Herder. Die hoer “heeft vele verwonden neergeveld; ja alle haar gedoden zijn machtig velen. Haar huis zijn wegen des grafs, dalende naar de binnenkamers des doods” (Spr. 7: 26, 27).

Rentmeester. Het is waar, maar waarschuwing is niet voldoende, men moet het hen doen gevoelen. *Klein Geloof* ging uit, om een volledig bewijs van zijn wijsheid en zijn verstand te geven. En naar datgene ik kan te weten komen, was het bericht dat *Klein Geloof* gehoord had in grote mate waarheid: hij hoorde de wetten van Sion bevestigen, de taal van het Hof spreken en de leerstellingen van de Vorstelijke Kapel voorstellen. Maar tenslotte werd aan het geheel een geheim slot gegeven, maar schielijk ondersteund door zulk een ernstige blik en vurige waarschuwing jegens alle die ontrouw waren, dat *Klein Geloof* ijverig aangedaan werd. Er begon verwarring in zijn gemoed te komen, zijn bestaande inzichten in de verborgenheid van het geloof, en de zoete overeenstemming van Sions wetten in zijn ziel, verdwenen; algemene liefde greep zijn hart aan, en vleeselijke driften zette hem tot de toppen van zijn vingers in beweging, totdat zijn misleide ziel de vleugels begon uit te spreiden, en te zweven boven elke verworping in de tenten van Kedar.

Herder. *Algemene Genade* is een valse naam; het is waar, zij strekt zich uit tot al de Hagarenen, maar niet tot het Vorstelijk zaad; veel minder tot de Koning en tot hen die in het Paradijs zijn. Liefde tot de Hagarenen gaat altijd vergezeld met opstand tegen de Koning. Wel mag de Wijsheid haar kinderen raden hun hart met allen ijver te bewaren, want als de uitgangen van het hart afdwalen, volgt hen elke gedachte achterna. Het is met de genegenheden zoals als met een kudde schapen, jaagt er één over de dam of door de sloot, als er duizend achter zijn, dan zullen zij allen volgen.

Rentmeester. *Klein Geloof* heeft het zo bevonden. Zijn vertroosting, overdenkingen, aangename gedachten en zielverzadigende beloften werden ingetrokken, hij begon koel en schuw op zijn broeders en zusters neer te zien en vermeed mij dikwijls wanneer hij mij ontmoette en deed alsof hij mij niet zag, of te diep in gedachten verzonken was, om iemand op te merken, die hem voorbij ging. Maar hij bedroog mij zo niet, want ik wist waar hij was, zo goed als hij, en daarom was ik besloten om hem te beproeven. Zo hield ik hem op zekere dag tegen, terwijl hij door de poorten van het paleis ging, een andere weg opziende, alsof hij besloten was geen notitie van mij te nemen, en ik zei tot hem: “Zoudt gij de ontrouwen helpen, hen liefhebben en de Koning haten? Daarom is er toorn over u van voor de Koning. Echter worden er goede dingen in u gevonden, omdat u uw hart bereid hebt om de Koning te zoeken” (2 Kron. 9: 2, 3).

Hij antwoordde: “Hebt gij mij gevonden?”

Ik antwoordde: Ik heb u gevonden en ik veronderstel, dat ik uw vijand ben omdat ik u de waarheid zeg? Zij doen u ijveren, maar uw ijver is niet goed. Daarop verliet ik hem met verachting.

Herder. De bestraffing is smartelijk voor hem, die de weg verlaat.

Rentmeester. Echter is het kostelijke olie, die het hoofd niet zal verbrijzelen. Vandaar de raad der Wijsheid: “Laat uw klederen altijd wit zijn en uw hoofd geen olie ontbreken.” En *Klein Geloof* bevond het een zalving voor hem te zijn. Want hij, ging met “zijn smekingen tot de Koning, maar daar was noch stemme noch opmerking, en nadat hij ongeveer een week lang morrend en pruilend gelopen had, kwam hij weer in de Rentmeesterskamer sluipen. “Wat”, zei ik, “hebt u het hartzeer?” Hij zei van nee. Wat dan? Buikpijn? Hij antwoordde: “Nee.” Maar hij zei dat er iets, was dat hem voortdurend volgde, hij mocht gaan waar hij wilde. Als hij iets van de Koning, zei, sprak dat hem tegen; als hij goed sprak, sprak dat kwaad, als hij aan de Koning dacht, dan bracht dat andere gedachten in zijn hart, als hij poogde te bidden, verhinderde dat hem; wilde hij lezen, zette hem dat aan het geeuwen of slapen of aan het denken over andere dingen. Als hij liep, liep dat.

In het kort, het verzette zich tegen alles wat hij deed en weersprak alles wat hij zei. Hij zag naar de rechterzijde, naar de linkerzijde, achter zich en rondom zich, maar hij kon niets zien en echter wist hij dat het er altijd was. Hij kon het inwendig horen en gevoelen, maar hij kon het nooit zien. “En dit”, zei hij, “brengt mij bijna tot wanhoop.” En hij slaakte een andere ontboezeming.” Ik zal gaan van waar ik niet wederkom, naar een land der duisternis en der schaduw des doods.” (Job 10: 21).

Herder. Dit is altijd het geval, wanneer die kinderen van Sion over de oude berg heen gaan; het teelt dienstbaarheid en versterkt den oude mens, en als vleselijke driften in beweging gebracht zijn “werkende bewegingen der zonden, welke door de wet zijn, in de leden, om vruchten des doods voort te brengen” (Rom. 7: 5). De oude mens krijgt daar zowel zijn voedsel als zijn brandstof. Het vlees begeert tegen de geest en het vlees vindt van die zijde geen tegenstand van de geest, maar eerder aanmoediging, want de zonde neemt oorzaak uit het gebod, maar de genade Gods geeft het zulk een gelegenheid niet, maar onderwerpt het. Genade zal heersen en de zonde zal geen heerschappij voeren over de voorwerpen der genade.

Rentmeester. Het is of hoogmoed, of onkunde, of een misleidende geest, die hem daar altijd leidt. De vrijheden, voorrechten en zegeningen der getrouwheid werden nooit door iemand der Hagarenen gekend. Dat zijn de gezegende uitwerkingen van een ware gehechtheid aan de Koning en van een vast betrouwen op Zijn goedertierenheid. De oude bedeling verzekert deze zaken niet, evenmin weet hij, die ze voorstelt, wat hij, zegt of wat hij getuigt. Het is de nieuwe bedeling die de troon verzekert voor ‘s Konings zaad en dat voor altijd.

Herder. Het is waar. En hij die deze dingen voorstelt en onderhoudt, kan zeker weten wat hij zegt en waarvan hij getuigt. En het is duidelijk dat de oude bedeling ons zulk een hoop niet voorstelt; dat belooft geen troon, maar het betere verbond doet dat. “De Heere heeft aan David in waarheid gezworen: het zal Hem niet berouwen: uit de vrucht uws lichaams zal Ik op uw troon zetten.” Die belofte verzekert de eeuwigdurende regering van de Koning: Indien uw zonen mijn Verbond zullen houden, en mijn Getuigenissen die Ik haar leren zal zo zullen ook haar zonen in eeuwigheid op Uw troon zitten.” (Ps. 132: 12).

Rentmeester. Het is duidelijk dat de erfenis niet uit de wet is, want die was allang in aanwezen geweest, eer de bovengenoemde beloften geopenbaard werden. De troon moet verkregen worden door een verbond en een getuigenis, dat in het vervolg onderwezen moest worden: Indien uw zonen Mijn Verbond zullen houden, en Mijn Getuigenissen, die Ik haar leren zal, zo zullen zij op uw troon zitten.” De belofte strekt zich uit, beide tot de Koningen tot Zijn zaad (Jes. 59. 21). En wordt ons door de Koning zelf overhandigd. “Die overwint in de strijd des geloofs, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn Troon.” (Openb. 3: 21).

Herder. Hij die de goede strijd strijdt en het geloof behoudt, zal de kroon, en ook de troon beërven; laat de Hagarenen zeggen wat zij willen.

Kom! hoe is het nu met *Klein Geloof*? Volgt de vreemde man hem nog? Houdt hij hem nog tegen? En weerspreekt hij nog alles wat hij zegt, in overeenstemming met zijn vroegere klacht?

Rentmeester. Nee, hij schijnt voor het tegenwoordige van hem ontslagen te zijn, en hij, arme knaap, veronderstelt tevergeefs dat hij voor altijd weg is. Hij zegt: “dat hij hoopt dat hij dood is.”

Herder. Klein Geloof heeft gelijk. Hij is beschuldigd, veroordeeld, gekruist en begraven; echter bestaat hij nog; ja zelfs leeft hij, en zal hij *Klein Geloof* soms vervolgen, hinderen, tegenspreken en weerstaan, zolang hij in het Laagland paleis blijft, laat hem er in blijven zolang als hij wil.

Kom! Hoe is hij van de vreemde man verlost?

Rentmeester. Het was door een droom, zoals hij mij verhaald heeft. Hij droomde op zekere nacht, dat hij een smal pad zag, dat recht door het, uit land en water bestaande, halfroond liep; het einde daarvan reikte tot aan het oostelijk deel van de wereld, aan de uiterste grens waarvan een doodkleurige verschijning stond, met een weerhakige pijl in zijn hand en aan de andere zijde van het verschijnsel scheen een blinkende kroon opgehangen, van onder de portalen van het Paradijs. Enige gedeelten van deze weg schenen zeer hobbелachtig, andere zeer krom te zijn. Op sommige plaatsen waren onbeklimbare bergen; op andere plaatsen valleien net zo diep. Weer sommige gedeelten waren zeer steenachtig, anderen waren met blokken hout bedekt. Op deze weg bemerkte hij ook een aantal lieden aan het werk; sommige poogden de kromme gedeelten recht te maken, andere de hobbelige plaatsen vlak; sommige verhoogde de baan, teneinde het midden daarvan rond te doen leggen, andere ruimden de struikelblokken uit de weg; sommige maakten hoge steenhopen, andere stelden mijlpalen en andere richtten banieren op. Sommigen poogden de heuvels te slechten, anderen de dalen aan te vullen. En hier en daar richtte iemand handwijzers op. En op elke handwijzer was een verschillend opschrift geschreven. Op een stond er: “Toevlucht! Toevlucht.” Op een ander: “Loop also dat gij dien verkrijgen moogt” Een ander droeg dit opschrift: “Overweeg het pad uwer voeten, en doet uw ogen recht voor u zien.” Een ander: Keert niet ter rechter noch ter linkerhand.” En de laatste welke hij las was: “Red u om uws levens wil, ziet niet achter u om, en sta niet op deze hele vlakte.”

Herder. Een zonderlinge droom vol van gezond onderwijs. De Wijsheid zegt: “de droom wordt veroorzaakt door de menigvuldige bezigheden, zoals de stem van een zot gekend wordt door een menigte van woorden.” Maar zulke dromen als deze komen uit een andere hoek.

Rentmeester. Dat doen zij en zo heeft *Klein Geloof* het bevonden. Maar om voort te gaan. Hij vertelde mij, dat hij een lichtstraal langs het gehele pad zag lopen. En het scheen, hoe langer hoe meer te schitteren, terwijl het naar het oostelijk punt week. Deze, lichtstraal, zei hij, scheen hem toe een licht te werpen, vlak op het midden of de kruin van de weg. En hij zag daarop verscheidene mensen lopen; hier en daar was er een, vlak onder dit schitterend licht en zij schenen, soms opgeruimd voort te gaan, andere strompelden onder de struikelblokken, terwijl andere poogden, die uit hun weg te ruimen. Sommigen klauterden de heuvels op, anderen daalden met de grootste moeite in de valleien af, terwijl sommige verbijsterd werden in de kromten van de weg, “en de zielen van andere werden zeer ontmoedigd uit oorzaak van de ruwheid van de weg.” Onder het aantal die op deze weg waren, zag *Klein Geloof* er één zeer langzaam voortreizen, het scheen, hem toe, dat hij kluisters aan zijn voeten had, die hij aan zijn hielen voortsleepte; daarop zag hij hem struikelen. Maar een nauwelijks merkbare hand greep hem en hielp hem op; waarop hij uitriep: “Wanneer mijn voet uitgleed, heeft Uwe genade, o Heere mij opgericht.” Maar *wat Klein Geloof* het meest verwonderde, was dat zijn kluisters niet afgenomen waren en toch ging de man voorwaarts, en zei in heilige triomf: “Waarom zoude ik vrezen in kwade dagen als de ongerechte dingen, die op mijn hielen zijn, mij omringen? (Psalm 49: 6).

Herder. En kom! Was deze droom van enige vertroostende kracht vergezeld, zodat *Klein Geloof* van de vreemde man verlost werd? Of hoe geraakte hij van hem ontslagen?

Rentmeester. Ik zal u zeggen wat het was, dat voor *Klein Geloof* tot een zegen gemaakt werd, als u mij geduldig wilt aanhoren. Onder al de reizigers, welke hij op dit pad zag, merkte hij er één op, die al de overigen scheen voorbij te lopen en zich vlak onder het licht op het midden van de weg hield. Hij had nog niet lang naar deze man gezien, of hij zag hem in een zeer diepe vallei afdalen, zodat hij hem

uit het oog verloor. *Klein Geloof* vestigde zijn ogen op de volgende zich verheffende heuvel, elk ogenblik verwachtende, dat hij die zou beklimmen, daar hij vlug ter been scheen te zijn: maar het duurde lang eer hij de heuvel begon te beklimmen en toen hij dat deed, scheen hij zodanig beladen te zijn, dat hij zich nauwelijks kon bewegen. Hij keek om te zien wat de last was, die hij droeg en nadat hij het beste kon merken, was het het lichaam van een dood mens dat hij gekregen had, wat om zijn hals, zijn schouders en om zijn middel vastgemaakt scheen te zijn. Hij kon zich maar even onder zijn last bewegen en dat was alles; echter scheen hij zeer begerig om voort te komen. Maar toen hij bevond dat hij niet kon vorderen, leunde hij op zijn staf en loosde een smartelijke zucht, alsof zijn hart zou gebroken hebben, en riep uit: Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods?" (Rom. 7: 24).

Herder. Men zou denken dat die man een Romeinse boosdoener geweest was, die aan moord schuldig was en dus daarom veroordeeld om het lijk, dat als een slachtoffer van zijn wreedheid viel, rond te dragen, totdat hij met hetzelfde verging. Want mij is bericht dat zulk een wet eertijds onder de Romeinen in kracht was.

Rentmeester. Ik weet niets van de Romeinse wetten, maar dit was het geval met de man die *Klein Geloof* in zijn droom zag, zoals hij mij vertelde. Maar hetgeen *Klein Geloof* het meeste bezig hield was, dat hij de man welke hij dood waande, zich zag bewegen en bij tijden worstelen, terwijl de andere man hem meedroeg.

Herder. Als hij zich bewoog en worstelde, moet er leven zijn. Want als hij in de striktste zin dood was, kon er geen beweging in hem zijn.

Rentmeester. Zeer waar. Echter worstelde hij niet hard, zoals *Klein Geloof* mij verhaalde; al zijn worstelen was, zoals hij dacht, om weer terug te komen van waar hij kwam, want het gelaat van de dode man was naar het westen, terwijl het gelaat van hem, die hem droeg, naar het oosten gericht was. En niettegenstaande de zware last en het spartelen en schoppen van de dode man, hield de andere zijn gelaat naar het oostelijk punt gericht, zonder ooit achter hem te zien, of zelfs naar de rechter of linkerzijde om te zien, terwijl hij voortging. En soms scheen hij zo ijverig om vooruit te komen, dat *Klein Geloof* mij vertelde, dat hij hem met niets anders kon vergelijken, dan met een vogel met een steen aan zijn poten gebonden, de wieken uitspreidende om te vliegen, begerig naar zijn eigen element, terwijl de steen hem aan de aarde vast kluisterde.

Wat *Klein Geloof* lang scheen te bedroeven, was, hoe een lijk zich kon bewegen, maar hij werd spoedig uit die verslagenheid verlost, door het zien van een allerspookachtigste gedaante, die geheel zwart was, met vleugels op zijn rug, een pijl in zijn hand en een weerhoekige staart van achteren, die naar de dode man toevloog, in hem blies en hem met zoveel kracht en geweld deed worstelen, dat het moeilijk was te zeggen wie vooruit kwam, de levende man of het lijk. Daar merkte *Klein Geloof* dat de beweging en de kracht van de dode man meegedeeld werden door dat spookachtige monster, dat hij geen naam wist te geven.

Herder. Dat is een zonderlinge droom, en ik veronderstel dat de dode man spoedig zou opgehouden hebben met worstelen, zo de andere hem niet bezielde had.

Rentmeester. Zo meende *Klein Geloof* ook, want toen hij eerst op hem blies, schopte en hing hij zodanig, dat de andere niet kon vorderen, maar vermoeid en geheel buiten adem scheen; daarom rustte hij op zijn staf en herhaalde zijn vroegere uitroep: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen, van het lichaam des doods? Niet zodra had hij, deze jammerlijke klacht geslaakt, of *Klein Geloof* zag een allerheerlijkste gedaante van de bovenstreken uit het oosten nederdalen en tot de levende man

naderen die de dode droeg, en hem aanblazen, wat hem zodanig aanvuurde, dat hij in hemelse verrukking uitriep: *Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft* (Filip. 4:13). “Ik ben versterkt met alle kracht, naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap” (Col. 1: 11). En, zodra hij deze uitdrukkingen had ontboezemd, nam hij zijn staf onder de arm en voort ging hij, de heuvel op en gedurende de hele tijd dat hij de heuvel opklom, bewoog de dode man nauwelijks handen of voeten.

Herder. Het leven van de een schijnt de dood van de ander te zijn, want toen het zwarte afzichtelijke wezen de dode man bezielde, ging de andere kreupel, maar toen de blinkende gedaante de doden man bezielde, scheen de andere machteloos.

Rentmeester. Zo kwam het *Klein Geloof* voor. Maar juist toen de levende man de top van de heuvel bereikt had, zag hij het afzichtelijke dier met vleugels en staart weer naar de dode man toekomen, zijn borst opendoen en raadselachtige beelden schrijven of een soort van wet verlevendige, die niet leesbaar genoeg voor *Klein Geloof* was, om die geheel te begrijpen, maar het weinige dat hij kon onderscheiden, scheen van een oproerige en verderfelijke aard te zijn, zo mogelijk nog erger dan de wetten van Mohamed of van de Brahmanen. Hij sloot toen zijn borst toe, blaasde hem opnieuw aan en vertrok, en toen spartelde en schopte de dode man, zo mogelijk nog heviger dan hij ooit te voren gedaan had, op zulk een wijze, dat *Klein Geloof* niet kon zeggen wie de overhand hebben zou. Nu scheen de een de overhand te hebben, dan de andere. Op het laatst nam de levende man zijn staf van onder zijn arm uit, zette die voor zich en leunde er met al zijn kracht op, en behield zo zijn stand, maar kon geen stap vooruit doen. En onmiddellijk stortte hij zijn klacht uit: “Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds en mij gevangen neemt onder de wet der zonde” (Rom. 7:23). Zodra hij deze klacht uitte, vestigde hij zijn ogen op een grote rots die uitstak aan de zijde van de weg, en arbeidde hard om die te bereiken terwijl de dode man met al zijn kracht schopte en spartelde, om hem dit te beletten. Even wel kreeg hij de rots beet, en daar ging hij, bevende, aan elk gewricht, zeggende: Ik werd bovenmate geperst en wanhoopte zelfs aan het leven. “Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende deze zegel, de Heere kent degenen die de Zijne zijn” (2 Tim. 2: 19).

Herder. Ik veronderstel dat de dode man zal opgehouden hebben met worstelen zolang hij de rots vasthield, want die rots is een rots der ergernissen voor de doden, en wat een ergernis is, wordt altijd geschuwd.

Rentmeester. *Klein Geloof* zei, dat, als het mogelijk was, de dode man harder worstelde, dan hij ooit te voren gedaan had; dat hij, zo mogelijk, scheen besloten te zijn om hem van de rots af te rukken. Maar onmiddellijk zag hij de blinkende gedaante weer tot de levende man naderen en bij zijn aankomst zijn borst opendoen; terwijl de blinkende gedaante zijn handen uitstak en iets in zijn borst schreef of verlevendigde in schitterende trekken, welke hij niet kon lezen, om de heerlijkheid die op dezelve verscheen. Daarna ademde hij weer op de levende man, wat hem bij vernieuwing bezielde, zodat hij met meer wakkerheid dan ooit vooruitging, zijn ogen vestigende op de kroon, die onder in de zalen van het paradijs hing, en lovende en dankende God, door Jezus Christus onze Heere. “Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde” (Rom. 7: 25, 26).

Maar hij was nog niet ver gegaan, of het zwarte beest kwam weer bij de dode man, bezielde hem bij vernieuwing en schreef op zijn voorhoofd de naam van godslastering. Hierop scheen hij meer wanhopig en oproeriger dan ooit tevoren, evenwel sleepte de andere hem voort. Hij kon hem noch neerwerpen, noch hem achterover halen. En onmiddellijk verscheen de blinkende gedaante weer en schreef het woord “*Aanneming*” op het voorhoofd van de levende man, zeggende: “Die overwint, Ik

zal hem maken tot een pilaar en Ik zal op hem schrijven mijn *Nieuwe Naam*” (Openb. 3: 12). Toen vertrok hij, waarop de levende man in triomf uitriep: “Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of gevaar, of zwaard? Want in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad. Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogten, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onze Heere” (Rom. 8: 35, 37, 38, 39).

Herder. O, welk een goedertierenheid van de Koning! Die de verzochten te hulp komt, en het onsterfelijk beginsel, dat Hij zelf ingeplant heeft, beschermt en verdedigt, opdat de levenden, de levenden Hem mogen loven! Hoe zalig moet de levende man daarna voortgegaan zijn!

Rentmeester. Dat deed hij, zoals het aan *Klein Geloof* voorgesteld werd, want hij zag hem de volgende heuvel beklimmen, alsof hij niets te dragen had. Maar zodra hij op een lange vlakke kwam, scheen hij zijn gang te vertragen en, naar *Klein Geloofs* beschouwing, was de weg zeer hobbelachtig en de man werd zodanig door verstrikkingen verward, dat hij in het geheel niet scheen vooruit te komen, maar links en rechts over de weg bleef gaan, ten einde enige hinderpalen te vermijden, alsof die plaats met strikken, voetangels en klemmen bezet was.

In het kort, hij scheen in erger gevaren te zijn, dan hij vroeger ooit was geweest; de dode man begon weer te spartelen en de afzichtelijke gedaante, die te voren verscheen, kwam voor de vierde maal, en schoot drie vurige pijlen af op de levende man, die echter allen misten, wat hem zodanig in wanhopende toorn deed ontvlammen, dat de levende man niet vooruit kon komen, maar zoals als te voren, op zijn staf leunde, zeggende: “Ziet, een klein vuur, hoe grote hoop het aansteekt! het ontsteekt de loop der natuur en wordt ontstoken van de hel” (Jak. 3: 5, 6). Op die tijd scheen al de beweging in de doden man te zijn; de levende had niets dan moeilijkheden voor zich. Hij staarde op de kroon aan het eind van de baan en strekte zijn hand uit, alsof hij er naar greep; evenwel kon hij niet vooruitkomen, maar riep uit: “Ik jaag naar het wit, tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is” (Filipp. 3: 14).

Herder. Het schijnt inderdaad een klein vuur. Maar, als het van de hel ontstoken is, brandt het blijkbaar. Op zulk een tijd mocht hij zijn hand uitstrekken en jagen, maar kon weinig vorderen; ja, het is al zwaar werk als een mens kan blijven staan en geen grond verliest.

Rentmeester. Het is zo. Echter verscheen de blinkende Gedaante weer aan de levende man, terwijl hij poogde zich met behulp van zijn staf te bewegen en hij opende zijn borst en blies er vonken vuur in, fluisterde toen in zijn oor, gebod hem voort te gaan en vertrok. Hij huppelde zoals een hinde, en riep uit: “Mijn ziel versmelt (Psalm 107. 26), ja, mijn hart was brandende in mij, terwijl Hij tot mij op de weg sprak.”

Hierop ontwaakte *Klein Geloof*, en zijn slaap was hem zoet.

Herder. En was het deze droom die de vreemde man van *Klein Geloof* wegjoeg?

Rentmeester. Ja, dit, zei hij, had hem weggedreven, want toen hij ontwaakte, was hij met blijdschap vervuld; ook kon hij hem noch horen spreken, noch voelen werken en hij hoopte dat hij dat nooit meer zou doen.

Herder. Als hij het nooit doet, is het duidelijk dat hij meer geluk zal hebben dan de levende man had, die hij op de Koninklijke weg zag. Want hij scheen verheugd te zijn als de dode man slechts voor een

korte tijd ophield met worstelen. *Klein Geloof* zag nooit de dode man van de rug van de ander afnemen; zodat hij zulk een gevolgtrekking niet kon opmaken uit iets, dat hem in de droom voorgesteld was: zijn vermoeden is dus ongegrond en zo zal *Klein Geloof* het bevinden.

Rentmeester. Ik zal het aan *Klein Geloof* overlaten, deze dingen door zijn ondervinding te ontdekken, terwijl hij voortgaat. Ik houd er niet van om hem een aantal bezwaren voor te stellen, om zijn blijdschap te storen. Wat mij het meeste verwonderde, was, dat *Klein Geloof* geen kruis op de rug van de dode man zag. Want de oude man was gekruist, en hij is tot op deze dag aan het kruis genageld; zodat hij de troon niet kan beklimmen, om over de levenden man te heersen en hoe meer hij worstelt om de heerschappij, hoe meer de nagels hem pijnigen.

Herder. Maar waarom wordt hij *een dode man* genoemd?

Rentmeester. Hij draagt onderscheidene namen, zoals "*verderfelijkheid*", die de onverderfelijkheid niet kan beërven. Hij wordt "*vlees*" genoemd, omdat het lichaam aangezet wordt om zijn dierlijke lusten te bevredigen. Hij wordt geheten de "*zonde*" die in ons woont, de "*oude mens*" die verdorven is door de bedrieglijke lusten; de "*wandelende of reizende man*", die het ooilam van de arme man nam dat in zijn schoot lag (2 Sam. 12: 4); het "*lichaam der zonde*" (Rom. 6: 6), zijnde een wet, een verborgenheid der boosheid, een lichaam van ongerechtigheid, zodat hij noch de ziel, noch het lichaam van de levende man is, maar het lichaam der zonde, dat beiden aankleeft. Deze oude mens, of dit lichaam der zonde, werd onze grote Borg toegerekend, die onze zaak overnam, en op zich nam om onze schulden te voldoen, en veroordeeld werd, toen het vonnis over hem uitgesproken was. Jehovah zond Zijn eigene Zoon in de gelijkheid van het zondige vlees en veroordeelde, om de zonde, die wij gepleegd hadden, de zonde in Zijn vlees (Rom. 8: 3).

Vooreerst is hier de Borg in onze natuur" in de gelijkheid van het zondige vlees, met onze last op zich, welke Hij in Zijn eigen lichaam droeg.

Vervolgens het vonnis: de zonde veroordeeld in het vlees.

Ten derde is hier de uitvoering: de oude mens is gekruist (Rom. 6: 6).

En ten vierde zijn verdelging, opdat het lichaam der zonde zou worden teniet gedaan.

Uit oorzaak van de hierboven aangehaalde toerekening, vonnis, uitvoering en vernietiging, in het lichaam van de Borg, wordt hij door de levende man nadrukkelijk een lichaam des doods geheten. "Wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?" (Rom. 7:24).

Herder. Ik dank u, mijnheer, voor uw onderwijs. Ik merk duidelijk dat dit dode mens noch het lichaam, noch de ziel is van de levende man, maar de zonde die in beiden huisvest; diensengevolge moet hij een vijand zijn van de Koning, van Zijn goedertierenheid, van Zijn zaad; ja zelfs een vijand van al de lichamen en zielen van de hele Vorstelijke Familie. Ook heeft de oude mens geen enkele waren vriend in het hele Laaglandse paleis, noch in het hemelse rijk. Maar slechts in het overweldigd rijk van dat afschuwelijk monster, die in de droom van *Klein Geloof* met vleugels verscheen, welke genoemd wordt de overste der geweldhebbers in de lucht, omdat hij in de lucht rondvliegt.

Rentmeester. Wat u gezegd hebt is waar. En zeker is het dat die dode man, onder de aanvurende kracht van dat zwarte monster, gedaan heeft en terecht beschuldigd wordt van gedaan te hebben, al wat ooit kwaads in het Vorstelijk paleis werd uitgevoerd, want het Vorstelijk zaad zou nooit zijn Majesteit beledigen in gedachte, woord of daad, als die booswicht, en de andere welke hem helpt, ze vrij lieten. Dit weet de Koning en daarom heeft hij hen gezegend en rekent hun de *Zonde* niet toe (Rom. 6: 8), want zij doen het kwaad niet, maar de *zonde die in*, hen woont (Rom. 7:17). "Het Vorstelijk Zaad zou goed willen doen; het willen is bij hen aanwezig, zij hebben een vermaak in de wet naar de inwendige mens en met het gemoed dienen zij de wet, maar niet in de oudheid der

letter. Het lichaam is de tempel van de Koning, de ziel Zijn verblijfplaats, Zijn lust en Zijn voornaamste schat, beiden zijn tot Zijn dienst geheiligd, daarom gehoorzamen zij noch de dode man, noch het afschuwelijke monster, Het is gevangenschap, geen gehoorzaamheid” (Rom. 7:23), want zij allen verlangen, worstelen, roepen en bidden, om eveneens als de Koning te zijn in gelaatstrekken, reinheid en heiligheid, en het is die dode man, die de enige oorzaak van al hun moeite en ellende uitmaakt.

Herder. Dit bleek duidelijk in de droom die aan *Klein Geloof* getoond werd, want als de dode man stil was, was de levende man zoals iemand die vloog, maar wanneer de dode man verse kracht kreeg en begon te spartelen, dan kermde de andere en riep om hulp. Daarom is het duidelijk, dat, wanneer hij de dode man, en hem die hem hielp, weerstond, hij zijn dapperheid voor de Koning betoonde, en door zijn onuitsprekelijke overwinningen, wanneer de Koning verscheen om hem te sterken, toonde hij Zijn onwankelbare trouw, en bewees door daden wiens zoon, dienstknecht en onderdaan hij was.

Rentmeester. Het vorstelijk zaad is geheel tot Konings dienst, en daaraan toegewijd. Alles en elke zaak, die hen toebehoort, is werkzaam in het zoeken van Zijn heerlijkheid, behalve die doden man. Want wanneer het verstand verlicht is om de Koning te aanschouwen, buigt zich de wil, door een Goddelijke kracht, voor Hem en verkiest Hem. Het verstand werkt in het gemoed de wil en het welbehagen van de Koning en onderwerpt al zijn ontdekkingen aan het oordeel, om beschouwd en onderzocht te worden, en zo te worden goedgekeurd of verworpen, overeenkomstig het oordeel van recht of verkeerd; terwijl de gedachten van de gezworene de gerechtshof van het geweten vergezellen om zijn gemoed te kennen, wiens vonnis het beslist, zodat hij geen schade mag bekomen. Het gemoed zwoegt om boven en buiten het geweld van de wereld te komen, opdat leven en vrede genoten mag worden door het bedenken der hemelse dingen. Wat het verstand ontdekt doelmatig te zijn, als het naar het oordeel alzo bevonden wordt; wanneer het geweten instemt, verkiest de wil, of doet er zijn keuze uit, en wat de wil verkiest, beminnen de genegenheden. Zo wordt, onder de invloed van de Geest van goedertierenheid, de hele ziel koningsgezind.

Ook het lichaam wordt een tempel van de Konings, waarin Hij woont. En zij draagt Zijn naam en Zijn schat. De voeten bewegen zich gewillig in Zijn wegen, de handen arbeiden tot steun van deze tabernakel, de ogen doorzoeken de oorkonden; het oor merkt naar het blij geklank, dat door Zijn herauten wordt voortgebracht; terwijl de mond Zijn lof, Zijn machtige daden en wonderlijke werken vermeldt. In het kort, elk lid wordt een dienaar der gerechtigheid (Rom. 6: 19). Er is niets, dat de Koning wederstaat dan die doden of oude man en die boze koning, die hem bijstaat, die nooit tot de partij van de Koning overgehaald zal worden, zo min als een van hen ooit getrouw zal worden, want de oude man heeft noch vrees, noch gevoel en de andere is geheel wanhopig.

Herder. En het blijkt uit *Klein Geloof's* droom, dat de oude man een wet heeft, die strijdt tegen alle andere wetten, want “hij strijdt tegen de wet des gemoeds.”

Rentmeester. *Dat is zo.* Dat afzichtelijke monster brengt de oude mens in beweging en werkt er in, om het verstand te verblinden, de wil met stugheid aan te vuren, en het gemoed met, ongeloof en ijdelheid te vervullen, het oordeel te verwarren, het geweten ongevoelig en de genegenheden ongeschikt te maken. Hij werkt om de voeten de verkeerde weg te doen gaan, de handen te bevleken, de oren te strelen met instrumentale en valse klanken, de ogen naar ijdele voorwerpen te doen zien, en de mond om weerstrevige dingen te mompelen. En zo wordt deze oude man door dat afschuwelijk monster opgewekt, die zijn oude zuurdesem in hem kneedt, ten einde, zo mogelijk, de hele klomp te doorzuren. En wordt daarom terecht *mens* geheten, omdat hij in elk deel van de mens, ja zelfs in de krachten van de ziel werkt, om elk lichaamslid in de dienst van de zonde te bezigen,

dat is in zich zelf, daar hij uitdrukkelijk genoemd wordt: “een lichaam der zonde.” Hij wordt ook “de oude mens” geheten, uit oorzaak van zijn oudheid, hij is de oudste mens op aarde en bijna zo oud als de wereld. Hij is verdorven, zijn wet is een stelsel van boosheid, zijn daden zijn slecht, en hij is met niets anders dan met bedrog en boosheid bevrucht. Hij zal nooit veranderd, hersteld of beter gemaakt worden. Hij is gedagvaard, verhoord, veroordeeld, gekruist, gestorven en begraven en toch bestaat hij, moet dagelijks geloochend, weerstaan, vernederd en dag aan dag afgezet worden. En dit is de zonderlinge man van *Klein Geloof* en het lichaam des doods die ieder in het Laagland paleis, hetzij hij soldaat, dienstknecht of zoon is, volgt en kwelt.

Herder. Deze oude mens draagt het slechtste karakter van alles, waarvan ik ooit gehoord heb. Koningsgezinden en opstandelingen sidderen en vrezen beiden. De hond Smut siddert voor de Opperherder, maar deze mens vreest, noch siddert; noch Koning, noch Rechter joegen hem ooit schrik aan.

Rentmeester. Hij is waarlijk leeg van alle vrees en gevoel. Maar het is de hardnekkigste vijand van iedereen, die de Koning begunstigt.

Maar ik moet heengaan, anders zal ik mij zelf in moeite brengen. Mijn ontmoetingen met u, zijn enigszins zoals Jakobs leertijd, toen hij zeven jaren diende om een vrouw; wat, naar de oude Oorkonden, slechts één dag scheen, om de liefde welke hij haar toedroeg.

Herder. Ik dacht niet dat het zo laat was, als het werkelijk is. Ik houd er niet van om over mijn tijd te blijven, want, wanneer ik mijn bezigheden verzuimd heb, doet het mij schroomvallig en bevreesd worden en wanneer dat het geval is, kan ik zeker zijn van alle vertroosting beroofd te worden, en ongeschikt voor overdenking te zijn.

Rentmeester. Zeer waar. Nu, de eerste gelegenheid die ik heb, zal ik u aan uw hut bezoeken.

Herder. Op welke plaats ik blij zal zijn u te zien. U kent mijn vrije uren.

Rentmeester. O ja. Tot dan, vrede en voorspoed zij met u!

ELFDE SAMENSPRAAK

Rentmeester. Zo, heb ik u in uw kleine hut gevonden. U zijt aan het doorlezen geweest van de *Moeder aller goede boeken*, naar ik merk.

Herder. Dat ben ik. En zij is een gezegende moeder, want zij heeft mij menige lekkere schotel spijs, menige zoete bete broods, menige honigdruppel en menige beker melk verschaft. Inderdaad, ik heb daar dikwijls verkwikking gekregen, als ik ze nergens anders kon vinden.

Rentmeester. Maar die uitverkoren moeder heeft bij tijden een geheimzinnige manier, om haar rijke lekkernijen te verbergen.

Herder. Waarlijk, de meester bewaart het zegel van al haar geheimen, en de sleutel van al haar voorraadschuren. Ook worden er geen tot haar kelders, borsten, fonteinen of voorraadschuren toegelaten, behalve ware vrienden. “Eet, vrienden! Drinkt en wordt dronken, o liefste.” (Hoogl. 5: 1).

Rentmeester. Nee. “De dienstknecht weet niet wat zijn Heere doet: maar Ik heb u vrienden genoemd, (zegt de Koning) want al wat Ik van Mijn Vader gehoord heb, dat heb Ik u bekend gemaakt” (Joh. 15: 15). Hieruit blijkt het, dat geen andere dan vrienden achter het geheim zijn, en zij die in het geheim ingewijd zijn, kunnen verzekerd wezen vrienden te zijn.

Herder. Ik heb soms wel gedacht, dat een natie waarlijk gezegend moest zijn, als het door geen andere wetten bestuurd werd, dan door die van dat gezegende boek.

Het is zulk een volmaakt stelsel, dat er niets bijgevoegd, noch afgenomen kan worden. Het bevat alles wat noodzakelijk is, geweten en gedaan te worden. Het verschaft een voorschrift voor een Koning, (Deut. 17: 18) en een leefregel voor een onderdaan. Het geeft onderrichting en raad aan een raadsheer, macht en bestuur voor een overheid. Het waarschuwt een getuige, eist een onpartijdige beschuldiging van een gezworene en voorziet de rechter van zijn vonnis. Het stelt de echtgenoot als heer van het huisgezin, en, de vrouw als vrouw der tafel; zegt hem hoe te regeren, en haar hoe te besturen. Het vordert eerbied aan ouders, en beveelt gehoorzaamheid aan kinderen. Het schrijft het gebied van de Vorst, de heerschappij van de, regeerder en de macht van de meester voor en bepaalt die, beveelt de onderdaan om te eren, en de dienstknecht om te gehoorzamen; belooft de zegen en de bescherming van zijn oorsprong aan allen, die naar zijn voorschriften leven. Het geeft onderrichting voor bruiloften en begrafenissen; regelt feesten en vasten, treuringen en juichingen; beveelt arbeid des daags, en rust voor de nacht. Het belooft voedsel en kleding en beperkt het gebruik van beiden. Het wijst een getrouwe en eeuwige Beschermmer aan de scheidende echtgenoot en vader; zegt hem, aan wie zijn vaderloze kinderen over te laten en in wie zijn weduwe te betrouwen heeft, (Jer. 49: 11); belooft een vader aan de eerst- en een echtgenoot aan de laatstgenoemde. Het onderwijst een mens, hoe hij zijn huis moet bereiden en hoe zijn testament te maken. Het bepaalt een huwelijks gift voor de vrouw, bepaalt het recht van de eerstgeborene en wijst het deel aan voor de jongere. Het verdedigt de rechten van allen en openbaart wraak over elke bedrieger, afzetter of verdrukker. Het is het beste boek en het oudste boek in de hele wereld. Het bevat de keurigste stof, geeft het beste onderricht, en verschaft het grootste genoegen en voldoening, dat ooit geopenbaard was. Het bevat de beste wetten en de diepzinnigste verborgenheden, die ooit te boek gesteld werden. Het brengt de beste tijdingen en verschaft de beste vertroosting voor de onderzoekenden en troostelozen. Het vertoont het leven en de onsterfelijkheid van eeuwigheid, en wijst de weg aan tot eeuwige heerlijkheid. Het is een beknopt verslag van al het verleden en een zekere voorspelling van al het toekomstige. Het beslist alle geschilpunten, lost alle twijfels op en ontheft het gemoed en het geweten, van al haar zwaarigheden. Het openbaart de enige levende en waarachtige God en wijst de

weg naar Hem aan. Het stelt alle andere goden ter zijde, beschrijft hun ijdelheid en van alle die op hen vertrouwen. In het kort, het is een wetboek, om recht en onrecht aan te tonen; een wijsheidboek, dat alle dwaasheid veroordeelt en de dwazen wijs maakt; een waarheidsboek, dat alle leugens ontdekt en alle dwalingen weerlegt: een levensboek, dat leven geeft en de weg van de eeuwige dood aanwijst. Het is het beknopste boek ter wereld, de oudste, geloofwaardigste en boeiendste geschiedenis, welke ooit in het licht, werd gegeven, het bevat de oudste oudheden, vreemde voorvallen, wonderlijke gebeurtenissen, heldendaden en de onvergelijklijkste oorlogen. Het beschrijft de hemelse, aardse, onderaardse wereld. En de oorsprong der myriaden engelen, menselijke geslachten en duivelse legioenen. Het zal de volmaakste handwerksman en de diepzinnigste kunstenaar onderwijzen; het zal de beste rederijker leren en elke kracht van de bekwaamste rekenkundige oefenen (Openb. 13: 18), de wijste ontleedkundige in verlegenheid brengen en de scherpzinnigste oordeelkundige oefenen. Het straft de ijdele wijsgeer en weerlegt de wijze sterrenkundige, het maakt de listige redetwister beschaamd en de waarzeggers dwaas. Het is een volmaakt wetboek, een volmaakte vereniging van Godgeleerdheid, een onvergelijklijk verhaal, een boek van levensbeschrijvingen, een boek van landreizen en een boek van zeereizen. Het is het beste verbond, dat ooit gesloten werd, de beste daad, die ooit verzegeld werd, het beste getuigenis, dat ooit verschaft werd, het beste besluit, dat ooit getekend werd. Het te verstaan is, waarlijk, wijs te zijn, er onkundig in te zijn is van de wijsheid verstoken te wezen. Het is het beste voorschrift van de Koning, de beste regel voor de overheid, de beste gids voor de huisvrouw, de beste onderrichter voor de dienstknecht en de beste metgezel van de jongeling. Het is het spelboek van de schoolknaap en het meesterstuk voor de geleerde man. Het bevat een keurige spraakkunst voor een nieuweling en een diepzinnige verborgenheid voor een wijsgeer. Het is het woordenboek voor de onwetende, en het richtsnoer voor de wijze. Het verschaft kennis van vernuftige uitvindingen en duistere gezegden voor de ernstigste, en is zijn eigen uitlegger. Het moedigt de wijze, de krijgsman, de vlugge en de overwinnaar aan. En belooft een eeuwige beloning aan de uitnemende, de overweldiger, de overwinnaar en de vermogende. En wat alles bekroont is dat de Auteur zonder partijdigheid en zonder geveinsdheid is, in Wie geen verandering is, noch schaduw van omkering.

Rentmeester. Het is duidelijk dat u er uitmuntend onderwijs uit geniet, anders zoudt u zo diep niet in Zijn verborgenheden doorgedrongen zijn, en bijgevolg niet in staat geweest zijn, er zulk een goede beschrijving van te geven. Ik heb het soms doorlezen, tot dat ik mijzelf verbeeldde in gezelschap te zijn met al de bewoners van het Paradijs. Het is *Klein Geloofs* geliefkoosde borst en de vaste spijze voor de sterke. Het is de beste spiegel van de vrouw, (2 Kor. 3: 18), waarin zij zowel haar hart als haar gelaat en het hart en gelaat van elk ander zien kan. Het is een zuivere weegschaal, waarin de mens zowel zijn geest als zijn daden, kan wegen, en het zuivere gewicht van zichzelf en van alle mensen bepalen (Psalm 62: 10). Het is de beste verrekijker van de sterrenkundige (1 Kor. 13:12), waarin hij de zon, (Mal. 4: 2) de maan (Hoogl. 6: 10) en de zeven sterren, (Openb. 2: 1) en een vreselijke verduistering voor de verdoemden kan zien. En het openbaart een wereld, waarvan geen aardrijkskundige ooit een landkaart kon geven en een weg er naar toe, die geen leeuw ooit betrad en welke het oog van een gier nooit gezien heeft.

Herder. Het is waar, en het beste van alles is, dat het waarlijk vrijheid belooft aan allen, die haar waarheden omhelzen, vrijheid van de heerschappij van *zonden*, van *de duivel*, en van de *dood*. En tenzij een mens de waarheid, de wezenlijke waarheid ontvangt, hij nooit in staat zal zijn zichzelf te beheersen, of zijn humeur, zijn driften, zijn tong of zijn eigen zonde aan banden te leggen.

Kom! Hoe vordert *Klein Geloof* op dit ogenblik? Is de oude man nog dood en bewegingloos? Of is hij weer tot het leven gekomen?

Rentmeester. *Klein Geloof* is nu volgens zijn eigen zeggen in een neteliger toestand, dan hij ooit geweest is, sinds hij aan de poort gedrongen werd.

Herder. Hoe langer hoe erger! Kom! Welke vreselijke ramp is *Klein Geloof* nu overkomen. Is hij onder de doden of onder de verdoemden gekluisterd?

Rentmeester. Geen van beiden, evenmin is hij onder enig wettisch vonnis, noch van dood, noch van verbanning, behalve wat van hem zelf komt. Als hij één horzel bij zich heeft, gelooft hij dat hij er duizend heeft. En wat de Koning betreft, deze houdt Zijn oor gesloten voor al zijn gebeden; noch neigt Hij zich in de ergste gevaren van *Klein Geloof*, om Zijn aangezicht te tonen. Zijn vreemde man is geweldiger dan ooit, hij wederstaat hem in elk goed werk, weersprekt elk goed woord en mengt zijn laagheid in elke goede gedachte. Hij werkt om hem trots, lichtvaardig en ijdel te maken in de dagen van voorspoed, om hem te doen wanhopen of vertwijfelen, in de dagen van tegenspoed. In het kort, hij verijdelt zijn voornemens, dwarsboomt zijn raad en schokt zijn beste voornemens. Hij berokkent schade aan al zijn beweegredenen, tracht zijn beste voornemens te bederven en hem te doen feilen in de beste van alle oogmerken en hij gelooft werkelijk dat hetzelfde afschuwelijk monster, dat het lichaam aanvuurde wat de goede man op de Koninklijke weg droeg (zoals hem in de droom was getoond) nu die man heeft verlaten en diezelfde dode man, met al zijn helse hulpmiddelen, tot hem gebracht heeft. Dit is zijn tegenwoordige toestand, en hij verklaarde mij, dat hij slechts wenste, dat dit het ergste mocht zijn, maar hij veroorloofde dat het ergste nog moest aankomen en dat zijn staat nooit verbeteren zou.

Herder. Dan is de bestemming van *Klein Geloof* om even wanhopig te zijn als *Kaïn*, en dat zijn worsteling langduriger zijn zal dan de belegering van Troye!

Rentmeester. Hij zal u dat vertellen, als u alles kunt geloven, wat hij in dit opzicht zegt. Wat mij betreft, ik geloof er geen woord van; ook gelooft hij het zelf niet, noch in zijn hart, noch in het geweten, want die beiden logenstraffen hem in zijn aangezicht; ja zij logenstraffen elke uitroep van zijn ongeloof en wel zo, dat *Klein Geloof* deze vreselijke klacht niet kan uitspreken voor iemand van het vorstelijk zaad, zonder behulp van hem, die verhard is tegen alle vrees en wanhopend in elke onderneming.

Herder. *Klein Geloof* is onder 's Konings zaad, zoals een schaap die de voetontsteking gekregen heeft. Men kan de hoof afschillen, die pappen, verzachten, verbinden, of er aan doen wat u, wilt, de ziekte zal uw beste bekwaamheid in verlegenheid brengen, en soms zal het arme dier onder het lopen hinken, nadat u er alles aan beproefd hebt.

Rentmeester. Dat kan zijn. Maar *Klein Geloof* heeft een omstandigheid die zijn geval onbeschrijfelijk wanhopend maakt, wat dit is.

Er is er een van 's Konings zaad, wiens naam is *Twijfelachtig* en hij wordt waarlijk terecht zo genoemd. Want soms betwijfelt hij elke zaak, zelfs of er een Koning is of niet? Of hij een Vader heeft of niet? Of hij zelfs een schepsel van een dag, is, of een die van eeuwigheid een aanwezig had? Of de oorkonden van Sion waarachtig of vals zijn? Of het Gods Woord is, of dat het verdichtselen van mensen zijn? Of zijn ervaringen, wezenlijk of bedrieglijk zijn? En, of het vorstelijk zaad zal eindigen in de eeuwige gelukzaligheid of in vernietiging?

Klein Geloof heeft op zich genomen deze twijfelende te verzorgen, te onderwijzen en te bevestigen en hij is zo ijverig in dat werk geweest, dat hij zijn broeder zover heeft voortgeholpen, dat hij in dezelfde verlegenheid is als de haagmus, die door de koekoek van haar eigen eieren beroofd zijnde en een van de haar in plaats van haar eigen achterliet, om uit te broeden, welke zij uitbroedde en opkweekte

totdat zij te verslindend voor de stiefmoeder werd om te voederen, haar voedstermoeder in het nest sleepte, en de laatste maaltijd maakte van haar weldoenster.

Herder. Het is algemeen bij de handwerksman, om een leerling zolang te onderrichten, tot dat hij de bekwaamste handwerksman wordt, en van zijn meesters vertrouwen, zo niet zijn naam doet zinken.

Rentmeester. Dat is waar. Maar wat de moeite van *Klein Geloof* verzwaarde, was dat arme Twijfelachtig verscheidene dagen achtereen waanzinnig was geweest; gedurende welke tijd *Klein Geloof* alle mogelijke zorg aan hem bewezen had en hij waarlijk aan het herstel van zijn broeders begon te wanhopen. En op diezelfde tijd werd *Klein Geloof* ook droevig door de vreemde man gekweld, de horzelen waren ook zeer druk bij hem bezig, wat hem geen kleine zielsdroefheid was, daar hij zijn broeder niet kon oppassen zonder een droevig gelaat te vertonen. Echter lag *Klein Geloof* zijn gemoed vrijmoedig voor Twijfelachtig open, ten einde hem, zo mogelijk voor zinken te behoeden. De laatste nacht dat hij hem oppaste, zwoegde hij hard om hem te vertroosten en worstelde geweldig met de Koning voor hem, en de volgende morgen, toen *Klein Geloof* hem ging bezoeken, vond hij hem in zijn bed overeind zitten, met lofliederen van God in zijn mond, met zulk een gejubel, als *Klein Geloof* nooit gehoord had en scheen in zulke verrukkingen als hij nimmer had gezien. Hij verklaarde dat hij de gehele nacht bij de Koning was geweest, dat hij dingen had gezien, die hij nimmer kon beschrijven en zaken had gehoord, die hij niet kon verhalen.

Herder. Dan vertrouw ik dat *Klein Geloof* zijn hart verwarmd heeft bij het vuur van zijn broeders en deelnam aan zijn feestmaal, want wanneer de Koning ooit een ziek kind herstelt of opheft, beloont hij ze gewoonlijk die hem verzorgd hebben en medelijdend met hem geweest zijn in zijn ziekte: Ik zal hen vertroosting en wedergeven, namelijk *haar treurigen* (Jes. 57: 18).

Rentmeester. Of het ter beproeving van *Klein Geloof* was, of tot enig ander doeleinde, kan ik niet zeggen, echter was het hier zodanig niet, maar geheel strijdig. Want zodra *Klein Geloof* het hemels gelaat van zijn broeders zag en zijn heilige triomf hoorde, bezweek zijn hart in hem, zijn gelaat scheen treurig en hij werd zoals een stomme, in wiens mond geen jubeltonen zijn. Zijn broeder bezocht hem, om met hem te juichen en de Koning ten zijnen behoeve te loven, maar hoe meer hij hem aanzette, hoe meer hij hem beschaamde, totdat hij genoodzaakt was zich te onttrekken in de bitterheid van zijn ziel. Zijn gevoel was, zei hij, op die tijd zoals aan dat, wat Haman bezielde toen hij zijn hoofd bedekte en zich naar zijn huis spoedde, treurende, na de eer welke Mordechaï aangedaan werd; of zodanig een als Saul bezielde, toen hij David tot Rama vervolgde. Om kort te gaan, hij vertelde mij, dat hij geloofde bezeten te zijn.

Herder. De werkingen van de jaloersheid en het gevoel dat daardoor veroorzaakt wordt, is niet ongelijk aan datgene, wat door de verdoemden zal worden gevoeld op de dag van hun oordeel. Wanneer zij het lichaam van het Lam, het Voorwerp van hun eeuwige haat in al haar heerlijkheid zullen zien, en zichzelf in al hun schuld en onreinheid, blootgesteld aan eeuwige schande en verachting. Wangunst is een geest, die alle vrede en troost verzwelgt en de vlam daarvan is zo geweldig als jeneverkolen. De jaloersheid is zo hard als het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren (Hoogl.8: 6).

Rentmeester. De wijze man was goed bekend met de grote hitte van dat vreemde vuur, want toen hij de Allerhoogste tot jaloersheid verwekte door een tempel te bouwen voor Kamos en voor Molech, en hij Astoroth en Milchom achterna volgde (1 Kon. 11: 5, 7), zond Jehovah Ahia tot Jeroboham zeggende: "Ik zal het koninkrijk van de hand van Salomo, scheuren, en u tien stammen geven (vers 31). Daarom dat zij Mij verlaten, en zich neergebogen hebben voor Astoroth, Kamos en Milchom

(vers 33). Zo zal Ik u, Jeroboham, nemen, en u zult regeren over alles wat uw ziel zal begeren. En u zult koning zijn over Israël (vers 37). En het zal geschieden, zo gij horen zult, al wat Ik u zal gebieden, en in Mijn wegen zult wandelen, en doen wat recht in Mijn ogen is, houdende Mijn inzettingen en Mijn geboden, zoals Mijn knecht David gedaan heeft; dat Ik met u zal zijn, en u een bestendig huis bouwen, zoals Ik David gebouwd heb, en zal u Israël geven. En Ik zal om diens wil het zaad van David vernederen; nochtans niet voor altijd (vers 38, 39). Daarom zocht Salomo Jeroboham te doden! maar Jeroboham, maakte zich op, en vlood naar Egypte, tot Sisak, de koning van Egypte, en was in Egypte totdat Salomo stierf" (vers 40). De jaloersheid brandde in deze wijze man waarlijk met een vreselijke vlam, en geen wonder, want hij had de Heere tot jaloersheid verwekt door hetgene geen God was, en de Heere verwekte hem tot jaloersheid door een, die geen koning was. Echter zal het zaad van David niet voor altijd verdrukt worden.

Herder. Het is een verschrikkelijke zaak, om de Koning tot jaloersheid te verwekken met vreemde goden, of met iets anders. Hij kan het niet dulden dat Zijn zonen en dochteren Hem tot ijver verwekken (Deut. 32: 16 19), ook zal Hij zulk een gedrag, niet voorbijzien zonder er over misnoegd te zijn.

Rentmeester. *Klein Geloof* had de Koning vertoornd door zijn warme gehechtheid aan de Hagarenen. En hij wordt nu tot jaloersheid verwekt door tedere genegenheid van de Koning voor zijn broeder Twijfelachtig, die door al de bedienden gehouden wordt voor de zwakste en de gebrekkigste door de Engelse ziekte, van al het koningszaad. En om overtroffen en ontkleed te worden door zo iemand, is voor *Klein Geloof* zeer vernederend. En zodanig in de engte gehouden en in de geest gebonden te zijn, dat hij moet opzien en beven zoals, een booswicht voor zijn vonnis, heeft zijn gemoed zulk een wond toegebracht, dat hij twijfelt of het ooit hersteld zal worden. Ja, zelfs verklaarde hij, dat hij wenste, dat hij hem in het geheel nooit verzorgd had, maar zei, dat hij dacht hem ver genoeg vooruit te zijn gekomen, en wenste hem achter zich langzamerhand te gewinnen. Maar nooit had hij gedacht, dat hij op zulk een wonderlijke wijze, als die, zou worden verlost, en dat hij zelf met afgrijzen getroffen zou zijn op het gezicht daarvan.

Herder. Het is een zware beproeving, en een van de vreemde zaken, die het zaad van de Koning gebeuren. De kinderen van de Koning evenaren hun vorstelijke Vader, een van Wiens namen is IJveraar (Exod. 34. 14). En wat mij betreft, het zou mij niet verwonderd hebben, als *Klein Geloof* ziek naar bed was gegaan. Zijn moeder kreeg eens een gezelschap van jonge maagden rond haar, voor wie zij de onvergetelijke schoonheid en uitnemendheid van haar echtgenoot zodanig aanpreef (Hoogl. 5. 10), dat zij Hem zochten en vonden. Toen Hij met haar verkeerde en ondertrouwde, bezweek zij, en ging krank van liefde naar bed: Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem! indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde" (Hoogl. 5: 8). Toen de Heere Uza sloeg, om het tegenhouden van de ark door zijn vleselijke arm, was David misnoegd en wilde de ark niet naar zijn eigen stad vervoeren, maar voerde die ter zijde af naar het huis van Obed-Edom. Maar toen het bericht tot David kwam, dat God het huisgezin te Obed-Edom en alles wat hem betrof, gezegend had omwille van de ark, voerde David die naar zijn stad (2 Sam. 6: 8 11). De jonge prinsen en prinsessen zijn zorgvuldig over hun kleine broeders en zusters, verzorgen hen gaarne en zijn begerig hen in de tegenwoordigheid van de Koning te helpen. Maar het schijnt, als aan hun troetelkinderen meer toegegeven wordt dan aan henzelf, en deze vergund worden in de gelaatskamer te wonen, terwijl zijzelf er buiten gesloten zijn, dan is het vreselijk.

Rentmeester. Zo ondervindt *Klein Geloof* het. Hij zei, dat hij het in zijn hart vond, om zijn broeder te schelden, totdat hij hem beledigd, uit zijn humeur gebracht en hem van al zijn vertroostingën beroofd had, ja zelfs dacht hij, dat hij een haat tegen hem gevoelde en in het geheim ontevreden was

over zijn geluk, en zelfs lage gedachten koesterde van de getrouwheid en waarheid van de Koning, omdat hij zelf verlaten werd, terwijl Twijfelachtig zoveel vergund werd. “En dit is”, zei hij, “niet de onvergefelijke zonde? Is het niet zondigen tegen kennis, overtuiging, licht en liefde? Is het niet de geest der genade smaadheid aandoen en de wil van de Koning weerstaan? Ik heb anderen onderwezen en zelf zal ik een verworping worden!”

Herder. Een oprechte beminnaar, die overweldigd is en op de barmhartigheid van de overweldiger rust, kan geen toornige blik van Hem verdragen. *Klein Geloof* heeft de Koning lief en kan daarom niet dulden het juichen van Twijfelmoedig aan te horen, terwijl hij zelf stom is. En het is geen wonder, want naar uw eigen zeggen is de naam van de Koning *IJveraar*; de Koningin is wegens haar jaloersheid vermaard en daarom gelijken de kinderen op hen beiden.

Rentmeester. Dat is waar: er bestaat niet alleen een familie gelijkenis op de kinderen in de gelaatstrekken, maar de kinderen beërven een groot deel van de geest, het humeur en de neigingen van hun ouders. En ik ben zeker dat *Klein Geloof*, op dit ogenblik zijn aandeel heeft van woedende jaloersheid, want hij verklaarde mij, dat Kaïn nooit zijn broeder Abel meer benijdde, dan hij het geluk van zijn broeder Twijfelmoedig misgunde. “En waar dat eindigen zal”, zei hij, “weet ik niet.”

Herder. Er is een groot verschil tussen de wangunst van Kaïn en die van *Klein Geloof*. *Klein Geloof* heeft de tegenwoordigheid van de Koning en een kennis van Zijn liefde gesmaakt, wat Kaïn nooit ondervond. Kaïn verwachtte goedkeuring van de Koning en zijn aanneming, op grond van verdienste; terwijl *Klein Geloof* van zich zelf walgt om zijn wanbedrijven. Kaïn was een ongelovige, *Klein Geloof* is een gelovige. Kaïn was een knecht, *Klein Geloof* is een zoon. Kaïns nijd ontstond uit hoogmoed, eigennut en verkeerdheid. *Klein Geloofs* wangunst ontstaat uit krankheid van liefde, daar hij het genot van het aangezicht van de Koning mist en zijn eerste liefde heeft verlaten. Kaïn was vertoornd, omdat hij geen aanneming kon verwerven door zijn ingebeelde waarde. *Klein Geloofs* woedende jaloersheid ontstaat uit het gemis van hetgeen hij nooit verdiende. Kaïn haatte de Koning, *Klein Geloof* bemint Hem. Kaïn begeerde de Koning naar zijn wil te buigen, *Klein Geloof* wil lijdelijk liggen, en zich in zijn Vorst verlustigen. Kaïns toorn is algemeen bij een onverzoenlijke vijand; die van *Klein Geloof* is algemeen bij een ongeveinsde beminnaar.

Rentmeester. De getrouwheid, en de liefde van *Klein Geloof* zijn blijkbaar genoeg voor elk persoon van onderscheiding, hoewel het voor hemzelf zo niet schijnen mag. Want een persoon, die verward en verwilderd is, in een hevige bestrijding, kan niet behoorlijk over iets oordelen. En nooit was *Klein Geloof* meer verlegen en verslagen, dan hij op dit ogenblik is. Hij verklaart dat zijn gevoel bedroevender geweest is onder het benijden van het geluk van zijn broeders, dan het ooit was in de zandbank, of als hij door de horzelen verjaagd werd, of zelfs in de kaken van Leeuw.

Herder. Ik moet mij verwijderen, ik ga een nieuw stuk land in gebruik nemen, dat in de voren ligt (Ps. 65: 11), en daarom moet er de eg overheen, eer ik er mijn kooi kan opslaan. Anders zal ik voor de morgen vele schapen in de voren hebben.

Rentmeester. In de voren? Wat bedoelt u daarmee?

Herder. Wanneer wij een stuk land in gebruik nemen, dat met voren beploegd is, halen wij er de eg overheen om de voren aan te vullen en het een weinig vlak te maken. En als de schapen in een stuk weiland zijn, dat met voren geploegd is, ben ik verplicht nauwkeurig toe te zien. Want als een schaap bij een voor gaat liggen en er per ongeluk op zijn rug invalt, kan hij niet meer opkomen, maar zou er

in omkomen, als de herder het niet ophielp: “Wee over hen die alleen is als hij valt en er is geen ander om hem op te helpen.”

Rentmeester. En, kom! Hebt u er ooit een gevonden, die op die wijze gevallen was?

Herder. O ja, dikwijls. Het is zeer algemeen dat schapen in de voren geraken. Maar het is het ergste voor de ooien die bevrucht zijn: zij geraken er telkens in en als zij in de voren liggen zijn zij hulpelozener dan allen, want zij hebben weinig kracht om te spartelen, en als zij dat doen, bezeren zij zich slechts, want zij zijn zeker er niet uit te komen zonder er uitgelicht te worden. En als zij opgeholpen zijn, kunnen zij niet gaan zonder de hand van hem, die “de zogende zachtjes leidt.” Om welke oorzaken ik niet graag lang achtereen van de kudde af ben, tenzij ze op de vlakke grond zijn.

Rentmeester. U kunt het beste over uw eigen zaken oordelen. Laat mijn betrekking op gezelschap en uw gesprekken uw gemoed niet in banden brengen. Wanneer de gelegenheid het veroorloofd, wees dan zo goed mij aan het Vorstelijk Paleis te komen bezoeken en laat het zijn, wanneer het u het beste gelegen komt. Vaarwel.

Ik hoop, dat u de kudde zult vinden onder de tedere zorg van de Opperherder, die beloofd heeft, dat zij zullen weiden in groene weiden en in veiligheid neerliggen.

Herder. Ik dank u voor uw goede wensen en hoop dat u de Vorstelijke broederschap mij voorspoed vindt en *Klein Geloof* hersteld van zijn brandende jaloersheid, naar de oude belofte. “Ik zal het derde deel in het vuur brengen. En Ik zal het beproeven zoals men goud beproeft; het zal Mijn naam aanroepen, en Ik zal het verhoren; Ik zal zeggen: het is Mijn volk. En het zal zeggen: de Heere is mijn God.” (Zach . 13. 9).

TWAALFDE SAMENSPRAAK.

Rentmeester. Ik wens u goede morgen, herder; u bent welkom in het Vorstelijk Paleis.

Herder. Ik geloof dat, anders zoudt u mij niet uitgenodigd hebben en ik zou geen neiging gevoeld hebben om te komen. Een onderdaan, die waarlijk getrouw is, kan het paleis zonder schaamte, vrees of een bedrukt gelaat naderen; wat een huichelaar niet doen kan.

Rentmeester. Voorzeker. Ik ben bijna ongeduldig geworden over uw komst, Herder. Het is nu zes weken sinds ik u aan uw hut verliet. Ik zag juist uit een der bovenramen, toen u de heuvel Mizar overkwam: Ik wist dat u het was aan uw kleeid, uw stap en uw herdersstaf. En ik dacht aan het oude gezegde van Sion: “hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten dergenen die vrede verkondigen!” En zo zijn de voeten van hen die de vrede kennen.

Herder. Als er iets schoons, liefelijks of beminnelijks aan mij is, dan is dit alles afkomstig van de Volmaaktheid der Schoonheid. Want van nature, was ik geheel afzichtelijk, misvormd en walgelijk: daarom door vrijmachtige goedertierenheid ben ik wat ik ben.

Rentmeester. Ik ben blij u zo teer te bevinden voor de eer van de Opperherder: Hij heeft beloofd het volk een zuivere taal te geven, opdat zij Zijn naam aanroepen en Hem eenparig dienen zouden. En die taal is zeer duidelijk bij u op te merken.
Kom! Van welke kant bent u binnengekomen?

Herder. Ik kwam, zoals gewoonlijk, langs de deurwachterswoning binnen. Ieder die door de Opperherder gebruikt wordt, heeft een recht om door de deur binnen te komen; huurlingen, dieven en moordenaars klimmen van elders binnen. Maar al zulke indringende streken zijn “de paden des wrekers” (Psalm. 17: 4), en “wie een muur doorbreekt, de oude slang zal hem bijten.” (Pred. 10: 8).

Rentmeester. Ik ontdek dat u weer aan het lezen zijt geweest in de moeder van alle goede boeken, want u schijnt zeer vaardig te zijn met haar spreken en duistere gezegden.
Kom! Sprak de deurwachter tegen toen hij u binnen liet?

Herder. Ja, hij keek door het raam, om te zien wie er kwam. En toen ik klopte, opende hij de deur, glimlachte tegen mij en zei: “Wie is daar?”
Ik antwoordde: “de herder.”
Hij zei: “Wat, de Opperherder?”
Ik hernam: “nee. Maar als u mij binnen laat, zult u er Hem inlaten, want wij zijn één.”
En hij zei: “Hem doet de deurwachter open.” (Joh. 10: 3).

Rentmeester. En welk antwoord gaf u hem?

Herder. Toen hij zei: “Hem doet de deurwachter open”, antwoordde ik:
“En de schapen horen Zijn stem. En Hij roept zijn schapen bij name en leidt ze uit en de schapen volgen Hem, want zij kennen Zijn stem.”
Hij hernam: “Hebt u het opzicht over uw kudde?”
Ik zei: “Ja, en ik zal er zulk een opzicht over houden, zolang de Opperherder door mij spreekt of roept, maar niet langer.”
“Dan”, zei hij: “Bent u op het hoogst niet meer dan een echo.

Ik antwoordde: “Hoe minder ik ben hoe beter. Want ik ben altijd het meeste, wanneer ik in het geheel niets ben.”

Hij vroeg mij welke benaming de dwaze herders mij gaven.

Ik antwoordde: “Juist de zodanige als waarmee zij de voorloper van de Koning betitelden, toen hij tot hun zei, dat hij was: “de stem des roependen in de woestijn.”

Rentmeester. En welk antwoord gaf hij u?

Herder. Hij zei mij, dat er geen waarlijk wijzen dan dwazen (1 Kor. 3: 18), en dat er geen gekend waren dan die welke onbekend zijn. (2 Kor. 6: 9). En hij voegde er bij: “U zult uw oude vriend in de Rentmeesterszaal vinden.”

Kom! Waar is *Klein Geloof*? Is hij nog ‘krank van liefde’?

Rentmeester. Nee; *Klein Geloof* is daar enige tijd uit geweest, maar hij zegt, dat alles nog niet recht bij hem in orde is.

Herder. De arme *Klein Geloof* heeft altijd iets uit het gewricht of buiten de haak. Kom! wat deert hem nu?

Rentmeester. Wel, hij zegt dat hij verlost is, maar de wijze van zijn verlossing bevalt hem niet, want zijn arme broeder Twijfelfmoedig heeft een geheime val gehad, om welke reden hij voor meer dan veertien dagen buiten de gelaatszaal gesloten is. Welk vreselijk geval hij aan *Klein Geloof* toevertrouwde en aan niemand anders en smeekte, dat, daar hij het werktuig van zijn eerste overwinning geweest was, hij nu zijn invloed bij de Koning zou aanwenden voor zijn herstelling in de gunst van Zijn Majesteit, wat *Klein Geloof* bereidvaardig aannam en de Koning wendde zijn gevangenis, terwijl hij bad voor zijn broeder. (Job 42: 10).

Herder. Dan behoorde hij, dunkt mij, de Koning erkentelijk te zijn en met dankbaarheid in zijn gelukkige verlossing te roemen, tot zijn heerlijkheid.

Rentmeester. Maar wat *Klein Geloof* in de war brengt is, dat hij zijn eigen hart voelde huppelen van vreugde, zodra zijn broeder de afwezigheid van de Koning begon te betreuren en de droefheid van zijn ziel begon uit te storten. “Het schijnt mij toe”, zei hij, “alsof mijn troost ontspruit uit de ellende mijns broeders, zij gelijkt op de vertroosting, die in het hart van Saul oprees, toen op het feest der nieuwe maan, de zitplaats van de zoon van Jesse ledig stond, die zei: Hij is niet rein; voorzeker is hij, niet rein! (1 Sam. 20: 24, 26). Ik ben zoals zij, die de zonden van de kinderen van de Koning eten. Die zich in de ellende verblijdt, zal niet ongestraft blijven en die wachten op de ongerechtigheid, zullen afgesneden worden.”

Herder. Saul haatte David zonder oorzaak. *Klein Geloof* heeft zijn broeder in zijn hart lief, niet slechts in woorden, maar inderdaad en in waarheid, wat hij bewees toen hij hem verzorgde. Saul haatte David omdat hij meer menselijke toejuichingen ontving dan hij zelf. *Klein Geloof* is bevreesd dat zijn broeder het hoogste in de gunst van de grote Koning staat. Saul begeerde ere van de mensen, *Klein Geloof* begeert de ere, die alleen van God afkomt. Saul wilde bevestigd worden als een aards vorst, *Klein Geloof* begeert, dat de Koning der genade in en over hem regeert. Saul voerde krijg naar het vlees. *Klein Geloof* strijdt naar de Geest. Saul begeerde de liefde van het volk, *Klein Geloof* begeert de liefde van zijn Vader. Saul begeerde een tijdelijke staat, *Klein Geloof* een hemelse erfenis.

Rentmeester. Hun beweegredenen verschillen grotelijks. Want *Klein Geloof* is een deelgenoot van de gewisse weldadigheid van David, wat de andere nooit bezat, en is van het huis en het geslacht van David, wat Saul, nooit was. En deze dingen heb ik in zekere mate tot *Klein Geloof* over gebracht, welke hem, onder de getuigenis van de Koning, enigszins bevestigd hebben, zodat hij vrij stevig wandelt, zijn verstand zich ontsloot en zijn gedachten zich zo schijnen uit te breiden, dat hij dingen voortbrengt die schijnen te strijden en door ze voor de Koning na te gaan en ze aan zijn oordeel en barmhartigheid te onderwerpen is hij in staat gesteld de zoon en de dienstknecht, de beloften en voorrechten van de een en de bevelen en lasten van de ander te zien. Evenwel zal *Klein Geloof* niet lang zijn tegenwoordige gemoedsstand genieten, want er is een geheim ontwerp voor hem, en er is voor hem, een strik uitgezet in de grond en een klem op de weg.

Herder. Wat is het? Is er nieuw oproerig gevoelen voorgesteld tegen de wetten van het rijk, of enig nieuw plan om de oorkonden van Sion te verdraaien?

Rentmeester. Ik vertrouw dat *Klein Geloof* genoeg van deze dingen gezien en gehoord heeft om zijn jeukende oren te genezen. De strik, die nu voor hem gespannen is, is van een geheel andere aard als die, en een die ik zeker denk dat hem vangen zal en erger zal zijn dan al de rampen, die hem ooit overkwamen. En het mag met recht het meesterstuk van de duivel genaamd worden.

Herder. Wat, is er een geheime verbintenis om hem het leven te benemen?

Rentmeester. Nee, het is erger dan dat. Plotseling sterven is plotselinge heerlijkheid voor het zaad van de Koning. Maar deze strik zal een langzame dood over zijn vrede en zijn vertroosting brengen, de toornige blikken van de beste Vader op zijn zielleggen en een dagelijkse kwelling en moeite aan al zijn vlees toebrengen.

Herder. Kom! Hebben enige snode lieden hem aangelokt tot de zonde bij uitnemendheid? Omdat de Wijze man zegt: "Bij wie is wee? Bij wie och arme? Bij wie gekijf? Bij wie geklag? bij wie wonden zonder oorzaak? Bij wie de roodheid der ogen? Bij degenen die bij de wijn vertoeven! Bij degenen die komen om gemengde drank op te zetten." (Spr. 23: 29, 30).

Rentmeester. Nee, het is geen buitensporigheid. Maar *als Klein Geloof* in deze gevangen wordt, zoals ik denk, dat zal plaats hebben, zal het erger zijn dan de zonde van Noach.

Herder. Wel, ik ben geheel ongeduldig, om te weten, wat dit vreselijk lokaas is.

Rentmeester. Nu, als u het weten wilt, het is dit: ***Klein Geloof is verliefd.***

Herder. Wel, mijnheer, maar dat is zulk een wanhopige misdaad niet; Jacob beminde Rachel. "Het huwelijk is eerbaar onder allen en het bed onbevlekt." Bovendien zegt de Koning, zelf: "Het is niet goed, dat de mens alleen zij."

Rentmeester. Dit is alles waar, maar *Klein Geloofs* zonde is zoals de zonde van Salomo; die de toorn Gods over zijn nakomelingen bracht, een opstand in de staat, armoede over het volk, een burgeroorlog onder de stammen veroorzaakt, en de weg baande voor de afschuwelijkste afgoderij, zowel te Bethel als te Dan, welke eindigde in een gehele afscheiding van de tien stammen en in een zeventigjarige ballingschap van Juda en Benjamin. De zonde van Salomo was, dat hij vele *vreemde vrouwen* lief had en de zonde van *Klein Geloof* zal daarop gelijken, want hij bemint ***een Hagareense.***

Salomo's voorbeeld werd door Juda opgevolgd; Juda heeft trouweloos gehandeld en afschuwelijkheid is er bedreven in Israël en in Jeruzalem. Want Juda heeft het heiligdom des Heeren ontheilgd, wat hij behoorde lief te hebben en heeft de dochter van een vreemde Gods gehuwd. De Heere zal de man, die dat, doet, uitroeien uit de hutten van Jacob, de meester en de leerling tegelijk. (Mal. 2: 11, 12).

Herder. Dit is inderdaad erger dan de buitensporigheden van Noach! Want Noach werd behouden in de ark, en stierf in het geloof (Heb. 11: 13), maar de belijdende zonen van God, die zich vrouwen uit de dochters Kaïn namen, vertoornen de Heere zodanig, dat Hij zei: "Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met de mens." Toen eenmaal de Geest ophield met twisten door de bediening van Noach, zag God dat hun boosheid groot was op de aarde (Gen. 6: 2-6), en sneed ze daarom af door de dood of verdrong ze samen en behield er geen dan de prediker der gerechtigheid en zijn huisgezin, die lang met hun gestreden hadden in het weerstaan van hun onwettige verbintenissen. Zo bewaart God de bestraffer en zij, die verhard waren door herhaalde bestraffingen, worden onherstelbaar verdelgd.

Rentmeester. En geen wonder, want als een kind van God een kind des duivels huwt, dan bedoelt hij een verbintenis tussen God en de satan. Juda heeft de dochter van een vreemde god gehuwd. Deze vreemde god, is de god van deze wereld; zoals geschreven is: "Zij hebben de duivelen geofferd, niet God; de goden die zij niet kenden, nieuwe die van nabij gekomen waren" (Deut. 32: 17).

Herder. Het huwelijk is een instelling Gods, die zelf het eerste paar in het paradijs samen bracht, maar om deze instelling te bezigen tot het paren van de tempel Gods met het paleis van de sterk gewapende en ze één vlees te maken, moet een God vertoornende zonde zijn; zo slecht als de zonde van Israël, waarvan God aldus spreekt: "En zij zullen ook niet meer hun slachtofferen de bosduivelen, welke zij nahoereren, offeren." (Lev. 17: 7). God heeft de gemeenschap met duivelen verboden, en heeft in hetzelfde woord de huwelijksvereniging tussen gelovigen en ongelovigen verboden.

Kom! Hoe heet de beminde van *Klein Geloof*? En hoe werd hij het eerst met haar bekend?

Rentmeester. ***Haar naam is Mara Duplicity (Bitter Verraad).***

Klein Geloof zag haar de laatste maal, dat hij naar Hagars Kasteel ging, om de redevoering van die pralende heraut te horen, die hem van zijn eerste liefde aftrok, zoals u kort daarop werd verhaald. Zij kwam toen en ging naast hem zitten en toen zij zongen, hield zij haar gezangboek voor hem. Toen er gebeden werd, viel zij op haar aangezicht, zuchtte en schreide alsof zij evenals Hanna bedroefd van geest was. En bij elke volzin van de onuitstaanbare redevoering, kermde zij, terwijl haar hele lichaam beefde. Tranen stroomden langs haar wangen, en haar ogen waren enkel eerbied. De ijverige Roomsgezinde openbaarde nooit meer ernst, als hij zijn rug met vuisten slaat, dan zij deed. *Klein Geloof* had het oog op haar en liet die avond een vierde gedeelte van zijn hart bij haar achter.

Herder. *Sprak Klein Geloof tot haar, nadat de menselijke dienst in het Kasteel volbracht was?*

Rentmeester. Toen de dienst afgelopen was, schudde zij hem de hand, sprak tot hem, vroeg hem, hoe hij de redevoering vond, en of het niet een gepast woord, niet dierbaar voor zijn ziel was geweest. "Wat mij betreft", zei zij, "het is voor mij een tijd van liefde geweest. De gehele redevoering paste op mijn toestand en werd krachtig toegepast, want ik kon overeenkomstig met de prediker zien, en mijn ondervinding strookte geheel met alles wat hij zei." En toen hij haar vertelde, dat hij gewoonlijk naar de Vorstelijke Kapel ging, hernam zij, dat zij meende hem daar vroeger gezien te hebben, want zij

kwam zelf ook dikwijls in de Vorstelijke Kapel en prees de predikers van de Koning hemelhoog, Dit streefde *Klein Geloof* zeer en zij is sindsdien altijd naar de Vorstelijke Kapel gekomen.

Herder. Wellicht heeft zij haar dwalingen gezien en zulke mensen hebben een belofte: “Zij, die in de geest dwaalden, zullen tot het verstand komen. En zij die morden, zullen de leer verstaan.”

Rentmeester. Het is waar. Maar ik geloof dat zij een geverfd huichelaars is, in schering en inslag, zo diep als negenmaal geverfd flanel; een dubbel gezuiverde, en driemaal overgehaalde Hagareense. Zij is zo scherp als de moeder der toverijen en zo diepzinnig in de diepte van kunstgrepen en bedrog als Cleopatra. Evenwel kwam *Klein Geloof* verlustigd in haar gezelschap thuis en vertelde aan een van de Prinsessen, dat hij een uitstekende jonge vrouw gevonden had, een allerdiërbaarste ziel! “In kennis en ervaring”, zei hij, “is zij een moeder in Israël; in eenvoudigheid zoals Jephtha’s dochter; in berouw evenals Maria; in godsvrucht zoals Hanna; in zedigheit evenals Tamar; in schoonheid als Rachel en in eenvoudigheid van kleding zoals Sara, de moeder der getrouwen.”

Herder. Dan heeft jongejuffrouw Verraad gehandeld evenals de hoer in de Spreuken: zij heeft *Klein Geloof* met haar godsdienst gestreeld zoals zij de jongen man deed, toen zij “hem aangreep en kustte, en met een onbeschaamd gelaat tot hem zei: *dankoffers zijn bij mij; heden heb ik mijn geloften betaald.* Welke hem ten laatste zoals een os naar de slachtbank of zoals een dwaas tot de tuchtiging zijner boeien voerde” (Spreuken 7: 13. 14, 22 <#Pr 7.13,14,22>). Kom! sprak *Klein Geloof* ooit over haar tot u?

Rentmeester. Eens deed hij dat, maar nooit anders dan die ene keer en toen vroeg hij mij, of ik die jongejuffrouw gezien had, die laatst in de Vorstelijke Kapel was geweest? “Zij is”, zei hij, “een tweede Ruth; zij heeft haar eigen volk, haar goden, en haars moeders huis verlaten en is gekomen om haar vertrouwen te stellen onder de schaduw van de vleugelen van de Koning.” Ik zei hem, dat ik geloofde, dat de vleugelen van de Koning geheel buiten haar gedachten waren en dat zij nooit Ruth na zou volgen, behalve in een zaak, namelijk in onder het kleed van Boaz te komen. “Zij wil”, zei ik, “de slip van *Klein Geloof*’s kleed, niet van de vleugelen van de Koning . Wat mij betreft, ik geloof dat Orpa, die Naomi verliet, tienmaal eerlijker was dan jongejuffrouw Verraad. Want zij keerde tot haar eigen volk en tot haar eigen goden terug. Zij omringde haar Schepper noch met leugens, noch bespote Hem, om door bedrog een man te krijgen.” Hierop fronste hij zijn wenkbrauwen, keerde zich om en vertrok; ook heeft hij sinds die tijd de zaak nooit meer aan mij genoemd.

Herder. Uvertelde mij, bij een vroegere gelegenheid, dat *Klein Geloof*, hoewel kortzichtig, zeer scherpziende was bij personen en zaken, als zij hem te nabij kwamen.

Rentmeester. Dat is zo: maar de Liefde zowel als de Gerechtigheid, worden blind afgebeeld, en ik ben verzekerd, dat zij vreselijk de ogen van *Klein Geloof* verblind heeft, want hij is zo erg in die vrouw bedrogen als *David dat was* met Achitofel, of Jonadab in Jehu, die beiden met de godsdienst gemaskerd, maar door de satan bezeten waren. Zij is nu gestadig in onze kapel, en ik ben onderricht dat zij nooit een der Hagareense herauten gaat horen, en dat zij om die oorzaak zware vervolging van haar vrienden verduurt, en hoe meer zij haar tegenstaan, hoe vuriger zij is. Dit bewondert *Klein Geloof*. Zij verhaalt hem al haar lijden en hij lijdt met haar, zij ontsluit haar hart voor hem en hij stort al zijn genegenheid daarin uit; zij steelt zijn liefde tot God, en hij begeert de dievegge te huwen. Smeekt haar als een geschenk af van de Koning, maar vraagt Hem nooit om hem te ontdekken, wat zij werkelijk is. Wanthij is zeker van haar aandeel in het verbond, en juicht in de hoop van zijn eigen bekeerling te huwen.

Herder. Als zij het kasteel verlaten heeft en aan al haar dwalingen de rug toegekeerd, ziet het er goed uit, en het kan het werk van de Koning zijn, wie kan dat zeggen? Er is niets onmogelijk bij Hem. Bovendien is het Zijn voorrecht, en het Zijne alleen, het hart te doorzoeken en de nieren te beproeven.

Rentmeester. Dat is alles waar: maar dit is hier het geval niet; ik wenste dat het zo was. Ik heb haar nauwkeurig gadeslagen, toen zij in de Kapel was en zij zit alsof zij met aandacht luisterde, maar elke paar minuten geeft zij *Klein Geloof* een oogje en als zijn oog het hare treft, dan zijn zij dadelijk ten hemel opgeheven, en als de heraut van de Koning in een vurige stemming is, wordt er elk ogenblik een lachje naar *Klein Geloof* toegezonden. Zodat het het magnetisme van zijn liefkozingen is, dat leven en opwekking geeft aan de hele vroomheid van Mara.

Herder. Heilige grond is geen voegzame plaats voor de dochters van Belial om haar liefdeblikken op te schieten. Trotsheid, uitgerekte halzen en wellustige ogen zullen onder de dochteren Sions niet ongestraft blijven, veel minder bij de dochters van Hagar. En wat *Klein Geloof* betreft: door zijn teugelloze genegenheid voor een vreemde vrouw, maakt hij een roede voor zichzelf. Het geweten en hij zullen er later bloedig werk mee hebben, als de Koning komt om zijn zonden te bezoeken met de roede en zijn ongerechtigheid met geselingen. Ongeregelde genegenheid is een lid van *Klein Geloof's* 'vreemde mens'. Maar daar er een bedwelmend genoegen in is, zal hij er niet over klagen voordat de fronselingen en bestraffingen van de Koning hem tot zijn zinnen brengen: dan kan hij, zoals Simson, uitgaan en zich zelf schudden, en beide, het gemis van zijn God en de dwaasheid die dat aanbracht bewenen.

Rentmeester. Dat zal het einde zijn en ik wenste dat hij het intijds mocht overwegen, maar hij is te diep verward om deze strik van de vogelvanger te ontkomen. *Klein Geloof* wist nooit wat het was te beminnen voor nu, hij bemint voor de eerste maal.

Herder. En denkt u dat Mara enige liefde voor hem heeft?

Rentmeester. Ja; ik geloof dat zij hem bemint met die soort van liefde, die door tegenstand geweldig wordt gemaakt, door toegeeflijkheid beneveld wordt en bevriest door de standvastigheid van een teerhartige echtgenoot. Ik durf zeggen dat Mara door honderd voorwerpen met liefde getroffen is en de laatste is altijd de winner. Mara is niet de magneet, maar de spoedig aangetrokken magneetnaald, maar die, als zij niet vastgehouden wordt, zeker zal vallen, zoals Michal, of Delila. En dat kan niet anders wanneer de Nazareeër en de Psalmddichter de gewillige gevangenen van deze mensen worden, zonder de Gever van alle goede gaven en volmaakte giften te raadplegen.

Herder. Een voorzichtige vrouw is van de Heere, maar deze soort zijn geen van Zijn gaven. *Klein Geloof* heeft de spreuk vergeten die tot hem als tot een zoon spreekt: "En waarom zoudt u, mijn zoon, door een vreemde vrouw verrukt worden en de schoot der onbekende omvangen? Want een iegelijks wegen zijn voor de ogen des Heeren, en Hij weegt alle zijn gangen" (Spreuken 5: 20, 21).

Rentmeester. *Klein Geloof* kan niet geloven, dat zij een vreemde vrouw is, want hij is evenzeer ingenomen met haar godsdienstmasker, als hij dat is met haar persoon. De koningen der aarde werden nooit meer dronken door de hoererij van Jezebel, dan *Klein Geloof* dat is met het bedrog van Mara.

Herder. Kom! Welke soort van een vrouw is zij in gestalte?

Rentmeester. Zij is schoon, heeft een lief gelaat, een goed uiterlijk, is welgevormd, lief, en zeer spraakzaam, is gemaakt om zeer zedig en vroom te schijnen, is buitengewoon eenvoudig in haar gewaad en zo netjes als een wassen beeld. Zij is een volmaakte meesteres van zich zelf, zowel als van haar kunstenaars, die echter weldra door het gezelschap, waaronder zij verkeerde, ontdekt worden. In kort, zij heeft alles in zich, dat een vrouw begeerlijk of bevallig maakt en terwijl haar godsdienstmasker zeer aantrekkelijk is voor een jong Israëliet, die in zijn eenvoudigheid wandelt en die onbekend is met de diepten van satan, zo is zij echter een Hagareense, een vreemde vrouw, onvernederd, onvernieuwd, dood in de zonden, in misleiding gehuld en in huichelarij verhard. Zij is vervreemd van de waarheid en vervreemd van de genade Gods en van de versierselen van een ootmoedige en stille geest, in welke, en in welke alleen, de wezenlijke schoonheid bestaat. “Een vrouw, die de Heere vreest zal geprezen worden”, maar juffrouw Mara is een zodanige niet.

Herder. Dan zal de ondervinding van de Wijze Man *Klein Geloof* zeer te pas komen in zijn aanstaande ellende: “Ik keerde mij om, en mijn hart,” zei hij, “om te weten, en om na te speuren, en te zoeken wijsheid, en een sluitrede te vinden en om te weten de goddeloosheid der zotheid, en de dwaasheid der onzinnigheid. En ik vond bitterder ding dan de dood, een vrouw, welker harte netten en garen, en haar handen banden zijn.” (Pred. 7: 25, 26).

Rentmeester. De Wijze Man had zoals in het trachten om de wijsheid te weten, na te speuren, en te zoeken, en had hij het daarbij gelaten, dan zou hij die netten, garen en banden ontkomen zijn, die al de bitterheid over hem brachten, maar hij had vele vreemde vrouwen lief en daarom gaf God hem niet een goede bij de gehele duizend. “Een man onder de duizend heb ik gevonden, maar een vrouw heb ik onder die duizend (welke ik gehad heb) niet gevonden, alleenlijk, (let wel!) dit heb ik gevonden, dat God de mens recht gemaakt heeft”, maar de vrouwen trokken hem ter zijde en, sinds toen “hebben zij vele vonden gezocht” (Pred. 7: 28, 29), zoals de Wijze Man zelf deed, wiens “vreemde vrouwen zijn hart neigden” (1 Kon. 11:3), en hem vervoerden, om toe te geven aan de vonden der Heidenen.

Herder. En, kom! hoe vordert *Klein Geloof* in de beste dingen? Is hij werkelijk genezen van de hartbranding en de buikpijn? Hebben de horzelen hem allen verlaten? Is de vreemde man dood? En heeft jonge juffrouw Verraad al zijn ongesteldheden geheeld, en al zijn ziekten genezen?

Rentmeester. Zo schijnt het. Want ik hoor van geen klachten; ook durft hij niet nabij de Rentmeesterszaal te komen, noch mij aan te zien, of tegen mij te spreken, als hij mij ontmoet, want hij weet dat Mara geen gunsteling van mij is: daarom beschouwt hij mij, in de omgang als zijn vijand. En hij zal wel zorgen niemand raad te vragen dan diegene, welke mij of haten, of van mij verschillen in oordeel, betreffende de godsdienst van Mara. Ook verwacht ik niet met een van *Klein Geloof's* zaken bekend te zullen worden voor dat de liefde voorbij is. Dan kan mijn dienst wellicht weer in de smaak komen.

Herder. Als de Koning omtrent het gedrag van *Klein Geloof* zijn afkeuring toont, zal hij zo gedwarsboomd worden, dat hij niet in staat zal zijn deze onderneming ten uitvoer te brengen, niettegenstaande al zijn plannen.

Rentmeester. Ik geloof niet dat de Koning het hem beletten zal, omdat ik er hem over bestraft heb. Maar hij verhardt zijn nek tegen de bestraffing en blijft oproerig; “daarom zal de afkerige van hart met zijn eigen weg verzadigd worden.” Toen Rehoboam de goede raad van de ouden verwierp en die van vleiers aanhing, verloor hij de tegenwoordigheid van de God van zijn vaderen en tien delen van zijn koninkrijk. En ik weet dat *Klein Geloof* nu zonder het aanschijn van de Koning voortgaat en

tevens zonder Zijn goedkeuring. De Koning is tot Zijn plaats wedergekeerd en *Klein Geloof* moet Hem vroeg zoeken en ernstig ook, eer hij Hem weer vindt.

Herder. Dan zou ik denken dat hij ellendig zou zijn een last voor zichzelf. Want een toeknik van het gelaat van de Koning verhief hem eertijds tot de hemel. Maar, als de Koning fronste, was hij zoals een dood mens.

Rentmeester. En ik wenste dat het nu zo met *Klein Geloof* was als in vroegere maanden, maar zo is het niet. Hij is in schijn zo levendig en opgeruimd als een vogel, maar het komt niet van boven; het is lichtvaardigheid en lichtzinnigheid, zijn zoetheid en eenvoudigheid zijn in grote mate vervlogen en enige der kinderen zeggen mij dat zijn omgang droog en ledig is. Evenwel is hij niet troosteloos; de lusten van het vlees verschaffen hem alleraangenaamste gewaarwordingen. Zijn gedachten en genegenheden zweven rond Mara, niet tot God, zijn genot is in haar persoon, niet in de Goddelijke gunst, en zijn vertroostingën bestaan in zijn gesprekken met haar, in plaats van in de gemeenschap met zijn Vorstelijke Vader, zijn tegenwoordige hoop op een vrouw overtreft zijn hoop op de hemel en zijn gemoed is meer bezig over zijn voorgenomen (hoewel onwettig) huwelijk, dan over het toekomstig huwelijk van het Lam. Deze dingen keerden het hart van Salomo ter zijde af en brachten die uitstekende en hoog begunstigde vorst tot het afzweren van de vorstelijke naam; wat blijkt uit hetgeen hij ons vertelt wat hij was, eer hij prediker werd, “Ik Prediker was koning over Israël te Jeruzalem.” (Pred. 1: 12).

Herder. Maar kom! Wie moedigt *Klein Geloof* aan in het houden van zijn toespraken tegen Mara? Ik durf beweren, dat hij niet zonder zijn ondersteuners, noch voorthelpers is.

Rentmeester. Dat is hij inderdaad, niet. Want er is geen een hofvleier, voorgewende getrouwe, gepensioneerde, oppasser, ontrouwe dienaar, noch huichelaar in het hele hof, of die rond het paleis doolt, of zij keuren *Klein Geloofs* keuze goed. De oude Uzza, de man, die u het bestraatte pad zag wieden, die eerste maal dat u in het paleis kwam, die u zei, dat “de Rentmeesterszaal even nauw was dan u zelf,” staat de vereniging sterk voor en prijst jongejuffrouw Verraad tot in de wolken. En ik ben onderricht dat zij onlangs toegelaten is als een lid van de Vorstelijke Maatschappij, door enigen der partijdige heersers in het Huishouden. Maar niettegenstaande al hun kunst en wetenschap zal de godsdienst van Mara en die van *Klein Geloof* niet meer “aaneenkleven dan ijzer zich kan vermengen met modderig slijk.”

Herder. Wel, u hebt uw proces verbaal ingediend; u hebt hem berispt en uw afkeuring te kennen gegeven, en door dit te doen hebt u het huwelijk verboden. Maar alles is tot hiertoe vruchteloos geweest en daarom moet *Klein Geloof* de gevolgen ondervinden. Het is tijd om de kudde te drenken en ik moet heen gaan en wanneer ik in staat zal zijn een ander uur met u door te brengen weet ik niet. Want de schapen gaan naar het vlakke veld, waarvan het een gedeelte geploegd, het andere bezaaid, en een gedeelte overgelaten is tot een voortdurende loop voor de schapen. Als de schapen daar zijn, wordt er voortdurende oppassing gevorderd, om ze binnen de grenzen te houden.

Rentmeester. Het vlakke veld ligt voor mij op een al te grote afstand, anders zou het mij niet bezwaren daarover te gaan, als het nader bij huis lag. Maar wanneer u ooit weer in de omheiningen komt, doe het mij dan door een regeltje weten, en ik zal naar uw kleine hut komen.

Herder. Als ik gezond blijf en het werk het toelaat, zult u bij mijn terugkomst een briefje ontvangen. Tot dan, zijt getrouw, zijt standvastig, zijt voorzichtig en voor zover de waarheid dat vordert in deze verbasterde eeuw: zijt eenvoudig. Zeg niet: “Een bondgenootschap, tegen hen die zeggen, een

bondgenootschap”; noch vreest u hun vrees noch zijt bevreesd. Maar heiligt de Koning zelf in uw hart, en laat Hij uw vrees, en Hij uw schrik zijn. En Hij zal u een heiligdom zijn, wanneer zij hem zullen bevinden een steen der struikeling en een rots der ergernissen.” Jesaja 8. Vaarwel.

Rentmeester. Vaart u wel; ik dank u voor uw raad en heb slechts te verzoeken dat, wanneer het bij de Herder wel is, hij de Rentmeester zal gedenken.

Aan Mr. GETROUWHEID, Rentmeester van het Huishouden van Zijn Majesteit,

Laagland Paleis, Salem.

WAARDE MEDE LASTGENOOT!

Alle complimenten omwille van de tijd nalatende, en u genade, barmhartigheid en vredewensende, komt deze om u te berichten, dat ik nog eens met de kleine kudde naar de grazige valleien ben weergekeerd, waar de verkoelende stromen verfrissend en de landelijke schaduwen verkwikkend zijn en waar de kudden, op de middag kunnen rusten.

Gedurende mijn verblijf in de bovenlandse vlakten werd ik door voortdurende werkzaamheden geoefend; de bronnen waren onpeilbaar diep, de fonteinen laag, het weer vreselijk heet, en het kruid zeer schaars. En dat zodanig, dat ik veel moeite had, om de schapen het afdwalen te beletten. Echter bloeiden enige der kudden, vooral de zwakken; terwijl ik dagelijks een paar ons vermagerde, tot dat ik begon te roepen: “Mijn magerheid! Mijn magerheid! Wee mij!”

Jacobs bron is waarlijk diep! Een dorstige kudde, en een lage fontein beproeven het geduld van de zachtmoedigste Herder. Ik heb soms gedacht dat het dienstbare juk de Gibeonieten in de vlakten van Jericho of onder de fonteinen van Pisga, niet bitterder was dan het mijne. Maar dit gedeelte van de last en de hitte des daags zijn gedragen en wij zijn veilig aangekomen in de rijk begunstigde weiden bij de stille wateren, waar alle voorbijgegane arbeid uit het gezicht en bijna uit het hart is.

De kudde is over het geheel wel en weidt op dit ogenblik liefelijk. De schapenklokjes klinken de hele dag door. En terwijl de schapen hier weiden en rustig legeren, zullen wij hier blijven. Maar zodra zij het groen beginnen te vertrappen en de heiningen verbreken, zullen zij weer gelast worden naar de heidevlakten te gaan.

Ik behoef u niet te melden dat een bezoek begeerlijk is, of dat uw gezelschap en uw gesprek welgevallig is; hiervan zijt u verzekerd, wat ik nu bevestig door mijzelf te onderschrijven, onverbreekbaar en eeuwig

De Uwe,
In de verbindende banden van het Broederlijk Verbond;
Gedagtekend uit de hut

De Herder.

DE RTIENDE SAMENSRAAK

Rentmeester. Herder, u bent welkom thuis. Ik ben blij u nog eenmaal in uw kleine hut te ontmoeten.

Herder. Ik dank u, mijn dierbare vriend en ik ben even verblijd u te zien, want zoals ijzer ijzer scherpt, zo scherpt een mens het gelaat van zijn vriend.

Rentmeester. Ik kwam twee malen, om uw kleine hut te bezoeken gedurende uw afwezigheid en ik bemerkte dat enige boosaardige lieden de versierselen en de bedekking afgescheurd en een gedeelte van de grondstoffen omgetrokken hadden, spoedig nadat u vertrokken waart, wat mij overtuigde, dat u niet veel in aanzien stond onder het grootste gedeelte der Herders, vooral die van de tenten van Kedar, die allerwaarschijnlijkst de schuldigen zijn.

Herder. Het is, ongetwijfeld, het handwerk van enigen van de Kedarse heren; zij beroven of plunderen dikwijls mijn hut, om de hunne te stofferen of te versieren en zouden die overlang verbrand en er over gejuicht hebben, als zij niet bevreesd waren geweest om zelf te worden opgehangen.

Rentmeester. Volgens uw brief hebt u in de bovenlanden een werkzame tijd gehad.

Herder. Dat had ik inderdaad. Ik was nooit in mijn hele leven zo in het nauw gebracht om water en kruid dan ik deze zomer geweest ben en een groot gedeelte van de kudde begon zeer onrustig te worden; sommigen gingen roof zoeken in het braakland; enigen dwaalden af door de afkering van de woestijn en kwamen tot Horeb. En anderen kwamen in de velden, der vreemdelingen, die "hun land met verschillend zaad bezaaien." En de meesten van hen, behalve de zwakken, waren uitgeput door de oude paden. Omdat "de sluizen des hemels toegesloten waren en de wolken geen water gaven, moet de omgeploegde aarde gedrenkt en het uitspruitsel daarvan gezegend worden", (Ps. 65: 11) als er nieuwe weiden zijn. Dit was de oorzaak van hun afdwalen. Om dit evenwel te voorkomen, verschaftte ik een twintigtal schapenklokjes onder hen; zodat, als ik hen niet zag afdwalen, ik toch horen kon welke weg zij uit waren door de klokjes, want de klank, die door de schapenklokjes veroorzaakt werd, berichtte mij de zaak. En inderdaad was ik meer vermoeid dan de kudde zelf en daarom verblijd genoeg, om weer in de grazige dalen te komen. Kom! Gaat de vrijerij van *Klein Geloof* nog voort? Of is het afgebroken?

Rentmeester. ***Klein Geloof* is ongeveer vier maanden geleden gehuwd, veertien dagen nadat u aan het Paleis waart.**

Herder. Gehuwd!

Rentmeester. Ja, gehuwd.

Herder. Kom! Werd u op de bruiloft verzocht?

Rentmeester. O nee, evenmin was er de Koning en slechts twee van de kinderen van de Koning. Ook zouden de bruiloftsgasten hen niet gekregen hebben, als zij niet (om wijze redenen) niet toegelaten waren, tegen mij vooringenomen te zijn, door hen die mij lasteren, dat ik te veel op mij neem, te hard ben, te veel gestrengheid gebruik en te nauwgezet ben in mijn ambt. Deze dingen zijn, zoals hij weet, aangenaam voor kinderen, tot dat de hoogmoed die hun vleiers in hen aankweken, hen vernedert en dan beginnen zij het beter te weten. Het was er zover af van uitgenodigd te worden, dat

ik het onderwerp werd van hun gesprekken en het voorwerp van hun bespotting. Bij hun neerzitten en opstaan was ik in hun muziek.

Herder. En keurde de bruidegom dat goed?

Rentmeester. Daar de bruid, de bruidsmaagden, en het grootste gedeelte van het gezelschap het volhielden, gaf *Klein Geloof* er zijn afkeuring niet over te kennen. Maar mij is meegedeeld, dat zijn zitplaats niet zeer gemakkelijk scheen te zijn; ook was zijn gelaat niet zeer opgeruimd en vrolijk; wat het gezelschap merkende, deed ophouden met over mij te lachen en hun scherts op de bruidegom richtte; wat hij onderhield met al de kracht die hij kon aanwenden en die, aan het slot de bruid ten hoogste opgewonden naar bed voerde, en de bruidegom volgde later, met een gewonden geest en een schuldig geweten, wat het bruidsbed, nee zelfs niet al de liefkozingen van Mejuffrouw Verraad, ooit zullen kunnen genezen

Herder. Kom! Wie waren de voornaamste gasten?

Rentmeester. Oude Uzza was een der voornaamste. Chonia, het verstrooid afgodisch beeld, was daar. (Jer. 22: 28). Sebna, die over het huis was, was onder hen, (Jes. 22: 15, 17). Jannes en Jambres en andere oude hovelingen met hen werden uitgenodigd. Phygelles en Hermogenes, Hymeneüs en Alexander de kopersmid, met anderen van hetzelfde handwerk; Demetrius de zilversmid, Sint Chrispyn, en verschillende andere handwerkslieden, met Scheva de Jood; Sanballat, Tobiah de Ammoniter, Gesem de Arabier, Doëg de Edomiter, Fatnai de opzichter, Starboznai en zijn metgezellen, Rabsake, Nergal-salezer, Sangar-nebo, Rabsaris en Rab-mag (Jes. 39), allen mannen van naam en aanzien, van familie en fortuin. Delila, Gomer, de dochter van Diblaim, Herodias' dochter, en de wijze dames van Sicera's moeder, (Richt. 4: 9) waren de bruidsmaagden: alle dierbare zielen, hoofdaanvoerders van de volmaakte bende en naar het oordeel van Liefdadigheid, beroemd wegens eerlijkheid. Nadat *Klein Geloof* de bekering had uitgewerkt van Mejuffrouw Verraad, had Mejuffrouw die allen bekeerd.

Herder. Waarlijk een edel gezelschap! Inwoners van Mesopotamië, Joden en proselieten, Elamieten, Cretensers en Arabieren. Kom! Waar is *Klein Geloof* gehuwd?

Rentmeester. In de Kreupelstraatkapel, daar kunt u verzekerd van zijn, en ik geloof dat hij altijd een kreupele geweest is sinds hij zijn bruid door die poort geleidde. En het zal goed aflopen als hij niet kreupel naar zijn graf gaat.

Herder. Ik zou *Klein Geloof* de volgende morgen wel eens hebben willen zien, om op te merken hoe zijn gelaat er uit zag.

Rentmeester. Ik werd evenzo goed ingelicht omtrent de loop van hun handelwijze alsof ik er tegenwoordig was geweest. De bruiloftsgasten stroomden de hele volgende dag in en uit. De mond van de bruid scheen meer dan ooit vol met godsdienstig gerammel, anekdotes en scherts; haar tong ging als een nachtwakersklap. Maar de bruidegom zag er meer uit als de vader van de mensheid, toen hij begon zijn schorten van vijgenbladeren te maken: zwaarmoedigheid, waakzaamheid en wantrouwen was op zijn voorhoofd te lezen. De begeerte van zijn ogen was bij hem en de bestraffingen van de Hemel binnen in hem; een schone duivelin op zijn knieën en dorheid in zijn ziel. Echter hield hij zich zo goed als hij kon, en scheen te begeren van zijn bruiloftsgasten ontslagen te worden.

Twee van de Vorstelijke familie, die op de bruiloft waren, verwijderden zich in stilte, beledigd door hun gezelschap en hun gesprekken, zonder zelfs afscheid te nemen van de bruid of van de bruidegom. En geen een van het Vorstelijk zaad is sinds die tijd bij hun broeder geweest. En wat *Klein Geloof* het meest van alles vernederde, was, dat de bruid zelf geopenbaard had te zijn, wat de *Rentmeester* verklaarde dat zij was, namelijk een doortrapte huichelaarster en dat de gasten niets deden dan dienaren van de Koning te bespotten, zodat de naam van Zijn Majesteit niet eens met eerbied werd genoemd; dat hun gesprekken woest en onzedelijk waren; ja zelfs dat laagheden zowel ontvangen als teruggegeven werden en dat door de bruid, evenzo goed als de overigen; dat de oude Uzza, de bestuurder van het feest de ergste onder hen was; dat er geen zegen werd afgesmeekt over het pas gehuwde paar; dat er geen gebeden ten hun behoeve werden opgezonden en dat het meer geleek op Belzazars feest dan op de bruiloft te Kana in Galiléa. Want noch de Koning, noch Zijn vertegenwoordiger, noch Zijn discipelen waren daar aanwezig.

Herder. Het is ook niet waarschijnlijk dat de Koning met Zijn tegenwoordigheid zou vereren, wat Zijn rechtvaardige ziel verfoeit en wat Hij streng verboden heeft. Wij hebben geen behoefte om “de dochters van een vreemde God te trouwen” (Mal. 2: 11). “De Heere de Almachtige heeft dochters” (2 Kor. 6: 18), zowel als de god van deze wereld, en het was anders niet dan helse bedwelmings, die *Klein Geloof* tot zulk een keuze vervoerde. Wij hebben eerwaardige moeders, eervolle vrouwen, en beminlijke dochters in Israël; vrouwen die begenadigd zijn met kennis, zedigheid, kuisheid, schoonheid, reinheid en vlijt, geschikte medehelpers, die de vrees en de zegen van God deelachtig zijn en daarom geschikte vrouwen voor ieder man in Israël, laat hem zo bijzonder zijn als hij kan: zodat *Klein Geloof* geen roeping had om tot de onbesnedenen te gaan. Maar als hij een vrouw van Timnath moest hebben, laat hem dan in de gevangenis malen en een speelbal zijn voor de vorsten der Filistijnen, totdat hij om zijn dwaasheid vernederd is.

Rentmeester. Mijn verlangen is, dat *Klein Geloof* beproefd mag worden en dat zal hij blijkbaar. Want er was een mens op de bruiloft, Doëg geheten, waarop de bruid meer aandacht vestigde dan op al de overige gasten, zelfs meer dan op de bruidegom; wat opgemerkt en in het Paleis bericht werd door diegene welke daar waren. *Klein Geloof* heeft dat vernomen en het heeft wantrouwen bij hem verwekt, wat enigszins bevestigd wordt door de geregelde bezoeken van Doëg. Daar *Klein Geloof* vrij ontevreden over deze zaak was, onderzocht hij naar Doëgs geheim gedrag en bevond, dat hij een van die soort was “die in de huizen sluipen en de vrouwkens gevangen nemen, die met zonden beladen zijn, en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden; die altijd leren en nimmer tot kennis der waarheid komen” (2 Tim.3: 6, 7).

Herder. O, arme *Klein Geloof*! Het is een gewis voorteken van donkere dagen, als jeugdige prinses de raad van de ouden verachten. In de menigte der raadgevers is veiligheid, maar een kind, dat aan zichzelf is overgelaten, zal vallen.” Toen Simson weigerde naar de raad van zijn ouders te horen, willigden zij zijn verzoek in en er volgde een zee van beproevingen.

Rentmeester. En zo is het hier. Want eer dat *Klein Geloof* een week gehuwd was, “kwam de ijvergeest over hem en hij was ijverig over zijn huisvrouw” (Num. 5:14). Wat hij moest doen, wist hij niet, hij had haar bespottelijk lief; ja, zijn hele ziel was in haar verzwolgen. Het gedrag van Doëg sterkte zijn vermoeden en de dagelijkse bezoeken die hij aan de bruid bracht, voegden nieuwe brandstof toe aan het vuur van *Klein Geloof* en wat het toneel van zijn ellende voltooide, was, dat hij wist, dat zij geen maagd was toen hij haar huwde (Deut. 22:14, 21). Dit werd mij meegedeeld door een der jeugdige prinses, aan wie hij zijn gemoed ontlastte en hij verklaarde, dat niets dan de smarten der hel en de smartelijke angstkreten der verdoemden zijn tegenwoordig lijden kon evenaren. Hij had haar uitnemend lief en werd gekweld door de geregelde bezoeken van een vermoedelijke mededinger van

een verachtelijk karakter. Terwijl zijn ziel in de vlammen van jaloersheid verschroeide, onderhield zijn vrouw Doëg met liefde blikken en liefdesvertellingen. “En dat”, zei hij, “wat mijn zaak onbeschrijfelijk beklaglijk maakt, is, dat het gelaat van de Koning verborgen is, mijn gemoed is onder dienstbaarheid, mijn leven verkeert in twijfel en, met betrekking tot mijn eeuwige toestand, verkeer ik in gevaar. Maar de liefkozingen van mijn vrouw en de gedachte aan een mededinger verzwelgen alles; zodat ik soms zorgeloos ben omtrent hetgeen er van mijn ziel zal worden. Bidden kan ik niet. Ik durf het gelaat van Zijn Majesteit niet te ontmoeten, of zelfs een gedachte tot Hem te richten; als ik dat doe, dan stuit het terug met de afkeuring van de hemel. Hij voegde er bij: “Had ik naar de Rentmeester geluisterd, dan was ik deze strik des vogelvangers ontkomen. Hij waarschuwde en vermaande mij. Maar anderen verwekten in mijn gemoed vooroordeel tegen hem, hem beschuldigende van haatdragendheid en van te veel op zich te nemen. Echter, zijn woorden troffen mijn hart en mijn eigen geweten ondersteunde zijn raad. En zodra ik hem de rug toekeerde, keerde de Koning Zijn rug naar mij. Ik verachtte Zijn bestraffing en verhardde mijn nek daardoor. Ik ben een afkerige van harte en zal met mijn eigen wegen verzadigd worden, want er is geschreven: “Die van de weg des verstands afdwaalt, zal in de vergadering der doden verblijven.”

Herder. “Gehuwde lieden zullen verdrukking hebben in het vlees”, maar als gelovigen zich met ongelovigen verenigen zullen zij aan alle zijden verdrukking hebben. Simsons verkeer met de dochter van de Filistijnen; dat van David met Michal; van Abigail met Nabal; van Salomo met de heidinnen; van de Joden met de dochters van Asdod; Ammon en Moab, en de voor de zondvloed bestaande professoren met de dochters van Kaïn, met al haar vreselijke gevolgen, zijn in de oorkonden bewaard om een kind van God te waarschuwen. Velen zijn gehuwd vóór hun aanneming, en de een kan door de Koning worden aangenomen, terwijl de andere wordt verlaten. En de keuze van de Koning kan een huisgezin in verschil brengen. Maar wanneer beide ongelovig zijn als zij gehuwd zijn, is er overvloedige plaats voor mensen, maar geen voor zulke overdenkingen, als die van *Klein Geloof*, die zondigde met open ogen.

Kom! Betrouwde *Klein Geloof* enig geld met haar?

Rentmeester. Ik geloof ja, maar dat was zijn doel niet, het was liefde tot haar persoon, niet tot haar geld, dat hem in deze strik verwarde.

Herder. Kom! Hoe kwam *Klein Geloof* in kennis met die heren, die op de bruiloft waren?

Rentmeester. Dat heb ik nooit geweten dan een paar dagen geleden. Een der prinses, voor wie *Klein Geloof* zijn gemoed openlag, vertelde mij dat hij de schuld was, dat hij in het geheim de liefdefeesten van de Hagarenen bijgewoond had, gedurende de hele tijd van zijn verkeer, ten einde de toestemming te verkrijgen en in goede dunk te komen bij Mara's ouders en vrienden. En door deze middelen verkreeg hij hun toestemming en ging bij hen door voor een man van eer en liberale gevoelens. Hier handelde *Klein Geloof* met dubbelzinnig gelaat, om een vrouw met dubbelzinnig hart te krijgen.

Herder. Deze liefdesfeesten worden met de rechte naam genoemd, want jeugdige geliefden houden er zeer van. Ik ben onderricht, dat vele jeugdige wellustigen zijn begonnen te beminnen op een liefdesfeest, en die hun overige dagen nooit hebben gevast van strijd en twist. Ik geloof dat zij gelijken op de Moabietische feesten, waarop de Israëlietische mannen waren uitgenodigd door de raad van Bileam.

Rentmeester. Sommigen van hen zijn, want allerlei soorten worden toegelaten, leden van de Vorstelijke Vereniging, en zelfs leden van de Hellevuur-Club kunnen er in komen. Kinderkens in de

genade, en bokken van het ergste soort, zijn dooreen gemengd; moeders in Israël, en zelfs moeders besteedsters. Sommigen gaan om een woord van vermaning te zoeken en als het bericht waar is, zijn sommigen er gegaan om voorraad voor hun bordeel te vinden. Alles verwarren zij samen, allen breken de suikerkoek en geven de rechterhand van gemeenschap. Mara en Doëg waren bijzonder verliefd op deze soort van menselijke godsdienst. “Deze waren vlekken in hun liefdemaaltijden, die haar zelf weiden zonder vrees; waterloze wolken, die door de winden omgedreven worden, bomen in het afgaan van de herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven, en ontworteld.” (Judas vers 12).

Herder. Nu, terwijl *Klein Geloof* naar hun liefdefeesten ging, is het billijk dat hij lang begerig gehouden wordt naar een liefdevasten. Hij hield feest met hen en hij moest verwachten de rekening te betalen.

Rentmeester. Hij betaalt nu terwijl hij gaat, arme ziel! Want ik ben onderricht, dat zijn vlees van zijn beenderen afgeteerd is. Hij is een blote schaduw en bijna verschrikkelijk om te aanschouwen; terwijl zijn ziel is zoals een vaartuig in de storm, en de dagelijkse verzoeken die hij ontmoet, voeren hem ten einde raad.

Herder. Kom! Opende hij ooit zijn gemoed daarover tegen zijn vrouw?

Rentmeester. Ongeveer zes weken na de bruiloft, zoals ik onderricht ben.

Herder. En welke uitwerking had dit?

Rentmeester. Hij vertelde tegen een van de jeugdige prinsen, dat hij bijna een maand lang niets anders deed dan over haar wenen. En dat hij haar niet buiten zijn gezicht kon dulden, noch zelfs dat iemand naar haar keek. Zij dit merkende, werd meer en meer koel en onverschillig tegenover hem en daar hij door de droefheid van het gemoed zulk een spookachtig figuur maakte, begon zij zijn persoon en onbeoorlijkheid te bespotten en te verachten. En hij verklaarde zijn broeder, dat hij de duivel aan beide zijde kon zien. Want hij werkte op zijn onbetamelijke genegenheden, om zijn ziel aan de haar te kluisteren. En terzelfder tijd werkte hij in haar om zowel zijn genegenheden als zijn persoon te verachten. Niet in staat zijnde het langer te verkroppen, opende hij zijn gemoed tegen zijn vrouw; vertelde haar de oorzaak van al zijn verdriet en verzocht, dat daar hij er niet overheen kon stappen, niettegenstaande al zijn pogingen, zij een weinig medelijden met hem mocht hebben, haar afkeuring over Doëgs voortdurende bezoeken tonen en hem enig blijk mocht geven aangaande haar kuisheid. Op dit verzoek betreffende Doëg lachte zij. En wegens zijn twijfel over haar kuisheid, toonde Mara zich in haar ware kleuren, en schold hem in zulk een taal, als waarvan hij niet dacht dat zij meesteres was en na het ontbijt stak zij een kokarde van geel lint vervaardigd, op zijn hoed.

Herder. Het is goed voor *Klein Geloof*, dat het zo hevig toegaat; zoveel te spoediger is het afgelopen. Het huwelijk is een Goddelijke instelling; de Insteller zal hetzelve en de rechten daarvan handhaven, doch wraak uitoefenen over zulke schenders van hetzelve, door de beledigde en de bedrogene te wreken. Als *Klein Geloof's* gehele kracht vervlogen is, zal de Koning verschijnen.

Kom! Wat zei *Klein Geloof* van zijn kokarde?

Rentmeester. Hij zei, dat haar wrede handelwijze aan zijn driften zulk een beteugeling gaven, als hij nooit tevoren gevoeld had en zijn ernstige verwachting en hoop is, dat haar wreedheid de een of andere tijd het gehele verlies van zijn genegenheid zal ten gevolge hebben; wat zij, met al haar kunstgrepen niet in staat zal zijn weer te verwerven. Echter kreeg *Klein Geloof* moed, en ontzei Doëg de Edomiter de toegang tot zijn huis en bedreigde hem met het inroepen van de wet, ingeval hij die

waarschuwing verwierp. Sinds die tijd heeft Mara de Vorstelijke kapel verlaten en gaat voortdurend naar het werkhuis in Hagars kasteel; terwijl *Klein Geloof* genoodzaakt is er achter te sluipen, teneinde te zien of zijn vrouw en Doëg elkaar ontmoeten. *Klein Geloof* gaat de een deur uit en zijn vrouw de andere. Hij sluipt onder het volk heen, daar hij denkt Doëg te ontmoeten, treurende huiswaarts kerende onder een dubbele wond, de jaloersheid en het billijk wantrouwen van een beledigde echtgenoot. En in zijn geweten verwond, omdat hij zich verwijdt van de dienst van het heiligdom, waar hij weet dat hulp en troost te krijgen is.

Herder. Dat zal dienen, om *Klein Geloof* zijn buik vol te geven van de genegenheden en vroomheid der Hagarenen. Hij heeft niet slechts de uitwerkselen van Openhartigheid en Algemene Liefde gehoord, maar gezien en gevoeld. Hij weet nu wat liberale gevoelens zijn, en kent de bedoeling van de huichelaars. Hij heeft het gewaad van Koos en Thomas, zijn oude vrienden, gezien, en het hart van Bitter Verraad gevoeld.

Kom! Is hij nooit met enige van zijn klachten tot u gekomen?

Rentmeester. Nog niet. Maar hij heeft mij zijn groet gezonden door een van zijn broeders en verzocht dat ik hem gedenken zou, voor wat hij geen verzoeken behoefde te doen, want sinds ik van zijn kokarde gehoord heb, heb ik vurig voor hem geworsteld en ik weet dat hij verlost zal worden, want die God vreest, zal uit die allen verlost worden en wee over Mara, als *Klein Geloof* in de ruimte komt!

Herder. Als ik u was, zou ik hem bezoeken.

Rentmeester. Als de Koning voorneemt een kind om zijn dwaasheid te kastijden, zal Hij vrienden en bekenden van verre doen staan, opdat zij de slagen niet zullen afweren. Hij wantrouwt mij, omdat ik hem de waarheid zei, en ontvluchtte de getrouwe bestraffing. En de Koning zegt: Laat hij tot u wederkeren, maar keert u niet tot hem weer (Jer. 15. 19). Ik heb hem zeer lief, maar ik wil zijn hoogmoed niet voeden, noch hem in zijn dwaasheid stijven. Ik hoop dat de Koning de beproeving zal heiligen en als Hij dat doet, zal hij, als hij beproefd is, als goud te voorschijn komen.

Herder. De geest van jaloersheid is vreselijk in zijn werkingen en de arme *Klein Geloof* is door beide geoefend geworden.

Rentmeester. Het is een vreselijke ziekte en de Hemel heeft er in het vijfde hoofdstuk van Numeri een zonderling geneesmiddel voor verschaft. Wat ook een *ijvergeest* zij, het is God, die dezelve zendt en de eindigen waartoe het gezonden wordt zijn vierderlei.

De eerste is: Om de ongerechtigheid, die verborgenheid, in gedachtenis te brengen, want het vereist een ijver offer en een spijsoffer der gedachtenis, dat de ongerechtigheid in gedachtenis brengt. (Num. 5: 15).

Ten tweede, het is om de naam van een deugdzame vrouw die belogen, of verkeerd gewantrouwd wordt, te zuiveren, en om van een wantrouwend echtgenoot alle ongegrond wantrouwen te verwijderen, dat hij bevredigd mag zijn met haar kuisheid, en dat zijn genegenheden niet zonder oorzaak van haar vervreemd mogen worden. En indien de vrouw niet onrein geworden is, maar rein is, zo zal zij vrij zijn, en zal met zaad bezadigd worden, (Num. 5: 28).

Ten derde, de *ijvergeest* wordt soms gezonden om het kwaad te beletten. Zij komt over een man, zodra het hart van zijn vrouw begint af te dwalen. De ongerechtigheid wordt ontvangen. Maar de geest brengt de rusteloze pijnbank in beweging, totdat er een schuldbekentenis verkregen en de geboorte gestuit wordt.

Ten vierde. De ijvergeest wordt soms gezonden bij wijze van wedervergelding. Wanneer een mens een ander tot jaloersheid verwekt heeft, zal de Heere het vergelden, hij zal zelfs tot ijver verwekt worden, dat hij voor zijn buurman gevoelen kan. Als David Bathseba neemt, dan neemt Absalom al Davids bijwijven. Gelijk hij meet, zo zal aan hem wedergegeven worden.

Herder. Maar de eed des Heeren, het ijverwater en het stof van de grond zijn allen nu uit de tijd, en buiten gebruik, omdat we geen priesters hebben om deze soort van offers te offeren.

Rentmeester. Elke echtgenoot en elke vrouw, over welke de ijvergeest komt, zal in dit geval de betrekking van priester uitoefenen. Ach, oh en bitter water zullen nacht en dag in gebruik zijn; beloften en eden zullen gevorderd worden eer zij bevredigd zullen zijn. Jaloersheid is de woede van een man. En insgelijks is het die van een vrouw en als zij de zaak niet tot hun genoegen kunnen krijgen, zullen zij niet bevredigd rusten, hoewel men hen vele geschenken geeft. En wat de vloek betreft, welke de overtreedster vergezelde, wanneer deze offeranden haar schuldig verklaard hadden, die is in handen van de *Grote Hogepriester*, die de Rechter der hele aarde is en zal ongetwijfeld volvoerd worden. De hoereerders en overspelers zal God oordelen.

Herder. Ik heb verscheiden beproevingen van de een en andere soort gehad, en zij zijn allen smartelijk voor vlees en bloed. Maar het ergste is, dat dan het hart de tegenwoordigheid van de Koning mist. Hij die in ootmoed met Hem wandelt heeft een Almachtige Arm om op te leunen, waarop hij al zijn lasten en zorgen kan wentelen, en nieuwe kracht door ontvangt in tijd van nood. Zulke gelukkige zielen hunkeren naar Hem. En bevinden Hem een tijdige helper, ja zelfs een dadelijke hulp in benauwdheid. Maar als de zonde gepleegd wordt, en de schuld benauwd, verbergt de Koning Zijn aangezicht, en er wordt geen gemeenschap geoefend; dan wordt elk kruis, ja zelfs de geringste beproeving een ondraaglijke last. *Klein Geloof* verschilt in zijn belijdenis veel van mij. Het is nog niet lang geleden, dat hij door de enge poort ging en in de gelaatszaal werd toegelaten, Toen ik daar was, was ik zo verlustigd, en mijn hart zo verrukt met de persoon en goedertierenheid van de Koning dat er noch gedachte, noch genegenheid tot het schepsel in mij overbleef. *Klein Geloof* moet op een verre afstand van de Koning verwijderd zijn geraakt, anders kon Mara hem nooit in haar liefkozingen gevangen genomen hebben, al schijnt haar vroom gewaad nog zo volmaakt. Mijn tijd is verstreken. Er zijn nog enige weinige schapen tot de kudde toegevoegd, en het zal nodig zijn dat ik daar ben.

Rentmeester. Wat, heeft de Meester onlangs een nieuwe kudde gekocht?

Herder. O nee: zij waren allen al lang gekocht en betaald. Maar Hij voert ze aan met weinigen te gelijk, terwijl de oude afgeleverd worden, juist om de voorraad en het aantal bij te houden. En wij onderzoeken ze gewoonlijk zo nauwkeurig mogelijk, om te zien of zij het stempel van de meester dragen, opdat wij geen wolven in schaapskleren tot de kudde toelaten.

Rentmeester. Wanneer zult u weer vrij zijn?

Herder. Bijna dagelijks, zolang wij in de vette valleien vertoeven. Want het gras en het water zijn zo overvloedig, dat het werk van een herder een aangename uitspanning in plaats van arbeid wordt: ja zelfs zou ik er liever werkzaam in zijn, dan mijn hele tijd voor mijzelf te hebben, want op zulke tijden kan men water genoeg putten, om de gehele kudde te drenken, door slechts eenmaal het vat in de Bron neer te laten. En het groen groeit zo sterk, dat het bijna boven de schapen uitgroeit. De kudde kan niet snel genoeg eten om het kort te houden.

Rentmeester. Ik bevind het, als een Rentmeester, eveneens op onze feestmalen. Als Zijn Majesteit op het feest is, ontbreekt er nooit wijn. En als hij ons gelast te schenken en naar de hofmeester of iemand anders te brengen, kunnen wij scheppen, hetzij uit de karaf, de nieuwe fles, of uit de stenen watervaten, zij geeft zekere voldoening; zij zullen allen de drank prijzen, en verklaren, dat de beste wijn tot nu toe bewaard is. Ik behoef nooit veel de trappen op en neer te lopen; evenmin is het een moeilijke zaak het gezelschap genoeg te doen als de tegenwoordigheid van Zijn Majesteit op het feest is; noch behoef ik de wijn uit de kelder te halen, want zij wordt mij even spoedig toegereikt als er om gevraagd wordt. Op zulke tijden heb ik even veel genoeg in de tafel te bedienen, als u hebt in het verzorgen van de kudde; de nieuwe fles en het presenteerblad worden met evenveel behendigheid gebruikt als de schaar of de herdersstaf. Ik benijd het geluk niet van enig herder onder de hemel, noch de kudde haar vette weiden, op zulke maaltijden als deze, wanneer de Wijsheid aan de tafel voorzigt. “De Wijsheid heeft haar huis gebouwd, zij heeft haar slachtvee geslacht, zij heeft haar wijn gemengd; ook heeft zij haar tafel toegericht. Zij heeft haar dienstmaagden uitgezonden, zij nodigt op de tinnen der hoogten der stad: “Komt, eet van mijn brood, en drinkt van de wijn, dien Ik gemengd heb” (Spr. 9: 1, 2, 3, 5). Wanneer de Wijsheid de tafel toericht, kan de schenktafel gemakkelijk worden versierd en het bedienen wordt aangenaam. Haar gunstige blikken en het licht van haar aanschijn, zijn genoegzaam om het hele gezelschap te verzadigen en te verlustigen, al was het vijfduizend in getal. En op die feesten worden wij nooit gekweld met het maken van limonade, of koude dranken.

Herder. Nu, Mijnheer, dat de Rentmeester het huishouden goed bestuurt, en dubbele ere waardig gekeurd wordt en omdat de Koning hem een heerser gemaakt heeft, geeft u elk een deel spijs ter bestemde tijd. Ik wens u de tegenwoordigheid der Wijsheid aan haar eigen tafel. En bid u voor mij, dat de Opperherder altijd Zijn eigen kudde mag vergezellenen dan zal de herder nooit de rentmeester benijden, noch de rentmeester de herder bedroeven. Als de gelegenheid zich voordoet, kom dan weer naar mijn hut; de buitenlucht zal u, naar alle waarschijnlijkheid, goed doen.

Rentmeester. Dat zal ik. Tot dan, mag de tegenwoordigheid van Hem die bij Mozes in de tent woonde, en tot Jona sprak, gemeenschap oefenen met de Herder in de hut

VEERTIENDE SAMENSPRAAK

Herder. Daar komt de Rentmeester van het huishouden van Zijn Majesteit. Een rentmeester der verborgenheden, en van de menigvuldig genade van de Koning. Stap in, achtbare.

Rentmeester. Herder is vandaag zeer beleefd en met vele plichtplegingen. Kom! Wat maakt hem zo luimig? Is de bovenlandse heide geheel bij hem uit het oog en uit het hart?

Herder. Verblijd u, in de dag des voorspoeds. Maar in de dag des “tegenspoeds overweegt.” Kom! hoe stelt *Klein Geloof* het met zijn vrouw? Kwelt het huwelijksjuk zijn hals nog eveneens? of zit hij gemakkelijker dan gewoonlijk?

Rentmeester. Hoe langer hoe slimmer. Ik geloof dat ik u, bij onze laatste ontmoeting vertelde dat Mara de Vorstelijke kapel verlaten had en zij is er sinds niet meer geweest. Zij heeft zich inderdaad in haar ware kleuren vertoond. Zij bespot de leerstellingen van het Paleis, en al de diensten des Heiligdoms, en wat ‘s Konings zaad betreft, zij haat hen met een volkomen haat

Herder. En volgt *Klein Geloof* haar nog naar het werkhuis?

Rentmeester. Nee. Hij is deze drie weken getrouw in de kapel geweest. De eerste keer dat hij kwam, droeg ik voor de familie een der allergenadigste getuigenissen van de Koning voor, waarin deze volzin was: “Keert weer, u afkerige kinderen, want ik heb u ondertrouwd.” Terwijl ik de rede voordroeg, ontdekte ik een vreemde beweging, een rondzien en fluisteren onder de jeugdige prins en prinsessen, en ik was verplicht ze tot orde te roepen, niet wetende wat de zaak was, maar zodra ik gedaan had, zag ik weer allen op een hoop samenscholen, en dadelijk ontdekte ik *Klein Geloof* onder hen, maar zo veranderd, dat ik hem nauwelijks kende. Ik ging in het Paleis, en weldra volgde hij mij en kwam in de Rentmeesters zaal.

Herder. En wat zei u tegen hem?

Rentmeester. Niets hards, want ik merkte dat zijn hart op het punt was te barsten. Ik nam hem bij de hand, zei dat ik blij was hem te zien, leidde hem in de provisiekamer en gelastte hem te gaan zitten. En daar liet ik hem, totdat hij door wenen een weinig lucht gegeven had aan zijn droefheid; daarna ging ik naar binnen en sprak met hem, en hij gaf mij zulk een bericht van Mara, als ik nooit gehoord had.

Herder. Kom! Gaf de Koning kracht aan zijn genadige betuiging, omdat zij zeer toepasselijk scheen voor de toestand van *Klein Geloof*?

Rentmeester. Dat deed Hij. En *Klein Geloof* zei mij dat het des te hartelijker ontvangen werd door hem, omdat het rechtstreeks van de Koning kwam, en dat bijzonder voor hem. Want geen ziel wist iets van zijn komst in de Vorstelijke kapel, ook kwam hij de deur niet binnen, voordat er een gedeelte van de rede uitgesproken was.

Herder. De getuigenissen van de Koning zijn machtig, en als zij sterk worden en overwogen, zullen de banden van *Klein Geloof*’s onbetamelijke genegenheid vaneen springen, zoals Simsons touwen.

Rentmeester. Dit, zegt hij, is het waarnaar hij verlangt. Want zulk een vrouw heeft hij nooit gezien evenmin kon hij denken, dat er ooit zulk een bestaan had, als hij niet met Mara gehuwd was geweest.

Hij verklaarde dat hij soms zichzelf niet overreden kon dat zij werkelijk een mensenkind was, maar eer een werktuig waarin een duivel leefde, heerste en regeerde, en waarin hij al de loosheid, list, sluwheid, boosheid, bedriegerij, huichelarij, wreedheid en kwaadaardigheid ten toon spreidde, die in de hel kon uitgebroeid worden. Hij vertelde mij, dat zij nooit wilde toestemmen haar knieën met hem te buigen sinds hij haar zijn wantrouwen van Doëg meedeelde. Ook geloofde hij niet, dat zij ze ooit in het verborgene boog van het einde van het jaar tot het andere en toch was zij zo verzekerd van haar aandeel in de hemelse streken als de berg Sion zelf, “die niet bewogen kan worden”, ja zelfs zegt hij, dat ze kan liegen, bedriegen, gluren, mompelen, vloeken en zweren als een Laplandse heks, en dan naar het werkhuis gaan om Hagars herauten te horen, en wenen, en zulk een heilig gewaad aandoen, dat hij al de vijanden uit de sombere verblijven wil uitdagen om ooit haar bedrog te evenaren, al veranderen zij zich in engelen des lichts.

Herder. Kom! Vertelde *Klein Geloof* het gedrag van Mara, en zijn smarten nooit aan de oude Uzza, aan de loontrekkenden, ambtenaars en andere werktuigen van het Hof, die de verbintenis zo bespoedigden?

Rentmeester. Hij vertelde mij, dat hij dat had gedaan en dat zij hem geraden hadden, om een kleed der liefde over haar gebreken te werpen en te overwegen dat zij vooralsnog geen lid der uitverkorenen, noch van de volmaakte vereniging was. Toen vertelde *Klein Geloof* wat hij van haar dacht, “want zo er”, zei hij, enige stervelingen zijn op de uit land en water bestaande aardbol, die in de gal der bitterheid en in de verbintenis der ongerechtigheid zijn, is Mara allerzekerst, volkomen en volmaakt in die vereniging.” Toen bestraften zij hem, drongen oprechtheid en bedaardheid aan, en gelastten hem liefderijk te oordelen, opdat hij niet om het veroordelen van anderen, zelf veroordeeld zou worden.

Herder. Zulk een oprechtheid en afschuw hebben legioenen blinden, verkleumden, geschroeid en in vleselijke gerustheid gewikkeld en weggevoerd, om “hun ogen op te slaan in de hel.” Om liefderijke oordelen over personen die openbaar slecht en huichelachtig zijn, is een allerlaagste meest liefdeloze, onbarmhartige en wreedaardige rol met hun zielen te spelen, en zulke blinde wachters halen het bloed van zulke zondaars op hun eigen kop. Ik heb soms gedacht dat de rijke man in de hel op deze oprechte wijze behandeld werd, waarvan hij bewust scheen te zijn, toen hij zei: “Vader Abraham, zend Lazarus tot mijns vaders huis, want ik heb vijf broeders, teneinde hij hen dit betuige, opdat zij niet komen in deze plaatse der pijniging.” (Luk. 16: 28). Kom! Zijn *Klein Geloofs* genegenheden zo vurig als ooit?

Rentmeester. Hij zegt dat hij soms zulk een vloed van goddelijke droefheid in zijn hart heeft voelen stromen, als hij nooit te voren gevoelde. Op zulke tijden, zegt hij, is hij zo licht als een vogel. En zijn genegenheden zijn zo van het schepsel gespeend, dat noch Doëg, noch Mara hem bewegen kunnen. “Maar deze”, zei hij: “zijn slechts van korte duur, en dan komt die wrede ijvergeest weer in mij; waarvan de enkele gedachte mij doet beven, want het vervoert mij voor een tijd, geheel buiten mijn verstand, maar ik vertrouw dat, zodra “deze droefheid naar God bekering tot zaligheid werkt”, ik verlost en gered zal worden uit deze vreselijke, onuitsprekelijke doolhof van weel!”

En ik geloof dat hij dat zal, en heb hem daarom gezegd driemaal in de week in de Rentmeestersaal te komen, en dat wij de zaak samen voor de Koning zouden blootleggen. En ik raadde hem aan, om hetzelfde voortdurend driemaal daags te doen, en noemde hem de bepaalde uren, op welke tijde, ik hem zei, hoewel ik hem niet vergezellen kon, ik hem toch op die tijden aan de troon zou ontmoeten, en ik gebod hem te waken, en ik zei hem, dat hij weldra zou zien wat het verenigd geloof en gebed kan teweeg brengen.

Herder. Dat is het enige middel om te overwinnen. “Als er twee op aarde zullen samen stemmen over een zaak, die begeerd zal worden, het zal geschieden van onze Vader die in de hemelen is.”

Rentmeester. Dat zal het, en *Klein Geloof* schijnt er zo zeker van alsof het al volvoerd was, en u weet dat het geloof een vaste grond is der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.”

Herder. De nieuwe schapen komen: ik moet vertrekken. Breng mijn hartelijke groet over aan *Klein Geloof*. En zeg hem dat mijn ellendige gebeden met de zijne zullen vermengd worden in zijn tegenwoordige ellende.

Rentmeester. Ik dank u, mijn lieve vriend, voor uw aanbod, want, waarlijk, uw hulp wordt grotelijks begeerd. Ik weet dat twee een vijand zullen weerstaan, maar een drievoudig snoer is nog sterker. Barmhartigheid en vrede zij met u!

Herder. Genade en waarheid vergezellen u!

VIJFTIENDE SAMENSpraak

Herder. “De lang verwachte is eindelijk gekomen!” Ik heb u, deze zes weken lang dagelijks verwacht. Kom! waar hebt u uzelf al die tijd verborgen?

Rentmeester. De arme *Klein Geloof* is ziek: hij heeft een hevige hoest en de koorts, en men denkt dat hij tering begint te krijgen. De geneesheer gelastte, dat er een woning voor hem gezocht moest worden in de vallei van Esdralen, aan de voet van de berg Thabor, om verandering van lucht. *Klein Geloof* zond om mij en verzocht het, als een bijzondere gunst, dat ik met hem in het rijtuig mee zou rijden. En terwijl ik naar het huis ging, ontmoette ik Doëg de Edomiet op de weg. Hij kende mij en ik had mij voorgenomen hem eens fiks aan te zien. Hij liet zijn hoofd zakken, poogde toen op te zien, zag links en rechts, kleurde toen, werd daarna bleek en scheen geheel ontroerd. Op het laatst maakte hij een zwaai met zijn hand, deed een greep naar zijn hoed, en schoot langs mij, iets mompelende van de complimenten van de dag, welke ik noch opmerkte, noch beantwoordde.

Herder. Kom! Zag u Mara toen u in huis was?

Rentmeester. Ja. Terwijl de twee dienaren *Klein Geloof* de trap af brachten, kwam zij uit de voorkamer, en stond beneden aan de trap, wenende, gereed om afscheid van hem te nemen. Toen hij haar zag, gelastte hij de dienaars op te houden, scheen zeer aangedaan, gelastte haar in de voorkamer te gaan en gebod de dienaars de deur te sluiten. Toen de geneesheer zag hoe ontroerd hij was, beval hij, dat zij onder geen voorwendsel in zijn tegenwoordigheid mocht worden toegelaten, behalve op zijn eigen verlangen.

Herder. En welk gesprek had u op de weg, met hem?

Rentmeester. Hij zei mij dat zijn geest zeer wankelend was, soms gevoelde hij de zaligheid van de goddelijke droefheid en aanstonds greep hem een soort van verdoving aan, telkens schoot er een blijde straal door zijn ziel, en kort daarop hing er een zware somberheid over zijn gemoed, zodat hij vol slingeringen en veranderingen was. Om kort te gaan, hij vertelde mij dat hij zijn dwaasheid betreurde in stof en as, dat hij Zijn Majesteit van harte rechtvaardigde en Hem billijkte in al de zware beproevingen waaronder hij gezwoegd had: “Want ik heb ze mijzelf op de hals gehaald.” Hij voegde er bij: ik heb door onverdiende goedertierenheid iets in mijn hart, wat mij zegt dat ik uit mijn tegenwoordige zieledroefheid zal worden verlost, en in de gunst van de Koning hersteld; en tevens uit de vreselijke strikken van die ellendige vrouw zal worden gered. En, daarenboven, zei hij, was hij grotelijks verwonderd, als de Koning hem niet aan zich zelf overliet, als een rechtmatige bezoldiging voor zijn dwaasheid, om die ten strengste verbodene, oproerige stap te doen, opdat het bericht van haar zonderlinge huichelarij en van mijn onbegrensd lijden daardoor anderen mocht afschrikken, opdat zij ook niet in gemeenschap met zulk een kwelster komen. Want er zijn er vier, zo niet vijf van mijn lieve broeders en zusters, die, zo nu niet, dan toch een kruipende vriendelijkheid voor de Hagarenen hebben gehad, tenzij dit mijn ongeval de verlangde uitwerking heeft, waarom ik stervende nog zal bidden.

Herder. Als deze ziekte eindigt in het sterven van *Klein Geloof*, of wanneer u hem overleeft, zult u zijn nagedachtenis geen recht aandoen, noch aan het zaad van de Koning, als u het leven van *Klein Geloof* in de vergetelheid begraven laat blijven. Ik zou het hele verhaal uitgeven.

Rentmeester. Om u de waarheid te zeggen, heb ik het grootste gedeelte van de omstandigheden, en van de gesprekken die over het onderwerp tussen ons gewisseld zijn, opgetekend, en gedacht dat ik het handschrift voor anderen zou overlaten, om er na mijn overlijden mee te doen wat hen behaagt.

Herder. Ik houd daar niet van, uit vrees, dat zij in het overzien de omstandigheden wijzigen. U zijt een levende getuige van de gehele zaak. En zijt in staat het verhaal te verdedigen, ingeval een van de Hagarenen de pen op zou nemen, en pogen het te wederleggen.

Rentmeester. Maar dan zijn er verschillende omstandigheden, zoals dat zij geen maagd was toen *Klein Geloof* haar huwde, die ergernis zullen verwekken, als zij openbaar worden gemaakt.

Herder. Deze zelfde dingen worden in de Oorkonden van Sion vermeld, en Mara is daarin om haar bedrog veroordeeld. De verborgen dingen zijn voor de Koning maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen. De hele raad van de Koning behoort te worden verkondigd, als het iemand ergert, zal het slechts diegenen doen welke het betreft, huichelaars, gelukjagers, ledige belijders, hoeren, overspelers en allen die werkelijk schuldig zijn, zullen er ongetwijfeld schuld in vinden, en het de vrucht van een boze geest noemen, evenals het farizeeërs geslacht de Koning bespote, toen Hij tegen de *begeerlijkheid* getuigde. (Luk. 16: 14) Maar ware Israëlieten en de wezenlijke dochters van Sarah, zullen er geen schade door lijden, noch er zich aan ergeren.

Kom! Hebt u *Klein Geloof* voortdurend opgepast gedurende zijn ziekte?

Rentmeester. De nacht voordat ik zijn ziekte vernam, had ik de volgende droom. Ik zag een man op een ziekbéd, die onder veel zielsdroefheid scheen te worstelen, en terwijl ik de zieke man stond te beklagen, hoorde ik een stem tot hem zeggen: "Mijn knecht Job zal voor u bidden." (Job 42: 8). Op het horen waarvan ik ontwaakte, en zie, het was een droom! Maar, terwijl ik de zaak in overweging nam, kwamen deze woorden met kracht tot mijn gemoed: "Komt over in Macedonië, en help ons", (Hand. 16: 9). Ik stond onmiddellijk van mijn bed op, kleepte mij en ging, naar beneden in de Rentmeesters zaal, en terwijl ik peinsde wat het gezicht en de tekst zou beduiden, zie, daar klopte een man aan de deur! Ik deed open en zei tot hem: "Kom! Wat begeert u? Of wie zoekt u?" Hij antwoordde met tranen in zijn ogen: Ik ben bediende bij een lid van de Vorstelijke Familie, namelijk, bij *Klein Geloof*, die nu hevig ongesteld is, en al vele dagen in bed moet blijven. Zijn herstel is twijfelachtig en de geneesheer heeft hem gelast te gaan wonen aan de voet van de berg Thabor, daar hij denkt dat die plaats dienstig zal zijn voor zijn herstel, daar de lucht daar geheel anders is dan op Sinai, de plaats van mijns Meesters geboorteplaats. Wat zijn geboorteland betreft, dat heeft nooit tot zijn gezondheid, vrede of geluk bijgedragen. Zijn Hoogheid heeft mij streng belast om naar het Paleis te gaan en de Rentmeester van het huishouden van Zijn Majesteit te berichten van zijn ziekte en voorgenomen vertrek. Ik zei toen tot hem: "Ik ben de Rentmeester." Hij hernam toen, "dat Zijn Hoogheid zijn ongeveinsde liefde en verplichting aan zijn Vorstelijke Vader begeerde te brengen, en als een gunst smeekte, dat de Rentmeester hem mocht vergezellen op zijn tegenwoordige reis en hem oppassen gedurende zijn ziekte."

Herder. Ik zou elke omstandigheid, die dus plaats had, beschouwd hebben als van Goddelijke beschikking, ten behoeve van Klein geloof, want als wij de leidingen of voetstappen van de Voorzienigheid voor ons zien, mogen wij daaruit zeker opmaken, dat de Koning voorgegaan is, en daarom mogen wij het vrijmoedig wagen Hem na te volgen.

Rentmeester. Ik gaf Zijn Majesteit bericht van de zaak, ging onmiddellijk en vergezelde *Klein Geloof* op zijn reis, verzekerd dat de Koning mij tot dat werk geroepen had.

Herder. Kom! Welke soort van woning heeft *Klein Geloof* betrokken?

Rentmeester. Een liefelijk verblijf, in een alleraangenaamste lucht, ver genoeg van de woestijn, zijn oude zeer geliefkoosde plek. En daarom hoop ik dat hij van zijn ziekte zal herstellen.

Herder. Hebt u hem gedurende zijn ziekte voortdurend bezocht?

Rentmeester. Geregeld. En ik gevoel veel ruimte tot spreken met hem. Mijn mond is voor *Klein Geloof* open, mijn hart is verruimd en ik heb een troostvolle overtuiging, dat hij op de een of andere wijze val verlost worden. Soms schijnt hij een gehele dag achtereen zeer gelukkig te zijn. De Koning schijnt zijn hele genegenheden te vergroten en dan schijnt er zulk een beletsel te bestaan tussen zijn hart en Mara, denkende dat het tussen hen zal eindigen in de gevestigde kloof, welke hen tot in alle eeuwigheid scheiden zal. Maar als er een gezicht en bewustheid van zijn dwaasheid in zijn gemoed terugkeert, doet het hem weer neerzinken. En zo zegt hij, zal hij rijzen en zinken in de weegschaal van het heiligdom, totdat de Verzoening krachtig werkt en dan zal hij tot een verzekerde toestand komen.

Herder. Zonden tegen kennis, licht en liefde zijn van de vreselijkste omstandigheden vergezeld. De overdenkingen van zulke zielen keren met de snijdendste aandoeningen terug. Lage ondankbaarheid jegens de beste der Weldoeners bedekt het gelaat met schaamte en verslagenheid, en doet het ondankbare kind verstommen.

Rentmeester. *Klein Geloof* erkent dit en zegt dat als de Koning hem vergeeft, hij zichzelf nooit vergeven zal, zo ingewikkeld zijn zijne misdaden, zich te onttrekken aan de Vorstelijke kapel en een welgevallen te nemen in de Hagarenen, hen Gods voorspoed te wensen, wanneer hij wist dat de verdoemelijke dwalingen, die zij omhelsden, hem tevoren zoveel slagen hadden berokkend. “Kennis aan te knopen met zulk een reeks wanhopende hoedanigheden in mijn lichaam”, zei hij, “dat een lid van Christus is, een lid van een hoer te maken want zeker is het, dat ik aan een hoer verbonden ben en dezulken”, zegt de Koning, “zijn één vlees.” (1 Kor. 6. 15, 16).

Herder. Mijn tijd is verstreken. De nieuwe schapen, die binnenkort aan de kudde toegevoegd zijn, zullen zoeken naar water.

Rentmeester. Ik dacht dat wanneer de schapen in de vette valleien waren, zij naar de stille wateren konden gaan en drinken als zij wilden.

Herder. Wanneer zij pas tot de kooi gebracht worden, zijn zij zeer dorstig en op die tijden zijn de rivieren en stromen doorgaans toegankelijk. Maar, na verloop van tijd vermindert de scherpste van hun honger en dorst en dan ben ik verplicht water voor hen te putten. Het weinige dat zij uit zichzelf kunnen krijgen, buiten en behalve wat de Herderput oplevert, is ongenoegzaam.

Rentmeester. Onze ontmoetingen moeten nu kort zijn. Want ik heb voorgesteld om *Klein Geloof* elke dag, of om de anderen dag, gedurende zijn verblijf te Thabor, te bezoeken, tenzij ik een merkbare verandering van beterschap, hetzij van zijn gezondheid of tegenwoordige gemoedstoestand mocht opmerken. Wanneer u de kudde drenkt, gedenk *Klein Geloof* dan, en zodra dat gelegen komt, zal ik aan de hut komen.

Herder. Het is niet in mijn macht om hem te vergeten; zeg hem dat de Herder hem groet.

ZESTIENDE SAMENSPRAAK

Rentmeester. Zo, heb ik u weer in de hut gevonden. U brengt mij iets in de gedachte van Job, die zei dat hij zou sterven in zijn nest. Want ik heb dikwijls gedacht dat u in uw hut zult sterven.

Herder. De Opperherder is een klein Hheiligdom in alle plaatsen, waar Hij zich verwaardigd te komen. Het is Zijn tegenwoordigheid, die een plaats wijdt, en ze heilige grond doet zijn; Zijn tegenwoordigheid is hier dikwijls genoten, wat mij de plek doet liefhebben, want Hij is onze woonplaats door alle geslachten. Kom! hoe hebt u *Klein Geloof* bevonden?

Rentmeester. *Klein Geloof* is beter, beide naar lichaam en ziel. Zijn gemoed wordt niet zo bestreden als vroeger door plotselinge veranderingen, waaruit een bewustzijn van goddelijke liefde en goddelijke droefheid voortvloeit, die soms dag en nacht hem bijblijven en wanneer deze verminderen, zegt hij, dat zijn ziel niet in zulke gruwelijke somberheden verzinkt, als tot hiertoe het geval was. Ik zei hem dat hij weldra zou ondervinden, dat de deuren der Verderfenis voor hem gesloten zijn, zodat hij nooit meer in staat zou zijn er een gedachte meer binnen te werpen. Zodat zijn ongeloof nooit in staat zou zijn om enige zaak tot verschrikkende overdenking uit deze sombere streken op te halen.

Herder. Waarlijk goed nieuws! En zo is het in waarheid, want wanneer eenmaal *Klein Geloof* hersteld is tot de vreugde van de zaligheid van de Koning en ondersteund wordt door Zijn vrijmoedige Geest, zal zijn levende hoop zo vurig zijn en de opspringende fontein des levens zijn vreugde zo hoog opvoeren, dat de afgrond van verwoesting en van verderf voor eeuwig uit zijn gemoed zal verdwijnen. Het zien in de volmaakte wet der vrijheid zal dit bewerken. Zelfs mijn hart gloeit van liefde tot de Koning om Zijn overvloedige goedertierenheid jegens *Klein Geloof*, die al zijn dagen een ongestadig mens is geweest. Maar de Koning verandert niet, daarom zal hij nooit verteerd worden.

Rentmeester. Dat zal hij nimmer doen. De Koning heeft zijn zonde met de roede bezocht, en zijn ongerechtigheid met geselslagen, maar Zijn liefde is zeker. En deze zware kastijdingen zullen, als zij door vernieuwde genade achtervolgd worden, zijn zoonschap zo helder doen uitblinken als de middagzon.

Herder. Kom! Wie is zijn verzorgster?

Rentmeester. Zij is er een die ik zelf bezorgd heb. Haar naam is Debora, een Godzalige jonge vrouw, een die de plagen van haar eigen hart en de balsem van de geneesmeester goed kent. En inderdaad, er zijn er geen zo geschikt, om anderen te verzorgen, als zij die in de beproevingen geoefend zijn. Verwonde geesten zijn in staat samen in te smelten en te verenigen.

Herder. *Klein Geloofs* verzorgster heeft dezelfde naam als die Rebekka verzorgde. En die ik geloof dat een grote gunsteling onder Jakobs familie was; want, toen zij stierf, begroeven zij haar beneden Bethel, onder een eik. En de naam daarvan werd Allon-bachuth, of treureik genoemd, van die dag af. (Gen. 35: 8) Het welk mij reden geeft om te hopen, dat zij een goede vrouw was. Bovendien, had haar dood juist plaats, nadat Jacob het altaar opgericht, offerande geofferd, en naam van de plaats El Bethel genoemd had.

Rentmeester. Als zij geen begunstigde van Jakobs moeder was geweest, zou hij ze nauwelijks in zijn huis hebben opgenomen, en als zij geen beminster van de godsdienst van het huisgezin was geweest, is het niet waarschijnlijk dat er zoveel treuren over haar dood zou geweest zijn.

Herder. Dat is waar. Ik geloof dat *Klein Geloof* zeer wel ingenomen is met zijn verzorgster.

Rentmeester. Bijzonder. En zij is even zo verheugd als hij. Zij vertelde mij, dat hij soms de gehele nacht door de Koning lag te prijzen en te loven, ja zelfs in zijn slaap sprak hij over de dingen van het hemelse rijk met zulk een bewustheid, wijsheid, welsprekendheid en kracht, als zij nooit in haar leven van iemands lippen had gehoord of gevoeld. Zij verklaarde, dat zij onlangs een hemel op aarde had genoten En *Klein Geloof* schijnt even gelukkig met haar te zijn, want zij is in zielsbeproeving zeer geoefend. En zij was eens, in natuurlijke staat zelf door liefde vervoerd, zodat zij in staat is medelijden te hebben en als *Klein Geloof* in neergedrukte toestand verkeert, dan vergelijken zij samen de teksten.

Herder. Dat is een zonderlinge zegen. Niets kan onaangenamer voor een liefdevolle prins zijn, wanneer hij ziek is, dan een vijandin van het gemenebest en een opstandige tegen de troon bij zich te hebben.

Rentmeester. Het is onaangenaam. Maar dit is het geval hier niet: Debora is een eervolle jonge vrouw, gezond in het geloof, een vrouw van wijsheid en doorzicht. En het kan met recht van haar gezegd worden, zoals van Ruth gezegd werd, dat zij “geen jonge gezellen is nagegaan, hetzij arm of rijk. En dat de hele stad onzes volks weet, dat zij een deugdelijke vrouw is.” (Ruth. 3: 10, 11).

Herder. Ik veronderstel, dat Mara blij genoeg is, dat *Klein Geloof* uit de weg is. Doëg en zij kunnen al de liefdefeesten in de buurt bijwonen: “Zij kunnen nu dronken worden van minnen tot aan de morgen; ja zij kunnen zich vrolijk maken in grote liefde. Want de Man is niet in zijn huis, ook is er geen dag bestemd wanneer hij thuis zal komen.” (Spreuk. 7:18, 19). Zodat de slechte vrouw de goede man niet heeft om over haar te waken.

Rentmeester. Ja, dat heeft zij wel. De Koning waakt over haar, en heeft het hart van Doëg afgekeerd om haar te haten. Zijn genegenheden zijn overgegaan op Joam de razende en Mara bespiedt Doëg evenzeer als ooit *Klein Geloof* Mara bespiedde, ja zij volgt hem, totdat zij zich voor ieder heeft tentoongesteld, en dat zo erg dat Doëg het spreekwoord van de stad is geworden en zich schaamt zijn hoofd te vertonen, en zijn geweten is zo eerlijk dat hij tegen de bespotting niet kan bestaan. Daarom haat hij haar met een volkomen haat.

Herder. “Zij, die de Koning versmaden, zullen licht geacht worden.” Beminnaars en vrienden zullen hen verachten, wanneer de Koning begint om hen te vergezellen.

Rentmeester. *Klein Geloof* werd nooit erger door Mara gedwarsboomd, geërgerd en veracht, dan Mara nu door Doëg. Zij zal weten wat jaloersheid is, zo goed als *Klein Geloof*. Maar hun beweegredenen verschillen grotelijks; zij wordt geërgerd omdat zij de zonde niet kan najagen; *Klein Geloof* werd om de zonde geërgerd.

Herder. Kom! Is Mara nooit naar haar echtgenoot, komen zien?

Rentmeester. Ja, zij is er drie malen geweest. De eerste keer dat zij kwam vroeg zij aan Debora hoe haar echtgenoot voer. Zij gelastte haar hare patiënt te gaan zeggen, dat zijn vrouw gekomen was. Debora zei haar, dat hij niet mocht verontrust worden, want zij had strenge bevelen van haar zieke en ook van de geneesheer, om op generlei voorwaarde iemand toe te laten. Toen zij dit vernam, keerde zij om en ging naar huis.

Herder. Debora was zeer bits tegen haar.

Rentmeester. Zij is een zeer verstandige vrouw, een vrouw van goede gedaante en wat alles overtreft, zij is een begenadigde vrouw en van helder doorzicht. Toen zij voor de tweede maal kwam, bracht zij Debora een klein geschenk in haar hand, maar zij weigerde het, zeggende: Ik ben van hetzelfde gevoelen als mijn vader Abraham, ik zal nooit enig deel van de kinderen van deze wereld nemen, zelfs niet tot een draad noch schoenriem.” Zij vroeg hoe *Klein Geloof* voer?

Zij zeide haar: “Nooit was hij beter dan nu, naar de ziel, hoewel zwak naar het lichaam.”

Zij vroeg toen of haar echtgenoot ooit naar haar vroeg?

Debora antwoordde: “Nee.”

Zij, voegde er bij: “Hebt u hem verteld, dat ik hier geweest ben om hem te zien?”

Debora antwoordde: “Dat heb ik niet, ook zal ik dit niet doen, tenzij hij mij dat vraagt.”

Ik moet vertrekken; ik ga naar de markt om dingen te kopen, welke wij behoeven tegen het feest. Het feest van de tabernakel nadert en dan zal ik drukte genoeg hebben.

Herder. Ik verwacht elke dag, dat ik gelast zal worden naar de bovenlandse vlakten te vertrekken. De schapen schijnen overvoed te zijn; te grote overvloed der goede oude weiden maakt hun lekker; zij kruipen elk ogenblik weg om een bete van iets nieuws te krijgen.

Rentmeester. Het is eveneens met het Huishouden van de Konings. Ik heb enige der kinderen gekend die drie mijlen van het Paleis afgingen om een weinig “wijn met water vermengd” (Jes. 1:22) te krijgen, terwijl zij de “reine wijnen, die gezuiverd zijn” thuis lieten staan, (Jes. 25: 6), waartoe zij konden geraken “zonder geld en zonder prijs.” Maar als deze, door haar omdolen, kennelijke dorheid over zich hebben gebracht, wat dikwijls vergezeld gaat met langdurig vasten, brengt het hen tot hun smaak en eetlust terug en als zij tot kennis krijgen van de wezenlijke waarde van de “Oude wijn”, begeren zij niet dadelijk de nieuwe, want zij zeggen, de oude is beter.” (Luk. 5: 39).

Herder. De scheertijd nadert en ik hoop dat die voorbij zal zijn, eer wij naar de bovenlandse vlakten gaan. Want als de schapen eenmaal onder de heesters en dorens geraken, levert het scheren niet veel op. Mijnheer Rentmeester, vaarwel. De Heere onderhoude u met het vette van Zijn huis, en verzadige u met de erve Jakobs

Rentmeester. Als u mocht vertrokken zijn eer ik wederkom, laat dan een paar regels achter, opgerold en in de grond gestoken, kort bij de wortel van de wilde vijgenboom en leg er een steen op.

Herder. Dat zal ik doen.

Rentmeester. Vrede zij met u, hetzij in de bovenlanden of in de benedenlanden. Moogt ge uw mond wijd open doen tot de grote Herder en Hij zal u een zegen schenken. “Het zuiderland zal vervuld worden met waterwellingen; zelfs met hoge en lage waterwellingen” (Jozua 15: 19). En wat zoudt u meer wensen dan het Koninkrijk?

Herder. Het Koninkrijk en alles.

Rentmeester. Geloof! En alles zal het uw zijn.

Aan MIJNHEER GETROUWHEID, *Rentmeester van Zijner Majesteits Huishouden,*
laagland Paleis.
Salem.

Helaas! Mijn broeder. U aanschouwt nu mijn bedehut en de aangrenzende valleien, mijn zielsverlustiging, waar Goddelijke voetstappen dikwijls nagespeurd zijn en waar zich de onsterfelijke Majesteit verwaardigd heeft stervelingen te bezoeken en met wormen gemeenschap te oefenen! De Herder is vertrokken; de kudden en de klokjes zijn heen, de groenende dalen zijn verlaten; terwijl ik, met weerzin, de akelige, dorre woestijn moet in orde brengen!

Wanneer Goddelijke liefde zal branden en de hemel glimlachen en u de troon bestormen zult, met gewapende smekingen toegerust, gedenk mij dan terwijl de mijne met de uwe zullen samensmelten.

Zo bidt uw broeder,
En uw getrouwe vriend,

DE HERDER.

ZEVENTIENDE SAMENSPRAAK

Herder. Daar komt de trouwe *Rentmeester*, een der uitnemenden der aarde, in wie al mijn vermaak is!

Rentmeester. U hebt betere gedachten van mij, dan ik van mijzelf heb. Wanneer u zoveel van de *Rentmeester* wist als ik zelf, zoudt u uw stem veranderen, en dikwijls over hem in twijfel staan. Ik heb gedurende uw afwezigheid vijf malen de hut bezocht.

Kom! Welke tijd hebt u alzo op de heide doorgebracht? Uit het briefje dat u mij achterliet, bleek het dat u met een bezwaard hart waart vertrokken.

Herder. Dat ben ik inderdaad. Maar deze woorden kwamen met kracht op mijn gemoed, en deden mij vrolijk *heengaan*: “Weidt de kudde die onder u is, hebbende opzicht daarover, niet uit dwang, maar gewillig.” (1 Petrus 5: 2). En ik bevond dat de goede Herder beter voor mij was dan al mijn vrezers, want ik verwachtte niets als moeite en zorg en dat de heidenen zo dor zouden geweest zijn, dat de schapen over het gehele land verstrooid zouden zijn, terwijl ik nooit de voetpaden beter voorzien heb gevonden. Het groen is daar altijd schaars, maar dan, wanneer de goede Herder het zegent met dauw (Hoséa 14: 5), en regenbuien, zijn de schapen altijd verzadigd, of de weide veel of weinig is en hiervan overtuigden zij mij, door dat zij op de paden bleven, zonder de minste neiging te tonen om af te dwalen.

Rentmeester. Wanneer dienaren voldoening kunt geven, doet dat het juk der dienstbaarheid gemakkelijk zitten, hetzij dat het op de Herder of *Rentmeester* zij.

Herder. Dat doet het. En ik ben overtuigd dat de goede Herder noch aan deze hut, noch aan enige andere plaats verbonden is, maar dat Hij zich verbonden heeft aan zijn getrouwe knechten. Kom! Hebt u uw geregelde bezoeken aan *Klein Geloof* gebracht?

Rentmeester. Ja, ik heb hem, van dat ik uw hut verliet, elke dag of om de andere dag bezocht.

Herder. Kom! Hoe vaart hij? Is hij nog in “het vuur der geschonden liefde?”

Rentmeester. Nee; ook geloof ik niet dat hij ooit weer in die oven zal gebracht worden: hij kan in een ander vuur gaan, maar nooit meer in dat. Want als een kind zich eens gebrand heeft, zal het daarna altijd het vuur schuwen. Hij zal zich zeker van die zijde met al de kracht van het gebed verdedigen, en u weet, dat alle dingen mogelijk zijn degenen die geloven en *Klein Geloof* is een gelovige.

Herder. Niemand betwijfelt dat en ik ben van harte verblijd dat de arme ziel van die banden en netten verlost is. Maar kom! hoe gaat het vernieuwend werk der genade voort? Is zijn ziel hersteld tot de vreugde der goddelijke zaligheid? En is hij gezegend met een vrijmoedige Geest? Want dat zal eens de schepselliefde en alle minneziekte krachtig genezen.

Rentmeester. Hij bleef ongeveer een maand lang in dezelfde toestand, als waarin hij verkeerde, toen u de hut verliet, met veel zachtmoedigheid, berouw en goddelijke droefheid; en, bij ogenblikken, keerde zijn vroegere dwaasheid, met enige mate van gewicht, op zijn gemoed terug; op welke tijden zelfwalging, zelfverfoeiing en ootmoedige belijdenis zijn gemoed en tong bezig hielden. Maar toen deze wolken verdreven werden, waren ongeveer de dankbaarheid, dankbare erkenningen, dankzeggingen, uitdrukkingen van de vurigste liefde, het toejuichen van de werken en wegen, het bewonderen van de handelingen, en het vieren van de hoge lofliederen van de Koning zijn gedurig bezit, gedurende de bedrijvige uren overdag en de stille uren ‘s nachts. Debora deelde mij mee, dat

zij nooit zulke blijkbare bewijzen van goddelijk berouw had gezien, noch immer zulke zielroerende taal van de lippen van stervelingen gehoord had. Zij had hem stil beluisterd, totdat zij zich niet anders kon verbeelden, of zij was in het voorportaal van de hemelse streken, en vervoerd hetzij door de verstandige welsprekendheid van de onbelichaamde geesten, of met de verzamelde myriaden aanbiddende Cherubijnen.

Herder. Het wordt dikwijls gezien dat, waar de Koning veel Vaderlijke gestrengheid gebruikt, Hij daar overvloedig medelijden uitoefent. En waar Zijn misnoegen het hevigst wordt, daar verminderd die het bespoedigt. “Een ogenblik is er in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid: des avonds vernacht het gewezen, maar des morgens is er gejuich.” (Psalm 30: 6).
Kom! Geeft hij ooit zijn verlangen te kennen om zijn vrouw te zien?

Rentmeester. Nooit; ook kan hij het niet dulden dat haar naam genoemd wordt. De slagen, die hij om zijn dwaasheid gevoeld heeft, zullen een blijvende indruk op hem doen achterblijven. En wanneer hij werkelijk vernederd is door evangelisch berouw, en vernieuwd in de geest van zijn gemoed, zal zijn hele ziel vastklemmen aan de Eerste Oorzaak en het laatste Einde. Ook zou *Klein Geloof* zo gemakkelijk niet verstrikt zijn geworden, wanneer hij de gemeenschap onderhouden, en nederig gewandeld had met de Hogere Machten.

Herder. Kom! Hoe is het met zijn gezondheid?

Rentmeester. Voortdurend. En zij is zo overweldigd met de geest van jaloersheid, en zo vertoornd door Debora, de oppasster van *Klein Geloof*, als hij dit ooit was door Doëg, de Edomiet.
Verschoon mij, mijn lieve broeder, want ik heb beloofd, deze namiddag aan de voet van Thabor te zijn. De Hemel beschutte u! Binnen weinige dagen zal ik u weer bezoeken.

Herder. U weet nu, waar u mij dagelijks kunt vinden.

Rentmeester. Ja, en ik ben dankbaar dat ik dat weet, want innige vereniging en gemeenschap worden niet door iedereen gekend, die de naam van Herder of Rentmeester in de wereld draagt. Moge die volmaakte band eeuwig tussen ons bestaan!
Vaarwel.

ACHTTTIENDE SAMENSPRAAK

Herder. Goedemorgen mijn vriend! U ziet er uit als een persoon, die veel vertrouwd wordt: ik zie dat u de sleutels in uw hand hebt.

Rentmeester. Zij zijn niet altijd passende noch voor mij, noch voor u, hoewel ik geloof dat ik nooit zonder ze ben: maar de deugd en de kracht bestaan in Hem, die mij ze heeft toevertrouwd. Ik ben in grote haast weggelopen, want ik heb u goed nieuws mede te delen; daarom gaf ik nauwelijks acht op hetgeen er in mijn hand was.

Herder. Kom! Hoe vaart *Klein Geloof*? Is hij verlost?

Rentmeester. Dat is hij inderdaad en zulk een verlossing zag ik nooit te voren. Hij was in een vreemde woestenij van wee en droefheid geleid geweest, en is nu in de kracht van de Geest wedergekeerd.

Herder. Kom! Hoe werd zijn verlossing uitgewerkt?

Rentmeester. Hij vertelde mij, dat de Koning zichzelf aan hem geopenbaard had, als een verzoend Vader; dat Hij met hem bevredigd en verzoend was. En om hem dit te verzekeren, had Hij hem zulk een bewustheid van Zijn eeuwige liefde geschonken, als hij nauwelijks kon dragen. Ja, Hij schonk zelfs een zichtbare verschijning aan zijn vernieuwd gemoed; zijn geloofsoog zag Hem werkelijk in Zijn heerlijkheid. En Hij zei tot *Klein Geloof*: “dat Hij nimmermeer op hem toornen, noch hem schelden zou.”

Herder. Welk een aanmoediging is dit voor de zwakste in het geloof, om te betrouwen op de onbeperkte goedertierenheid van de beste der Vorsten?
Kom! Is Mara hem komen bezoeken?

Rentmeester. Ja, voortdurend. En zij kwam terwijl ik daar was. En Debora zei mij, dat zij er voortdurend op aangedrongen had om in *Klein Geloofs* kamer te komen, maar dat zij de portaaldeur voortdurend gesloten had gehouden, en haar niet had toegelaten, om welke reden Mara haar ergerlijke taal had toegevoegd. En terwijl zij juist kwam, terwijl ik daar was, gaf ik *Klein Geloof* kennis van haar herhaalde bezoeken en van haar beschimpen van Debora, om het weigeren van haar toegang. En dat ik hem zou aanraden haar te zien, als hij dacht dat het zien van haar hem niet overrompelen zou. Hij hernam: ik heb er niets tegen haar te zien, want ik ben verzekerd dat noch haar tegenwoordigheid, noch de dood zelf, mij overrompelen of bewegen zal zo vast heeft de Koning, in Zijn grote goedertierenheid, mijn berg gesteld.

Herder. En verleende u haar de toegang, terwijl u daar tegenwoordig was?

Rentmeester. Ja. Toen zij aan de deur kwam gebood zij mij te vertrekken; wat *Klein Geloof* hoorde en mij verzocht het vertrek niet te verlaten. Zij liep naar hem toe, viel hem om de hals en kustte hem. Hij zag haar glimlachend aan, en zei: “Vriendin, waartoe ben je hier gekomen? Verraadt u *Klein Geloof* met een kus?”

O, wat keek zij! Zij beefde, en zou neergevallen zijn, als ik geen stoel achter haar gezet had! De oproerigste Israëliet wordt nooit meer beschaamd voor de glans van Mozes gelaat, noch de onrechtvaardige schaamrood voor het gelaat van Stefanus, dan zij voor het hemels gelaat van *Klein Geloof*.

Herder. “De goddelozen zullen niet bestaan in het gericht, noch de zondaars in de vergaderingen.” Als het werk van een genadig God op een zondeworm zo vreselijk voor een schuldig zondaar is, wat moet dan de wraak van een toornig Rechter zijn!

Rentmeester. Een volmaakte kennis hiervan is in dit leven niet verkrijgbaar; het moet aan de overzijde van het graf geleerd worden.

Herder. Kom! Welke gesprekken had *Klein Geloof* met zijn vrouw?

Rentmeester. Zulk een ontmoeting had ik nooit gezien. Nadat zij zich een weinig hersteld had, smeekte zij vergeving voor al hetgeen zij misdreven had! Hij zei, dat hij niet in het minst door haar beledigd was: ook had hij daartoe nu geen enkele reden; zij was een verschrikkelijk werktuig in de hand van een rechtvaardig God geweest, om hem te tuchtigen en te vernederen voor Hem die zijn uitverkorenen genadig zal zijn, maar wrake uitoefent over hun vonden; die dan zal opstaan, de goddelozen teleurstellen en hen ter neerwerpen, maar de zielen van Zijn heiligen van de goddelozen zal verlossen, die Gods zwaard zijn. (Psalm 17: 13). Hij voegde erbij: ‘Het was onbetamelijke liefde en niets anders, die mij overreedde om u te huwen, maar het was uw godsdienstig masker van diepzinnig bedrog, wat ik aanzag voor het beeld van de Koning, die eerst mijn genegenheden verstrikten, welke mij later blind deden zijn voor al uw huichelarij en doof voor alle gezonde raad en waarschuwing. Daar mijn dwaasheid vermengd is met de zonde van onwetendheid, heb ik genade verkregen door de grote verzoenende Offerande. Maar waar zullen zulke bedriegsters, zulke verwaande zondaresen als u, een slachtoffer voor de zonden vinden. “De zondaars te Sion zijn verschrikt, beving heeft de huichelaren aangegrepen. Wel mogen zij roepen: “Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwigen gloed wonen kan?” (Jes. 33: 14). Want een halsstarrige zondaar, of een aartshuichelaar in Sion, is het verachtelijkste beeld, dat in de eeuwige gedenboeken afgebeeld of vermeld wordt.’

Rentmeester. De toestand van zulke bedriegers is bijzonder wanhopend, en hun staat gevaarlijk, want zij worden door de duivel als werktuigen gebezigd, in en door wie hij de zwakken en eenvoudigen van ‘s Konings zaad verleidt en bedriegt. En, zo zei *Klein Geloof* tegen zijn vrouw, dat zij van het begin af niets als kwaad tegen hem bedoelen, hoewel God het ten goede had gedacht” (Gen. 50: 20). En hoewel hij berouw had gehad in stof en as over zijn dwaasheid, nochtans werd hij opgeheven, om de wijsheid en goedertierenheid van God te bewonderen in zijn gelukkige verlossing; een zegen die voor hem onverdiend was. Zij smeekte het toen als een gunst af dat u met haar in het gebed zou gaan.

Hij antwoordde: “Dat kan ik niet; u hebt de Geest van gebed in mij uitgeblust, dat ik geen bede in het geloof voor u kan opzenden, al kon ik er de hemel mee verdienen. Want, “daar is”, zegt God, “een zonde tot de dood, ik zeg niet dat u daarvoor bidden zult.” Evenmin zal de Almachtige mij ooit veroorloven weer een genegenheid, zo min natuurlijke als geestelijke te vergunnen, noch in deze wereld, noch in de toekomst. Onderscheidene liefde heeft in de tijd zulk een kloof gesteld, die eindigen zal in een eeuwige scheiding tussen u en mij.”

Hierop viel zij in flauwte, waarin zij drie uren lang bleef. Zij werd later naar huis gedragen en de gehele nacht bewaakt. De volgende dag scheen zij razende, en stierf de derde dag, met zulke eden en vervloeking in haar mond, als door niemand anders konden herhaald worden, dan door hem die begeerde Petrus te hebben, opdat zij hem mochten ziften als de tarwe.

Herder. Is niet het verderf voor de verkeerde, ja wat vreemds voor de werkers der ongerechtigheid? (Job. 31: 3). Ik veronderstel dat *Klein Geloof* niets weet van haar vreselijk afsterven. En ik geloof dat het beter is, hem dat niet bekend te maken, opdat de schrik hem geen nadeel doe, daar hij zo erg zwak is.

Rentmeester. Hij weet het alles; het bericht kwam te Thabor terwijl ik daar was. Debora kwam de kamer in en wenkte mij met haar hand om op het portaal te komen. En terwijl wij samen fluisterden, of wij het hem zouden zeggen of niet, riep hij uit: “u hoeft er niet om te fluisteren; ik wist de gehele zaak eer een van u beiden die gehoord had.”

Ik zei: “Weet u dat Mara dood is?”

Hij antwoordde: “Ja.”

Ik vroeg hem of hij wist hoe zij gestorven was?

Hij zei mij: “Ja, zij stierf krankzinnig: zij overleed op woensdagmorgen”, zei hij, “om negen uur.”

Herder. En scheen hij er in het geheel over bekommerd?

Rentmeester. In het minst niet, hij was zo kalm en bedaard, alsof er niets had plaats gehad. Hij genoot ongestoorde vrede en rust; niets scheen hem te ontstellen.

Herder. Hebt u hem gevraagd, hoe hij haar afsterven was te weten gekomen?”

Rentmeester. Dat heb ik. En hij vertelde mij dat het hem in een droom geopenbaard werd. Hij zag haar in een bed razende krankzinnig en voortdurende lasteringen tegen God uitbrakende.” Daar waren drie mensen, die een gedeelte van onze bruiloftsgasten uitmaakten, die haar in het bed vasthielden. Maar zij scheen hen allen te sterk, zodat zij uit hun handen scheen te komen. En zij zou dat gedaan hebben, had niet de ziekenverzorgster haar hoofd achterover getrokken, en in haar schoot vastgehouden. De oppasser had niet zodra haar beide handen onder haar kin geslagen en haar hoofd tussen haar knieën geklemd, of zij blies haar adem tussen haar tanden uit. En wat mij verwonderde was, dat de gerechtsdienaar (Matth. 5: 25), niet aan haar rechterzijde stond (Psalm 109: 6), de prooi verwachende (Jez. 49: 24), zodra het vonnis kwam. Evenmin verscheen de briesende leeuw (1 Petrus 5: 8), zoals een voortdurende wachter, teneinde een vreselijke aanval te wagen op de ziel, zodra zij door de deur van haar lippen zou gaan (Ps. 141: 3) zoals gewoonlijk het geval is.

Maar hij kwam met de ziel aan; de geest was in zijn armen. Want de Voorzienigheid was geweken (Hos. 9: 12), en de gerechtsdienaar had drie dagen tevoren het volle bezit van lichaam en ziel verkregen. Ik vroeg hem toen of hij ze later gezien had? Hij zei van ja. Hij zag de gerechtsdienaar zo snel als de gedachte, met de geest in zijn armen, door de luchtstreken, tot aan de poorten van het Paradijs vliegen. De geest keerde weer tot God die hem gegeven had (Pred. 12: 7), maar vond daar geen toegang. Ik zag, totdat een sombere troonhemel zich vaneenscheidde, en onmiddellijk was alles licht. En zie, een vreselijk toneel werd voorgesteld, want de Rechter verscheen op de troon zoals een vlam van vuur (Dan. 7:9). Boven Zijn hoofd, was een kroon opgehangen onder de portalen, evenals ik het in vroegere dromen gezien had. Aan beide zijden van de Rechter stond een cherubijn. Miljoenen glansrijke inwoners waren tegenwoordig achter de troon, maar kwamen niet buiten de poorten. In de hand van de Rechters was een vlammen zwaard en ik hoorde een stem, verschrikkelijker, luider dan de donder, zeggende: “Gaaf weg!” en een straal zo snel als de bliksem schoot uit en vergezelde de ontzettende uitspraak, die zoals een stroom van zwavel, ontbrandde (Jes. 30: 33) in de verschrikte geest. Het brandende toneel verdween en alles werd gesloten; toen, ziet! een dikke duisternis volgde en een rookkolom uit de ijselijke somberheid brak uit. Weg zonk de geest, geheel in brand, zoals een brandende toorts en schoot neder in de onmetelijke, grenzeloze en bodemloze streken; terwijl het vuur daarin brandde, en met woede er achter rookte, tot in de benedenste hel (Deut. 32: 22). Toen zie, plotseling opende zich een ontzettende afgrond; miljoenen verschenen binnen het uitgestrekte gewelf, en afgrijselijke kreten kwamen voort en weerklonken van uit de ijselijke grot. Daar ging de geest in, de kloof werd gesloten, en alles was stil. En ik hoorde een stem, zeggende: “Dit zijn de geesten die in de gevangenis zijn” (1 Petrus 3: 19). En onmiddellijk

kwam deze tekst in mijn gemoed, “en zij zullen samen vergaderd worden, zoals de gevangenen in een put, en zij zullen besloten worden in een gevangenis. Maar na vele dagen zullen zij weer bezocht worden.” (Jes. 24: 22). “En een vreselijk bezoek zal het zijn, wanneer zij ten dage der verbolgenheden ontvoerd worden.” (Job 21:30).

Herder. O, ontzettende toestand “Alle duisternis is verborgen in hun schuilplaatsen; een vuur dat niet opgeblazen is, zal hen verteren” (Job 20: 26), terwijl er zwavel “over hun woning zal gestrooid worden.” (Job 18: 15). Gewisselijk, zodanige zijn de woningen der bozen, en dit “is de plaats van degene die God niet kent.” (Job 18: 21).

Kom! Was *Klein Geloof* niet verschrikt bij dit gezicht?

Rentmeester. Hij vertelde mij, dat hij dat niet was. Hij zei, dat hij met verbazing aanschouwde, maar zo vervuld met onuitsprekelijke dankbaarheid aan God voor Zijn genade jegens hem, dat zijn bewondering der barmhartigheid tot zijn verbazing tegen de toorn opwoog; zodat zijn gemoed in een zalige stemming bleef, gedurende het hele gezicht. Toen hij ontwaakte, zei hij dat hij zijn peluw nat van tranen vond.

Herder. Kom! Hoe is het met de gezondheid van *Klein Geloof*?

Rentmeester. Hij is inderdaad zeer zwak. Hij zegt dat hij nooit verwacht, noch in het minst begeert, te herstellen, maar veel liever te vertrekken; evenwel is hij bevreesd een wens te koesteren, veel meer te noemen, uit vrees van zijn Vorstelijke Vader te beledigen, want Deze heeft zijn hart zo vertederd, en in zulk een tedere liefde met zichzelf gebracht, dat zelfs een gedachte strijdig met de vrijmachtige wil van zijn Koning met minder voor hem is dan een breuk in de geest. (Spr. 15: 4).

Herder. Een teder geweten, gewapend met kinderlijke vrees en ongeveinsd geloof, en voorzien van een goddelijk getuigenis, is een zegen bijzonder eigen aan het zaad van de Koning. De onvernuftige weet daar niet van, noch een dwaas verstaat hetzelfde niet (Ps. 92: 7). Want hartenwerk wordt altijd dweperij bij een kind der dienstbaarheid. Ik werke een werk in uw dagen”, zegt de Koning, een werk, wat u niet zult geloven, zo het u iemand verhaalt.” (Hand. 13:41). Zij kunnen het getuigenis omtrent hartenwerk niet geloven, uit gebrek aan een Goddelijk werk in hun eigen hart.

Rentmeester. Ik moet afscheid nemen van mijn lieve vriend, teneinde levensmiddelen voor het huishouden te bekomen, daar ik zo mogelijk, voornemens ben morgen weer naar Thabor te gaan.

Herder. Ik wens u een aangename reis. En dat u gezegend moogt zijn met de opspringende levensfontein in uw hart, en wet van liefde op uw tong, opdat u *Klein Geloof* moogt sterken op zijn bed van verzwakking. Breng mijn groet aan hem over.

Rentmeester. Dat zal ik doen. En laat ons beiden een plaats in uw gebeden hebben; de gebeden der rechtvaardigen vermogen veel. Heil!

NEGENTIENDE SAMENSPRAAK

Herder. Ik ben blij u te zien. Kom binnen, want u bent een goed man, en brengt goede tijdingen.

Rentmeester. Ik breng goede berichten en slechte tijdingen. Goede berichten, want *Klein Geloof* is zo gelukkig als ooit; slechte tijdingen, want hij wordt naar het lichaam hoe langer hoe erger, en ik geloof niet dat hij lang aan deze zijde der Jordaan zal zijn.

Herder. Arme man!

Rentmeester. Noem hem niet arm, want ik geloof dat hij verbazend rijk is in geloof in God en een aan wie de ware rijkdommen toevertrouwd zijn. Hij heeft schatten die niet verouderen; een schat in de hemel, waar geen mot verderft, noch dief genaakt. Hij zegt dat hij nu weet wat ware nederigheid is, en ik denk dat zijn tegenwoordige nederigheid een voorspel is van zijn toekomstige eer, want “de nederigheid gaat voor de eer.”

Herder. Niets vernedert de ziel zo, als het genot van schuldvergevende genade en een blijvend bewustzijn van eeuwige liefde. Waar de zelfverfoeiing en zelfvernedering plaats hebben, maken zij ruimte voor een dubbel deel van de Geest. Het is bij hem die een nederige en verbrijzelde geest is, en die voor het woord beeft, dat de Koning wil wonen.

Rentmeester. Waarlijk, *Klein Geloof* zegt dat hij nooit zich zelf, en zijn afgelopen leven, uit zulk een wanhopend oogpunt beschouwde, als waarin hij het nu ziet. “De duisternis is nu voorbijgegaan en het waarachtige licht schijnt nu. De Koning openbaart diepe zaken uit de duisternis, en de doodschaduw brengt Hij voort in het licht” (Job 12: 22). Want ik kan nu, zei hij, mijn hele vroegere belijdenis doorzien en een grote hoeveelheid hoogmoed en huichelarij in elk gedeelte daarvan ontdekken. Want ik was gewoon voortdurend aan de Vorstelijke familie over mijn toestand te klagen en hen te vertellen, hoe ik begeerde naar wezenlijke zonde-overtuigingen door de Heilige Geest, een diep bewustzijn van mijn verloren staat, een verbroken hart, een verbrijzelde geest, goddelijke droefheid en evangelische bekering. Terwijl ik, als er een van de oprechte dienaren van het huishouden de uitspraken van de Koning getrouw behandelde, zodat ik gevoelde dat het Zwaard van de Geest mij het hart doorboorde, of de hamer van het Woord mijn geweten bereikte, hem onmiddellijk verliet, heimelijk in mijn gemoed aan hem geërgerd, hoewel ik in mijn geweten wist, dat wat hij zei de waarheid was. En ik ging naar iemand die liefelijke zaken voorspelde, of bedrieglijk profeteerde, zodat ik de wond slechts geheeld kon krijgen, hoewel op het lichtst, door een die: “*vrede! vrede!*” riep, hoewel ter zelfder tijd God en het geweten beiden, wisten, dat er geen vrede tot mij was gesproken, noch op mij toegepast. En dit, zegt hij, is verachtelijke huichelarij, beide voor de Koning en Zijn zaad.”

Herder. Het is niet beter dan verwerpelijke huichelarij te bidden en te klagen om een verbroken hart, en op dezelfde tijd van de hamer weg te lopen; te treuren om een gewonde geest en te vluchten voor het zwaard dat Hij geeft. Het bewijst een grote hoeveelheid rottigheid aan de bodem. Want als de waarheid daar binnen en het hart gezond is, zal niemand zo tot het licht komen, opdat zijn werken openbaar worden dat zij in God verricht zijn. Maar die kwaad doet haat het licht, en dat is zijn veroordeling. De Psalmddichter zegt: “Doorgrond mij, en zie of bij mij een schadelijke weg is, en leid mij op de eeuwige weg.” Oprechte zielen zijn altijd wantrouwend en naijverig over hun eigen harten. En zij weten dat het door scherpe bestraffing is dat hun zielen gezond in het geloof moeten worden, en niet door een die op een instrument kan spelen noch door een lied der minne van een die schoon van stemme is (Ezech. 33: 32). “Alle dingen, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar.

Want al wat openbaar maakt is licht (Efez. 5. 13), en *God is Licht*. Het licht te ontvluchten is van God af te vluchten, en het licht te haten is God te haten, en die zijn nek verhardt tegen de bestraffingen van het licht, zal verwoest worden, zodat er geen genezen aan zij.

Rentmeester. Hij vertelde mij ook, dat hij veel hoogmoed had ontdekt, die op de bodem lag van al zijn vroegere belijdenis, en die er de grote fontein van was. Want een naam verworven hebbende, van ijverig, opmerkzaam, matig, eerlijk, en veel in de eenzaamheid en vroom te zijn, vergastte ik mij heimelijk daarop, zei hij. En was ik ondragelijk hoogmoedig van geest, om het verwerven van de naam van een bijzonder vroom mens, hoewel ik tegelijkertijd wist, dat ik geen een keer van de vijftig uit de eenzaamheid terug kwam met de getuigenis of de goedkeuring, noch van God, noch van mijn eigen geweten. Het was mijn verachtelijke huichelarij, en mijn vormelijke trots, en anders niets, die mij zo lang aan de enge poort gedrukt heeft gehouden. Want ik kon niet dulden dat de waarheid getrouw behandeld werd; ik leefde in menselijke toejuiching, en zocht de ere van mensen, en niet de ere die van God alleen afdaalt. En ik beminde in het verborgen, en gevoelde een inniger vereniging van harten met een verfijnde Hagarener, dan ik dat deed met een beproefde getrouwe. Een verachtelijk mens, die op zijn eigen hart vertrouwt, werd in mijn oog niet veracht; noch vond ik mijn lust in de uitnemenden der aarde, noch in hen welke uitmunten in die deugd, die met geloof verenigd is (2 Petrus 1: 5). Ik klaagde voortdurend aan anderen over bevreesdheid, dat ik niets anders dan een huichelaar was, als mijn klacht zelfs niet als huichelarij was. Want ik koesterde heimelijk een zeer hoge dunk van mijzelf. Ik was meer ingenomen met iemand van gaven, en een uitwendige hervorming, als hij van een zachtzinnig, gematigd temperament en geneigdheid, hoewel vormelijk dood, vleselijk gerust, en verzekerd in zondige rust, luiheid en valse vrede, dan ik was met een goede krijgsknecht van Jezus Christus. Hoewel God zegt: “Wee de gerusten; én, welgelukzalig is de mens die de verzoeking verdraagt.” In kort: “ik bedacht niet de dingen Gods, maar die der mensen.”

Herder. Daar *Klein Geloof* door zulke diepe wateren gevoerd is, en tot zulk een heerlijk licht en zulk een vrijheid gebracht is, moet hij onvermijdelijk diepe ontdekkingen doen, omtrent het zuurdesem van vormelijke trotsheid en van de verschillende boosheden, verzoeking en verstrikkingen, die hem in de weg overkomen zijn.

Rentmeester. Dat heeft hij waarlijk. En hij beschouwt het als een allerafschuwelijkste misdaad om de Vorstelijke kapel tot een plaats van vleselijke omgang te maken. “Ogen vol overspel in het huis Gods”, zegt hij, is ontzettend om aan te denken. Ik bewaarde noch mijn voet, noch mijn ogen, noch mijn hart, toen ik op die heilige plaats kwam. Ik gehoorzaamde de stem van mijn leermeester niet, noch neigde mijn oor tot hen die mij onderwezen want mijn boos hart is in alle kwaad geweest, in het midden der gemeente, en der vergadering (Spreuk. 5: 13, 14). “Evenwel”, zegt hij, “is de afkerige van hart van zijn eigen wegen verzadigd geworden. Ik was te hoogmoedig om een enkele van mijn wezenlijke vrienden te raadplegen in de zaak van mijn huwelijk, en daarom liet de Koning mij, in Zijn rechtvaardige toorn, voortgaan met de werkers der ongerechtigheid. En zeker ben ik dat, als Hij mij niet ondersteunde met Zijn onverdiende kracht ik op dit ogenblik geweest zou zijn zoals als hij die onder de graven verkeerde.”

Verschoon mij, mijn lieve broeder, daar ik beloofd heb deze namiddag te Thabor te zijn.

Herder. De *Koning* heeft u vrij gemaakt en vrij zult u ook van mij blijven, want ik zal u niet verhinderen, noch u een ogenblik over uw tijd ophouden. Vaarwel!

TWINTIGSTE SAMENSPRAAK

Herder. Goedenmorgen, mijn vriend.

Rentmeester. Goedenmorgen, mijn broeder.

Herder. Waarom bent u vandaag zo treurig? Bent u niet wel, of hebt u te hard gelopen?

Rentmeester. Ik ben niet ziek, maar wat vermoeid, want ik ben de gehele nacht op geweest. Ik heb het uiteinde gezien, en voorgoed afscheid genomen van armen *Klein Geloof! Hij is niet meer!*

Herder. Kom! Wanneer is hij gestorven?

Rentmeester. Deze morgen, om vier uur.

Herder. Was hij bij zijn bewustheid?

Rentmeester. Tot op het laatste ogenblik. Toen ik bij hem kwam, scheen hij bijzonder blij te zijn dat hij mij zag. En zei: “voorzeker was er nooit een arme, onstandvastige, ongelovige, twijfelende, vrezende ziel in de wereld, die voor zo vele weken achtereen in zulk een zalige, opgewekte gemoedstoestand gehouden is, als ik ben! Ik ben alle dagen stervende en in dienstbaarheid uit vrees des doods geweest. En nu schijnt het sterven niets te zijn en de dood minder dan niets. De Koning kwam om “hem te verlossen, die de hele tijd van hun leven, uit vrees voor de doods der dienstbaarheid onderworpen waren.” Voorzeker kan ik deze waarheid bezegelen. O, hoe heb ik in vruchteloze arbeid gezwoegd om Zijn opmerkzaamheid, Zijn gunst en goedkeuring te verwerven. En om mijzelf welgevallig in Zijn oog te maken door een weinig ogendienst, slaafse gehoorzaamheid en dode werken, de ellendige gevolgen van hoogmoed, blindheid, onkunde en ongeloof. Terwijl nu mijn ziel eenswillend ligt in de handen van mijn enige Heere; terwijl Zijn vrijmachtig welbehagen aan mij uitgevoerd wordt, volvoert Zijn geest Zijn werk der heiligmaking en genade in mij. Terwijl de Koning der Koningen het werk van Zijn eigen handen bewondert, de vruchten van Zijn eigen Geest aanneemt en mijn onwaardige ziel gans schoon en onbevlekt verklaart, wordt ik omhelsd in de armen der onbegrensde liefde, en gewikkeld in Zijn eigen eeuwig kleed. O, welk een tijd van liefde, als de Koning met een ziel in het verbond treedt, en ze binnen de banden daarvan brengt, gewikkeld in Zijn eigen kleed (Ezech. 16. 8).

Ik poogde genade te verwerven door wettische werken: maar nu ontdek ik dat het de zwaarste arbeid is en op te houden met werken de hoogste daad van gehoorzaamheid en onderwerping aan de goddelijke geopenbaarde wil. En de ware ootmoed bestaat in van zichzelf te walgen, in plaats van er in te betrouwen. En in om niet te ontvangen, tot eer van de Gever, wat wij tevergeefs hopen te verdienen; wat onze hoogmoed, onze schade en des Konings oneer is. Ik zag op mijzelf, in plaats van op de Koning; naar het gebod, in plaats van de belofte. En op mijn eigen besluiten en pogingen, in plaats van op de volheid van de Koning. En dacht tevergeefs een gehoorzaam leven aan het gebod zowel als aan de belofte te brengen, en zo de beloofde zegen te ontvangen, als een beloning op mijn gehoorzaamheid aan het gebod; terwijl ik nu zie dat er toorn geopenbaard is in de wet, om mij te doen vlieden naar de “Toevlucht”; dat de strengheid van het gebod is, om mij te doen uitzien naar de belofte. En de onvoorwaardelijk belofte is om mij naast de volheid van de Verlosser te voeren. En genade voor genade daaruit te ontvangen, is de goddelijke vervulling der belofte. En de zalige werkingen der beloofde genade door de Geest, zijn een evangelische vervulling der wet in ons; welke alle roem van de zondaars buitensluit, hem onder eeuwige verplichtingen aan vrije Genade legt, en

de hele heerlijkheid verzekert aan de eerste oorzaak en het laatste Einde, die geen medewerkende oorzaak in zijn besluiten duldt; geen medearbeiden in het werk van de zaligheid; geen medewerker in het werk van de heiligmaking; geen mededeelgenoot in de troon, bij gevolg geen mededeelgenoot in Zijn lof. “Mijn ere geef Ik aan geen ander, noch Mijn lof de gesneden beelden.” Zo wordt de gerechtigheid der wet vervuld in hen die niet handelen naar het vlees, maar naar de Geest. Hoe ver zijn de menselijke gedachten van Gods gedachten verwijderd. Hoe ver Zijn wegen van die der mensen wegen. Het andere is recht bij de mens, dit bij God: het eerste is de weg ten dode, maar het laatste is het pad des levens.”

Herder. Welke verhevene, welke evangelische, zuivere taal sprak hij! Hoe rein van de droesem der verdorvenheid! Hoe vrij van vleselijke geur! Hoe onvervalst van helse hoogmoed en onkunde! En, als zij van stervende lippen ontboezemd wordt, hoe zalig, hoe aanmoedigend en hoe krachtig is dat getuigenis!

Rentmeester. Dat is waar. En ik heb het inderdaad zo bevonden, want hij zei: “Hoe nabij is een genadestaat tot een staat van heerlijkheid. Deze zijn de eerstelingen, gene de oogst; de eerste het aandeel, de laatste het hele deel; de eerstgenoemde een pand, de laatstgenoemde de volle bezitting. Ik gevoel mijzelf”, zei hij, “waarlijk komende tot de Berg Sion, en tot het hemelse Jeruzalem. Want er is slechts een brug, een rivier, een ademhaling, tussen mij en de hemelse burgers. O, de menigvuldige wijsheid Gods! Leven, ons door Christus geschonken, eer de dood door Adam inkwam; genade en vrede triomferen, terwijl gerechtigheid en waarheid toestemmen, God blijkt rechtvaardig, en rechtvaardigt nochtans de goddeloze; de zonde wordt vrijwillig vergeven, en wraak wordt uitgeoefend op de vinding van een mens; God ontslaat de schuldigen volstrekt niet, maar wie zal nochtans enige beschuldiging inbrengen tegen Zijn uitverkorenen?

Er is een prijs betaald, evenwel wordt de mens behouden door genade; barmhartigheid en genade worden verheerlijkt, evenwel worden heiligheid en gerechtigheid geëerd, de satan is door oneindige wijsheid overtroffen, en de wettige gevangene is verlost; uit genade, door het geloof, wordt iemand behouden, en het geloof is het werk Gods; door de werken wordt een mens gerechtvaardigd, echter zijn er geen rechtvaardig voor God, als zij die ophouden met werken; de heiligen zijn niets, en echter zijn deze groot, als God alles in allen is. Ik zou voorzeker van de Koning allergenadigste getuigenissen verstaan, als ik ooit weer vergund werd de voorhoven van de Vorstelijke kapel te betreden. Maar ik zal instemmen in de aanbidding, die door de volmaaktere familie wordt volvoerd.

Daarop besloot hij zijn pelgrimage met deze woorden: “Mijn allergetrouwste, liefderijkste, en onschatbaarste vriend, ik bemin u om uw eenvoudige, eerlijke en ongeveinsde handelingen, en bewonder uw ongeveinsde waarheidsgezindheid en getrouwheid aan de Koning. Ontvang mijn allerhartelijkste dank voor alle gunstbewijzen. Ik ga heen! Ik ga heen. Het veld is bevochten, de strijd is geëindigd, de slag is gewonnen, en de kroon, de kroon, is eeuwig de mijne. Vaarwel! Vaarwel!”

Herder. Een schitterend einde! O, dat ik de dood van de rechtvaardigen mag sterven, en dat mijn einde mag zijn als het zijne!

Rentmeester. Dat u de dood des rechtvaardigen zult sterven, betwijfel ik geenszins. Maar er zijn er slechts weinigen, die zulk een zegepralend en glansrijk uiteinde hebben als *Klein Geloof*. En geen wonder, daar hij door zulke diepe beproevingen geleid is. En zo daadwerkelijk aan de wereld gekruist, en zo vrij was van “de geldgierigheid, welke de wortel van alle kwaad is.” Wanneer de wortel van alle kwaad afgekapt is, vat de wortel der zaak post. En als een mens aan de dingen van deze wereld verdort, bloeit hij in die der toekomst.

Herder. Kom! Wanneer en waar begraaft u zijn overschot?

Rentmeester. Hij moet op de aanstaande dag des Heeren ter aarde besteld worden. De begraafplaats die hij aangewezen heeft, is het Pottenbakkersveld, het is voor een dure prijs gekocht, om een begraafplaats voor vreemdelingen te zijn. En daar *Klein Geloof* beide een vreemdeling en een pelgrim op aarde was, begeerde hij daar te liggen. Ongeveer een week geleden, schreef hij een brief, en gaf die aan Debora, welke zij mij moest geven na zijn ontbinding: waarin hij mij verzocht bij de begrafenis tegenwoordig te willen zijn, en een grafschrift van zijn eigen samenstelling daarin gegrift. Daar ik het nu buitengemeen druk zal hebben, en niet in gelegenheid zal zijn weer naar de hut te komen, nodig ik u op de begrafenis uit, want ik hoop u zonder mankeren te zien.

Herder. Zo, God wil, zal ik tegenwoordig zijn.
Tot dan, de Hemel behoede ons beiden!

Rentmeester. Amen

TOEGEWIJD AAN DE NAGEDACHTENIS VAN KLEIN GELOOF OVERLEDEN 15 MEI 1790, OUD 30 JAREN.

Hier rust het stof van *Klein Geloof*, zo rust hij dan voor goed.
Hij maakte hier een wereldhaast en nochtans weinig spoed.
Zijn zorgen, streven, strijden tegen zonden
was eindeloos, maar vordering werd niet door hem gevonden.
Vaak zijn de laatsten de eersten; de eerste achteraan,
Zo was 't met hem, was altijd achter, doch is duizenden voorbijgegaan.
De vlugge en sterke streeft vergeefs! Zo gaat het op de reis;
Maar 't was met *Klein Geloof*: "*de kreupele wint de prijs!*"